

О. Генрі
ОПОВІДАННЯ

ВИДАННЯ З ПАРАЛЕЛЬНИМ ТЕКСТОМ

O. Henry
SHORT STORIES

О. Генрі
ОПОВІДАННЯ

ВИДАННЯ З ПАРАЛЕЛЬНИМ ТЕКСТОМ

O. Henry
SHORT STORIES

Харків
«ФОЛІО»
2011

ББК 84.7 СПО
О-36

Тексти друкуються за виданнями:
O. Henry. Short Stories. — Moscow: Foreign
Languages Publishing House, 1956;
O. Henry. Selected Stories. — Moscow: Progress Publishers, 1977;
О. Генрі. Останній листок. — К.: Молодь, 1983;
О'Генрі. Дари волхвів. — К.: Держ. вид-во худож. літ., 1956

Художники-оформлювачі
Б. П. Бублик, С. І. Правдюк

О. Генрі.

О-36 Оповідання=Short Stories: / О. Henry; Худож.-оформлювачі Б. П. Бублик, С. І. Правдюк. — Харків: Фоліо, 2011. — 223 с. — Англ. і укр. мовами. — (Видання з паралельним текстом).

ISBN 978-966-03-5792-1

(Видання з паралельним текстом).

ISBN 978-966-03-4580-5.

Новели великого американського письменника, майстра короткого оповідання О.Генрі (1862–1910) вже протягом ста років приваблюють читача добрим гумором, оптимізмом, юнацьким запалом, викликаючи інтерес і співчуття до життєвих перипетій клерків, продавщиць, бродяг, безвісних художників, поетів, ковбоїв, дрібних авантюристів, фермерів.

ББК 84.7 СПО

ISBN 978-966-03-5792-1
(Видання з паралельним
текстом)
ISBN 978-966-03-4580-5

© Б. П. Бублик, С. І. Правдюк,
художнє оформлення,
2006

ОПОВІДАННЯ

SHORT STORIES

Tobin's Palm

Tobin and me, the two of us, went down to Coney one day, for there was four dollars between us, and Tobin had need of distractions. For there was Katie Mahorner, his sweetheart, of County Sligo, lost since she started for America three months before with two hundred dollars, her own savings, and one hundred dollars from the sale of Tobin's inherited estate, a fine cottage and pig on the Bog Shannaugh. And since the letter that Tobin got saying that she had started to come to him not a bit of news had he heard or seen of Katie Mahorner. Tobin advertised in the papers, but nothing could be found of the colleen.

So, to Coney me and Tobin went, thinking that a turn at the chutes and the smell of the popcorn might raise the heart in his bosom. But Tobin was a hardheaded man, and the sadness stuck in his skin. He ground his teeth at the crying balloons; he cursed the moving pictures; and, though he would drink whenever asked, he scorned Punch and Judy, and was for licking the tintype men as they came.

So I gets him down a side way on a board walk where the attractions were some less violent. At a little six by eight stall Tobin halts, with a more human look in his eye.

"'Tis here," says he, "I will be diverted. I'll have the palm of me hand investigated by the wonderful palmist of the Nile, and see if what is to be will be."

Tobin was a believer in signs and the unnatural in nature. He possessed illegal convictions in his mind along the subjects of black cats, lucky numbers, and the weather predictions in the papers.

We went into the enchanted chicken coop, which was fixed mysterious with red cloth and pictures of hands with lines crossing 'em like a railroad centre. The sign over the door says it is

Долоня Тобіна

Якось Тобін і я поїхали вдвох на Коні-Айленд. У нас було чотири долари на двох, а Тобіну треба було розв'язатись. Його кохана Кеті Магорнер з графства Сліго, виїхавши три місяці тому до Америки, пропала. При ній були сотня доларів власних заощаджень і сотня, виручена від продажу Тобінової спадщини, що складалась з маленького будиночка і одної свині. Після того як Тобін одержав листа, в якому вона писала, що виїжджає до нього, про неї не було більше жодної чутки. Тобін давав об'яви в газетах, але дівчина не знайшлась.

Так от, поїхали ми з Тобіном на Коні-Айленд, гадаючи, що різні атракціони і запах смажених зерен кукурудзи розвіють тугу серця в його грудях. Але Тобін був важкодум, і журба міцно вселилася в нього. Він скреготав зубами, дивлячись на повітряні кулі, він проклинав кіно і, хоч жодного разу не відмовився від пропозиції випити, все ж таки з презирством відвернувся від лялькового театру і ладен був побити всіх фотографів.

Тоді я повів його на одну з бічних алей, де атракціони були трохи менш настирливими. Біля невеличкого, шість на вісім футів, балагана Тобін зупинився, і щось людське з'явилося у його погляді.

— Тут, — каже він, — я розвію свою журбу. Чудова хіромантка з-над ріки Нілу дослідить долоню моєї руки, і мені буде відомо, чи трапиться те, що має трапитись.

Тобін вірив у всілякі прикмети і надприродні явища. Він мав тверді переконання відносно таких речей, як чорні коти, щасливі номери і прогнози погоди в газетах.

Ми увійшли в цей чудесний курятник, де для таємничості були розвішані червоні простирадла і малюнки рук, на яких лінії перехресувались, як рейки на залізничному вузлі. Напис над дверима повідомляв, що в цьому курятнику сидить мадам Зозо, єгипетська хіромантка. Мадам була гладка жінка в чер-

Madame Zozo the Egyptian Palmist. There was a fat woman inside in a red jumper with pothooks and beasties embroidered upon it. Tobin gives her ten cents and extends one of his hands. She lifts Tobin's hand, which is own brother to the hoof of a drayhorse, and examines it to see whether 'tis a stone in the frog or a cast shoe he has come for.

"Man," says this Madame Zozo, "the line of your fate shows —"

"'Tis not me foot at all," says Tobin, interrupting. "Sure, 'tis no beauty, but ye hold the palm of me hand."

"The line shows," says the Madame, "that ye've not arrived at your time of life without bad luck. And there's more to come. The mound of Venus — or is that a stone bruise? — shows that ye've been in love. There's been trouble in your life on account of your sweetheart."

"'Tis Katie Mahorner she has references with," whispers Tobin to me in a loud voice to one side.

"I see," says the palmist, "a great deal of sorrow and tribulation with one whom ye cannot forget. I see the lines of designation point to the letter K and the letter M in her name."

"Whist!" says Tobin to me; "do ye hear that?"

"Look out," goes on the palmist, "for a dark man and a light woman; for they'll both bring ye trouble. Ye'll make a voyage upon the water very soon, and have a financial loss. I see one line that brings good luck. There's a man coming into your life who will fetch ye good fortune. Ye'll know him when ye see him by his crooked nose."

"Is his name set down?" asks Tobin. "'Twill be convenient in the way of greeting when he backs up to dump off the good luck."

"His name," says the palmist, thoughtful looking, "is not spelled out by the lines, but they indicate 'tis a long one, and the letter 'o' should be in it. There's no more to tell. Good-evening. Don't block up the door."

"'Tis wonderful how she knows," says Tobin as we walk to the pier.

As we squeezed through the gates a nigger man sticks his lighted segar against Tobin's ear, and there is trouble. Tobin hammers his neck, and the women squeal, and by presence of mind I drag the little man out of the way before the police comes. Tobin is always in an ugly mood when enjoying himself.

воному джемпері з вигаптованими на ньому закарлючками і чударнацькими звірами. Тобін дає їй десять центів і простягає руку. Вона піднімає його руку — рідну сестру копита ломової коняки — і дивиться, чи не прийшов він бува за підковою.

— Чоловіче, — каже мадам Зозо, — лінії вашої кінцівки показують...

— Це зовсім не нога, — перебиває її Тобін. — Звичайно, вона не дуже красива, але перед вами моя долоня.

— Лінії показують, — каже мадам, — що у вашому житті було нещастя. І воно не останнє. Гора Венери, — чи, може, це просто синець від каменя, — показує, що ви закохані. Ви мали клопіт, причиною якого була ваша кохана.

— Це вона про Кеті Магорнер згадує, — голосно шепоче Тобін, нахилиючись до мене.

— Я бачу, — каже хіромантка, — багато журби та нещастя через когось, кого ви не можете забути. Я бачу лінії, які вказують на літеру «К» і літеру «М» у її імені.

— Чуєш, — каже мені Тобін, — чуєш, що вона говорить?

— Стережіться, — веде далі хіромантка, — темного чоловіка і світлої жінки: вони принесуть вам неприємності. Дуже скоро ви поїдете водою і зазнаєте фінансової втрати. Я бачу лінію, яка принесе вам щастя. Є чоловік, який увійде в ваше життя і поверне до вас фортуна. Коли ви його побачите, ви пізнаєте його по кривому носу.

— А ім'я його там не позначене? — питає Тобін. — Було б зручніше привітатись до нього, коли він почне навалювати мені щастя.

— Його ім'я, — каже хіромантка, прикидаючись замисленою, — не написано лініями, але вони показують, що воно має бути довгим і в ньому повинна бути літера «о». Я нічого більше не можу сказати. Бувайте здорові! Не загороджуйте двері.

— Дивно, звідки вона все це знає, — каже Тобін по дорозі на пристань.

Коли ми проштовхувались біля воріт, якийсь негр зачепив запаленою сигарою Тобіна за вухо і почались неприємності. Тобін вдарив його по шиї, жінки заверещали, і мені довелось витягати його з натовпу, поки не з'явилась поліція. Тобін завжди буває в небезпечному настрої, коли задоволений собою.

Ми повертались пароплавом, і коли почули оклик: «Кому потрібні послуги офіціанта?», — Тобін спробував відгукнутися, відчуваючи бажання вихилити кухоль пива, але, обмацавши кишені, з'ясував, що вони порожні. Хтось зацікавився його грішми під час бійки. Так ми і сиділи з сухими горлами на

On the boat going back, when the man calls "Who wants the good-looking waiter?" Tobin tried to plead guilty, feeling the desire to blow the foam off a crock of suds, but when he felt in his pocket he found himself discharged for lack of evidence. Somebody had disturbed his change during the commotion. So we sat, dry, upon the stools, listening to the Dagoes fiddling on deck. If anything, Tobin was lower in spirits and less congenial with his misfortunes than when we started.

On a seat against the railing was a young woman dressed suitable for red automobiles, with hair the colour of an unsmoked meerschaum. In passing by, Tobin kicks her foot without intentions, and, being polite to ladies when in drink, he tries to give his hat a twist while apologising. But he knocks it off, and the wind carries it overboard.

Tobin came back and sat down, and I began to look out for him, for the man's adversities were becoming frequent. He was apt, when pushed so close by hard luck, to kick the best dressed man he could see, and try to take command of the boat.

Presently Tobin grabs my arm and says, excited: "Jawn," says he, "do ye know what we're doing? We're taking a voyage upon the water."

"There now," says I; "subdue yerself. The boat'll land in ten minutes more."

"Look," says he, "at the light lady upon the bench. And have ye forgotten the nigger man that burned me ear? And isn't the money I had gone — a dollar sixty-five it was?"

I thought he was no more than summing up his catastrophes so as to get violent with good excuse, as men will do, and I tried to make him understand such things was trifles.

"Listen," says Tobin. "Ye've no ear for the gift of prophecy or the miracles of the inspired. What did the palmist lady tell ye out of me hand? 'Tis coming true before your eyes. 'Look out,' says she, 'for a dark man and a light woman; they'll bring ye trouble.' Have ye forgot the nigger man, though be got some of it back from me fist? Can ye show me a lighter woman than the blonde lady that was the cause of me hat falling in the water? And where's the dollar sixty-five I had in me vest when we left the shooting gallery?"

The way Tobin put it, it did seem to corroborate the art of prediction, though it looked to me that these accidents could happen to any one at Coney without the implication of palmistry.

лавах, слухаючи, як італійці вигравали на скрипках на палубі. Як би там не було, настрої у Тобіна був гірший, ніж коли ми виїжджали.

На лаві, що напроти поручнів, сиділа молода жінка з волоссям майже білого кольору і вдягнена так, як одягаються пасажирки шикарних автомобілів. Проходячи повз неї, Тобін ненароком зачепив її за ногу і, оскільки він завжди дуже люб'язний з дамами, коли буває напідпитку, спробував зняти свого капелюха, щоб вибачитись. Але замість того збив капелюх з голови, і вітер здув його за борт.

Тобін повернувся назад і сів, а я вирішив глядіти за ним, бо напасті сипались на нього одна за одною. У таких випадках у нього звичайно з'являлось бажання побити того з присутніх, хто був найкраще одягнений, а зараз він міг би навіть спробувати захопити команду над пароплавом.

Коли раптом Тобін хапає мене за руку і каже схвильовано:

— Джоне, ти знаєш, що ми зараз робимо? Ми їдемо водою!

— Нічого, — кажу я. — Заспокойся. Через десять хвилин пароплав пристане.

— Глянь, — каже він, — на цю біляву жінку, що сидить он там. А пам'ятаєш негра, який припік мені вухо? А хіба не втратив я гроші? Там було аж долар шістдесят п'ять центів.

Я думав, що він просто підсумовує свої невдачі, щоб розбухуватися, діставши для цього підходяще виправдання, як це звичайно роблять усі люди, і тому спробував переконати його, що всі ці невдачі — просто дурниці.

— Слухай, — каже Тобін. — Тобі не дано сприймати дар пророкування або розуміти чудеса тих, ким рухає натхнення. Що сказала тобі дама-хіромантка по моїй руці? Тепер це проходить перед твоїми очима. «Стережіться, — сказала вона, — темного чоловіка і світлої жінки: вони принесуть вам неприємності». Хіба ти забув про того негра, хоч і він одержав трохи неприємностей від мого стусана? Чи можеш ти показати мені світлішу жінку, ніж та блондинка, через яку мій капелюх упав у воду? І де, нарешті, той долар шістдесят п'ять центів, які були в моїй жилетці, коли ми вийшли з тиру?

Здавалося, що коли розставити події, як це зробив Тобін, вони дійсно підтверджували правильність провіщення, але, на мою думку, такі нещастя могли спіткати кожного на Коні-Айленді навіть без будь-якого втручання з боку хіромантії.

Тобін підвівся і почав походжати по палубі, пильно придивляючись до пасажирів своїми маленькими червоними очі-

Tobin got up and walked around on deck, looking close at the passengers out of his little red eyes. I asked him the interpretation of his movements. Ye never know what Tobin has in his mind until he begins to carry it out.

"Ye should know," says he, "I'm working out the salvation promised by the lines in me palm. I'm looking for the crooked-nose man that's to bring the good luck. 'Tis all that will save us. Jawn, did ye ever see a straighter-nosed gang of hellions in the days of your life?"

'Twas the nine-thirty boat, and we landed and walked up-town through Twenty-second Street, Tobin being without his hat.

On a street corner, standing under a gas-light and looking over the elevated road at the moon, was a man. A long man he was, dressed decent, with a segar between his teeth, and I saw that his nose made two twists from bridge to end, like the wriggle of a snake. Tobin saw it at the same time, and I heard him breathe hard like a horse when you take the saddle off. He went straight up to the man, and I went with him.

"Good-night to ye," Tobin says to the man. The man takes out his segar and passes the compliments, sociable.

"Would ye hand us your name," asks Tobin, "and let us look at the size of it? It may be our duty to become acquainted with ye."

"My name" says the man, polite, "is Friedenhausman — Maximus G. Friedenhausman."

"'Tis the right length," says Tobin. "Do you spell it with an 'o' anywhere down the stretch of it?"

"I do not," says the man.

"Can ye spell it with an 'o'?" inquires Tobin, turning anxious.

"If your conscience," says the man with the nose, "is indisposed toward foreign idioms ye might, to please yourself, smuggle the letter into the penultimate syllable."

"'Tis well," says Tobin. "Ye're in the presence of Jawn Malone and Daniel Tobin."

"'Tis highly appreciated," says the man, with a bow. "And now since I cannot conceive that ye would hold a spelling bee upon the street corner, will ye name some reasonable excuse for being at large?"

"By the two signs," answers Tobin, trying to explain, "which ye display according to the reading of the Egyptian palmist from the sole of me hand, ye've been nominated to offset with good

ма. Я спитав його, що за причина цих маневрів: ніколи не знаєш, що Тобін має на думці, поки він не почне це здійснювати.

— Слід тобі знати, — каже він, — що я чекаю порятунку, який обіцяли мені лінії моєї долоні. Я шукаю кривonosого чоловіка, який має принести щастя. Це єдине, що нас врятує. Джон, чи бачив ти коли у своєму житті більшу банду чортових прямоносих?

Пароплав причалив о пів на десяту, ми вийшли і попрямували в місто по Двадцять другій вулиці. Тобін ішов без капелюха.

На розі вулиці під газовим ліхтарем стояла людина і дивилась поверх рейок надземної залізниці на місяць. Це був високий чоловік, порядно вдягнений, з сигарою у зубах, і я помітив, що його ніс, подібно до змії, робив два вигини між переніссям і кінчиком носа. Тобін також відразу помітив його, і я почув, як важко він став дихати, наче кінь, з якого знімають сідло. Він підходить прямо до цього чоловіка, і я разом з ним.

— Добри вечір вам! — каже йому Тобін.

Чоловік виймає з рота сигару і видавлює з себе дружне привітання.

— А чи не скажете ви нам ваше ім'я і дасте нам цим змогу встановити його розміри? — питає Тобін. — Можливо, нам доведеться з вами познайомитись.

— Моє ім'я, — ввічливо каже чоловік, — Фріденхаусман — Максимус Г. Фріденхаусман.

— Довжина підходяща, — каже Тобін. — А чи не вживаєте ви при написанні «о» де-небудь на протязі вашого імені?

— Ні, не вживаю, — каже чоловік.

— А можете ви написати його з літерою «о»? — стурбовано довідується Тобін.

— Якщо ваша совість дозволить вам, — каже носач, — і якщо ви не маєте нахилу до іноземних мов, ви могли б, щоб вдовольнити себе, всунути цю літеру у передостанній склад.

— Дуже добре, — каже Тобін. — Перед вами Джон Малоун і Даніель Тобін.

— Дуже приємно познайомитись, — каже чоловік включаючись. — А тепер, оскільки я ще не зрозумів, нащо вам було скликати нараду з питань правопису на розі вулиці, можливо, ви наведете якісь розумні виправдання вашої вільної поведінки.

— За двома ознаками, — відповідає Тобін, пояснюючи йому, — які ви назвали у відповідності з тим, що єгипетська

luck the lines of trouble leading to the nigger man and the blonde lady with her feet crossed in the boat, besides the financial loss of a dollar sixty-five, all so far fulfilled according to Hoyle."

The man stopped smoking and looked at me.

"Have ye any amendments," he asks, "to offer to that statement, or are ye one too? I thought by the looks of ye ye might have him in charge."

"None," says I to him, "except that as one horseshoe resembles another so are ye the picture of good luck as predicted by the hand of me friend. If not, then the lines of Danny's hand may have been crossed, I don't know."

"There's two of ye," says the man with the nose, looking up and down for the sight of a policeman. "I've enjoyed your company immense. Good-night."

With that he shoves his segar in his mouth and moves across the street, stepping fast. But Tobin sticks close to one side of him and me at the other.

"What!" says he, stopping on the opposite sidewalk and pushing back his hat; "do ye follow me? I tell ye," he says, very loud, "I'm proud to have met ye. But it is my desire to be rid of ye. I am off to me home."

"Do," says Tobin, leaning against his sleeve. "Do be off to your home. And I will sit at the door of it till ye come out in the morning. For the dependence is upon ye to obviate the curse of the nigger man and the blonde lady and the financial loss of the one-sixty-five."

"'Tis a strange hallucination," says the man, turning to me as a more reasonable lunatic. "Hadn't ye better get him home?"

"Listen, man," says I to him. "Daniel Tobin is as sensible as he ever was. Maybe he is a bit deranged on account of having drink enough to disturb but not enough to settle his wits, but he is no more than following out the legitimate path of his superstitions and predicaments, which I will explain to you." With that I relates the facts about the palmist lady and how the finger of suspicion points to him as an instrument of good fortune. "Now, understand," I concludes, "my position in this riot. I am the friend of me friend Tobin, according to me interpretations. 'Tis easy to be a friend to the prosperous, for it pays; 'tis not hard to be a friend to the poor, for ye get puffed up by gratitude and have your picture printed standing in front of a tenement with a scuttle of coal and an orphan in each hand. But it strains the art

хіромантка прочитала на долоні моєї руки, ви покликані компенсувати мене щастям за лінії турбот, що ведуть до негра та блондинки, якій наступили на ногу на пароплаві, не кажучи вже про фінансову втрату в розмірі долара шістдесят п'яти центів. Досі все збувалося.

Чоловік кинув курити і глянув на мене.

— Може, ви хочете запропонувати якісь поправки до цієї заяви, чи й ви в однаковому стані? По вашому вигляду я вважав, що ви могли б за ним доглядати.

— Ніяких, — відповідаю я, — крім того, що на вигляд ви, як одна підкова схожа на іншу, схожі на щастя, провіщене моєму другові. Якщо ні, я не знаю, що й казати, — мабуть, брешуть лінії Тобінової руки.

— Обидва ви один одного варті, — каже носатий чоловік, шукаючи очима полісмена. — Я одержав величезну насолоду від розмови з вами. На добраніч.

Промовивши це, він засовує в рота свою сигару і поспіхом переходить на другий бік вулиці. Але Тобін не відстає від нього і тримається з одного боку, а з другого — крокую я.

— Що це? — дуже голосно питає він, зупиняючись на тротуарі і зсуваючи капелюх на потилицю. — Ви йдете за мною? Я вже сказав вам, що дуже радий був познайомитись. Але тепер єдине моє бажання — позбутися вас. Я йду додому.

— Ідть собі, — каже Тобін, погладжуючи його рукав. — Справді, ідть собі додому. А я сидітиму перед дверима вашого будинку, поки ви не вийдете ранком. Бо тільки від вас залежить зняти з мене прокляття негра, блондинки і фінансової втрати у долар шістдесят п'ять центів.

— Дивна галюцинація, — говорить чоловік, звертаючись до мене як до більш поміркованого психа. — А чи не краще було б вам забрати його додому?

— Слухайте, чоловіче, — кажу я йому. — Даніель Тобін зараз, як і завжди, при своєму розумі. Може, його думки трохи безладні, так це з тої причини, що він випив достатньо, щоб схвилюватись, але не достатньо, щоб заглушити голос розуму. Він робить тільки те, що підказують йому його категорії мислення та забобони, про які я вам усе поясню.

Сказавши так, я виклав йому факти про даму-хіромантку і про те, як підозра впала на нього як на знаряддя щасливої долі.

— Тепер зрозумійте, — закінчив я, — мою позицію у цьому порушенні громадського спокою. Як видно з моїх пояснень, я друг мого друга Тобіна. Легко бути другом багатого, бо

of friendship to be true friend to a born fool. And that's what I'm doing," says I, "for, in my opinion, there's no fortune to be read from the palm of me hand that wasn't printed there with the handle of a pick. And, though ye've got the crookedest nose in New York City, I misdoubt that all the fortune-tellers doing business could milk good luck from ye. But the lines of Danny's hand pointed to ye fair, and I'll assist him to experiment with ye until he's convinced ye're dry."

After that the man turns, sudden, to laughing. He leans against a corner and laughs considerable. Then he claps me and Tobin on the backs of us and takes us by an arm apiece.

"'Tis my mistake," says he. "How could I be expecting anything so fine and wonderful to be turning the corner upon me? I came near being found unworthy. Hard by," says he, "is a café, snug and suitable for the entertainment of idiosyncrasies. Let us go there and have drink while we discuss the unavailability of the categorical."

So saying, he marched me and Tobin to the back room of a saloon, and ordered the drinks, and laid the money on the table. He looks at me and Tobin like brothers of his, and we have the segars.

"Ye must know," says the man of destiny, "that me walk in life is one that is called the literary. I wander abroad be night seeking idiosyncrasies in the masses and truth in the heavens above. When ye came upon me I was in contemplation of the elevated road in conjunction with the chief luminary of night. The rapid transit is poetry and art: the moon but a tedious, dry body, moving by rote. But these are private opinions, for, in the business of literature, the conditions are reversed. 'Tis me hope to be writing a book to explain the strange things I have discovered in life."

"Ye will put me in a book," says Tobin, disgusted; "will ye put me in a book?"

"I will not," says the man, "for the covers will not hold ye. Not yet. The best I can do is to enjoy ye meself, for the time is not ripe for destroying the limitations of print. Ye would look fantastic in type. All alone by meself must I drink this cup of joy. But, I thank ye, boys; I am truly grateful."

"The talk of ye," says Tobin, blowing through his moustache and pounding the table with his fist, "is an eyesore to me patience. There was good luck promised out of the crook of your

він платить; неважко бути і другом бідного, бо тоді ви від подяк стаєте гордовитим і ваші портрети, на яких ви зображені з відром вугілля і сиротою в кожній руці, всюди друкують. Але найважчим випробуванням дружніх почуттів є справжня дружба з дурнем від народження. А це саме те, що я зараз роблю, бо, на мою думку, з долоні моєї руки не прочитаєш іншої долі, крім тої, яка була туди вписана державним мого кайла. І хоч ви маєте на своєму носі найбільший горб у Нью-Йорку, я сумніваюсь, чи змогли б навіть усі віщуни, які практикують в цій галузі, видоїти з вас хоч краплю щастя. Але лінії на Тобіновій руці ясно вказують на вас, і я допомагатиму йому, доки він не переконається, що з вас нічого взяти.

Тоді чоловік раптом почав реготати. Він сперся на стіну будинку і довго реготав. Потім він поплескав мене і Тобіна по плечах і взяв кожного попід руку.

— Це моя помилка, — говорить він. — Хіба міг я сподіватись, що на розі вулиці зі мною трапиться така приємна і чудова пригода? Мені здавалося, що ви не варті уваги. Тут зовсім близьенько є невеличке кафе, підходяще для того, щоб розважитись з такими цікавими людьми. Ходімо туди, вип'ємо і побалакаємо про марність безумовного.

Говорячи так, він завів нас із Тобіном у задню кімнату бара, замовив випивку і заплатив за неї. Ми запалили сигари, і він дивився на нас, як на рідних братів.

— Треба вам знати, — каже цей посланець долі, — що моєю професією є те, що зветься літературою. Я виходжу ночами з дому і блукаю, шукаючи особливостей характеру в людях і істини в небесах, що над нами. Коли ви мене зустріли, я роздумував про надземну залізницю у зв'язку з головним світилом ночі. Тут швидко залишаєш поезію та мистецтво: місяць — не більше як нудне, безживне тіло, що механічно рухається. Але це лише особисті думки, бо література має свої окремі закони. Я сподіваюсь написати книгу, у якій поясню дивні речі, які я відкрив у житті.

— Ви збираєтесь всунути мене у книжку! — каже Тобін, обурюючись. — Мене — у книжку?

— Ні, я цього не зроблю, — каже чоловік, — бо ви не уміститься поміж обкладинки. Ні. Найкраще, що я можу зробити, — це одержати від вас насолоду самому, бо ще не прийшов час зламати обмеження друку. Ви виглядали б фантастичним типом. І все одно тільки я сам мушу випити цю чашу насолоди. Але дякую вам, хлопці, повірте, я справді вдячний.

— Ваше базікання, — каже Тобін, дмухаючи через свої вуса і б'ючи кулаком по столу, — це тільки огидні випадки проти мого

nose, but ye bear fruit like the bang of a drum. Ye resemble, with your noise of books, the wind blowing through a crack. Sure, now, I would be thinking the palm of me hand lied but for the coming true of the nigger man and the blonde lady and —”

“Whist!” says the long man; “would ye be led astray by physiognomy? Me nose will do what it can within bounds. Let us have these glasses filled again, for ’tis good to keep idiosyncrasies well moistened, they being subject to deterioration in a dry moral atmosphere.”

So, the man of literature makes good, to my notion, for he pays, cheerful, for everything, the capital of me and Tobin being exhausted by prediction. But Tobin is sore, and drinks quiet, with the red showing in his eye.

By and by we moved out, for ’twas eleven o’clock, and stands a bit upon the sidewalk. And then the man says he must be going home, and invites me and Tobin to walk that way. We arrives on a side street two blocks away where there is a stretch of brick houses with high stoops and iron fences. The man stops at one of them and looks up at the top windows which he finds dark.

“’Tis me humble dwelling,” says he, “and I begin to perceive by the signs that me wife has retired to slumber. Therefore I will venture a bit in the way of hospitality. ’Tis me wish that ye enter the basement room, where we dine, and partake of a reasonable refreshment. There will be some fine cold fowl and cheese and a bottle or two of ale. Ye will be welcome to enter and eat, for I am indebted to ye for diversions.”

The appetite and conscience of me and Tobin was congenial to the proposition, though ’twas sticking hard in Danny’s superstitions to think that a few drinks and a cold lunch should represent the good fortune promised by the palm of his hand.

“Step down the steps,” says the man with the crooked nose, “and I will enter by the door above and let ye in. I will ask the new girl we have in the kitchen,” says he, “to make ye a pot of coffee to drink before ye go. ’Tis fine coffee Katie Mahorner makes for a green girl just landed three months. Step in,” says the man, “and I’ll send her down to ye.”

терпіння. З вашого кривого носа було обіцяне щастя, але ви приносите не більше плодів, ніж барабанна паличка. Ви нагадуєте зі своїми книжними балачками вітер, що дме крізь дірку. Певна річ, тепер я подумав би, що долоня моєї руки збрехала, але, оскільки виявилися правдою негр і блондинка, і...

— Помовчте, — каже довгов'язий чоловік. — Хіба ви заблудитесь через мою фізіономію? Мій ніс зробить все, що у його можливостях. Наповнимо знову ці склянки, бо видатні характери мусять бути добре змочені, вони швидко псуються в сухій моральній атмосфері.

Так от, цей літератор зробив, на мою думку, добре, охоче розплатившись за все в той час, коли наш з Тобіном капітал був остаточно вичерпаний пророцтвами. Але Тобін вважав себе скривдженим і, хоч він пив спокійно, його очі наливались кров'ю.

Через якийсь час ми вибрались звідти, бо була вже одинадцята година, і постояли трохи на тротуарі. Тоді чоловік сказав, що йому час повертатись додому, і запросив нас іти разом з ним. Так ми пройшли два квартали і попали у провулок, вздовж якого тягнулися цегляні будинки з високими ганками і залізними огорожами. Чоловік підійшов до одного з них і глянув на верхні вікна, які вже були темні.

— Це і є моє скромне помешкання, — каже він. — За всіма ознаками я починаю думати, що моя дружина пішла спочивати, і тому я рискну виявити трохи гостинності. Я хотів би, щоб ви зайшли до нижньої кімнати, де ми обідаємо, і перекусили. Там знайдеться трохи смачної холодної качки, сир і пляшка або дві елю. Заходьте, будь ласка, і їжте, бо я перед вами в боргу за розвагу.

Наші з Тобіном апетит і совість були схильні прийняти цю пропозицію, хоч Тобіну з його забобонами важко було повірити, що саме кілька склянок спиртного і холодна закуска являють собою щастя, обіцяне у відповідності з лініями на його долоні.

— Спускайтеся вниз цими сходами, — каже чоловік з кривим носом, — а я піду у верхні двері і відчиню вам. Я скажу новій дівчині, що працює в нас на кухні, приготувати вам каву. Як на молоду ірландську дівчину, що прибула до Америки лише три місяці тому, — Кеті Магорнер чудово готує каву. Заходьте, — каже чоловік, — а я зараз пошлю її до вас.

The Gift of the Magi

One dollar and eighty-seven cents. That was all. And sixty cents of it was in pennies. Pennies saved one and two at a time by bulldozing the grocer and the vegetable man and the butcher until one's cheeks burned with the silent imputation of parsimony that such close dealing implied. Three times Delia counted it. One dollar and eighty-seven cents. And the next day would be Christmas.

There was clearly nothing to do but flop down on the shabby little couch and howl. So Delia did it. Which instigates the moral reflection that life is made up of sobs, sniffles, and smiles, with sniffles predominating.

While the mistress of the home is gradually subsiding from the first stage to the second, take a look at the home. A furnished flat at \$8 per week. It did not exactly beggar description, but it certainly had that word on the lookout for the mendicancy squad.

In the vestibule below was a letter-box into which no letter would go, and an electric button from which no mortal finger could coax a ring. Also appertaining thereunto was a card bearing the name "Mr. James Dillingham Young."

The "Dillingham" had been flung to the breeze during a former period of prosperity when its possessor was being paid \$30 per week. Now, when the income was shrunk to \$20, the letters of "Dillingham" looked blurred, as though they were thinking seriously of contracting to a modest and unassuming D. But whenever Mr. James Dillingham Young came home and reached his flat above he was called "Jim" and greatly hugged by Mrs. James Dillingham Young, already introduced to you as Delia. Which is all very good.

Delia finished her cry and attended to her cheeks with the powder rag. She stood by the window and looked out

Дари волхвів

Один долар вісімдесят сім центів. Це було все. Із них шістдесят центів — монетками по одному центу. Вона відвойовувала кожну монетку, торгуючись із бакалійником, зеленярем, м'ясником так запекло, що аж вуха палали від мовчазного осуду її скупості, викликаної надмірною ощадливістю. Делла тричі перелічила гроші. Один долар вісімдесят сім центів. А завтра Різдво.

Що було діяти — хіба впасти на стару, потерту маленьку кушетку і заплакати. Так Делла і зробила. З цього маємо дійти повчального висновку, що життя складається із сліз, зітхань, усмішок, причому зітхання переважають.

Поки господиня переходить поступово від першої стадії до другої, огляньмо її господу. Мебльована квартира за вісім доларів на тиждень. Не можна сказати, що вона зовсім убога, але щось спільне з цим поняттям, безперечно, має.

Внизу, у вестибюлі, скринька для листів, у щілину якої не ввійшов би жоден лист, і кнопка електричного дзвоника, з якої жодному смертному не пощастило б витиснути ніякого звуку. На дверях була ще прикріплена картка з написом «М-р Джеймс Діллінгем Янг».

Слово «Діллінгем» розтягнулось на всю довжину в той недавній час процвітання, коли власник цього імені одержував тридцять доларів на тиждень. Тепер він заробляв тільки двадцять доларів, і літери в слові «Діллінгем» поблякли, немовби серйозно замислились, чи не скоротитись їм до скромного, без претензій «Д». Та хоч коли містер Джеймс Діллінгем Янг, приходячи додому, піднімався у свою квартиру на верхньому поверсі, його завжди зустрічав вигук «Джиме!» і гарячі обійми місис Джеймс Діллінгем Янг — її ви вже знаєте як Деллу. А це й справді так гарно!

Делла перестала плакати і провела пуховкою по щоках. Вона стояла біля вікна, сумно дивлячись на сірого кога, який пролу

dully at a gray cat walking a gray fence in a gray backyard. To-morrow would be Christmas Day, and she had only \$1.87 with which to buy Jim a present. She had been saving every penny she could for months, with this result. Twenty dollars a week doesn't go far. Expenses had been greater than she had calculated. They always are. Only \$1.87 to buy a present for Jim. Her Jim. Many a happy hour she had spent planning for something nice for him. Something fine and rare and sterling — something just a little bit near to being worthy of the honour of being owned by Jim.

There was a pier-glass between the windows of the room. Perhaps you have seen a pier-glass in an \$8 flat. A very thin and very agile person may, by observing his reflection in a rapid sequence of longitudinal strips, obtain a fairly accurate conception of his looks. Delia, being slender, had mastered the art.

Suddenly she whirled from the window and stood before the glass. Her eyes were shining brilliantly, but her face had lost its color within twenty seconds. Rapidly she pulled down her hair and let it fall to its full length.

Now, there were two possessions of the James Dillingham Youngs in which they both took a mighty pride. One was Jim's gold watch that had been his father's and his grandfather's. The other was Delia's hair. Had the Queen of Sheba lived in the flat across the airshaft, Delia would have let her hair hang out the window some day to dry just to depreciate Her Majesty's jewels and gilts. Had King Solomon been the janitor, with all his treasures piled up in the basement, Jim would have pulled out his watch every time he passed, just to see him pluck at his beard from envy.

So now Delia's beautiful hair fell about her, rippling and shining like a cascade of brown waters. It reached below her knee and made itself almost a garment for her. And then she did it up again nervously and quickly. Once she faltered for a minute and stood still while a tear or two splashed on the worn red carpet.

On went her old brown jacket; on went her old brown hat. With a whirl of skirts and with the brilliant sparkle still in her eyes, she fluttered out the door and down the stairs to the street.

Where she stopped the sign read: "Mme. Sofronie. Hair Goods of All Kinds." One flight up Delia ran, and collected herself,

лювався по сірому паркану в сірому дворі. Завтра Різдво, а в неї тільки долар і вісімдесят сім центів, щоб купити подарунок Джимові! Вона місяцями економила буквально кожен цент, і ось це все, що вдалося зібрати. За двадцять доларів на тиждень далеко не заїдеш. Витрати були більші, ніж вона розраховувала. Витрати завжди більші. Тільки долар і вісімдесят сім центів, щоб купити подарунок Джимові! Її Джимові! Багато щасливих годин провела вона, роздумуючи, що б таке подарувати йому на Різдво. Щось особливе, рідкісне, коштовне, хоч трохи гідне високої честі належати Джимові.

Між вікнами кімнати стояло трюмо. Можливо, вам ніколи не випадало дивитися в трюмо у восьмидоларовій мебльованій квартирі. Дуже худа і дуже рухлива людина, спостерігаючи швидко зміну своїх відображень у його довгих та вузьких дзеркалах, може дістати досить точне уявлення про свою зовнішність. Делла була струнка, і їй пощастило опанувати це мистецтво.

Вона раптом одійшла од вікна і зупинилась перед дзеркалом. Очі її сяяли, як діаманти, але за якихось двадцять секунд лице втратило свої кольори. Вона хутенько висмикнула шпильки і розпустила своє довге волосся.

У подружжя Джеймс Діллінгем Янг було дві речі, якими вони дуже пишалися. Одна — це золотий годинник Джима, що належав колись його батькові та дідові, друга — волосся Делли. Якби цариця Савська жила в будинку навпроти, Делла часом, помивши голову, сушила б своє волосся біля вікна, щоб затьмарити блиск оздоб і коштовностей її величності. Якби цар Соломон був швейцаром у будинку, де вони жили, і зберігав би всі свої скарби в підвалі, Джим, проходячи повз нього, завжди діставав би свій годинник, щоб побачити, як Соломон рве собі бороду від заздрощів.

Прекрасне волосся Делли розсипалось каштановими хвилями, сяючи, мов струмені водоспаду. Воно спадало нижче її колін і вкривало, наче плащем, майже всю її постать. Потім вона знову, нервуючи і поспішаючи, підбрала його. Завагавшись, постояла якусь мить нерухомо, і дві чи три сльози впали на потертий червоний килим.

Рішті надіти старенький коричневий жакет і старенький коричневий капелюшок! Махнувши спідницею, Делла кинулася до дверей і вибігла з дому на вулицю, а в очах у неї ще поблискували діамантовими краплями сльози.

Вона зупинилась перед дверима з вивіскою: «М-м Софроні. Найрізноманітніші вироби з волосся». Делла вибігла на другий поверх і спинилася, переводячи дух, серце її швидко било-

panting. Madame, large, too white, chilly, hardly looked the "Sofronie."

"Will you buy my hair?" asked Delia.

"I buy hair," said Madame. "Take yer hat off and let's have a sight at the looks of it."

Down rippled the brown cascade.

"Twenty dollars," said Madame, lifting the mass with a practised hand.

"Give it to me quick," said Delia.

Oh, and the next two hours tripped by on rosy wings. Forget the hashed metaphor. She was ransacking the stores for Jim's present.

She found it at last. It surely had been made for Jim and no one else. There was no other like it in any of the stores, and she had turned all of them inside out. It was a platinum fob chain simple and chaste in design, properly proclaiming its value by substance alone and not by meretricious ornamentation — as all good things should do. It was even worthy of The Watch. As soon as she saw it she knew that it must be Jim's. It was like him. Quietness and value — the description applied to both. Twenty-one dollars they took from her for it, and she hurried home with the 87 cents. With that chain on his watch Jim might be properly anxious about the time in any company. Grand as the watch was, he sometimes looked at it on the sly on account of the old leather strap that he used in place of a chain.

When Delia reached home her intoxication gave way a little to prudence and reason. She got out her curling irons, and lighted the gas, and went to work repairing the ravages made by generosity added to love. Which is always a tremendous task, dear friends — a mammoth task.

Within forty minutes her head was covered with tiny, close-lying curls that made her look wonderfully like a truant school-boy. She looked at her reflection in the mirror long, carefully, and critically.

"If Jim doesn't kill me," she said to herself, "before he takes a second look at me, he'll say I look like a Coney Island chorus girl. But what could I do — oh! what could I do with a dollar and eighty-seven cents?"

At 7 o'clock the coffee was made and the frying-pan was on the back of the stove hot and ready to cook the chops.

ся. Мадам Софроні була здоровенна білява жінка з сухими манерами.

— Чи не купите ви моє волосся? — спитала Делла.

— Я купую волосся, — відповіла мадам. — Зніміть капелюшок, треба подивитися, що за товар.

Знову заструменів каштановий водоспад.

— Двадцять доларів, — сказала мадам, звично зважуючи в руці волосся.

— Давайте мерщій, — промовила Делла.

Дві години після цього пролетіли на рожевих крилах — вибачайте за банальну метафору. Делла бігала по крамницях, шукаючи подарунок Джимові.

Нарешті знайшла. Безперечно, ця річ була створена для Джима, і тільки для нього. Нічого схожого не було в жодній іншій крамниці, вона вже все перевернула там догори дном. Це був платиновий ланцюжок для кишенькового годинника, простий і строгий, він привертав увагу коштовністю матеріалу, з якого був зроблений, а не мішурним блиском — саме такими мають бути всі гарні речі. Він навіть був гідний годинника. Побачивши його, Делла відразу дійшла думки, що ланцюжок повинен належати Джимові. Він був такий, як Джим. Скромність і гідність — ці якості були у них обох. За ланцюжок довелося заплатити двадцять один долар. У Делли лишилося ще вісімдесят сім центів, і вона поспішила додому. З таким ланцюжком Джим у будь-якому товаристві зможе дістати свій годинник, глянути, котра година, бо хоч який чудовий був той годинник, а Джим іноді дивився на нього крадькома, бо висів він не на ланцюжку, а на старому шкіряному ремінці.

Коли Делла повернулася додому, її захоплення трохи вщухло, натомість з'явилися передбачливість та розсудливість. Вона дістала щипці для завивання, запалила газ і почала виправляти спустошення, вчинені великодушністю та любов'ю. А це завжди надзвичайно важка праця, дорогі друзі, велетенська праця.

За сорок хвилин її голова вкрилася дрібними кучериками і Делла стала дуже схожою на хлопчиська, що втік з уроків. Довгим, уважним і критичним поглядом вона глянула на себе в дзеркало.

«Якщо Джим не вб'є мене з першого погляду, — подумала, — то, глянувши вдруге, скаже, що я схожа на хористку з Коні-Айленда¹. Але що, що могла б я зробити з одним долларом і вісімдесятьма сімома центами?!»

---

¹ Коні-Айленд — центр розваг для простого народу Нью-Йорка. — *Прим. перекл.*

Jim was never late. Delia doubled the fob chain in her hand and sat on the corner of the table near the door that he always entered. Then she heard his step on the stair away down on the first flight, and she turned white for just a moment. She had a habit of saying little silent prayers about the simplest everyday things, and now she whispered: "Please God, make him think I am still pretty."

The door opened and Jim stepped in and closed it. He looked thin and very serious. Poor fellow, he was only twenty-two — and to be burdened with a family! He needed a new overcoat and he was without gloves.

Jim stopped inside the door, as immovable as a setter at the scent of quail. His eyes were fixed upon Delia, and there was an expression in them that she could not read, and it terrified her. It was not anger, nor surprise, nor disapproval, nor horror, nor any of the sentiments that she had been prepared for. He simply stared at her fixedly with that peculiar expression on his face.

Delia wriggled off the table and went for him.

"Jim, darling," she cried, "don't look at me that way. I had my hair cut off and sold it because I couldn't have lived through Christmas without giving you a present. It'll grow out again — you won't mind, will you? I just had to do it. My hair grows awfully fast. Say 'Merry Christmas!' Jim, and let's be happy. You don't know what a nice — what a beautiful, nice gift I've got for you."

"You've cut off your hair?" asked Jim, laboriously, as if he had not arrived at that patent fact yet even after the hardest mental labour.

"Cut it off and sold it," said Delia. "Don't you like me just as well, anyhow? I'm me without my hair, ain't I?"

Jim looked about the room curiously.

"You say your hair is gone?" he said, with an air almost of idiocy.

"You needn't look for it," said Delia. "It's sold, I tell you — sold and gone, too. It's Christmas Eve, boy. Be good to me, for it went for you. Maybe the hairs of my head were numbered," she went on with a sudden serious sweetness, "but nobody could ever count my love for you. Shall I put the chops on, Jim?"

Out of his trance Jim seemed quickly to wake. He enfolded his Delia. For ten seconds let us regard with discreet scrutiny

О сьомій годині кава була готова, а гаряча сковорода стояла на плиті, чекаючи, коли на ній смажитимуться котлети.

Джим ніколи не спізнювався. Делла затиснула в руці платиновий ланцюжок і сперлася на краєчок стола біля вхідних дверей. Невдовзі вона почула його кроки вниз на сходах і на мить зблідла. Вона мала звичку звертатися до Бога з коротенькими молитвами з приводу всяких життєвих дрібниць і тепер швиденько зашепотіла:

— Господи, зроби, будь ласка, так, щоб я все ще сподобалася йому!

Двері відчинилися, Джим увійшов і причинив їх. Його худе обличчя було заклопотане. Бідолаха, в двадцять два роки він мав годувати сім'ю! Йому давно треба було купити нове пальто, і рукавичок у нього не було.

Джим увійшов і завмер, наче сетер, що збирається кинути-ся на перепелицю. Його очі спинилися на Деллі, в них був вираз, якого вона не могла зрозуміти, і їй стало страшно. Це не були ні гнів, ні здивування, ні докір, ні жах — жодне з тих почуттів, яких вона могла сподіватись. Він просто пильно дивився на неї, і на обличчі у нього був отой дивний вираз.

Делла зіскочила з столу і кинулась до нього.

— Джиме, милий, — вигукнула вона, — не дивись так на мене! Я обстриглась і продала волосся, бо я б не пережила, якби нічого не змогла подарувати тобі на Різдво. Воно знову виросте! Ти ж не гніваєшся, ні? Я повинна була це зробити. Волосся у мене росте дуже швидко. Поздоров мене з Різдвом, Джиме, і будьмо щасливі. Ти ж навіть не знаєш, який гарний, чудовий подарунок я приготувала для тебе!

— Ти обстригла волосся? — насилу спитав Джим так, наче він не міг усвідомити цього очевидного факту, хоч його мозок напружено працював.

— Обстригла і продала його, — відповіла Делла. — Але ж я тобі все одно подобаюсь? Я ж така сама, тільки з коротким волоссям!

Джим здивовано оглянув кімнату.

— То виходить, твого волосся вже нема? — спитав він з якимсь безглуздим виразом.

— І не шукай його, не знайдеш, — відповіла Делла, — кажу ж тобі: я його продала — обстригла і продала. Сьогодні Святвечір, Джиме. Будь зі мною ласкавий, це ж я зробила для тебе. Можливо, волосся на моїй голові і можна було б перелічити, — в її голосі раптом прозвучала глибока ніжність, — але ніхто й ніколи не зможе виміряти мою любов до тебе! Смажити котлети, Джиме?

some inconsequential object in the other direction. Eight dollars a week or a million a year — what is the difference? A mathematician or a wit would give you the wrong answer. The magi brought valuable gifts, but that was not among them. This dark assertion will be illuminated later on.

Jim drew a package from his overcoat pocket and threw it upon the table.

“Don’t make any mistake, Dell,” he said, “about me. I don’t think there’s anything in the way of a haircut or a shave or a shampoo that could make me like my girl any less. But if you’ll unwrap that package you may see why you had me going a while at first.”

White fingers and nimble tore at the string and paper. And then an ecstatic scream of joy; and then, alas! a quick feminine change to hysterical tears and wails, necessitating the immediate employment of all the comforting powers of the lord of the flat.

For there lay The Combs — the set of combs, side and back, that Delia had worshipped for long in a Broadway window. Beautiful combs, pure tortoise shell, with jewelled rims — just the shade to wear in the beautiful vanished hair. They were expensive combs, she knew, and her heart had simply craved and yearned over them without the least hope of possession. And now, they were hers, but the tresses that should have adorned the coveted adornments were gone.

But she hugged them to her bosom, and at length she was able to look up with dim eyes, and a smile, and say: “My hair grows so fast, Jim!”

And then Delia leaped up like a little singed cat and cried, “Oh, oh!”

Jim had not yet seen his beautiful present. She held it out to him eagerly upon her open palm. The dull precious metal seemed to flash with a reflection of her bright and ardent spirit.

“Isn’t it a dandy, Jim? I hunted all over town to find it. You’ll have to look at the time a hundred times a day now. Give me your watch. I want to see how it looks on it.”

Instead of obeying, Jim tumbled down on the couch and put his hands under the back of his head and smiled.

“Dell,” said he, “let’s put our Christmas presents away and keep ’em a while. They’re too nice to use just at present. I sold

І Джим раптом наче прокинувся від важкого сну. Він обняв свою Деллу. Будьмо скромні — відвернімося на якихось десять секунд і займімося чимось іншим. Подумаймо, наприклад, яка різниця між вісьмома доларами на тиждень і мільйоном на рік? І математик, і мудрець дадуть неправильні відповіді. Волхви принесли коштовні дари, але серед них не було одного. Цей туманний натяк ми роз'яснимо пізніше.

Джим витяг з кишені свого пальта пакуночок і кинув його на стіл.

— Зрозумій мене правильно, Делл, — сказав він. — Ніяка стрижка, ніякі нові зачіски не примусять, щоб я розлюбив тебе, дівчинко. Але розгорни цей пакунок — і ти зрозумієш, чому я спершу трохи розгубився.

Білі спритні пальчики розірвали мотузку й папір. Пролунав крик захвату, а на зміну йому — ой леле! — прийшли, як то буває тільки в жінок, потоки сліз та зойки. Довелось негайно вдатися до всіх заспокійливих засобів, які тільки були в господаря квартири.

Річ у тому, що на столі лежали гребінці, набір гребінців — бічні й задній, — якими Делла давно любилася на одній з бродвейських вітрин. Чудові гребінці, справжні черепахові, прикрашені по краях дрібними коштовними каменями, і саме того відтінку, що пасував би до її волосся. Гребінці коштували дорого, вона знала це, і її серце давно вже нило від того, що не було ніякої надії купити їх. Тепер вони належали їй, але де ж ті коси, що їх прикрасили б ці довгождані гребінці.

А проте вона міцно притисла їх до грудей, підвела нарешті затуманені сльозами очі, всміхнулася і промовила:

— У мене дуже швидко росте волосся, Джиме!

Делла підскочила, як ошпарене котеня, і вигукнула:

— О Господи!

Джим ще не бачив свого чудового подарунка. Вона хутенько подала йому на долоні ланцюжок. Матовий коштовний метал, здавалося, засяяв відбитим світлом її гарячої і щирої радості.

— Ну, правда ж гарний, Джиме? Я обнищпорила все місто, поки знайшла його. Тепер ти можеш дивитись, котра година, хоч сто разів на день. Дай-но мені свій годинник. Я хочу побачити, який вигляд він матиме з ланцюжком.

Але Джим не послухався — він ліг на кушетку, заклав руки під голову і всміхнувся.

— Делл, — сказав, — давай сховаємо свої подарунки до іншого часу. Вони занадто гарні, щоб так зразу ними користу-

the watch to get the money to buy your combs. And now suppose you put the chops on.”

The magi, as you know, were wise men — wonderfully wise men — who brought gifts to the Babe in the manger. They invented the art of giving Christmas presents. Being wise, their gifts were no doubt wise ones, possibly bearing the privilege of exchange in case of duplication. And here I have lamely related to you the uneventful chronicle of two foolish children in a flat who most unwisely sacrificed for each other the greatest treasures of their house. But in a Last word to the wise of these days let it be said that of all who give gifts these two were the wisest. Of all who give and receive gifts, such as they are wisest. Everywhere they are wisest. They are the magi.

ватись. Я продав годинник, щоб купити тобі гребінці. А тепер, гадаю, пора смажити котлети.

Волхви, ті, що принесли дари немовляті в яслах, були, як ви знаєте, мудрі люди, надзвичайно мудрі люди. Вони зинайшли звичай робити різдвяні подарунки. Бо вони були мудрі, і дари їхні були мудрі, не виключено, що їх можна було навіть замінити, якщо траплялися два однакових подарунки. А я розповів вам нічим не примітну історію про двох дурненьких дітей, які жили у восьмидоларовій квартирі і зовсім немудро пожертвували одне для одного найдорожчими своїми скарбами. Але до відома мудреців наших днів слід сказати, що з усіх, хто робив подарунки, ці двоє були наймудріші. З усіх, хто приносить і приймає дари, наймудріші тільки такі, як вони. Це всюди так. Вони і є волхви.

A Service of Love

When one loves one's Art no service seems too hard.

That is our premise. This story shall draw a conclusion from it, and show at the same time that the premise is incorrect. That will be a new thing in logic, and a feat in story-telling somewhat older than the Great Wall of China.

Joe Larrabee came out of the post-oak flats of the Middle West pulsing with a genius for pictorial art. At six he drew a picture of the town pump with a prominent citizen passing it hastily. This effort was framed and hung in the drug store window by the side of the ear of corn with an uneven number of rows. At twenty he left for New York with a flowing necktie and a capital tied up somewhat closer.

Delia Caruthers did things in six octaves so promisingly in a pine-tree village in the South that her relatives chipped in enough in her chip hat for her to go "North" and "finish." They could not see her f —, but that is our story.

Joe and Delia met in an atelier where a number of art and music students had gathered to discuss chiaroscuro, Wagner, music, Rembrandt's works pictures, Waldteufel, wall-paper, Chopin, and Oolong.

Joe and Delia became enamoured one of the other or each of the other, as you please, and in a short time were married — for (see above) when one loves one's Art no service seems too hard.

Mr. and Mrs. Larrabee began housekeeping in a flat. It was a lonesome flat — something like the A sharp way down at the left-hand end of the keyboard. And they were happy; for they had their Art and they had each other. And my advice to the rich young man would be — sell all thou hast, and give it to the poor — janitor for the privilege of living in a flat with your Art and your Delia.

Жертви любові

Коли любиш Мистецтво, ніякі жертви не здаються надто великими. Це передумова. Наше оповідання приведе нас до відповідного висновку цієї передумови і в той же час покаже, що сама та передумова — неправильна. Для логіки — це новина, а як літературний прийом він, можливо, не набагато старіший за Великий китайський мур.

Джо Лерребі, палаючи пристрастю до образотворчого мистецтва, прибув з рівнин Середнього Заходу, де ростуть вікові дуби. У шість років він намалював картину, на якій зобразив міську водокачку і відомого городянина, що йшов повз неї. Цей результат, плід творчих зусиль, вставили в раму й вивісили у вітрині аптеки поряд з качаном кукурудзи, зерна в якому склали непарне число рядків. Коли Джо минуло двадцять років, він зав'язав широким бантом краватку, склав своє добро в маленький пакуночок і вирушив до Нью-Йорка.

Ділія Керузєрс жила на Півдні в селі серед соснового лісу і так багатообіцяюче справлялася з шістьма октавами фортепіанної клавіатури, що родичі зібрали досить грошей, аби вона могла поїхати «на Північ» і там «завершити музичну освіту». Вони не могли передбачити, що... але саме про це ми й розповімо.

Джо та Ділія зустрілись у студії, де молодь, що вивчала живопис і музику, збиралась, бувало, щоб побалакати про світлотіні, про музику, про Вагнера, творіння Рембрандта, картини, шпалери, Вальдтейфеля, Шопена, Улонга...

Джо та Ділія покохали одне одного, або закохались одне в одного, — як вам більше до вподоби, — і невдовзі побралися, бо (дивись вище) коли любиш Мистецтво, ніякі жертви не здаються надто великими.

Містер і місіс Лерребі почали хазяйнувати у квартирі, яку вони найняли. Це була квартира у відлюдному місці, загублена

Flat-dwellers shall endorse my dictum that theirs is the only true happiness. If a home is happy it cannot fit too close — let the dresser collapse and become a billiard table; let the mantel turn to a rowing machine, the escritoire to a spare bedchamber, the washstand to an upright piano; let the four walls come together, if they will, so you and your Delia are between. But if home be the other kind, let it be wide and long — enter you at the Golden Gate, hang your hat on Hatteras, your cape on Cape Horn, and go out by Labrador.

Joe was painting in the class of the great Magister — you know his fame. His fees are high; his lessons are light — his high-lights have brought him renown. Delia was studying under Rosenstock you know his repute as a disturber of the piano keys.

They were mighty happy as long as their money lasted. So is every — but I will not be cynical. Their aims were very clear and defined. Joe was to become capable very soon of turning out pictures that old gentlemen with thin side-whiskers and thick pocketbooks would sandbag one another in his studio for the privilege of buying. Delia was to become familiar and then contemptuous with Music, so that when she saw the orchestra seats and boxes unsold she could have sore throat and lobster in a private dining-room and refuse to go on the stage.

But the best, in my opinion, was the home life in the little flat the ardent, voluble chats after the day's study; the cosy dinners and fresh, light breakfasts; the interchange of ambitions — ambitions interwoven each with the other's or else inconsiderable — the mutual help and inspiration; and — overlook my artlessness stuffed olives and cheese sandwiches at 11 p.m.

But after awhile Art flagged. It sometimes does, even if some switchman doesn't flag it. Everything going out and nothing coming in, as the vulgarians say. Money was lacking to pay Mr. Magister and Herr Rosenstock their prices. When one loves one's Art no service seems too hard. So, Delia said she must give music lessons to keep the chafing dish bubbling.

For two or three days she went out canvassing for pupils. One evening she came home elated.

"Joe, dear," she said gleefully, "I've a pupil. And, oh, the loveliest people! General — General A. B. Pinkney's

так далеко, як ля-діез на самісінькому лівому кінці клавіатури. Вони були щасливі: Мистецтво належало їм, а вони одне одному. І от моя порада багатим молодим людям: продай усе, що маєш, і гроші роздай бідним... можна швейцарові, щоб пізнати насолоду жити в такій квартирі із своїм Мистецтвом і своєю Ділією.

Мешканці таких квартир, певна річ, підпишуться під моїм твердженням, що тільки вони справді щасливі. Якщо в домі панує щастя, він не може бути тісним. Хай перевернута шафа заміняє вам більярд, хай камінна дошка править за трюмо, письмовий стіл — за спальню, умивальник — за піаніно. Хай хоч усі чотири стіни, коли їм заманеться, зійдуться, аби для нас і вашої Ділії лишилося трохи місця. Але якщо в вашому домі нема щастя, то хай він буде великий і просторий, щоб ви могли ввійти через Золоті Ворота, повісити свого капелюха на мис Гаттерас, пальто — на мис Горн і вийти через Лабрадор.

Джо вивчав живопис у класі самого великого Меджистера. Ви, звісно, чули про нього. Бере він за навчання багато, а вчить мало чому, певно, це і принесло йому славу майстра ефектних контрастів. Ділія навчалась у Розенштока — ви знаєте, яку славу здобув цей порушник спокою фортепіанних клавішів.

Молоді були дуже щасливі, доки мали гроші. Так воно завжди буває... але не буду цинічним, їхня мета була певна і ясна. Джо в найближчому майбутньому мав навчитися малювати такі картини, щоб за право придбати їх старі джентльмени з ріденькими бакенбардами і товстими гаманцями в його майстерні били один одного обушками по голові. Ділія ж повинна була так опанувати Музику, а потім стати такою байдужою до неї, щоб, побачивши вільні місця у партері чи в ложах, захворіти горлом і лікувати його омарами в особистих апартаментах, підмовляючись вийти на сцену.

Але найкращим, на мою думку, було саме їхнє життя в маленькій квартирі: палкі й тривалі бесіди вечорами після повернення з уроків; приємні обіди вдвох і легкі сніданки; обмін честолюбними прагненнями, коли кожне мріяло про успіхи другого, про те, щоб допомогти йому і дати натхнення; і — нібачте мені мою безпосередність — бутерброди з сиром та маслини об одинадцятій вечора.

Однак час минав, і прапор Мистецтва схилився. Так іноді грапляється навіть тоді, коли прапороносець цього не хоче. Все йшло з господи і нічого — до неї, як кажуть вульгарні люди. Не стало грошей, щоб платити за дорогі уроки містера Меджистера та гера Розенштока. Та коли любиш Мистецтво, ніякі жерт-

daughter — on Seventy-first Street. Such a splendid house, Joe — you ought to see the front door! Byzantine I think you would call it. And inside! Oh, Joe, I never saw anything like it before.

“My pupil is his daughter Clementina. I dearly love her already. She’s a delicate thing — dresses always in white; and the sweetest, simplest manners! Only eighteen years old. I’m to give three lessons a week; and, just think, Joe! \$5 a lesson. I don’t mind it a bit; for when I get two or three more pupils I can resume my lessons with Herr Rosenstock. Now, smooth out that wrinkle between your brows, dear, and let’s have a nice supper.”

“That’s all right for you, Dele,” said Joe, attacking a can of peas with a carving knife and a hatchet, “but how about me? Do you think I’m going to let you hustle for wages while I philander in the regions of high art? Not by the bones of Benvenuto Cellini! I guess I can sell papers or lay cobblestones, and bring in a dollar or two.”

Delia came and hung about his neck.

“Joe, dear, you are silly. You must keep on at your studies. It is not as if I had quit my music and gone to work at something else. While I teach I learn. I am always with my music. And we can live as happily as millionaires on \$15 a week. You mustn’t think of leaving Mr. Magister.”

“All right,” said Joe, reaching for the blue scalloped vegetable dish. “But I hate for you to be giving lessons. It isn’t Art. But you’re a trump and a dear to do it.”

“When one loves one’s Art no service seems too hard,” said Delia.

“Magister praised the sky in that sketch I made in the park,” said Joe. “And Tinkle gave me permission to hang two of them in his window. I may sell one if the right kind of a moneyed idiot sees them.”

“I’m sure you will,” said Delia sweetly. “And now let’s be thankful for General Pinkney and this veal roast.”

During all of the next week the Larrabees had an early breakfast. Joe was enthusiastic about some morning-effect sketches he was doing in Central Park, and Delia packed him off breakfasted, coddled, praised, and kissed at seven o’clock. Art is an engaging mistress. It was most times seven o’clock when he returned in the evening.

ви не здаються надто великими. І от Ділія заявила, що вона даватиме уроки музики і цим зароблятиме на прожиток.

Кілька днів вона шукала учнів. Нарешті одного вечора повернулася додому в піднесеному настрої.

— Джо, милий, — сказала вона радісно, — у мене є учениця. І ти знаєш, вони такі чудові люди. Генерал... генерал А. Б. Пінкні та його дочка. Це на Сімдесят першій вулиці. Такий розкішний будинок, Джо! Ти б тільки подивився на парадний вхід! Візантійський стиль — так, мабуть, ти це називатимеш. А всередині! О Джо, я ніколи раніше нічого схожого не бачила! Моя учениця — дочка генерала, Клементина. Вона мені відразу дуже сподобалась. Таке тендітне створіння, вдягнута в усе біле, а які приємні, прості манери! Їй лише вісімнадцять років. Я давати му три уроки на тиждень. Ти тільки подумай, Джо, п'ять доларів за урок! Це мене цілком влаштовує. Якщо я матиму ще двох чи трьох таких учнів, то зможу знову вчитись у гера Розенштока. Ну, милий, не хнюпся, і давай добре повечереємо!

— Тобі добре так говорити, Ділі, — мовив Джо, атакуючи ножом і сокиркою банку консервованого гороху. — А я? Чи не думаєш ти, що я збираюсь витати в сферах чистого мистецтва, поки ти бігатимеш на заробітки? Ні в якому разі, присягаюсь кістками Бенвенуто Челліні! Я, мабуть, зможу продавати газети або брукувати вулиці і приносити додому кілька доларів.

Ділія підійшла й обняла його за шию.

— Джо, милий, який ти дуренький у мене! Ти повинен продовжувати своє навчання. Це ж не означає, що я кидаю музику і йду на якусь іншу роботу. Коли я веду уроки, я й сама вчусь. А за п'ятнадцять доларів на тиждень ми зможемо жити так чудово, як живуть мільйонери. І не думай кидати навчання у Меджистера.

— Гаразд, — сказав Джо, дістаючи голубий салатник у формі черепашки. — Але все-таки дуже прикро, що тобі доводиться давати уроки. Це не мистецтво. І все ж ти, кохана, просто молодчина.

— Коли любиш Мистецтво, ніякі жертви не здаються надто великими, — промовила Ділія.

— Меджистер похвалив небо на тому етюді, що я малював у парку, — сказав Джо. — А Тінкл дозволив мені повісити два етюди в його вітрині. Може, й пощастить продати один, коли його побачить який-небудь підходящий ідіот з грошима.

— Я певна, що пощастить, — ніжно мовила Ділія. — Ну, а тепер дякуватимем долі за генерала Пінкні та цей шматок ієлятини.

At the end of the week Delia, sweetly proud but languid, triumphantly tossed three five-dollar bills on the 8 by 10 (inches) centre table of the 8 by 10 (feet) flat parlour.

"Sometimes," she said, a little wearily, "Clementina tries me. I'm afraid she doesn't practise enough, and I have to tell her the same things so often. And then she always dresses entirely in white, and that does get monotonous. But General Pinkney is the dearest old man! I wish you could know him, Joe. He comes in sometimes when I am with Clementina at the piano — he is a widower, you know — and stands there pulling his white goatee. "And how are the semiquavers and the demi-semiquavers progressing?" he always asks.

"I wish you could see the wainscoting in that drawing-room, Joe! And those Astrakhan rug portieres. And Clementina has such a funny little cough. I hope she is stronger than she looks. Oh, I really am getting attached to her, she is so gentle and high bred. General Pinkney's brother was once Minister to Bolivia."

And then Joe, with the air of a Monte Cristo, drew forth a ten, a five, a two and a one — all legal tender notes — and laid them beside Delia's earnings.

"Sold that water-colour of the obelisk to a man from Peoria," he announced overwhelmingly.

"Don't joke with me," said Delia, "not from Peoria!"

"All the way. I wish you could see him, Dele. Fat man with a woollen muffler and a quill toothpick. He saw the sketch in Tinkle's window and thought it was a windmill at first. He was game, though, and bought it anyhow. He ordered another — an oil sketch of the Lackawanna freight depot — to take back with him. Music lessons! Oh, I guess Art is still in it."

"I'm so glad you've kept on," said Delia heartily. "You're bound to win, dear. Thirty-three dollars! We never had so much to spend before. We'll have oysters to-night."

"And filet mignon with champignons," said Joe. "Where is the olive fork?"

On the next Saturday evening Joe reached home first. He spread his \$18 on the parlour table and washed what seemed to be a great deal of dark paint from his hands.

Half an hour later Delia arrived, her right hand tied up in a shapeless bundle of wraps and bandages.

"How is this?" asked Joe after the usual greetings. Delia laughed, but not very joyously.

Весь наступний тиждень подружжя Лерребі снідало рано. Джо захопився етюдами при ранковому освітленні, які він робив у Центральному парку, і о сьомій годині Ділія з ніжностями, заохоченнями та поцілунками виряджала його, нагодувавши сніданком. Мистецтво — вимоглива кохана. Джо тепер звичайно повертався додому аж увечері о сьомій годині.

Наприкінці тижня Ділія, стомлена, але повна ніжної гордості, урочисто поклала три банкноти по п'ять доларів на маленький (вісім на десять дюймів) столик, що стояв посеред вітальні (вісім на десять футів).

— Клементина іноді засмучує мене, — сказала вона трохи стомлено. — Боюсь, що вона мало працює над вправами, і мені часто доводиться повторювати одне й те саме по кілька разів. Крім того, завжди цей білий одяг, він нагає на мене нудьгу. Але генерал Пінкні — чудовий старий! Якби ти тільки знав його, Джо. Він удівець, я тобі, здається, казала, іноді заходить, коли ми з Клементиною сидимо за роялем, стоїть і куйовдить свою сиву шапину борідку. «Ну, як справи з шістнадцятьма і тридцять другими?» — завжди питає. Джо, а якби ти бачив панелі в їхній вітальні! А килимові порт'єри! Клементина трохи покашлює. Сподіваюсь, що вона міцніша, ніж можна судити по її зовнішності. Я справді прив'язалась до неї: вона така ніжна і так добре вихована. Брат генерала Пінкні був колись послом у Болівії.

Але ось Джо, наче граф Монте-Крісто, вийняв десять доларів, потім ще п'ять, два та один — чотири справжнісінькі повноцінні банкноти — і поклав їх поряд із заробітком Ділії.

— Продав акварель з обеліском якомусь чоловікові з Пеорії, — проголосив він приголомшливу новину.

— Не жартуй! — вигукнула Ділія. — Невже з Пеорії?!

— Так, так, уяви собі. Якби ти його бачила, Ділі. Гладкий чоловік у шерстянім кашне і з зубочисткою. Він побачив етюд у вітрині Тінкла і спочатку вирішив, що то вітряк. Навіть замовив мені ще один — олією, щоб забрати його з собою: вид Лекуонської товарної станції. А що твої уроки музики! Ну, шичайно, щось спільне з Мистецтвом вони мають.

— Я така рада, що ти й далі працюєш у своїй галузі, — швидко промовила Ділія. — Ти неодмінно доб'єшся успіху, мій милий. Тридцять три долари! У нас ніколи раніше не було стільки грошей. Сьогодні на вечерю у нас будуть устриці.

- І філе-мін'йон з шампін'йонами, — додав Джо. — А де шиделка для маслин?

"Clementina," she explained, "insisted upon a Welsh rabbit after her lesson. She is such a queer girl. Welsh rabbits at five in the afternoon. The General was there. You should have seen him run for the chafing dish, Joe, just as if there wasn't a servant in the house. I know Clementina isn't in good health; she is so nervous. In serving the rabbit she spilled a great lot of it, boiling hot, over my hand and wrist. It hurt awfully, Joe. And the dear girl was so sorry! But General Pinkney! — Joe, that old man nearly went distracted. He rushed downstairs and sent somebody — they said the furnace man or somebody in the basement — out to a drug store for some oil and things to bind it up with. It doesn't hurt so much now."

"What's this?" asked Joe, taking the hand tenderly and pulling at some white strands beneath the bandages.

"It's something soft," said Delia, "that had oil on it. Oh, Joe, did you sell another sketch?" She had seen the money on the table.

"Did I?" said Joe. "Just ask the man from Peoria. He got his depot to-day, and he isn't sure but he thinks he wants another parkscape and a view on the Hudson. What time this afternoon did you burn your hand, Dele?"

"Five o'clock, I think," said Dele plaintively. "The iron — I mean the rabbit came off the fire about that time. You ought to have seen General Pinkney, Joe, when —"

"Sit down here a moment, Dele," said Joe. He drew her to the couch, sat down beside her and put his arm across her shoulders.

"What have you been doing for the last two weeks, Dele?" he asked.

She braved it for a moment or two with an eye full of love and stubbornness, and murmured a phrase or two vaguely of General Pinkney; but at length down went her head and out came the truth and tears.

"I couldn't get any pupils," she confessed. "And I couldn't bear to have you give up your lessons; and I got a place ironing shirts in that big Twenty-fourth Street laundry. And I think I did very well to make up both General Pinkney and Clementina, don't you, Joe? And when a girl in the laundry set down a hot iron on my hand this afternoon I was all the way home making up that story about the Welsh rabbit. You're not angry, are you,

Наступної суботи ввечері Джо прийшов перший. Він поклав свої вісімнадцять доларів на столику у вітальні і змив щось з рук — мабуть, шар чорної фарби.

Через півгодини повернулась і Ділія. Її права рука, обв'язана ганчірками та бинтами, була схожа на незграбний пакуночок.

— В чому річ? — спитав Джо після звичайного обміну ніжностями. Ділія засміялась, але якось не дуже весело.

— Клементина хотіла, щоб я після уроку покуштувала валлійські грінки. Вона така дивачка. О п'ятій годині валлійські грінки! Генерал теж був там. І ти б тільки подивився, як він кинувся по сковороду, наче у них немає слуг. Я знаю, що Клементина хворіє: вона така нервова. Готуючи ці грінки, вона ненароком хлюпнула гарячим розтопленим сиром мені на руку. Це був жахливий біль, Джо! Мила дівчинка так засмутилась! А генерал Пінкні! Джо, цей старий мало не збожеволів. Він кинувся в підвал і послав когось, — здається, кочегара, — по мазь і все що треба. Тепер уже не дуже болить.

— А це що? — спитав Джо, ніжно беручи її за руку і смікаючи за якимсь біле лахміття, що стирчало з-під бинта.

— Це щось м'яке, — сказала Ділія, — на що кладуть мазь. О Джо, ти продав ще один етюд? — побачила вона гроші на столі.

— Чи я продав? — сказав Джо. — Спитай того чоловіка з Неорії. Він забрав сьогодні свою товарну станцію і, здається, думає замовити мені ще один пейзаж у парку й вид на Гудзон. О котрій годині ти обпекла руку, Ділі?

— Здається, о п'ятій, — сумно відповіла Ділія. — Праску... тобто сир, зняли з плити приблизно в цей час. Якби ти подивився на генерала Пінкні, Джо, коли...

— Сядь на хвилинку, Ділі, — сказав Джо. Він посадив її на кушетку, сів поряд і обняв її за плечі.

— Що ти робила останніх два тижні, Ділі? — спитав.

Якусь мить вона бадьорилася, дивлячись на чоловіка очима, повними любові й упертості, пробурмотіла щось невиразне про генерала Пінкні, а потім схилила голову, і разом із потоком сліз у неї вилилась правда.

— Я не могла знайти уроки, — призналась вона. — І я б не витримала, коли б ти кинув свої заняття. Тоді я пішла прасувати сорочки в ту велику пральню, що на Двадцять четвертій вулиці. Здорово я це вигадала про генерала Пінкні та Клементину, як ти гадаєш, Джо? А коли сьогодні по обіді одна дівчина в пральні обпекла мені руку праскою, я всю дорогу вигадувала цю історію про валлійські грінки. Ти ж не гніваєшся, Джо,

Joe? And if I hadn't got the work you mightn't have sold your sketches to that man from Peoria."

"He wasn't from Peoria," said Joe slowly.

"Well, it doesn't matter where he was from. How clever you are Joe — and — kiss me, Joe — and what made you ever suspect that I wasn't giving music lessons to Clementina?"

"I didn't," said Joe, "until to-night. And I wouldn't have then only I sent up this cotton waste and oil from the engine-room this afternoon for a girl upstairs who had her hand burned with a smoothing-iron. I've been firing the engine in that laundry for the last two weeks."

"And then you didn't —"

"My purchaser from Peoria," said Joe, "and General Pinkney are both creations of the same art — but you wouldn't call it either painting or music."

And then they both laughed, and Joe began:

"When one loves one's Art no service seems —"

But Delia stopped him with her hand on his lips. "No," she said "just 'When one loves.'"

правда? Якби я не знайшла роботи, ти, може, і не продав би своїх етюдів тому чоловікові з Пеорії.

— Він був не з Пеорії, — поволі мовив Джо.

— Ну, це не має значення, звідки він. Який ти кмітливий, Джо, скажи, — ні, спочатку поцілуй мене, Джо, — скажи, як це ти запідозрив, що я не даю уроки музики Клементині?

— Я й не підозрював... до сьогоднішнього вечора, — сказав Джо. — І ніколи б не догадався, але сьогодні я послав з котельної наверх у пральню ганчір'я і мазь для якоїсь дівчини. Її обпекли руку праскою. Я вже два тижні працюю кочегаром у цій пральні.

— Так ти не...

— Мій покупець з Пеорії, — сказав Джо, — і твій генерал Пінкні — це тільки твори мистецтва, яке не назвеш ні живописом, ні музикою.

Обоє засміялись, і Джо сказав:

— Коли любиш Мистецтво, ніякі жертви не...

Але Ділія не дала Джо закінчити, затуливши йому рота рукою

— Ні, — мовила вона. — Просто: коли любиш...

The Cop and the Anthem

On his bench in Madison Square Soapy moved uneasily. When wild geese honk high of nights, and when women without sealskin coats grow kind to their husbands, and when Soapy moves uneasily on his bench in the park, you may know that winter is near at hand.

A dead leaf fell in Soapy's lap. That was Jack Frost's card. Jack is kind to the regular denizens of Madison Square, and gives fair warning of his annual call. At the corners of four streets he hands his pasteboard to the North Wind, footman of the mansion of All Outdoors, so that the inhabitants thereof may make ready.

Soapy's mind became cognizant of the fact that the time had come for him to resolve himself into a singular Committee of Ways and Means to provide against the coming rigor. And therefore he moved uneasily on his bench.

The hibernatorial ambitions of Soapy were not of the highest. In them there were no considerations of Mediterranean cruises, of soporific Southern skies or drifting in the Vesuvian Bay. Three months on the Island was what his soul craved. Three months of assured board and bed and congenial company, safe from Boreas and bluecoats, seemed to Soapy the essence of things desirable.

For years the hospitable Blackwell's had been his winter quarters. Just as his more fortunate fellow New Yorkers had bought their tickets to Palm Beach and the Riviera each winter, so Soapy had made his humble arrangements for his annual hegira to the Island. And now the time was come. On the previous night three Sabbath newspapers, distributed beneath his coat, about his ankles, and over his lap, had failed to repulse the cold as he slept on his bench near the spurting fountain in the ancient square. So

Фараон і хорал

Сопі стурбовано засовався на своїй лаві у Медісонсквері. Коли дикі гуси кричать, летючи по ночах високо в небі, коли жінки, які не мають котикових манто, стають привітніші до своїх чоловіків, коли Сопі починає стурбовано соватися на своїй лаві в парку, це означає, що зима не за горами.

Пожовклий лист упав на коліна Сопі. То була візитна картка Діда Мороза. Він добрий до постійних мешканців Медісонскверу і щоразу чесно попереджає про свій прихід. На перехресті чотирьох вулиць він вручає свою візитну картку Шнічному вітрові, швейцарові готелю «На свіжому повітрі», щоб його пожильці могли приготуватись.

Сопі зрозумів, що настав час заснувати у своїй власній особі комітет для відшукання шляхів і заходів захисту себе від суворої природи. Саме тому він і засовався стурбовано на своїй лаві.

У думках про те, як перезимувати, Сопі не заносився високо. Він не мріяв ні про поїздку по Середземному морю, ні про сніжне небо Півдня і чудові краєвиди Неаполітанської затоки. Три місяці ув'язнення на Острові — ось чого жадала його душа. Три місяці забезпеченого притулку і харчування у приємній компанії, далеко від посягань Борея та фараонів, — це було для Сопі верхом бажань.

Уже кілька років гостинна в'язниця Блеквелл була його зимовою квартирою. Як його щасливіші співгромадяни по Нью-Йорку купували кожної зими квитки до Палм Біч або на Рів'єру, так і Сопі робив свої нескладні приготування до свого щорічного паломництва на Острів. Тепер настав час для цього.

Минулої ночі три недільні газети, які він розподілив — одну під піджак, другу на ноги і третю на коліна, — не захистили його від холоду, коли він спав на своїй лаві біля фонтана в старому парку. Тому він дійшов думки, що вже час пересели-

the Island loomed big and timely in Soapy's mind. He scorned the provisions made in the name of charity for the city's dependents. In Soapy's opinion the Law was more benign than Philanthropy. There was an endless round of institutions, municipal and eleemosynary, on which he might set out and receive lodging and food accordant with the simple life. But to one of Soapy's proud spirit the gifts of charity are encumbered. If not in coin you must pay in humiliation of spirit for every benefit received at the hands of philanthropy. As Caesar had his Brutus, every bed of charity must have its toll of a bath, every loaf of bread its compensation of a private and personal inquisition. Wherefore it is better to be a guest of the law, which, though conducted by rules, does not meddle unduly with a gentleman's private affairs.

Soapy, having decided to go to the Island, at once set about accomplishing his desire. There were many easy ways of doing this. The pleasantest was to dine luxuriously at some expensive restaurant; and then, after declaring insolvency, be handed over quietly and without uproar to a policeman. An accommodating magistrate would do the rest.

Soapy left his bench and strolled out of the square and across the level sea of asphalt, where Broadway and Fifth Avenue flow together. Up Broadway he turned, and halted at a glittering café, where are gathered together nightly the choicest products of the grape, the silkworm, and the protoplasm.

Soapy had confidence in himself from the lowest button of his vest upward. He was shaven, and his coat was decent and his neat black, ready-tied four-in-hand had been presented to him by a lady missionary on Thanksgiving Day. If he could reach a table in the restaurant unsuspected success would be his. The portion of him that would show above the table would raise no doubt in the waiter's mind. A roasted mallard duck, thought Soapy, would be about the thing — with a bottle of Chablis, and then Qamembert, a demitasse and a cigar. One dollar for the cigar would be enough. The total would not be so high as to call forth any supreme manifestation of revenge from the café management; and yet the meat would leave him filled and happy for the journey to his winter refuge.

But as Soapy set foot inside the restaurant door the head waiter's eye fell upon his frayed trousers and decadent shoes. Strong and ready hands turned him about and conveyed him in silence and haste to the sidewalk and averted the ignoble fate of the menaced mallard.

тися на Острів, який дасть йому бажаний притулок. Він з презирством ставився до всіх подачок міської бідноти в ім'я благодійності. На його думку, закон був милостивіший, ніж філантропія. У місті були численні громадські та приватні благодійні установи, де він міг би мати потрібні йому скромні притулок і їжу. Але для такої гордої людини, як Сопі, дари благодійності були надто обтяжливі. За допомогу з рук філантропів треба було платити якщо не грошима, то приниженням. За кожну ніч у благодійній установі треба було неодмінно платити, приймати ванну — там примушували митись, а за кожний шматок хліба домагались відповіді на різні інтимні запитання. Куди краще бути гостем закону! Там усе робиться за встановленими правилами, зате ніхто безцеремонно не лізе в особисті справи джентльмена.

Надумавши зимувати на Острові, Сопі відразу ж почав здійснювати свій задум. До в'язниці вело багато легких шляхів. Найприємніший — це розкішно пообідати в дорогому ресторані, а потім оголосити про своє банкрутство. Вас спокійненько й без усякого галасу передають полісменові, а послужливий суддя зробить далі все що треба.

Сопі підвівся з лави, вийшов із скверу й переступив асфальтове море в тому місці, де зливаються Бродвей і П'ята авеню. Він пішов Бродвеем і зупинився перед яскраво освітленим рестораном, де вечорами зосереджується найкраще з того, що можуть дати виноградна лоза, шовкопряд і протоплазма.

Сопі був упевнений у собі від нижнього гудзика на жилетці й далі вгору. Він був поголений, його піджак мав пристойний вигляд, а красиву чорну краватку подарувала йому в День Подяки¹ дама-місіонерка. Якби йому пощастило, не викликавши підозри, дістатися до столика в ресторані, успіх був би забезпечений. Та його частина, яку буде видно над столиком, не викличе в офіціанта ніяких підозр. Смажена дичина і пляшка шаблі, думав Сопі, якраз підійдуть. Потім сир, чорна кава й сигара. Сигару треба брати не дорожче, ніж за долар. Рахунок не буде такий великий, щоб спонукати адміністрацію кафе до різних проявів мстивості, а він, задоволений і щасливий, вирушить після такої закуски в подорож до свого зимового притулку.

Але тільки-но Сопі переступив поріг ресторану, пильне око метрдотеля зупинилося на його потертих штаних і стоптаних

---

¹ День Подяки (останній четвер листопада) — американське свято, яке запровадили ранні колоністи Нової Англії на ознаменування першого врожаю, що зібрали в Новому світі. — *Прим. перекл.*

Soapy turned off Broadway. It seemed that his route to the coveted Island was not to be an epicurean one. Some other way of entering limbo must be thought of.

At a corner of Sixth Avenue electric lights and cunningly displayed wares behind plate-glass made a shop window conspicuous. Soapy took a cobblestone and dashed it through the glass. People came running around the corner, a policeman in the lead. Soapy stood still, with his hands in his pockets, and smiled at the sight of brass buttons.

"Where's the man that done that?" inquired the officer excitedly.

"Don't you figure out that I might have had something to do with it?" said Soapy, not without sarcasm, but friendly, as one greets good fortune.

The policeman's mind refused to accept Soapy even as a clue. Men who smash windows do not remain to parley with the law's minions. They take to their heels. The policeman saw a man half way down the block running to catch a car. With drawn club he joined in the pursuit. Soapy, with disgust in his heart, loafed along, twice unsuccessful.

On the opposite side of the street was a restaurant of no great pretensions. It catered to large appetites and modest purses. Its crockery and atmosphere were thick; its soup and napery thin. Into this place Soapy took his accusive shoes and telltale trousers without challenge. At a table he sat and consumed beefsteak, flapjacks, doughnuts, and pie. And then to the waiter he betrayed the fact that the minutest coin and himself were strangers.

"Now, get busy and call a cop," said Soapy. "And don't keep a gentleman waiting."

"No cop for youse," said the waiter, with a voice like butter cakes and an eye like the cherry in a Manhattan cocktail. "Hey, Con!"

Neatly upon his left ear on the callous pavement two waiters pitched Soapy. He arose, joint by joint, as a carpenter's rule opens, and beat the dust from his clothes. Arrest seemed but a rosy dream. The Island seemed very far away. A policeman who stood before a drug store two doors away laughed and walked down the street.

Five blocks Soapy traveled before his courage permitted him to woo capture again. This time the opportunity presented what he fatuously termed to himself a "cinch." A young woman of a modest and pleasing guise was standing before a show window

черевиках. Сильні, вправні руки швидко повернули його і тихо ништовхнули на тротуар, врятувавши дичину від сумної долі, яка їй загрожувала.

Сопі звернув з Бродвея. Здавалося, що епікурейський шлях на жаданий Острів відрізано. Треба було вигадати інший спосіб пробратися до в'язниці.

На розі Шостої авеню його увагу привернула яскраво освітлена вітрина, де за дзеркальним склом були гарно розкладені товари. Сопі взяв камінь і побурив у вітрину. З-за рогу почали збігатись люди, попереду мчав полісмен. Сопі спокійно стояв, засунувши руки в кишені, і посміхався назустріч мідним гудзикам.

— Хто це зробив? — спитав задиханий полісмен.

— А чи не думаєте ви, що можу до цього бути причетним я? — промовив Сопі не без сарказму, проте дружньо, як людина, що вітає своє щастя.

Але полісмен не захотів сприйняти Сопі навіть як гіпотезу. Люди, які розбивають вітрини, не залишаються на місці для переговорів із представниками закону. Вони шодуху тікають. Полісмен побачив за півквартала чоловіка, що біг за трамваєм. Він підняв свого кийка і кинувся його доганяти. Сопі, обурений до глибини душі, поплентав далі... Друга невдача.

На протилежному боці вулиці був ресторан без особливих претензій. Туди заходили люди з великим апетитом і скромним гаманцем. Посуд і повітря в ньому були важкі, суп і скакертини — ріденькі. Сюди Сопі без перешкод провів свої викривальні черевики та красномовні штани. Він сів за столик і проковтнув біфштекс, млинці, пончики та пиріг. А потім пояснив офіціантові, що він, Сопі, і навіть найдрібніша монета — аж ніяк не друзі.

— Ну, а тепер кличте фараона, — сказав Сопі. — І поспішайте: не примушуйте джентльмена чекати.

— Ніяких фараонів! — відповів офіціант, у якого був соловий, мов печиво, голос і очі, схожі на вишні в коктейлі. — Гей, Конне, ходи сюди!

Два офіціанти так вправно викинули Сопі, що його ліве вухо опинилося на нечутливому тротуарі. Він підвівся, суглоб за суглобом, так, як розгинається теслярська лінійка, і зчистив пилюку з одягу. Арешт вилавався йому рожевою мрією. Острів знову відступив кудись дуже далеко. Полісмен, який стояв біля аптеки, що в сусідньому будинку, засміявся і пішов собі вулицею.

gazing with sprightly interest at its display of shaving mugs and inkstands, and two yards from the window a large policeman of severe demeanor leaned against a water plug.

It was Soapy's design to assume the role of the despicable and execrated "masher." The refined and elegant appearance of his victim and the contiguity of the conscientious cop encouraged him to believe that he would soon feel the pleasant official clutch upon his arm that would insure his winter quarters on the right little, tight little isle.

Soapy straightened the lady missionary's ready-made tie, dragged his shrinking cuffs into the open, set his hat at a killing cant and sidled toward the young woman. He made eyes at her, was taken with sudden coughs and "hems," smiled, smirked, and went brazenly through the impudent and contemptible litany of the "masher." With half an eye Soapy saw that the policeman was watching him fixedly. The young woman moved away a few steps, and again bestowed her absorbed attention upon the shaving mugs. Soapy followed, boldly stepping to her side, raised his hat and said:

"Ah there, Bedeliia! Don't you want to come and play in my yard?"

The policeman was still looking. The persecuted young woman had but to beckon a finger and Soapy would be practically en route for his insular haven. Already he imagined he could feel the cozy warmth of the station-house. The young woman faced him and, stretching out a hand, caught Soapy's coat sleeve.

"Sure, Mike," she said joyfully, "if you'll blow me to a pail of suds. I'd have spoke to you sooner, but the cop was watching."

With the young woman playing the clinging ivy to his oak Soapy walked past the policeman overcome with gloom. He seemed doomed to liberty.

At the next corner he shook off his companion and ran. He halted in the district where by night are found the lightest streets, hearts, vows, and librettos. Women in furs and men in greatcoats moved gaily in the wintry air. A sudden fear seized Soapy that some dreadful enchantment had rendered him immune to arrest. The thought brought a little of panic upon it, and when he came upon another policeman lounging grandly in front of a transplendent theatre he caught at the immediate straw of "disorderly conduct."

On the sidewalk Soapy began to yell drunken gibberish at the top of his harsh voice. He danced, howled, raved, and otherwise disturbed the welkin.

П'ять кварталів прошкандибав Сопі перше ніж набрався хоробрості зробити нову спробу. Цього разу трапилася така нагода, яка, на його думку, неодмінно мала закінчитися успіхом. Молода жінка, скромно і гарно вдягнена, стояла перед вітриною, зацікавлено розглядаючи встановлені там приладдя для гоління і чорнильниці, а майже зовсім поруч сперся на пожежну колонку здоровенний, зовні дуже суворий полісмен.

Сопі надумав виступити в ролі огидного і ненависного всім вуличного ловеласа. Елегантна зовнішність обраної жертви і присутність суворого фараона давали йому всі підстави сподіватися, що скоро він відчує на своєму плечі приємну руку закону і зимова квартира на маленькому затишному острівці буде забезпечена для нього.

Согі поправив подаровану дамою-місіонеркою краватку, витягнув манжети, які завжди ховались у рукавах, зсунув набакір капелюх і підійшов до молодої жінки. Підморгнув їй, кашлянув, усміхнувся і нахабно почав розігрувати банальну гидку комедію вуличного залищання. Краєчком ока Сопі бачив, що полісмен пильно стежить за ним. Молода жінка відступила на кілька кроків і знову зосередила свою увагу на тазиках для гоління. Сопі рушив слідом за нею, нахабно став поруч, трошки підняв капелюха і сказав:

— Ах, дорогенька! Чи не хочете ви прогулятися зі мною?

Полісмен усе ще стежив. Варто було скривдженій молодій жінці поворухнути пальцем, і Сопі вже мандрував би до раю на Острові, йому здавалося, що він уже відчуває приємне тепло поліцейської дільниці. Молода жінка глянула на нього, простягла руку і вхопила Сопі за рукав.

— Авжеж, Майку! — сказала вона весело. — Почастуєш пивком? Я б до тебе раніше озвалась, та фараон стежить.

Молода жінка обвилась навколо враженого Сопі, як плітц навколо дуба, і вони вдвох пройшли повз полісмена. Сопі здавалося, що він приречений лишитись на свободі.

На найближчому розі він позбувся своєї супутниці і втік. Зупинився у кварталі, де ввечері розливалось ціле море світла, де однаково легкі були серця, любовні клятви і музика. Жінки в хутрах і чоловіки в зимових пальтах весело перемовлялися на холодному вітрі. Раптом страх охопив Сопі: може, хтось його заворожив від арешту? Від цієї думки Сопі мало не охопила паніка, і, проходячи повз другого полісмена, який велично стояв перед яскраво освітленим театром, він ухопився за соломинку «порушення громадського спокою».

The policeman twirled his club, turned his back to Soapy, and remarked to a citizen:

“’Tis one of them Yale lads celebratin’ the goose egg they give to the Hartford College. Noisy; but no harm. We’ve instructions to lave them be.”

Disconsolate, Soapy ceased his unavailing racket. Would never a policeman lay hands on him? In his fancy the Island seemed an unattainable Arcadia. He buttoned his thin coat against the chilling wind.

In a cigar store he saw a well-dressed man lighting a cigar at a swinging light. His silk umbrella he had set by the door on entering. Soapy stepped inside, secured the umbrella, and sauntered off with it slowly. The man at the cigar light followed hastily.

“My umbrella,” he said, sternly.

“Oh, is it?” sneered Soapy, adding insult to petit larceny. “Well, why don’t you call a policeman? I took it. Your umbrella! Why don’t you call a cop? There stands one on the corner.”

The umbrella owner slowed his steps. Soapy did likewise, with a presentiment that luck would again run against him. The policeman looked at the two curiously.

“Of course,” said the umbrella man — “that is — well, you know how these mistakes occur — I — if it’s your umbrella I hope you’ll excuse me — I picked it up this morning in a restaurant — if you recognize it as yours, why — I hope you’ll — ”

“Of course it’s mine,” said Soapy, viciously.

The ex-umbrella man retreated. The policeman hurried to assist a tall blonde in an opera cloak across the street in front of a street car that was approaching two blocks away.

Soapy walked eastward through a street damaged by improvements. He hurled the umbrella wrathfully into an excavation. He muttered against the men who wear helmets and carry clubs. Because he wanted to fall into their clutches, they seemed to regard him as a king who could do no wrong.

At length Soapy reached one of the avenues to the east where the glitter and turmoil was but faint. He set his face down this towards Madison Square, for the homing instinct survives even when the home is a park bench.

But on an unusually quiet corner Soapy came to a standstill. Here was an old church, quaint and rambling and gabled. Through one violet-stained window a soft light glowed, where, no doubt, the organist loitered over the keys, making sure of his mastery of the coming Sabbath anthem. For there drifted out to Soapy’s

Сопі шодуху почав горлати хрипким голосом якусь п'яну пісню. Він танцював, кричав, завивав на тротуарі і як тільки міг порушував спокій.

Полісмен покрутив кийка, одвернувся від Сопі й пояснив перехожому:

— Це один з тих іельських студентів. Вони сьогодні святкують свою перемогу над футбольною командою Хартфордського коледжу. Трохи галасу, але нічого небезпечного. Ми маємо інструкцію не заважати їм.

Безутішний Сопі припинив свої марні домагання. Невже жоден полісмен не схопить його за барки? Уява малювала йому Острів як недосяжну Аркадію. Сопі застібнув свій підбитий вітром піджак: холод ставав дедалі пронизливіший.

У тютюновій крамниці він побачив добре вдягненого чоловіка, який прикурював сигару від газового різка. Свою шовкову парасольку він залишив біля входу. Сопі ввійшов до крамниці, взяв парасольку і поволі вийшов. Чоловік, що прикурював сигару, поспішив за ним.

— Це моя парасолька, — твердо сказав він.

— Та ну? — глузливо посміхнувся Сопі, додаючи до дрібної крадіжки образу. — У такому разі вам треба було б гукнути полісмена. Я справді взяв вашу парасольку. Чому ж ви не кличете фараона? Онде він стоїть на розі.

Господар парасольки йшов уже повільніше. Сопі теж уже передчував, що й на цей раз щастя зрадить його. Полісмен зацікавлено дивився на цю пару.

— Звичайно, — сказав чоловік із сигарою, — бачите... ну, трапляються такі помилки... я... якщо це ваша парасолька, то, сподіваюсь, ви пробачите мені... я ненароком узяв її сьогодні в ресторані... якщо ви впізнали свою парасольку... я сподіваюсь, ви...

— Авжеж, це моя парасолька, — сердито промовив Сопі.

Колишній власник парасольки відступив. Полісмен хутенько подався допомогти високій блондинці в манто перейти вулицю, бо за два квартали з'явився трамвай.

Сопі попрямував на схід вулицею, спотвореною ремонтними роботами. Спересердя він викинув парасольку в якусь яму, бурмочучи прокляття на адресу людей у шоломах і з кийками, йому хотілося попасти їм у руки, а вони, здавалося, ставились до нього як до непогрішного папи Римського.

Нарешті Сопі опинився на одній із східних авеню, де не було ні гомону, ні метушні. І рушив у напрямі до Медісон-

ears sweet music that caught and held him transfixed against the convolutions of the iron fence.

The moon was above, lustrous and serene; vehicles and pedestrians were few; sparrows twittered sleepily in the eaves — for a little while the scene might have been a country churchyard. And the anthem that the organist played cemented Soapy to the iron fence, for he had known it well in the days when his life contained such things as mother and roses and ambitions and friends and immaculate thoughts and collars.

The conjunction of Soapy's receptive state of mind and the influences about the old church wrought a sudden and wonderful change in his soul. He viewed with swift horror the pit into which he had tumbled, the degraded days, unworthy desires, dead hopes, wrecked faculties, and base motives that made up his existence.

And also in a moment his heart responded thrillingly to this novel mood. An instantaneous and strong impulse moved him to battle with his desperate fate. He would pull himself out of the mire; he would make a man of himself again; he would conquer the evil that had taken possession of him. There was time; he was comparatively young yet; he would resurrect his old eager ambitions and pursue them without faltering. Those solemn but sweet organ notes had set up a revolution in him. To-morrow he would go into the roaring downtown district and find work. A fur importer had once offered him a place as driver. He would find him to-morrow and ask for the position. He would be somebody in the world. He would —

Soapy felt a hand laid on his arm. He looked quickly around into the broad face of a policeman.

"What are you doin' here?" asked the officer.

"Nothin'," said Soapy.

"Then come along," said the policeman.

"Three months on the Island," said the Magistrate in the Police Court the next morning.

скверу, бо інстинкт, який тягне людину додому, живе навіть тоді, коли домівкою є лава в парку.

На одному дуже тихому розі вулиці Сопі зупинився. Тут стояла стара, чудернацька церква з високим шпилястим дахом. Через фіолетові шибки вікна лилося м'яке світло. Певно, органіст грав хорал, який мав виконати під час відправи в неділю, бо до вух Сопі долетіли солодкі звуки музики, і він завер, притулившись до завитків чавунної огорожі.

Високо в небі світив спокійний місяць; екіпажів та перехожих було небагато; під карнизми сонно цвірінькали горобці — можна було подумати, що ви на сільському кладовищі. І хорал, що його виконував органіст, міцно прикував Сопі до чавунної огорожі, бо він добре знав музику з тих днів, коли в його житті були мати, троянди, плани на майбутнє, друзі, чисті думки і комірці.

Під впливом музики, яка линула із старої церкви, у зворушеній душі Сопі сталася раптова чудесна зміна. Він з жахом побачив безодню, в яку впав, ганебні дні, негідні бажання, мертві надії, втрачені здібності і ці прагнення, з яких складалося його життя.

І серце його наче у відповідь на ті нові почуття забилося дужче. Він раптом відчув у собі достатньо сил, щоб боротися з лихою долею. Він вилізе з цього бруду, він знову стане людиною, він переможе те зло, яке заповонило його. Він ще порівняно молодий, у нього є час. Треба оживити в собі давні палкі поривання і невідступно здійснювати їх. Урочисті й солодкі звуки органа зробили в його душі переворот. Завтра він піде в метушливу ділову частину міста і знайде собі роботу. Один торговець хутром пропонував йому колись місце возія. Завтра він знайде цього торговця і попросить узяти його на те місце. Він знову буде людиною. Він буде...

Сопі відчув, як чиясь рука лягла на його плече. Він швидко оглянувся і побачив перед собою широке лице полісмена.

— Що ви тут робите? — спитав охоронець закону.

— Нічого, — відповів Сопі.

— Тоді ходімо, — сказав полісмен.

— Три місяці на Острові, — виніс вирок суддя на другий день уранці.

A Retrieved Reformation

A guard came to the prison shoe-shop, where Jimmy Valentine was assiduously stitching uppers, and escorted him to the front office. There the warden handed Jimmy his pardon, which had been signed that morning by the governor. Jimmy took it in a tired kind of way. He had served nearly ten months of a four-year sentence. He had expected to stay only about three months, at the longest. When a man with as many friends on the outside as Jimmy Valentine had is received in the "stir" it is hardly worth while to cut his hair.

"Now, Valentine," said the warden, "you'll go out in the morning. Brace up, and make a man of yourself. You're not a bad fellow at heart. Stop cracking safes, and live straight."

"Me?" said Jimmy, in surprise. "Why, I never cracked a safe in my life."

"Oh, no," laughed the warden. "Of course not. Let's see, now. How was it you happened to get sent up on that Springfield job? Was it because you wouldn't prove an alibi for fear of compromising somebody in extremely high-toned society? Or was it simply a case of a mean old jury that had it in for you? It's always one or the other with you innocent victims."

"Me?" said Jimmy, still blankly virtuous. "Why, warden, I never was in Springfield in my life!"

"Take him back, Cronin," smiled the warden, "and fix him up with outgoing clothes. Unlock him at seven in the morning, and let him come to the bull-pen. Better think over my advice, Valentine."

At a quarter past seven on the next morning Jimmy stood in the warden's outer office. He had on a suit of the villainously fitting, ready-made clothes and a pair of the stiff, squeaky shoes that the state furnishes to its discharged compulsory guests.

Знайдене виправлення

Стражник прийшов до в'язничної шевської майстерні, де Джиммі Валентайн старанно шив заготовки, і відвів його до канцелярії. Там начальник в'язниці вручив Джиммі помилювання, підписане губернатором цього ранку. Джиммі взяв його зі стомленим виглядом. Він відбув близько десяти місяців з свого чотирирічного строку, а розраховував пробути у в'язниці щонайбільше три місяці. Коли людина, що має на волі стільки друзів, як Джиммі Валентайн, попадає на відсидку, навряд чи варто навіть голити їй голову.

— Ну, Валентайн, — сказав начальник, — ви вийдете завтра вранці. Візьміть себе в руки і станьте людиною. Ви непоганий хлопець в душі. Киньте зламувати сейфи, живіть чесно.

— Я? — здивовано промовив Джиммі. — Таж я жодного сейфа не зламав у своєму житті.

— Не зламав, — засміявся начальник, — звичайно, ні. Ану, глянемо. Як же це трапилось, що вас запроторили сюди за ту справу у Спрингфілді? Може, тому що ви не хотіли довести своє алібі, боячись скомпрометувати когось з найвищих кіл суспільства? Чи це присяжні зі злості вчинили з вами таке? З вами, безвинними жертвами, завжди трапляється чи перше, чи друге.

— Я? — спитав бездоганно чесний Джиммі. — Та що ви, начальнику? Ніколи в житті я не був у Спрингфілді!

— Відведіть його назад, Кронін, — посміхнувся начальник в'язниці, — та видайте йому одяг, в якому він вийде. Відімкнете його вранці о сьомій і хай прийде сюди. Обдумайте добре мою пораду, Валентайн.

Наступного ранку о чверть на восьму Джиммі стояв у канцелярії в'язниці. На ньому був огидного крою готовий костюм та пара грубих, рипучих черевиків, які держава надає у розпорядження своїм примусовим гостям, коли звільняє їх.

The clerk handed him a railroad ticket and the five-dollar bill with which the law expected him to rehabilitate himself into good citizenship and prosperity. The warden gave him a cigar, and shook hands. Valentine, 9762, was chronicled on the books "Pardoned by Governor," and Mr. James Valentine walked out into the sunshine.

Disregarding the song of the birds, the waving green trees, and the smell of the flowers, Jimmy headed straight for a restaurant. There he tasted the first sweet joys of liberty in the shape of a broiled chicken and a bottle of white wine — followed by a cigar a grade better than the one the warden had given him. From there he proceeded leisurely to the depot. He tossed a quarter into the hat of a blind man sitting by the door, and boarded his train. Three hours set him down in a little town near the state line. He went to the café of one Mike Dolan and shook hands with Mike, who was alone behind the bar.

"Sorry we couldn't make it sooner, Jimmy, me boy," said Mike. "But we had that protest from Springfield to buck against, and the governor nearly balked. Feeling all right?"

"Fine," said Jimmy. "Got my key?"

He got his key and went upstairs, unlocking the door of a room at the rear. Everything was just as he had left it. There on the floor was still Ben Price's collar-button that had been torn from that eminent detective's shirt-band when they had overpowered Jimmy to arrest him.

Pulling out from the wall a folding-bed, Jimmy slid back a panel in the wall and dragged out a dust-covered suit-case. He opened this and gazed fondly at the finest set of burglar's tools in the East. It was a complete set, made of specially tempered steel, the latest designs in drills, punches, braces and bits, jimmies, clamps, and augers, with two or three novelties invented by Jimmy himself, in which he took pride. Over nine hundred dollars they had cost him to have made at , a place where they make such things for the profession.

In half an hour Jimmy went downstairs and through the café. He was now dressed in tasteful and well fitting clothes, and carried his dusted and cleaned suit-case in his hand.

"Got anything on?" asked Mike Dolan, genially.

"Me?" said Jimmy, in a puzzled tone. "I don't understand. I'm representing the New York Amalgamated Short Snap Biscuit Cracker and Frazzled Wheat Company."

Клерк вручив йому залізничний квиток та п'ятидоларову банкноту, з допомогою яких, на думку закону, він повинен був стати знову порядним громадянином та процвітати. Начальник в'язниці запропонував йому сигару й потиснув руку. Валентайна, № 9762, записали в книгах у графі «помилувані губернатором», і містер Джеймс Валентайн вийшов на сонячне світло.

Не звертаючи уваги на пташині співи, шелест зелених дерев та аромат квітів, Джиммі попрямував просто до ресторану. Там він пізнав перші солодкі радощі свободи у вигляді смаженого курчати та пляшки білого вина, а також сигари, сортом вище тої, яку дав йому начальник в'язниці. Звідти він, не поспішаючи, попрямував на залізничну станцію. Він кинув чверть долара у шапку сліпого, що сидів коло дверей, і сів на поїзд.

Через три години він вийшов у невеличкому містечку близько кордону штату. Він увійшов до кафе якогось Майка Долана та потиснув руку хазяїнові, який самотньо стояв за стойкою.

— Вибачай, що нам не вдалось зробити цього раніше, Джиммі, мій хлопчику, — сказав Майк. — Зі Спрингфілда надійшов протест, і губернатор заноровився. Як живеш?

— Чудово, — сказав Джиммі. — У тебе мій ключ?

Він узяв ключ, піднявся сходами і відімкнув кімнату в глибині будинку. Все лишилось так, як було, коли він пішов звідси. На підлозі ще лежала запонка Бена Прайса, зірвана з комірця цього видатного детектива, коли поліція взяла верх над Джиммі й арештувала його.

Джиммі відтягнув від стіни складане ліжко, зсунув набір панель і витяг вкритий пилом невеликий чемодан. Він відкрив його і любовно оглянув найкращий набір зломщицьких знарядь у Східних штатах. Це був повний набір, виготовлений з сталі особливого гарту: найновіші зразки свердел, знаряддя для пробивання отворів, коловороти та бури, відмички, лещата, буравчики, а також дві-три новинки, які Джиммі винайшов сам і якими пишався. Понад дев'ятсот доларів коштувало йому виготовити все це у... у тому місці, де виготовляють такі речі для людей його професії.

За півгодини Джиммі спустився вниз та пройшов через кафе. Тепер він був одягнений в елегантний, добре пошитий костюм і ніс у руці обтертий від пилу чемоданчик.

— Маєш щось на увазі? — весело спитав Майк Долан.

— Я? — сказав Джиммі здивованим тоном. — Не розумію. Я представник Об'єднаної нью-йоркської компанії крихких бісквітних печив та пшеничних круп.

This statement delighted Mike to such an extent that Jimmy had to take a seltzer-and-milk on the spot. He never touched "hard" drinks.

A week after the release of Valentine, 9762, there was a neat job of safe-burglary done in Richmond, Indiana, with no clue to the author. A scant eight hundred dollars was all that was secured. Two weeks after that a patented, improved, burglar-proof safe in Logansport was opened like a cheese to the tune of fifteen hundred dollars, currency; securities and silver untouched. That began to interest the rogue-catchers. Then an old-fashioned bank-safe in Jefferson City became active and threw out of its crater an eruption of bank-notes amounting to five thousand dollars. The losses were now high enough to bring the matter up into Ben Price's class of work. By comparing notes, a remarkable similarity in the methods of the burglaries was noticed. Ben Price investigated the scenes of the robberies, and was heard to remark:

"That's Dandy Jim Valentine's autograph. He's resumed business. Look at that combination knob — jerked out as easy as pulling up a radish in wet weather. He's got the only clamps that can do it. And look how clean those tumblers were punched out! Jimmy never has to drill but one hole. Yes, I guess I want Mr. Valentine. He'll do his bit next time without any short-time or clemency foolishness."

Ben Price knew Jimmy's habits. He had learned them while working up the Springfield case. Long jumps, quick get-aways, no confederates, and a taste for good society — these ways had helped Mr. Valentine to become noted as a successful dodger of retribution. It was given out that Ben Price had taken up the trail of the elusive cracksman, and other people with burglar-proof safes felt more at ease.

One afternoon Jimmy Valentine and his suit-case climbed out of the mail-hack in Elmore, a little town five miles off the railroad down in the black-jack country of Arkansas. Jimmy, looking like an athletic young senior just home from college, went down the board sidewalk toward the hotel.

A young lady crossed the street, passed him at the corner and entered a door over which was the sign "The Elmore Bank." Jimmy Valentine looked into her eyes, forgot what he was, and became another man. She lowered her eyes and colored slightly. Young men of Jimmy's style and looks were scarce in Elmore.

Ця заява викликала у Майка таке захоплення, що Джиммі змушений був тут же випити порцію газованої води з молоком. Він ніколи не вживав міцних напоїв.

Через тиждень після того, як було звільнено Валентайна, № 9762, було вчинено майстерний злом сейфа в Річмонді, штат Індіана, причому його автор не залишив ніяких слідів. Викрадено було всього лише вісімсот доларів. Ще через два тижні патентований, вдосконалений, зломостійкий сейф у Логанс-порті було відкрито так, наче він був зліплений з глини, і загальна сума втрат становила півтори тисячі доларів у дзвінкій монеті; цінні папери та срібло лишились незайманими. Цими справами зацікавилась поліція. Тоді раптом трапилось виверження старомодного банківського сейфа в Джефферсон-сіті і з його кратера вилетіло банкнотів на суму близько п'яти тисяч доларів. Втрати набули тепер досить значних розмірів, щоб стати предметом уваги Бена Прайса. Порівняли факти, і з'ясувалась велика подібність методів в усіх цих зломах. Бен Прайс дослідив місця, де були вчинені грабунки, і вирік:

— Це автографи Денді — Джиммі Валентайна. Знову взявся за своє. Погляньте на цей секретний замок — його висмикнули з такою легкістю, наче це не замок, а редиска в сиру погоду. Тільки він має лещата, якими це можна зробити. А дивіться, як чисто пробиті засувки! Джиммі ніколи не просвердлює більше одного отвору. Так, я гадаю, безсумнівно, містер Валентайн. На цей раз він своє відсидить без усяких скорочень строку або цих дурниць з помилюванням.

Бен Прайс знав звички Джиммі. Він вивчив їх, розслідуючи спрингфілдську справу. Далекі переїзди, швидкі втечі, ніяких спільників та смак до вищого товариства — все це допомогло містеру Валентайну набути слави злодія, якому щастить уникати кари. Було повідомлено, що Бен Прайс іде по слідах невловимого зломщика, і інші власники зломостійких сейфів відчули себе спокійніше.

Якось після полудня Джиммі Валентайн зі своїм чемоданчиком виліз з поштової карети в Елморі, маленькому містечку, розташованому за п'ять миль від залізниці серед дубових лісів штату Арканзас. Джиммі, схожий на юнака спортивного типу, який тільки-но повернувся додому після навчання в коледжі, попрямував дощаним тротуаром до готелю.

Якась молода дівчина пересікла вулицю, пройшла повз нього та зникла за дверима, над якими висіла вивіска: «Елморський банк». Джиммі Валентайн заглянув їй у вічі, забув, хто він, і став іншою людиною. Вона опустила очі та трохи

Jimmy collared a boy that was loafing on the steps of the bank as if he were one of the stock-holders, and began to ask him questions about the town, feeding him dimes at intervals. By and by the young lady came out, looking royally unconscious of the young man with the suit-case, and went her way.

“Isn’t that young lady Miss Polly Simpson?” asked Jimmy, with specious guile.

“Naw,” said the boy. “She’s Annabel Adams. Her pa owns this bank. What’d you come to Elmore for? Is that a gold watch-chain? I’m going to get a bulldog. Got any more dimes?”

Jimmy went to the Planters’ Hotel, registered as Ralph D. Spencer, and engaged a room. He leaned on the desk and declared his platform to the clerk. He said he had come to Elmore to look for a location to go into business. How was the shoe business, now, in the town? He had thought of the shoe business. Was there an opening?

The clerk was impressed by the clothes and manner of Jimmy. He, himself, was something of a pattern of fashion to the thinly gilded youth of Elmore, but he now perceived his shortcomings. While trying to figure out Jimmy’s manner of tying his four-in-hand he cordially gave information.

Yes, there ought to be a good opening in the shoe line. There wasn’t an exclusive shoe-store in the place. The dry-goods and general stores handled them. Business in all lines was fairly good. Hoped Mr. Spencer would decide to locate in Elmore. He would find it a pleasant town to live in, and the people very sociable.

Mr. Spencer thought he would stop over in the town a few days and look over the situation. No, the clerk needn’t call the boy. He would carry up his suit case, himself; it was rather heavy.

Mr. Ralph Spencer, the phoenix that arose from Jimmy Valentine’s ashes — ashes left by the flame of a sudden and alterative attack of love — remained in Elmore, and prospered. He opened a shoe-store and secured a good run of trade.

Socially he was also a success, and made many friends. And he accomplished the wish of his heart. He met Miss Annabel Adams, and became more and more captivated by her charms.

At the end of a year the situation of Mr. Ralph Spencer was this: he had won the respect of the community, his shoe-store

почервоніла. Юнаки з манерами та зовнішністю Джиммі були рідкістю в Елморі.

Джиммі впіймав за комір хлопчика, який тинявся біля дверей банку, наче був одним з його акціонерів, і почав розпитувати його про місто, підгодовуючи його час від часу десятицентовиками. Через якийсь час дівчина вийшла з таким виглядом, наче їй нічого невідомо про молодого чоловіка з чемоданчиком, і пішла геть.

— Ця молода дівчина, здається, міс Поллі Сімпсон? — спитав Джиммі, вдаючись до невинних хитрощів.

— Ні, — відказав хлопчисько. — Це Аннабел Адамс. Її тато власник цього банку. А навіщо ви приїхали до Елмора? Це золотий ланцюжок? У мене скоро буде бульдог. А є у вас іще десятицентовики?

Джиммі пішов до «Готелю плантаторів», зареєструвався як Ральф Д. Спенсер і взяв номер. Спираючись на стіл, він розповів клерку в готелі про свої плани. Він сказав, що приїхав до Елмора на постійне проживання і збирається зайнятись комерцією. Що чути, скажімо, про торгівлю взуттям у місті? Він думав про взуттєвий бізнес. Чи є якісь можливості?

На клерка справили враження костюм та манери Джиммі. Він сам був чимсь на зразок законодавця мод для не густо позолоченої молоді Елмора, але тепер усвідомлював свої недоліки. Намагаючись зрозуміти спосіб, яким Джиммі зав'язував свою краватку вільним вузлом, він охоче давав інформацію.

Так, повинні існувати непогані можливості у взуттєвій галузі. У місті нема спеціального магазину взуття. Ним торгують мануфактурні та універсальні магазини. Торгівля взагалі йде досить жваво. Він сподівається, що містер Спенсер вирішить залишитися в Елморі. Він переконується, що в їх місті приємно жити, та й люди тут дуже товариські.

Містер Спенсер вирішив зупинитись на кілька днів у місті та ознайомитись з умовами. Ні, не треба кликати хлопця, його чемодан досить важкий, він занесе його сам.

Містер Ральф Спенсер, фенікс, що постав з попелу Джиммі Валентайна, який згорів у полум'ї раптового та всезмінюючого кохання, залишився в Елморі та благоденствував. Він відкрив взуттєвий магазин, і торгівля йшла непогано.

У товаристві він також користувався успіхом і мав багато друзів. Йому пощастило здійснити й те, чого прагнуло його серце. Він познайомився з міс Аннабел Адамс, і його все більше й більше захоплювали її чари.

was flourishing, and he and Annabel were engaged to be married in two weeks. Mr. Adams, the typical, plodding, country banker, approved of Spencer. Annabel's pride in him almost equalled her affection. He was as much at home in the family of Mr. Adams and that of Annabel's married sister as if he were already a member.

One day Jimmy sat down in his room and wrote this letter, which he mailed to the safe address of one of his old friends in St. Louis:

Dear old pal:

I want you to be at Sullivan's place, in Little Rock, next Wednesday night, at nine o'clock. I want you to wind up some little matters for me. And, also, I want to make you a present of my kit of tools. I know you'll be glad to get them — you couldn't duplicate the lot for a thousand dollars. Say, Billy, I've quit the old business — a year ago. I've got a nice store. I'm making an honest living, and I'm going to marry the finest girl on earth two weeks from now. It's the only life, Billy — the straight one. I wouldn't touch a dollar of another man's money now for a million. After I get married I'm going to sell out and go West, where there won't be so much danger of having old scores brought up against me. I tell you, Billy, she's an angel. She believes in me; and I wouldn't do another crooked thing for the whole world. Be sure to be at Sully's, for I must see you. I'll bring along the tools with me.

Your old friend, Jimmy.

On the Monday night after Jimmy wrote this letter, Ben Price jogged unobtrusively into Elmore in a livery buggy. He lounged about town in his quiet way until he found out what he wanted to know. From the drug-store across the street from Spencer's shoe-store he got a good look at Ralph D. Spencer.

"Going to marry the banker's daughter, are you, Jimmy?" said Ben to himself, softly. "Well, I don't know!"

The next morning Jimmy took breakfast at the Adamses. He was going to Little Rock that day to order his wedding-suit and buy something nice for Annabel. That would be the first time he had left town since he came to Elmore. It had been more than a year now since those last professional "jobs," and he thought he could safely venture out.

Під кінець року становище містера Ральфа Спенсера було таке: він здобув пошану товариства, його торгівля взуттям процвітала, він заручився з Аннабел і мав через два тижні одружись. Містеру Адамсу, типовому провінціальному банкіру, подобався Спенсер. Аннабел пишалася ним майже так само, як кохала його. У родині містера Адамса та заміжньої сестри Аннабел він počував себе так, ніби вже став їх членом.

Одного дня, сидючи в своїй кімнаті, Джиммі написав такого листа, якого послав на надійну адресу одному з своїх старих друзів у Сент Луїсі:

«Дорогий друже!

Я хотів би, щоб у наступну середу ввечері о дев'ятій годині ти був у Саллівена в Літл-Рок. Я хочу, щоб ти закінчив для мене деякі дрібні справи. Я також хочу зробити тобі подарунок: мій набір інструментів. Знаю, що ти будеш радий одержати їх: інших таких не добудеш і за тисячу доларів. Так от, Біллі, я кинув старі діла вже рік тому. Придбав гарний магазин. Чесно заробляю на життя і за два тижні збираюся оженитися на найкращій дівчині в світі. Тільки це і є життя, Біллі, — чесне життя. Навіть за мільйон я не торкнувся б тепер і долара чужих грошей. Я збираюся, коли ожениюся, все продати та вирушити на захід: там буде менше небезпек, що доведеться розплачуватись за старе. Кажу тобі, Біллі, вона — ангел. Вона вірить у мене, і нізачо в світі я не зробив би тепер нечесного вчинку. Будь же у Саллі, бо мені треба з тобою бачитись. Я захоплю інструмент із собою.

Твій старий друг Джиммі».

В понеділок увечері, після того як Джиммі написав цього листа, Бен Прайс без усякого розголосу прибув до Елмора на трясському найманому візку. Він спокійно прогулювався вулицями міста, поки не з'ясував усе, про що хотів дізнатися. З аптеки напроти взуттєвої крамниці Спенсера він добре розглядив самого Ральфа Д. Спенсера.

— Збираєтесь оженитися на дочці банкіра, чи не так, Джиммі? — тихо промовив Бен сам до себе. — Ну що ж, не знаю!

Наступного ранку Джиммі снідав у Адамсів. Він збирався у цей день поїхати у Літл-Рок замовити собі костюм для весілля та купити що-небудь гарненьке для Аннабел. Вперше він залишав місто з того часу, як прибув до Елмора. Минуло більше року відтоді, як він вчинив свою останню «справу», і він гадав, що тепер можна ризикнути й безпечно виїхати.

After breakfast quite a family party went down town together — Mr. Adams, Annabel, Jimmy, and Annabel's married sister with her two little girls, aged five and nine. They came by the hotel where Jimmy still boarded, and he ran up to his room and brought along his suitcase. Then they went on to the bank. There stood Jimmy's horse and buggy and Dolph Gibson, who was going to drive him over to the railroad station.

All went inside the high, carved oak railings into the banking-room — Jimmy included, for Mr. Adams's future son-in-law was welcome anywhere. The clerks were pleased to be greeted by the good-looking, agreeable young man who was going to marry Miss Annabel. Jimmy set his suit-case down. Annabel, whose heart was bubbling with happiness and lively youth, put on Jimmy's hat and picked up the suit-case. "Wouldn't I make a nice drummer?" said Annabel. "My! Ralph, how heavy it is. Feels like it was full of gold bricks."

"Lot of nickel-plated shoe-horns in there," said Jimmy, coolly, "that I'm going to return. Thought I'd save express charges by taking them up. I'm getting awfully economical."

The Elmore Bank had just put in a new safe and vault. Mr. Adams was very proud of it, and insisted on an inspection by every one. The vault was a small one, but it had a new patented door. It fastened with three solid steel bolts thrown simultaneously with a single handle, and had a time-lock. Mr. Adams beamingly explained its workings to Mr. Spencer, who showed a courteous but not too intelligent interest. The two children, May and Agatha, were delighted by the shining metal and funny clock and knobs.

While they were thus engaged Ben Price sauntered in and leaned on his elbow, looking casually inside between the railings. He told the teller that he didn't want anything; he was just waiting for a man he knew.

Suddenly there was a scream or two from the women, and a commotion. Unperceived by the elders, May, the nine-year-old girl, in a spirit of play, had shut Agatha in the vault. She had then shot the bolts and turned the knob of the combination as she had seen Mr. Adams do.

The old banker sprang to the handle and tugged at it for a moment. "The door can't be opened," he groaned. "The clock hasn't been wound nor the combination set."

Agatha's mother screamed again, hysterically.

Після сніданку всією сім'єю вони попрямували до центру міста — містер Адамс, Аннабел, Джиммі та одружена сестра Аннабел із двома дочками, п'яти й дев'яти років. Коли вони проходили повз готель, де й досі жив Джиммі, він збігав нагору до себе в кімнату і взяв з собою чемоданчик. Потім вони пішли далі, в напрямку до банку. Там стояв запряжений візок Джиммі й чекав на нього Долф Гібсон, який мусив відвезти його на залізничну станцію.

Всі увійшли за високі поруччя з різьбленого дуба до операційного приміщення, і разом з усіма Джиммі, бо майбутнього в'ятя містера Адамса радо вітали всюди. Клеркам було приємно, коли з ними здоровкався красивий, люб'язний молодий чоловік, який збирався оженитись на міс Аннабел. Джиммі поставив свій чемоданчик долі. Аннабел, серце якої було переповнене щастям і жвавістю молодості, наділа капелюх Джиммі та схопила чемоданчик.

— Хіба з мене не вийде хороший комівояжер? — сказала Аннабел. — Господи, Ральфе, який він важкий! Наче він повний золотих злитків.

— Там партія нікельованих ріжків для взуття, яку я збираюсь повернути, — спокійно промовив Джиммі. — Щоб не витрачатись на пересилку, думаю відвезти їх сам. Я стаю страшенно економним.

У елморському банку тільки-но зробили підвал із сейфом для зберігання цінностей. Містер Адамс дуже ним пишався і кожного примушував його оглядати. Підвал був невеличкий, але мав нові патентовані двері. Вони замикались трьома сталевими засувами, які мали годинниковий механізм і ставали на місце від одного повороту ручки. Містер Адамс, сяючи усмішкою, пояснював його дію містеру Спенсеру, який ввічливо слухав, але, здавалося, не дуже розумів ці пояснення. Двоє дітей, Мей та Агата, були захоплені блискучим металом, чудернацькими годинниками та кнопками.

Поки вони були зайняті цим, до банку ввійшов, наче прогулюючись, Бен Прайс і став, спершись на лікоть та поглядаючи час від часу за поруччя. Касирові він сказав, що йому нічого не треба, він тільки почекає тут одного знайомого.

Раптом пролунав жіночий зойк і знялась метушня. Непомітно для дорослих дев'ятирічна Мей у запалі гри замкнула Агату в підвалі. Вона заперла двері на засуви та повернула ручку комбінованого замка так, як це робив містер Адамс, коли показував сейф.

Старий банкір кинувся до ручки і рвонув її з усієї сили.

“Hush!” said Mr. Adams, raising his trembling hand. “All be quite for a moment. Agatha!” he called as loudly as he could. “Listen to me.” During the following silence they could just hear the faint sound of the child wildly shrieking in the dark vault in a panic of terror.

“My precious darling!” wailed the mother. “She will die of fright! Open the door! Oh, break it open! Can’t you men do something?”

“There isn’t a man nearer than Little Rock who can open that door,” said Mr. Adams, in a shaky voice. “My God! Spencer, what shall we do? That child — she can’t stand it long in there. There isn’t enough air, and, besides, she’ll go into convulsions from fright.”

Agatha’s mother, frantic now, beat the door of the vault with her hands. Somebody wildly suggested dynamite. Annabel turned to Jimmy, her large eyes full of anguish, but not yet despairing. To a woman nothing seems quite impossible to the powers of the man she worships.

“Can’t you do something, Ralph — *try*, won’t you?”

He looked at her with a queer, soft smile on his lips and in his keen eyes.

“Annabel,” he said, “give me that rose you are wearing, will you?”

Hardly believing that she heard him aright, she unpinned the bud from the bosom of her dress, and placed it in his hand. Jimmy stuffed it into his vest-pocket, threw off his coat and pulled up his shirt-sleeves. With that act Ralph D. Spencer passed away and Jimmy Valentine took his place.

“Get way from the door, all of you,” he commanded, shortly.

He set his suit-case on the table, and opened it out flat. From that time on he seemed to be unconscious of the presence of anyone else. He laid out the shining, queer implements swiftly and orderly, whistling softly to himself as he always did when at work. In a deep silence and immovable, the others watched him as if under a spell.

In a minute Jimmy’s pet drill was biting smoothly into the steel door. In ten minutes — breaking his own burglarious record — he threw back the bolts and opened the door.

Agatha, almost collapsed, but safe, was gathered into her mother’s arms.

→ Двері не можна відчинити, — простогнав він. — Годинник та сполучний механізм не заведені.

Мати Агати знову істерично скрикнула.

— Тихо! — сказав містер Адамс, піднімаючи тремтячу руку. — Замовкніть усі на хвилину! Агато! — покликав він якомога гучніше. — Слухай мене!

У тиші, що настала, до них долетів ледве чутний вереск дитини, яку в темному підвалі охопив панічний жах.

— Дитинко моя дорога! — голосила мати. — Вона помре від жаху! Відчиніть двері! О, зламайте їх! Невже ви, чоловіки, нічого не можете зробити?

— Ближче ніж у Літл-Року нема нікого, хто міг би відкрити ці двері, — промовив містер Адамс тремтячим голосом. — О Господи! Що робити, Спенсер? Дитина... вона не витримає там довго. У підвалі не вистачить повітря, а крім того, з нею зробляться судороги від жаху.

Мати Агати, втрачаючи розум, біла в двері підвалу кулаками. Хтось навмання запропонував динаміт. Аннабел повернулася до Джиммі, її великі очі були повні болю, але вона ще не втратила надії. Жінці здається, що нема нічого неможливого для чоловіка, якого вона обожує.

— Чи не можете ви зробити що-небудь, Ральфе? Спробуйте!

Він глянув на неї з дивною, м'якою посмішкою, яка з'явилась на його губах та в його проникливих очах.

— Аннабел, — сказав він, — ви подаруєте мені цю троянду, яку ви носите?

Ледве вірячи, що вона вірно його зрозуміла, Аннабел зняла бутон троянди, приколотив до її сукні, і дала йому. Джиммі ввіткнув його в жилетну кишеню, швидко скинув піджак і засукав рукава. З цього моменту зник кудись Ральф Д. Спенсер, а його місце зайняв Джиммі Валентайн.

— Відійдіть геть від дверей, усі відійдіть! — коротко командував він.

Він поставив на стіл свій чемоданчик і відкрив його. Здавалося, що з цієї хвилини він перестав усвідомлювати присутність інших. Тихо насвистуючи про себе, як він завжди чинив за роботою, Джиммі швидко розклав по порядку дивні блискучі знаряддя. У глибокій мовчанці, не рухаючись, всі стежили за ним, наче зачаровані.

За хвилину улюблене свердло Джиммі м'яко врізалось у сталеві двері. Через десять хвилин, побивши свої власні зломщицькі рекорди, він відімкнув засуви та відчинив двері.

Агата, майже непритомна, але ціла й неушкоджена, впала в обійми матері.

Jimmy Valentine put on his coat, and walked outside the railings toward the front door. As he went he thought he heard a far-away voice that he once knew call "Ralph!" But he never hesitated.

At the door a big man stood somewhat in his way.

"Hello, Ben!" said Jimmy, still with his strange smile. "Got around at last, have you? Well, let's go. I don't know that it makes much difference, now."

And then Ben Price acted rather strangely.

"Guess you're mistaken, Mr. Spencer," he said. "Don't believe I recognize you. Your buggy's waiting for you, ain't it?"

And Ben Price turned and strolled down the street.

Джиммі Валентайн надів піджак, вийшов за поруччя і попрямував до вихідних дверей. Коли він ішов до виходу, йому здалося, що він почув далекий знайомий голос, який покликав: «Ральфе!». Але він не зупинився.

У дверях на його шляху стояв якийсь огрядний чоловік.

— Здоров, Бене! — сказав Джиммі з тою ж чудною посмішкою. — Знайшов нарешті, так? Ну, гаразд, ходімо. Тепер, мабуть, вже все одно.

Тоді Бен Прайс повівся досить дивно.

— Я гадаю, ви помилились, містер Спенсер, — сказав він. — Мені здається, що ми з вами не знайомі. Хіба це не вас чекає там візок?

І Бен Прайс повернувся та пішов вулицею геть.

The Love-philtre of Ikey Schoenstein

The Blue Light Drug Store is downtown, between the Bowery and First Avenue, where the distance between the two streets is the shortest. The Blue Light does not consider that pharmacy is a thing of bric-à-brac, scent, and ice-cream soda. If you ask it for pain-killer it will not give you a bonbon.

The Blue Light scorns the labour-saving arts of modern pharmacy. It macerates its opium and percolates its own laudanum and paregoric. To this day pills are made behind its tall prescription desk — pills rolled out on its own pill-tile, divided with a spatula, rolled with the finger and thumb, dusted with calcined magnesia and delivered in little round pasteboard pill-boxes. The store is on a corner about which coveys of ragged-plumed, hilarious children play and become candidates for the cough drops and soothing syrups that wait for them inside.

Ikey Schoenstein was the night clerk of the Blue Light and the friend of his customers. Thus it is on the East Side, where the heart of pharmacy is not glacé. There, as it should be, the druggist is a counsellor, a confessor, an adviser, an able and willing missionary and mentor whose learning is respected, whose occult wisdom is venerated, and whose medicine is often poured, untested, into the gutter. Therefore Ikey's corniform, be-spectacled nose and narrow, knowledge-bowed figure was well known in the vicinity of the Blue Light, and his advice and notice were much desired.

Ikey roomed and breakfasted at Mrs. Riddle's two squares away. Mrs. Riddle had a daughter named Rosy. The circumlocution has been in vain — you must have guessed it — Ikey adored Rosy. She tinctured all his thoughts; she was the compound extract of all that was chemically pure and officinal — the dispensatory contained nothing equal to her. But Ikey was timid,

Приворотне зілля Айкі Шоенштайна

Аптека «Блакитне світло» знаходиться у центрі міста, між вулицями Бауері та Першою авеню, там, де відстань між цими вулицями найкоротша. У «Блакитному світлі» вважають, що в аптеці мають не тільки старий мотлох, парфуми та морозиво. Тут вам не продадуть цукерки замість ліків від болю.

У «Блакитному світлі» зневажають усі новинки сучасної фармацевтики, що мають на меті полегшити працю. Тут аптекарі самі вимочують опіум, самі фільтрують з нього настойку. І в наші дні пілюлі тут роблять за високим рецептурним прилавком — їх розкачують на спеціальній плитці, розрізають шпателем, потім качають між вказівним та великим пальцями, кульки обсипають магnezією і вручають покупцеві у маленьких круглих картонних коробочках.

Аптека міститься на розі, поблизу граються ватаги патлатих метушливих дітей, які й стають претендентами на краплі від кашлю та заспокійливі мікстури, що чекають на них в «Блакитному світлі».

Айкі Шоенштайн був у «Блакитному світлі» нічним черговим і другом своїх клієнтів. Так воно ведеться на Іст Сайді, де морозиво ще не стало основою фармацевтики. Там, як це й повинно бути, аптекар є оборонцем, співідником, порадником, вправним проповідником та наставником, він завжди готовий подати допомогу, його вченість шанують, перед його таємничою мудрістю благоговіють, і його ліки, часто навіть не розгорнувши їх, викидають на смітник. Тому Айкі з кривим носом, увінчаним окулярами, з худою, зігнутою під вагою знань постаттю добре знали поблизу «Блакитного світла», а його порада чи зауваження завжди бували дуже бажані.

Айкі жив у пансіоні місіс Рідл, за два квартали від аптеки. У місіс Рідл була дочка — Розі. Не витрачатимем зайвих слів — ви й самі можете здогадатися: Айкі був закоханий у Розі. На

and his hopes remained insoluble in the menstruum of his backwardness and fears. Behind his counter he was a superior being, calmly conscious of special knowledge and worth; outside he was a weak-kneed, purblind, motorman-cursed rambler, with ill-fitting clothes stained with chemicals and smelling of socotrine aloes and valerianate of ammonia.

The fly in Ikey's ointment (thrice welcome, pat trope!) was Chunk McGowan.

Mr. McGowan was also striving to catch the bright smiles tossed about by Rosy. But he was no out-fielder as Ikey was; he picked them off the bat. At the same time he was Ikey's friend and customer, and often dropped in at the Blue Light Drug Store to have a bruise painted with iodine or get a cut rubber-plastered after a pleasant evening spent along the Bowery.

One afternoon McGowan drifted in in his silent, easy way, and sat, comely, smooth-faced, hard, indomitable, goodnatured, upon a stool.

"Ikey," said he, when his friend had fetched his mortar and sat opposite, grinding gum benzoin to a powder, "get busy with your ear. It's drugs for me if you've got the line I need."

Ikey scanned the countenance of Mr. McGowan for the usual evidences of conflict, but found none.

"Take your coat off," he ordered. "I guess already that you have been stuck in the ribs with a knife. I have many times told you those Dagoes would do you up."

Mr. McGowan smiled. "Not them," he said. "Not any Dagoes. But you've located the diagnosis all right enough — it's under my coat, near the ribs. Say! Ikey — Rosy and me are goin' to run away and get married to-night."

Ikey's left forefinger was doubled over the edge of the mortar, holding it steady. He gave it a wild rap with the pestle, but felt it not. Meanwhile Mr. McGowan's smile faded to a look of perplexed gloom.

"That is," he continued, "if she keeps in the notion until the time comes. We've been layin' pipes for the getaway for two weeks. One day she says she will; the same evenin' she says nixy. We've agreed on to-night, and Rosy's s'uck to the affirmative this time for two whole days. But it's five hours yet till the time, and I'm afraid she'll stand me up when it comes to the scratch."

"You said you wanted drugs," remarked Ikey.

ній були настояні всі його мрії, вона була у нього основою всіх хімічно чистих та цілющих речовин, фармакопея не знала нічого такого, що могло б зрівнятися з нею. Але Айкі був несміливий, і його надії лишалися, мов порошок у розчиннику, що склався з його соромливості і страхів.

За прилавком він був вищою істотою, сповненою почуття власної гідності і спокійного розуміння своїх особливих знань, а на вулиці — лише непоказним, підсліпуватим перехожим, якого проклинали водії трамваїв, у бахматому, вкритому плямами хімікатів костюмі, від якого тхнуло проносним і вале-ріанкою.

Ложкою дьогтю в бочці меду надій Айкі був Чанк Мак-Гоуен.

Містер Мак-Гоуен теж намагався ловити світлі усмішки, що їх кидала Розі. Але в цій грі він не пас задніх, як Айкі, а щоразу спритно підхоплював ті усмішки. У той же час він був другом і клієнтом Айкі й частенько після приємно проведеного на Бауері вечора забігав до аптеки «Блакитне світло», щоб йому змазали йодом садна або заліпили пластиром порізи.

Якось пополудні Мак-Гоуен, миловидний, поголений, сильний, впертий і добродушний, неквапливо зайшов мовчки до аптеки й уместився на стільці.

— Айкі, приготуйся слухати, — промовив він, коли його друг приніс ступку і сів напроти нього, перетираючи бензойну смолу на порошок. — Мені потрібні ліки, якщо тільки вони є у вас.

Айкі уважно оглянув фізіономію містера Мак-Гоуена, шукаючи звичайних слідів сутички, але нічого не знайшов.

— Знімай піджак, — велів він. — Тебе, видно, штрикнули ножем під ребра. Скільки разів я тобі казав, що ці італійчики прикінчать тебе.

Мак-Гоуен усміхнувся.

— Ні, не вони, не італійчики, — сказав він. — Але діагноз ти встановив досить правильно — це справді під піджаком і під ребрами. Слухай, Айкі! Ми — Розі і я — надумали сьогодні ввечері втекти й одружитись.

Айкі тер у своїй ступці, притримуючи її за край вказівним пальцем лівої руки. Він сильно вдарив по пальцю товкачиком, але навіть не відчув болю. Тим часом усмішка на обличчі містера Мак-Гоуена змінилася виразом розгубленості й смутку.

— Це в тому разі, — мовив він далі, — якщо вона в останню хвилину не передумає. Ось уже два тижні, як ми готуємось утекти. Вдень вона каже, що згодна, а ввечері — ні. Тепер

Mr. McGowan looked ill at ease and harassed — a condition opposed to his usual line of demeanour. He made a patent-medicine almanac into a roll and fitted it with unprofitable carefulness about his finger.

“I wouldn’t have this double handicap make a false start tonight for a million,” he said. “I’ve got a little flat up in Harlem all ready, with chrysanthemums on the table and a kettle ready to boil. And I’ve engaged a pulpit pounder to be ready at his house for us at 9.30. It’s got to come off. And if Rosy don’t change her mind again!” — Mr. McGowan ceased, a prey to his doubts.

“I don’t see then yet,” said Ikey, shortly, “what makes it that you talk of drugs, or what I can be doing about it.”

“Old man Riddle don’t like me a little bit,” went on the uneasy suitor, bent upon marshalling his arguments. “For a week he hasn’t let Rosy step outside the door with me. If it wasn’t for losin’ a boarder they’d have bounced me long ago. I’m makin’ \$20 a week and she’ll never regret flyin’ the coop with Chunk McGowan.”

“You will excuse me, Chunk,” said Ikey. “I must make a prescription that is to be called for soon.”

“Say,” said McGowan, looking up suddenly, “say, Ikey, ain’t there a drug of some kind — some kind of powders that’ll make a girl like you better if you give ’em to her?”

Ikey’s lip beneath his nose curled with the scorn of superior enlightenment; but before he could answer, McGowan continued:

“Tim Lacy told me he got some once from a croaker uptown and fed ’em to his girl in soda water. From the very first dose he was ace-high and everybody else looked like thirty cents to her. They were married in less than two weeks.”

Strong and simple was Chunk McGowan. A better reader of men than Ikey was could have seen that his tough frame was strung upon fine wires. Like a good general who was about to invade the enemy’s territory he was seeking to guard every point against possible failure.

“I thought,” went on Chunk hopefully, “that if I had one of them powders to give Rosy when I see her at supper tonight it might brace her up and keep her from renegeing on the proposition to skip. I guess she don’t need a mule team to drag her away, but women are better at coaching than they

домовились на сьогоднішній вечір, і Розі вже два дні не змінює свого рішення. Але до умовленого часу ще цілих п'ять годин, боюся, що, коли дійде до діла, вона підведе мене.

— Ти казав, що тобі потрібні якісь ліки, — зауважив Айкі.

По обличчю Мак-Гоуена було видно, що він почував себе ніяково та неспокійно — такий стан був зовсім незвичний для нього. Він згорнув у трубку каталог патентованих ліків і з незрозумілою старанністю намагався насунути його на палець.

— Навіть за мільйон я б тепер не погодився, щоб сьогодні зірвалися ці скачки з перешкодами, — промовив він. — Я вже приготував маленьку квартирку в Гарлемі: на столі там стоять хризантеми, є чайник, який треба тільки закип'ятити. Я домовився з священником, щоб він ждав нас дома о пів на десяту. Все повинно бути гаразд. Аби тільки Розі знову не передумала! — тут містер Мак-Гоуен замовк, остаточно поринувши у вир своїх сумнівів.

— І все-таки не розумію, — сказав Айкі, — про які ліки ти кажеш і що я можу тут зробити.

— Старий Рідл трохи мене недолюблює, — мовив повний сумнівів закоханий, розвиваючи далі свої міркування. — Вже тиждень він не дозволяє Розі навіть вийти за двері зі мною. Вони б уже давно вигнали мене, тільки не хочуть втрачати пожилця. Я заробляю двадцять доларів на тиждень, і Розі ніколи не шкодуватиме, що вийшла за Чанка Мак-Гоуена.

— Перепрошую, Чанку, — сказав Айкі. — Мені треба приготувати ліки, по які незабаром прийдуть.

— Слухай, — раптом підвів очі Мак-Гоуен, — слухай, Айкі! Чи нема яких-небудь таких ліків, якихось порошків, щоб дати їх дівчині і вона від того дужче покохала б тебе?

Айкі презирливо скривив верхню губу, але ще не встиг відповісти, як Мак-Гоуен заговорив знову:

— Тім Лейсі казав мені колись, що він роздобув такі порошки у одного чаклуна, розчинив їх у газованій воді й дав своїй дівчині. Після першої ж дози він став для неї найбільшим козирем, усі інші були проти нього ніщо. Не минуло й двох тижнів, вони одружились.

У Чанка Мак-Гоуена була сильна і проста душа. Той, хто знав людей краще, ніж Айкі, зрозумів би, що ця сильна людина впевнено йде вперед. Мов добрий генерал, який от-от увірветься на територію ворога, він намагався зробити все, щоб уникнути можливої невдачі.

— Я думав, — з надією вів далі Чанк, — що, якби у мене був такий порошок, я дав би його Розі сьогодні за вечерю, це

are at running bases. If the stuff'll work just for a couple of hours it'll do the trick."

"When is this foolishness of running away to be happening?" asked Ikey.

"Nine o'clock," said Mr. McGowan. "Supper's at seven. At eight Rosy goes to bed with a headache. At nine old Parvenzano lets me through to his backyard, where there's a board off Riddle's fence, next door. I go under her window and help her down the fire-escape. We've got to make it early on the preacher's account. It's all dead easy if Rosy don't balk when the flag drops. Can you fix me one of them powders, Ikey?"

Ikey Schoenstein rubbed his nose slowly.

"Chunk," said he, "it is of drugs of that nature that pharmacutists must have much carefulness. To you alone of my acquaintance would I intrust a powder like that. But for you I shall make it, and you shall see how it makes Rosy to think of you."

Ikey went behind the prescription desk. There he crushed to a powder two soluble tablets, each containing a quarter of a grain of morphia. To them he added a little sugar of milk to increase the bulk and folded the mixture neatly in a white piaper. Taken by an adult this powder would insure several hours of heavy slumber without danger to the sleeper. This he handed to Chunk McGowan, telling him to administer it in a liquid if possible, and received the hearty thanks of the backyard Lochinvar.

The subtlety of Ikey's action becomes apparent upon recital of his subsequent move. He sent a messenger for Mr. Riddle and disclosed the plans of Mr. McGowan for eloping with Rosy. Mr. Riddle was a stout man, brick-dusty of complexion, and sudden in action.

"Much obliged," he said, briefly, to Ikey. "The lazy Irish loafer! My own room's just above Rosy's. I'll just go up there myself after supper and load the shot-gun and wait. If he comes in my backyard he'll go away in an ambulance instead of a bridal chaise."

With Rosy held in the clutches of Morpheus for a manyhours deep slumber, and the bloodthirsty parent waiting, armed and forewarned, Ikey felt that his rival was close, indeed, upon discomforture.

могло б її підбадьорити, і вона не відмовила. Я не думаю, що її треба тягнути силою, але все-таки жінки поступливіші, коли вони вже в дорозі, ніж перед дорогою. Коли б була якась суміш, що діяла кілька годин, то все б вийшло гаразд.

— Коли має бути ваша дурна втеча? — спитав Айкі.

— О дев'ятій годині, — відповів містер Мак-Гоуен. — Вечеря о сьомій. О восьмій Розі прикинеться, що в неї болить голова, і піде в свою кімнату. О дев'ятій старий Парвенцано, що живе в сусідньому будинку, пустить мене до себе в двір, а там є місце, де з Рідлового паркана виламано дошку. Я підйду під вікно Розі і допоможу їй спуститися пожежною драбиною. Доводиться робити все так рано через священика. Все піде як по маслу, якщо тільки Розі не почне впиратися. То що, Айкі, можеш ти дати мені такий порошок?

Айкі Шоенштайн поволі потирав собі перенісся.

— Чанку, — сказав він, — це такі ліки, з якими фармацевти повинні бути дуже обережні. Тільки тобі з усіх моїх приятелів міг би я довірити такий порошок. Я зроблю його, і ти побачиш, що після нього Розі більше думатиме про тебе.

Айкі пішов за прилавок. Там він розтер на порошок дві розчинені таблетки — по чверть грана — морфію. Щоб порошок було більше, він додав трохи молочного цукру, потім акуратно загорнув суміш у білий папір. Приймавши такий порошок, доросла людина без ніякої небезпеки для себе кілька годин міцно проспала б. Сказавши, що порошок краще вживати, розчинивши в чомусь рідкому, Айкі віддав суміш Чанку Мак-Гоуену і дістав за це ширу подяку Локінвара¹ з заднього двору.

Хитрість Айкі стане цілком зрозумілою, коли розповісти, що він зробив далі. Айкі послав посильного по містера Рідла і відкрив йому план втечі Мак-Гоуена з Розі. Містер Рідл був кременний чоловік, сильний і досить швидкий на руку.

— Дуже вам вдячний, — коротко сказав він Айкі. — Нахабний гульвіса! Моя кімната якраз над кімнатою Розі. Після вечері я зразу піднімусь туди, заряджу рушницю і чекатиму. Якщо він з'явиться у мене в дворі, його повезуть звідти в кареті «швидкої допомоги», а не у весільнім екіпажі.

Знаючи, що Розі кілька годин буде в обіймах Морфея, а задалегідь попереджений розлютований батько чекатиме із зброєю в руках, Айкі вважав, що його суперник близький до поразки.

---

¹ Локінвар — герой балади з поеми Вальтера Скотта «Марміон», який викрав свою кохану в день її вінчання з його суперником. — *Прим. перекл.*

All night in the Blue Light Drug Store he waited at his duties for chance news of the tragedy, but none came.

At eight o'clock in the morning the day clerk arrived and Ikey started hurriedly for Mrs. Riddle's to learn the outcome. And, lo! as he stepped out of the store who but Chunk McGowan sprang from a passing street car and grasped his hand — Chunk McGowan with a victor's smile and flushed with joy.

"Pulled it off," said Chunk with Elysium in his grin. "Rosy hit the fire-escape on time to a second, and we was under the wire at the Reverend's at 9.30¹/₄. She's up at the flat — she cooked eggs this mornin' in a blue kimono — Lord! how lucky I am! You must pace up some day, Ikey, and feed with us. I've got a job down near the bridge, and that's where I'm heading for now."

"The — the — powder?" stammered Ikey.

"Oh, that stuff you gave me!" said Chunk, broadening his grin; "well, it was this way. I sat down at the supper table last night at Riddle's, and I looked at Rosy, and I says to myself, 'Chunk, if you get the girl get her on the square — don't try any hocus-pocus with a thoroughbred like her.' And I keeps the paper you give me in my pocket. And then my lamps fall on another party present, who, I says to myself, is failin' in a proper affection toward his comin' son-in-law, so I watches my chance and dumps that powder in old man Riddle's coffee — see?"

Всю ніч, чергуючи в аптеці «Блакитне світло», він ждав, що от-от почує про трагедію, але ніхто не приходив.

О восьмій ранку його змінив інший аптекар, і Айкі поспішив до будинку місіс Рідл, щоб дізнатися, чим усе закінчилось. Але — о диво! — тільки-но він вийшов з аптеки, коли не хто інший, як Чанк Мак-Гоуен, зіскочивши з трамвая, побіг і схопив його за руку! Сяючи від щастя, Мак-Гоуен переможно всміхався.

— Мені пощастило, — сказав він, усміхаючись іще ширше, ніби вже потрапив у рай. — Розі вилізла на пожежну драбину вчасно, з точністю до секунди, і о дев'ятій годині й тридцять з чимось хвилин ми обвінчались у преподобного. Вона зараз у тій квартирі. Сьогодні вранці наділа блакитний халатик і смажила яечню... Господи! Який я щасливий! Ти повинен колись прийти до нас, Айкі, ми будемо тобі раді. Я працюю недалеко від мосту і оце зараз лечу туди.

— А по-рошок?! — ледве вимовив Айкі.

— А, ті ліки, що ти мені дав! — сказав Чанк, ще ширше всміхаючись. — Ну, це було так. Сидячи вчора за вечерею у Рідлів і дивлячись на Розі, я сказав собі: «Чанк, якщо ти хочеш завоювати цю дівчину, роби це чесно, без ніякого шахрайства». Пакетик, який ти дав, лишився у мене в кишені. А потім я глянув на того, хто ще був за столом, і подумав, що йому бракує відповідних почуттів до свого майбутнього зятя. Вибрав момент і висипав порошок у каву старому Рідлу, розумієш?

Mammon and the Archer

Old Anthony Rockwall, retired manufacturer and proprietor of Rockwall's Eureka Soap, looked out the library window of his Fifth Avenue mansion and grinned. His neighbour to the right the aristocratic clubman, G. Van Schuylight Suffolk Jones — came out to his waiting motor-car, wrinkling a contumelious nostril, as usual, at the Italian renaissance sculpture of the soap palace's front elevation.

"Stuck-up old statuette of nothing doing!" commented the ex-Soap King. "The Eden Musee'll get that old frozen Nesselrode yet if he don't watch out. I'll have this house painted red, white, and blue next summer and see if that'll make his Dutch nose turn up any higher."

And then Anthony Rockwall, who never cared for bells, went to the door of his library and shouted "Mike!" in the same voice that had once chipped off pieces of the welkin on the Kansas prairies.

"Tell my son," said Anthony to the answering menial, "to come in here before he leaves the house."

When young Rockwall entered the library the old man laid aside his newspaper, looked at him with a kindly grimness on his big, smooth, ruddy countenance, rumped his mop of white hair with one hand and rattled the keys in his pocket with the other.

"Richard," said Anthony Rockwall, "what do you pay for the soap that you use?"

Richard, only six months home from college, was startled a little. He had not yet taken the measure of this sire of his, who was as full of unexpectednesses as a girl at her first party.

Гроші та Амур

Старий Ентоні Рокуолл, колишній промисловець і власник патенту на мило «Евріка», виглянув із вікна бібліотеки свого будинку на П'ятій авеню та посміхнувся. Він бачив, як його сусід праворуч — аристократ-клубмен Дж. ван Шуйлайт Саффолк-Джонс — підійшов до машини, що чекала його, як завжди, вернучи гордовито носа від скульптури в стилі італійського Відродження, якою був прикрашений фасад мильного палацу.

«Старе пихате опудало! — прокоментував його жест колишній мильний король. — Краще бережи себе, а то потрапиш у райський музей, старий заморожений Нессельроде. От розмалюю наступного літа весь будинок червоною, білою та синьою фарбами, тоді побачу, чи задереш ти ще вище свого голландського носа!»

Потім Ентоні Рокуолл, який не визнавав дзвоників, підійшов до дверей бібліотеки та загорлав «Майк!» тим самим голосом, від якого ледве не розпадалось на шматки небо над преріями Канзасу.

— Скажіть моєму синові, щоб зайшов сюди раніш ніж піде з дому, — сказав він лакеєві, що з'явився.

Коли молодий Рокуолл увійшов до бібліотеки, старий відклав набік газету, глянув на нього з виразом добродушної суворості на своєму гладкому рум'яному обличчі, однією рукою розкуйовдив пасмо сивого волосся, а другою забряжчав ключами в кишені.

— Річарде, — спитав Ентоні Рокуолл, — почім ти платиш за мило, яке вживаєш?

Річард, що повернувся додому з коледжу лише півроку тому, був трохи спантеличений. Він ще не зовсім зрозумів свого предка, який був повний несподіванок, наче дівчина на своєму першому балу.

"Six dollars a dozen, I think, dad."

"And your clothes?"

"I suppose about sixty dollars, as a rule."

"You're a gentleman," said Anthony decidedly. "I've heard of these young bloods spending \$24 a dozen for soap, and going over the hundred mark for clothes. You've got as much money to waste as any of 'em, and yet you stick to what's decent and moderate. Now I use the old Eureka — not only for sentiment, but it's the purest soap made. Whenever you pay more than ten cents a cake for soap you buy bad perfumes and labels. But fifty cents is doing very well for a young man in your generation, position and condition. As I said, you're a gentleman. They say it takes three generations to make one. They're off. Money'll do it as slick as soap grease. It's made you one. By hokey! it's almost made one of me. I'm nearly as impolite and disagreeable and ill-mannered as these two old Knickerbocker gents on each side of me that can't sleep of nights because I bought in between 'em."

"There are some things that money can't accomplish," remarked young Rockwall rather gloomily.

"Now, don't say that," said old Anthony, shocked. "I bet my money on money every time. I've been through the encyclopedia down to Y looking for something you can't buy with it; and I expect to have to take up the appendix next week. I'm for money against the field. Tell me something money won't buy."

"For one thing," answered Richard, rankling a little, "it won't buy one into the exclusive circles of society."

"Oho, won't it?" thundered the champion of the root of evil. "You tell me where your exclusive circles would be if the first Astor hadn't had the money to pay for his steerage passage over?"

Richard sighed.

"And that's what I was coming to," said the old man less boisterously. "That's why I asked you to come in. There's something going wrong with you, boy. I've been noticing it for two weeks. Out with it. I guess I could lay my hands on eleven millions within twenty-four hours, besides the real estate. If it's your liver, there's the Rambler down in the bay, coaled, and ready to steam down to the Bahamas in two days."

"Not a bad guess, dad; you haven't missed it far."

"Ah," said Anthony keenly; "what's her name?"

— Здається, шість доларів за дюжину, тату.

— А за костюм?

— Я гадаю, доларів шістдесят.

— Ти джентльмен, — рішуче промовив Ентоні. — Я чув, що ці молоді аристократи викидають по двадцять чотири долари за дюжину мила і більше як по сотні за костюм. Ти маєш не менше грошей, щоб їх розтринькувати, ніж будь-хто з них, але ти тримаєшся скромності та порядності. Я й тепер вживаю стару «Евріку» — не тільки заради спогадів, але й тому, що це найчистіше мило. Коли ти платиш більше ніж по десять центів за шматок мила, ти купуєш не тільки мило, але разом з ним погані духи та обгортку. Але п'ятдесят центів — це якраз те, що потрібно для молодої людини твоїх років, становища та достатку. Як я вже сказав — ти джентльмен. А вони твердять, ніби треба три покоління, щоб створити джентльмена. Але минули ті часи. Тепер гроші роблять це швидко, як по маслу. Гроші зробили з тебе джентльмена. Присягаюсь, вони навіть мене зробили майже джентльменом. Я став майже таким же неввічливим, неприємним та погано вихованим, як ці двоє старих голландських панів, що живуть з обох боків і не можуть спати ночами через те, що я купив ділянку між ними.

— Є речі, які не можна придбати за гроші, — досить похмуро відмітив молодий Рокуолл.

— Ні, не кажи так, — сказав вражений Ентоні. — Я завжди стою за гроші. Я прочитав усю енциклопедію до самісінького кінця, шукаючи що-небудь, чого не можна купити за гроші, і, я думаю, наступного тижня доведеться взятися за додаткові томи. Я за гроші проти всього іншого. Назви мені хоч що-небудь, чого не можна купити за гроші?

— Насамперед, — відповів Річард якось пригнічено, — вони не можуть купити становища у вищих колах суспільства.

— Ого-го, невже не можуть? — прогримів поборник кореня зла. — Скажи мені краще, що було б з тими вищими колами, якби перший з Асторів не мав грошей, щоб заплатити за проїзд у третьому класі?

Річард зітхнув.

— Так от до чого це я хилю, — промовив старий уже спокійніше. — Тому я тебе й покликав. Щось з тобою не гаразд, хлопче. Я помічаю це вже два тижні. Розповідай, у чому справа. Я думаю, я міг би одержати одинадцять мільйонів готівкою за двадцять чотири години, не кажучи вже про нерухоме майно. Якщо це щось з твоєю печінкою, так «Гультай» стоїть під

Richard began to walk up and down the library floor. There was enough comradeship and sympathy in this crude old father of his to draw his confidence.

"Why don't you ask her?" demanded old Anthony. "She'll jump at you. You've got the money and the looks, and you're a decent boy. Your hands are clean. You've got no Eureka soap on 'em. You've been to college, but she'll overlook that."

"I haven't had a chance," said Richard.

"Make one," said Anthony. "Take her for a walk in the park, or a straw ride, or walk home with her from church. Chance! Pshaw!"

"You don't know the social mill, dad. She's part of the stream that turns it. Every hour and minute of her time is arranged for days in advance. I must have that girl, dad, or this town is a blackjack swamp for evermore. And I can't write it — I can't do that."

"Tut!" said the old man. "Do you mean to tell me that with all the money I've got you can't get an hour or two of a girl's time for yourself?"

"I've put it off too late. She's going to sail for Europe at noon day after to-morrow for a two years' stay. I'm to see her alone tomorrow evening for a few minutes. She's at Larchmont now at her aunt's. I can't go there. But I'm allowed to meet her with a cab at the Grand Central Station to-morrow evening at the 8.30 train. We drive down Broadway to Wallack's at a gallop, where her mother and a box party will be waiting for us in the lobby. Do you think she would listen to a declaration from me during those six or eight minutes under those circumstances? No. And what chance would I have in the theatre or afterward? None. No, dad, this is one tangle that your money can't unravel. We can't buy one minute of time with cash; if we could, rich people would live longer. There's no hope of getting a talk with Miss Lantry before she sails."

"All right, Richard, my boy," said old Anthony cheerfully. "You may run along down to your club now. I'm glad it ain't your liver. But don't forget to burn a few punk sticks in the joss-house to the great god Mazuma from time to time. You say money won't buy time? Well, of course, you can't order eternity wrapped up and delivered at your residence for a price, but I've

парами в бухті й за два дні ти міг би дістатись на Багамські острови.

— Майже вгадали, тату. Ви дуже близькі до істини.

— Ага, так як же її звать? — проникливо спитав Ентоні.

Річард почав походжати туди й назад по бібліотеці. Старий грубуватий батько виявив до сина досить дружності та співчуття, щоб завоювати його довір'я.

— Чому ж ти не спитав її, чи вона згодна? — допитувався старий Ентоні. — Вона ж просто стрибне тобі на шию. У тебе є гроші та зовнішність, і ти порядний хлопець. Руки твої чисті, на них нема слідів мила «Евріка». Щоправда, ти вчився у коледжі, але вона на це не подивиться.

— У мене не було нагоди, — промовив Річард.

— Зроби так, щоб трапилась нагода, — сказав Ентоні. — Запроси її на прогулянку в парк чи за місто або проведи її додому з церкви. Нагода! Тьфу!

— Ви не знаєте, що то за штука вищий світ, тату. Вона одна з тих, хто обертає колесо світського млина. Кожна година та кожна хвилина її часу розписані на багато днів наперед. Я повинен добитись її руки, тату, бо без неї це місто буде для мене завжди лише поганим болотом. А написати їй я не можу, не можу та й годі.

— Оце так так! — вигукнув старий. — Чи не хочеш ти сказати, що з усіма тими грішми, що я тобі даю, ти не можеш добитись того, щоб дівчина приділила годину-дві тільки тобі?

— Занадто довго я це відкладав. Післязавтра опівдні вона відпливає до Європи і пробуде там два роки. Сам на сам я побачусь з нею завтра ввечері лише на кілька хвилин. Зараз вона у своєї тітки в Ларчмонті. Я не можу туди поїхати. Але мені дозволено зустріти її завтра ввечері з кебом на Великому центральному вокзалі з поїзда о восьмій тридцять. Ми проїдемо галопом по Бродвею до театру Воллока, де її мати та решта компанії чекатимуть нас у вестибюлі. Чи не думаєш ти, що вона слухатиме моє признання протягом цих шести чи восьми хвилин і за таких обставин? Ні. І чи може трапитись нагода пізніше в театрі? Жодної. Ні, тату, це такий вузол, який не можуть розв'язати ваші гроші. Ми не можемо купити за готівку жодної хвилини; якби це було можливо, багатії жили б довше від інших. Нема ніякої надії поговорити з міс Лентрі до її від'їзду.

— Гаразд, Річарде, мій хлопчику, — весело сказав старий Ентоні. — Тепер можеш іти до свого клубу. Я радий, що це в тебе не печінка. Але не забувай час від часу спалювати свя-

seen Father Time get pretty bad stone bruises on his heels when he walked through the gold diggings."

That night came Aunt Ellen, gentle, sentimental, wrinkled, sighing, oppressed by wealth, in to Brother Anthony at his evening paper, and began discourse on the subject of lovers' woes.

"He told me all about it," said brother Anthony yawning. "I told him my bank account was at his service. And then he began to knock money. Said money couldn't help. Said the rules of society couldn't be buckled for a yard by a team of ten-millionaires."

"Oh, Anthony," sighed Aunt Ellen, "I wish you would not think so much of money. Wealth is nothing where a true affection is concerned. Love is all-powerful. If he only had spoken earlier! She could not have refused our Richard. But now I fear it is too late. He will have no opportunity to address her. All your gold cannot bring happiness to your son."

At eight o'clock the next evening Aunt Ellen took a quaint old gold ring from a moth-eaten case and gave it to Richard.

"Wear it to-night, nephew," she begged. "Your mother gave it to me. Good luck in love, she said it brought. She asked me to give it to you when you had found the one you loved."

Young Rockwall took the ring reverently and tried it on his smallest finger. It slipped as far as the second joint and stopped. He took it off and stuffed it into his vest pocket, after the manner of man. And then he phoned for his cab.

At the station he captured Miss Lantry out of the gadding mob at 8.32.

"We mustn't keep mamma and the others waiting," said she.

"To Wallack's Theatre as fast as you can drive," said Richard loyally.

They whirled up Forty-second to Broadway, and then down the white-starred lane that leads from the soft meadows of sunset to the rocky hills of morning. At Thirty-fourth Street young Richard quickly thrust up the trap and ordered the cabman to stop.

"I've dropped a ring," he apologized, as he climbed out. "It was my mother's, and I'd hate to lose it. I won't detain you a minute — I saw where it fell."

щенні палички у храмі великого бога Мамона. Ти кажеш, що за гроші не можна купити часу? Ну, звичайно, не можна замовити, щоб тобі за певну ціну приставили додому вічність, загорнуту в папір, але я сам бачив, які страшні мозолі понатирав собі на п'ятках Дядько Час, гуляючи по золотих копальнях.

Увечері до брата Ентоні, який читав вечірню газету, зайшла тітка Еллен, зморшкувата, лагідна, сентиментальна, наче придавлена багатством, і, зітхаючи, повела мову про нещастя закоханих.

— Про все це він мені вже розповідав, — відповів брат Ентоні позіхаючи. — Я йому сказав, що мій рахунок у банку до його послуг. Тоді він почав нападати на гроші. Каже, що вони йому не можуть допомогти. Що світський етикет не вдасться посунути ні на крок, навіть коли ціла упряжка мільйонерів візьметься до справи.

— Ох, Ентоні, — зітхнула тітка Еллен, — як би мені хотілось, щоб ти не надавав такого великого значення грошам. Багатство — це ніщо там, де справа йде про справжні почуття. Любов всемогутня. Якби він тільки поговорив з нею раніше! Вона б не могла відмовити нашому Річардові. Але я боюсь, що тепер вже занадто пізно. Він не матиме вже нагоди сказати їй. Все твоє золото не може дати щастя твоєму синові.

Наступного вечора о восьмій годині тітка Еллен вийняла з поїденого міллю футляра дивовижний старовинний золотий перстень і дала його Річардові.

— Надінь його сьогодні ввечері, племінничку, — попросила вона. — Мені його подарувала твоя мати. Вона казала, що він приносить щастя в коханні, і наказала дати перстень тобі, коли ти зустрінеш дівчину, яку полюбиш.

Молодий Рокуолл з благоговінням взяв перстень і спробував надіти його на мізинець. Він дійшов тільки до другого суглоба і далі не рухався. Річард зняв його і, за звичкою, властивою всім чоловікам, засунув у жилетну кишеню. Потім викликав по телефону кеб.

На вокзалі він вихопив міс Лентрі з метушливого натовпу о восьмій тридцять дві.

— Ми не повинні примушувати маму та інших чекати, — сказала вона.

— До театру Воллока. Женіть якнайшвидше! — покійно наказав Річард.

Із Сорок другої вулиці вони звернули на Бродвей і помчали цим зоряним шляхом, який веде від м'яких луків заходу до скелястих пагорбів сходу.

In less than a minute he was back in the cab with the ring.

But within that minute a cross-town car had stopped directly in front of the cab. The cabman tried to pass to the left, but a heavy express wagon cut him off. He tried the right, and had to back away from a furniture van that had no business to be there. He tried to back out, but dropped his reins and swore dutifully. He was blockaded in a tangled mess of vehicles and horses.

One of those street blockades had occurred that sometimes tie up commerce and movement quite suddenly in the big city.

"Why don't you drive on?" said Miss Lantry impatiently. "We'll be late."

Richard stood up in the cab and looked around. He saw a congested flood of wagons, trucks, cabs, vans and street-cars filling the vast space where Broadway, Sixth Avenue and Thirty-fourth Street cross one another as a twenty-six-inch maiden fills her twenty-two-inch girdle. And still from all the cross-streets they were hurrying and rattling toward the converging point at full speed, and hurling themselves into the struggling mass, locking wheels and adding their drivers imprecations to the clamour. The entire traffic of Manhattan seemed to have jammed itself around them. The oldest New Yorker among the thousands of spectators that lined the sidewalks had not witnessed a street blockade of the proportions of this one.

"I'm very sorry," said Richard, as he resumed his seat, "but it looks as if we are stuck. They won't get this jumble loosened up in an hour. It was my fault. If I hadn't dropped the ring we —"

"Let me see the ring," said Miss Lantry. "Now that it can't be helped, I don't care. I think theatres are stupid, anyway."

At eleven o'clock that night somebody tapped lightly on Anthony Rockwall's door.

"Come in," shouted Anthony, who was in a red dressing-gown, reading a book of piratical adventures.

Somebody was Aunt Ellen, looking like a grey-haired angel that had been left on earth by mistake.

"They're engaged, Anthony," she said softly. "She has promised to marry our Richard. On their way to the theatre

Біля Тридцять четвертої вулиці Річард швидко відчинив дверцята і наказав кебмену зупинитись.

— У мене випав перстень, — вибачився він, виходячи. — Він належав моїй матері, і було б дуже прикро загубити його. Я не затримаю вас більше як на хвилину: я бачив, куди він упав.

Менше як за хвилину він повернувся з перснем.

Але за цю хвилину просто перед кебом зупинився трамвай. Кебмен спробував об'їхати його з лівого боку, але важкий пошто-вий фургон перегородив йому шлях. Він спробував звернути праворуч, але змушений був податись назад від воза з меблями, якому тут було зовсім не місце. Він хотів повернути назад, але тільки випустив віжки та вилаявся відповідним чином. Навколо їх кеба зімкнулось безладне скупчення екіпажів та коней.

Трапилась одна з тих вуличних пробок, які іноді цілком раптово спиняють весь рух у величезному місті.

— Чому ви не їдете? — нетерпляче спитала міс Лентрі. — Ми спізнаємось.

Річард підвівся в кебі та оглянувся довкола себе. Він побачив повідь фургонів, підвід, кебів та трамваїв, що заповнювала широкий простір у тому місці, де перехрещуються Бродвей, Шоста авеню та Тридцять четверта вулиця, так тісно, як заповнює дівоча талія у двадцять шість дюймів двадцятидвох-дюймовий пояс. А з усіх цих вулиць поспішали ще екіпажі, врізаючись у цю безладну масу, зачіпаючи колесами та посилюючи гамір прокляттями візників. Здавалося, що навколо їх кеба спинився весь вуличний рух Манхеттена. Навіть найстаріші жителі Нью-Йорка, що стояли серед тисяч спостерігачів, які зібрались на тротуарах, ніколи не бачили вуличної пробки таких розмірів.

— Вибачте, — сказав Річард, коли знову сів, — але, здається, ми застряли. З цієї плутанини не вдасться вибратись раніше як через годину. Це моя провина. Якби в мене не випав перстень, ми...

— Дайте мені подивитись цей перстень, — сказала міс Лентрі. — Раз нічого не можна вдіяти, мені все одно. Та й взагалі, я думаю, у театрі так нудно.

Того ж вечора об одинадцятій годині хтось тихо постукав у двері до Ентоні Рокуолла.

— Увійдіть, — гукнув Ентоні, який сидів у червоному халаті й читав книжку про пригоди піратів.

Хтось — це була тітка Еллен, схожа на сивоволосого ангела, який залишився на землі через якусь помилку.

there was a street blockade, and it was two hours before their cab could get out of it.

“And oh, brother Anthony, don’t ever boast of the power of money again. A little emblem of true love — a little ring that symbolized unending and unmercenary affection — was the cause of our Richard finding his happiness. He dropped it in the street, and got out to recover it. And before they could continue the blockade occurred. He spoke to his love and won her there while the cab was hemmed in. Money is dross compared with true love, Anthony.”

“All right,” said old Anthony. “I’m glad the boy has got what he wanted. I told him I wouldn’t spare any expense in the matter if —”

“But, brother Anthony, what good could your money have done?”

“Sister,” said Anthony Rockwall, “I’ve got my pirate in a devil of a scrape. His ship has just been scuttled, and he’s too good a judge of the value of money to let drown. I wish you would let me go on with this chapter.”

The story should end here. I wish it would as heartily as you who read it wish it did. But we must go to the bottom of the well for truth.

The next day a person with red hands and a blue polka-dot necktie, who called himself Kelly, called at Anthony Rockwall’s house, and was at once received in the library.

“Well,” said Anthony, reaching for his chequebook, “it was a good bilin’ of soap. Let’s see — you had \$5,000 in cash.”

“I paid out \$300 more of my own,” said Kelly. “I had to go a little above the estimate. I got the express wagons and cabs mostly for \$5; but the trucks and two-horse teams mostly raised me to \$10. The motormen wanted \$10, and some of the loaded teams \$20. The cops struck me hardest — \$50 I paid two, and the rest \$20 and \$25. But didn’t it work beautiful, Mr. Rockwall? I’m glad William A. Brady wasn’t on to that little outdoor vehicle mob scene. I wouldn’t want William to break his heart with jealousy. And never a rehearsal, either! The boys was on time to the fraction of a second. It was two hours before a snake could get below Greeley’s statue.”

— Вони заручилися, Ентоні, — тихо сказала тітка. — Вона обіцяла вийти заміж за нашого Річарда. Коли вони їхали до театру, трапилась вулична пробка і їхній кеб вибрався з неї аж через дві години. От бачиш, брате, — продовжувала вона, — ніколи більше не хвались силою твоїх грошей. Маленька емблема справжнього кохання, перстень, який символізує безмежне та некорисливе почуття, допоміг нашому Річардові знайти своє щастя. Він упустив перстень на вулиці і вийшов з кеба, щоб підняти його. І перше ніж вони знову рушили, трапилася ця пробка. Поки кеб стояв, оточений з усіх боків, Річард поговорив з нею та добився її згоди. Гроші — це сміття в порівнянні із справжнім коханням, Ентоні.

— Гаразд, — сказав старий Ентоні. — Я радий, що хлопець одержав те, чого він бажав. Я ж казав йому, що не пожалкую ніяких витрат на цю справу, коли...

— Але ж, брате, що ж допомогли тут твої гроші?

— Сестро, — сказав Ентоні Рокуолл, — у мене пірат потрапив до чорта в зуби. Його кораблю саме пробіли борт, а він надто добре знає ціну грошей, щоб дати йому потонути. Дала б ти мені хоч дочитати главу, чи що?

На цьому оповідання слід було б закінчити. Я так само щиро прагну кінця оповідання, як і ви, його читачі. Але нам треба ще спуститись на дно колодязя за істиною.

Наступного дня якийсь суб'єкт з червоними руками та в синій у горошок краватці, який назвав себе Келлі, зайшов до будинку Ентоні Рокуолла і був відразу ж прийнятий у бібліотеці хазяїном.

— Ну, — сказав Ентоні, витягаючи чекову книжку, — добре зварили мило. Поглянемо, — ви одержали п'ять тисяч доларів готівкою.

— Я доплатив ще триста своїх, — сказав Келлі. — Довелось трохи перевищити кошторис. Фургони та кеби я наймав по п'ять доларів, але за підводи та двокінні упряжки довелось платити по десять доларів. Шофери заправили також по десять доларів, а деякі підводи з вантажем — навіть по двадцять. Найгірше було з фараонами — двом я заплатив по п'ятдесят доларів, а решті — по двадцять та двадцять п'ять. Але ж хіба не гарно було зроблено, містер Рокуолл? Я радий, що Вільям А. Бреді не бачив цієї невеликої вуличної масової сценки на колесах. Я не хотів би, щоб він помер від заздрощів. І врахуйте, це ж без жодної репетиції. Хлопці були на місці вчасно, секунда в секунду. І дві години нижче пам'ятника Грлі навіть змії ніде було б пролізти.

“Thirteen hundred — there you are, Kelly,” said Anthony, tearing off a cheque. “Your thousand, and the \$300 you were out. You don’t despise money, do you, Kelly?”

“Me?” said Kelly. “I can lick the man that invented poverty.”

Anthony called Kelly when he was at the door.

“You didn’t notice,” said he, “anywhere in the tie-up, a kind of a fat boy without any clothes on shooting arrows around with a bow, did you?”

“Why, no,” said Kelly, mystified. “I didn’t. If he was like you say, maybe the cops pinched him before I got there.”

“I thought the little rascal wouldn’t be on hand,” chuckled Anthony. “Good-bye, Kelly.”

— Ось вам тисяча триста, Келлі, — сказав Ентоні, відриваючи чек. — Ваша тисяча і триста, що ви витратили. Ви не ставитесь з презирством до грошей, чи не так, Келлі?

— Я? — сказав Келлі. — Я б побив людину, яка винайшла бідність.

Коли Келлі був уже біля дверей, Ентоні знову звернувся до нього.

— А чи не помітили ви там, — спитав він, — де-небудь у натовпі такого гладкого хлопчиська, зовсім голого, який пускав стріли з лука? Може, бачили?

— Ні, — відповів спантеличений Келлі, — я не бачив. Якщо він справді був у такому вигляді, як ви сказали, мабуть, фараони забрали його ще до мого приходу.

— Я так і думав, що малого негідника не буде на місці, — посміхнувся Ентоні. — Бувайте здорові, Келлі.

An Unfinished Story

We no longer groan and heap ashes upon our heads when the flames of Tophet are mentioned. For, even the preachers have begun to tell us that God is radium, or ether or some scientific compound, and that the worst we wicked ones may expect is a chemical reaction. This is a pleasing hypothesis; but there lingers yet some of the old, goodly terror of orthodoxy.

There are but two subjects upon which one may discourse with a free imagination, and without the possibility of being controverted. You may talk of your dreams; and you may tell what you heard a parrot say. Both Morpheus and the bird are incompetent witnesses; and your listener dare not attack your recital. The baseless fabric of a vision, then, shall furnish my theme — chosen with apologies and regrets instead of the more limited field of pretty Polly's small talk.

I had a dream that was so far removed from the higher criticism that it had to do with the ancient, respectable, and lamented bar-of-judgment theory.

Gabriel had played his trump; and those of us who could not follow suit were arraigned for examination. I noticed at one side a gathering of professional bondsmen in solemn black and collars that buttoned behind; but it seemed there was some trouble about their real estate titles; and they did not appear to be getting any of us out.

A fly cop — an angel policeman — flew over to me and took me by the left wing. Near at hand was a group of very prosperous-looking spirits arraigned for judgment.

"Do you belong with that bunch?" the policeman asked.

"Who are they?" was my answer.

"Why," said he, "they are —"

Незакінчена оповідь

Тепер ми вже не стогнемо і не посипаємо голови попелом, коли чуємо про Геєну вогненну. Бо навіть проповідники починають говорити нам, що Бог — це радій, ефір або ще якась суміш з науковою назвою, а найгірше з усього, що жде нас, грішних, у майбутньому, — це хімічна реакція. Приємна, звісно, гіпотеза, але ж ми ще не зовсім позбулися старого релігійного страху.

Є тільки дві речі, про які можна говорити довго, давши волю фантазії і не боячись спростувань. Можна розповідати про сни і можна переказувати те, що ви чули від папуги. Ні Морфея, ні птахів суд не визнає правомочними свідками, і тому ніхто із слухачів не наважиться причепитися до вашої розповіді. Так от, темою моєї розповіді будуть сновидіння, і за це я прошу вибачення в папуг, лексикон яких, здається мені, надто обмежений.

Я бачив сон дуже далекий від сучасного критичного напрямку, бо в ньому було дещо спільне з старою, поважною небіжчицею — теорією Страшного суду.

Гавриїл просурмив, і тих із нас, хто не відразу відгукнувся на його поклик, притягли на допит. З одного боку я помітив купку професійних поручителів в урочистому чорному вбранні з застебнутими ззаду комірцями¹. Не все, видно, було гаразд із їхнім майновим цензом, бо не скидалося на те, що вони збираються взяти нас на поруки.

Криланий ангел-полісмен підлетів і взяв мене за ліве крило. Поруч з нами стояла купка, здавалося, дуже заможних привидів, яких теж викликали до суду.

— Ви з цієї зграї? — спитав полісмен.

— А хто вони такі? — в свою чергу спитав я.

---

¹ Одяг протестантських священників. — *Прим. перекл.*

But this irrelevant stuff is taking up space that the story should occupy.

Dulcie worked in a department store. She sold Hamburg edging, or stuffed peppers, or automobiles, or other little trinkets such as they keep in department stores. Of what she earned, Dulcie received six dollars per week. The remainder was credited to her and debited to somebody else's account in the ledger kept by G — Oh, primal energy, you say, Reverend Doctor — Well, then, in the Ledger of Primal Energy.

During her first year in the store, Dulciè was paid five dollars per week. It would be instructive to know how she lived on that amount. Don't care? Very well; probably you are interested in larger amounts. Six dollars is a larger amount. I will tell you how she lived on six dollars per week.

One afternoon at six, when Dulcie was sticking her hatpin within an eighth of an inch of her medulla oblongata, she said to her chum, Sadie — the girl that waits on you with her left side:

“Say, Sade, I made a date for dinner this evening with Piggy.”

“You never did!” exclaimed Sadie admiringly. “Well, ain't you the lucky one? Piggy's an awful swell; and he always takes a girl to swell places. He took Blanche up to the Hoffman House one evening, where they have swell music, and you see a lot of swells. You'll have a swell time, Dulce.”

Dulcie hurried homeward. Her eyes were shining, and her cheeks showed the delicate pink of life's — real life's — approaching dawn. It was Friday; and she had fifty cents left of her last week's wages.

The streets were filled with the rush-hour floods of people. The electric lights of Broadway were glowing — calling moths from miles, from leagues, from hundreds of leagues out of darkness around to come in and attend the singeing school. Men in accurate clothes, with faces like those carved on cherry stones by the old salts in sailors' homes, turned and stared at Dulcie as she sped, unheeding, past them. Manhattan, the night-blooming cereus, was beginning to unfold its dead-white, heavy-odoured petals.

Dulcie stopped in a store where goods were cheap and bought an imitation lace collar with her fifty cents. That money was to have been spent otherwise — fifteen cents for supper, ten cents for breakfast, ten cents for lunch. Another dime was to be added

— Як вам сказати, — промовив він, — вони...

Але все це не стосується діла і тільки забирає місце, призначене для розповіді.

Делсі працювала в універсальному магазині. Вона продавала гамбурзькі стрічки чи, може, фарширований перець, автомобілі чи якісь інші дрібниці, що ними торгують в універсальних магазинах. З того, що вона заробляла, Делсі одержувала шість доларів на тиждень. Решту записували їй у кредит, а комусь у дебет у головній книзі, яку веде Бог... вибачайте, ваша превелебність, — безсумнівно, Первинна Енергія. Ну так от, у головній книзі Первинної Енергії.

Коли Делсі працювала в магазині перший рік, їй платили п'ять доларів на тиждень. Повчально було б узнати, як вона жила на ці гроші. Яке це має значення? Гаразд, вас, можливо, цікавлять більші суми. Шість доларів — це більша сума. Я розповім вам, як вона жила на шість доларів на тиждень.

Якось о шостій годині вечора, приколюючи свого капелюшка булавкою, яка пройшла на одну восьму дюйма від мозочка, Делсі сказала своїй подружці Седі — дівчині, яка завжди повертається до вас лівим боком, коли ви підходите до прилавка.

— Чуєш, Седі, я домовилася сьогодні ввечері піти обідати з Піггі.

— Та ну! — захоплено вигукнула Седі. — Ну й пощастило ж тобі! Піггі страшенно шикарний і завжди водить дівчат у шикарні місця. Одного вечора він повів Бланш навіть у ресторан Гофмана, а там шикарна музика і стільки шикарної публіки. Ти шикарно проведеш час, Делсі!

Делсі квапилась додому. Очі її сяяли, а на щоках палали ніжні рожеві відблиски прийдешньої зорі життя — Справжнього життя. Була п'ятниця, і від тижневого заробітку Делсі лишилося тільки п'ятдесят центів.

Як завжди в години пік, вулиці були залиті потоками людей. Електричні вогні Бродвею сяяли, приваблюючи з темряви метеликів, які прилітали сюди за десятки й сотні миль, щоб навчитися тут обпалювати собі крильця. Охайно вдягнені чоловіки обертались і дивились на Делсі, а вона поспішала, не помічаючи їх. Манхеттен, нічний кактус, почав розкривати свої мертвотно-білі, з важким ароматом пелюстки.

Делсі зайшла в магазин дешевих товарів і на всі п'ятдесят центів купила комірець машинного мережива. Ці гроші слід було б витратити інакше: п'ятнадцять центів на вечерю, десять на сніданок і десять — на обід. Ще десять треба було додати до

to her small store of savings; and five cents was to be squandered for licorice drops — the kind that made your cheek look like the toothache, and last as long. The licorice was an extravagance — almost a carouse — but what is life without pleasures?

Dulcie lived in a furnished room. There is this difference between a furnished room and a boarding-house. In a furnished room, other people do not know it when you go hungry.

Dulcie went up to her room — the third floor back in a West Side brownstone-front. She lit the gas. Scientists tell us that the diamond is the hardest substance known. Their mistake. Landladies know of a compound beside which the diamond is as putty. They pack it in the tips of gas-burners; and one may stand on a chair and dig at it in vain until one's fingers are pink and bruised. A hairpin will not remove it; therefore let us call it immovable.

So Dulcie lit the gas. In its one-fourth-candle-power glow we will observe the room.

Couch-bed, dresser, table, washstand, chair — of this much the landlady was guilty. The rest was Dulcie's. On the dresser were her treasures — a gilt china vase presented to her by Sadie, a calendar issued by a pickle works, a book on the divination of dreams, some rice powder in a glass dish, and a cluster of artificial cherries tied with a pink ribbon.

Against the wrinkly mirror stood pictures of General Kitchener, William Muldoon, the Duchess of Marlborough, and Benvenuto Cellini. Against one wall was a plaster of Paris plaque of an O'Callahan in a Roman helmet. Near it was a violent oleograph of a lemon-colored child assaulting an inflammatory butterfly. This was Dulcie's final judgment in art; but it had never been upset. Her rest had never been disturbed by whispers of stolen copes; no critic had elevated his eyebrows at her infantile entomologist.

Piggy was to call for her at seven. While she swiftly makes ready, let us discreetly face the other way and gossip.

For the room, Dulcie paid two dollars per week. On week-days her breakfast cost ten cents; she made coffee and cooked an egg over the gaslight while she was dressing. On Sunday mornings she feasted royally on veal chops and pineapple fritters at "Billy's" restaurant, at a cost of twentyfive cents — and tipped the waitress ten cents. New York presents so many temptations for one to run into extravagance. She had her lunches in the department-store restaurant at a cost of sixty cents for the week;

її скромних заощаджень, а п'ять центів — розтринькати на локричні леденці: коли покласти їх у рот, то шока випинається і здається, що у вас флюс, а коли їх смоктати, то це тягнеться так само довго, як флюс. Локричні леденці були, звичайно, марнотратством, майже оргією, але чого варте було б наше життя без насолод!

Делсі жила в мебльованих кімнатах. Є певна різниця між мебльованими кімнатами і пансіоном. Якщо, скажімо, ви живете в мебльованих кімнатах, то інші пожилці не знають, коли ви голодуєте.

Делсі піднялась у свою кімнату — третій поверх вікнами на подвір'я в похмурому кам'яному будинку. Вона запалила газ. Вчені кажуть, що алмаз — найтвердіша з відомих речовин. Вони помиляються. Квартирні господарки знають таку суміш, перед якою алмаз — не твердіший від замазки для вікон. Вони змазують цією сумішшю кришки газових горілок, і ви, стоячи на стільці, можете розколупувати її, доки ваші пальці не вкриються саднами, — все буде марно. Навіть шпилька не допоможе вам; тому назвемо цю суміш стійкою.

Так от, Делсі запалила газ. При його світлі, рівнозначному одній чверті свічки, ми оглянемо кімнату.

Ліжко, стіл, комод, умивальник, стілець — усе це було від хазяйки. Решта належала Делсі. На комоді розміщались її скарби: фарфорова з позолотою вазочка, яку їй подарувала Седі, календар-реклама заводу маринадів, сонник, трохи рисової пудри на скляному блюдечку і гроно штучних вишень, зв'язаних рожевою стрічкою.

Притулені до кривого дзеркала, стояли портрети генерала Кітченера, Вільяма Мелдуна, герцогині Мальборо та Бенвенуто Челліні. На стіні висіла гіпсова тарілка з зображенням якогось воїна в римському шоломі, а поряд з нею — барвіста олеографія: жовтий, як лимон, хлопчик переслідує вогняно-червоного метелика. Це була вершина художнього смаку Делсі, але зважте, що його ніхто ніколи не похитнув. Шушукання про плагіати ніколи не порушувало її спокою, жоден критик не зводив брови, дивлячись на її малолітнього ентомолога.

Піггі мав зайти по неї о сьомій. Поки вона хутенько прибирається, скромно відвернімось і трохи потеревенимо.

За кімнату Делсі платить два долари на тиждень. У будні її сніданок коштує десять центів: вона готує собі кофе і, поки одягається, варить яйце на газовому пальнику. Вранці у неділю вона влаштовує для себе королівський бенкет: іде в ресторан «Біллі» і їсть телячі котлети та оладки з ананасами, це коштує двадцять

dinners were \$1.05. The evening papers — show me a New Yorker without his daily paper! — came to six cents; and two Sunday papers — one for the personal column and the other to read — were ten cents. The total amounts to \$4.76. Now, one had to buy clothes, and —

I give it up. I hear of wonderful bargains in fabrics, and of miracles performed with needle and thread; but I am in doubt. I hold my pen poised in vain when I would add to Dulcie's life some of those joys that belong to women by virtue of all the unwritten, sacred, natural, inactive ordinances of the equity of heaven. Twice she had been to Coney Island and had ridden the hobby-horses. 'Tis a weary thing to count your pleasures by summers instead of by hours.

Piggy needs but a word. When the girls named him, an undeserving stigma was cast upon the noble family of swine. The words-of-three-letters lesson in the old blue spelling book begins with Piggy's biography. He was fat; he had the soul of a rat, the habits of a bat, and the magnanimity of a cat... He wore expensive clothes; and was a connoisseur in starvation. He could look at a shop-girl and tell you to an hour how long it had been since she had eaten anything more nourishing than marshmallows and tea. He hung about the shopping districts, and prowled around in department stores with his invitations to dinner. Men who escort dogs upon the streets at the end of a string look down upon him. He is a type; I can dwell upon him no longer; my pen is not the kind intended for him; I am no carpenter.

At ten minutes to seven Dulcie was ready. She looked at herself in the wrinkly mirror. The reflection was satisfactory. The dark blue dress, fitting without a wrinkle, the hat with its jaunty black feather, the but-slightly-soiled gloves — all representing self-denial, even of food itself — were vastly becoming.

Dulcie forgot everything else for a moment except that she was beautiful, and that life was about to lift a corner of its mysterious veil for her to observe its wonders. No gentleman had ever asked her out before. Now she was going for a brief moment into the glitter and exalted glow.

The girls said that Piggy was a "spender." There would be a grand dinner, and music, and splendidly dressed ladies to look at, and things to eat that strangely twisted the girls' jaws when they tried to tell about them. No doubt she would be asked out again.

п'ять центів, і десять центів вона дає офіціантці на чай. У Нью-Йорку стільки спокус для марнотратства. Вдень Делсі снідає в ресторані при магазині за шістдесят центів на тиждень і обідає за один долар п'ять центів. Вечірня газета, — покажіть мені жителя Нью-Йорка, який би обходився без щоденної газети! — коштує шість центів на тиждень, а дві недільні газети — одна, щоб переглянути шлюбні об'яви, а друга для читання — десять центів. Загальна сума становить чотири долари сімдесят шість центів. Але ж треба ще купувати одяг, і...

З мене досить. Я чував про надзвичайно дешевий розпродаж мануфактури і про чудеса, які можна зробити з допомогою голки й нитки, одначе сумніваюсь. Перо в моїй руці зависає в повітрі, коли я згадую, що в житті Делсі ще треба було б додати хоч трохи тих радощів, які належать жінці в силу всіх неписаних, священних, природних, недіючих законів вищої справедливості. Двічі вона була на Коні-Айленді й каталася на каруселі. Сумно підраховувати радощі, які трапляються тільки раз на рік, а не на годину.

Про Піггі можна сказати лише кілька слів. Коли дівчата його так прозвали¹, незаслужена ганьба лягла на благородну свинячу породу. Характер Піггі склався з рис, властивих іншим тваринам: він був гладкий, але мав душу шура, вдачу кажана, великодушність kota... Він одягався, як франт, був великим фахівцем у галузі голодування. Глянувши на продавщицю, він міг визначити з точністю до години, скільки часу минуло, відколи вона їла щось поживніше, ніж пастилу з чаєм. Він завжди тинявся в торговельному районі міста, шукав здобич в універсальних магазинах і запрошував дівчат з магазинів пообідати. Чоловіки, які водять по вулицях собак на прогулянку, і ті дивляться на нього зверхньо. Це — певний тип, і досить про нього. Моє перо не може зобразити його, а я не тесляр.

Близько сьомої Делсі була готова. Вона глянула на себе у криве дзеркало і лишилася задоволена. Темно-синя сукня, що лежала на ній без жодної зморшки, капелюшок з елегантним чорним пером, майже зовсім нові рукавички — все це свідчило про самозречення, про відмову навіть від їжі, — було їй дуже до лиця.

На мить Делсі забула про все, крім того, що вона красива і що життя от-от підніме перед нею краєчок таємничої завіси й покаже свої чудеса. Чоловіки ще ніколи не запрошували її до ресторану. Тепер вона загляне, хоч на мить, у сяючий та розкішний світ.

---

¹ Піггі (англ.) — порося. — Прим. перекл.

There was a blue pongee suit in a window that she knew — by saving twenty cents a week instead of ten, in — let's see — Oh, it would run into years! But there was a secondhand store in Seventh Avenue where —

Somebody knocked at the door. Dulcie opened it. The landlady stood there with a spurious smile, sniffing for cooking by stolen gas.

"A gentleman's downstairs to see you," she said. "Name is Mr. Wiggins."

By such epithet was Piggy known to unfortunate ones who had to take him seriously.

Dulcie turned to the dresser to get her handkerchief; and then she stopped still, and bit her underlip hard. While looking in her mirror she had seen fairyland and herself, a princess, just awakening from a long slumber. She had forgotten one that was watching her with sad, beautiful, stern eyes — the only one there was to approve or condemn what she did. Straight and slender and tall, with a look of sorrowful reproach on his handsome, melancholy face, General Kitchener fixed his wonderful eyes on her out of his gilt photograph frame on the dresser.

Dulcie turned like an automatic doll to the landlady.

"Tell him I can't go," she said dully. "Tell him I'm sick, or something. Tell him I'm not going out."

After the door was closed and locked, Dulcie fell upon her bed, crushing her black tip, and cried for ten minutes. General Kitchener was her only friend. He was Dulcie's ideal of a gallant knight. He looked as if he might have a secret sorrow, and his wonderful moustache was a dream, and she was a little afraid of that stern yet tender look in his eyes. She used to have little fancies that he would call at the house sometime, and ask for her, with his sword clanking against his high boots. Once, when a boy was rattling a piece of chain against a lamp-post, she had opened the window and looked out. But there was no use. She knew that General Kitchener was away over in Japan, leading his army against the savage Turks; and he would never step out of his gilt frame for her. Yet one look from him had vanquished Piggy that night. Yes, for that night.

When her cry was over Dulcie got up and took off her best dress, and put on her old blue kimono. She wanted no dinner. She sang two verses of "Sammy." Then she became intensely interested in a little red speck on the side of her nose. And after

Дівчата казали, що Піггі — «мотяга». Отже, буде багатий обід і музика, можна буде подивитись на розкішно вбраних жінок і покуштувати таких страв, од яких у дівчат дивно зводило шелепи, коли вони намагались розповісти про них. Звичайно, він ще коли-небудь запросить її.

У вітрині одного магазину вона бачила синю сукню з китайського шовку. Якщо відкладати щотижня не десять, а двадцять центів... ану, полічимо... Ні, це триватиме кілька років! Але на Сьомій авеню є крамниця ношених речей, де...

Хтось постукав у двері. Делсі відчинила. На порозі стояла квартирна хазяйка і, вдавано усміхаючись, втягувала носом повітря — чи не пахне їжею, готованою на краденому газі.

— Там унизу вас питає якийсь джентльмен, — сказала вона. — Його звуть містер Віггінс.

Під таким іменем Піггі знали ті нещасні, які сприймали його серйозно.

Делсі повернулася до комода, щоб узяти носовичок, і раптом завмерла, міцно прикусивши нижню губу. Дивлячись у дзеркало, вона бачила казкову країну і себе — принцесу, яка щойно прокинулася від довгого сну. Вона забула про того, хто стежив за нею сумними, красивими й суворими очима, про єдиного, хто міг похвалити чи засудити її за те, що вона робить. Прямий, стрункий і високий, з виразом сумного докору на мужньому меланхолійному обличчі, генерал Кітченер дивився на неї своїми дивними очима з фотографії, що стояла в позолоченій рамці на комоді.

Як заводна лялька, Делсі обернулася до хазяйки.

— Скажіть йому, що я не піду, — мовила вона похмуро. — Скажіть, що я хвора або ще щось. Скажіть, що я не виходжу.

Зачинивши і замкнувши за хазяйкою двері, Делсі впала на ліжко так, що її чорне перо зім'ялось, і плакала десять хвилин. Генерал Кітченер був її єдиним другом. Він був для Делсі ідеалом рицаря. Він мав такий вигляд, немовби у нього було якесь приховане горе, а його чудові вуса були як мрія, і вона трохи боялася суворого, але ніжного виразу його очей. Траплялось, вона мріяла, що коли-небудь він зайде в цей будинок і питає про неї, і його шабля постукуватиме по ботфортах. Одного разу, коли якийсь хлопчак стукав ланцюжком по ліхтарному стовпу, вона навіть відчинила вікно й виглянула на вулицю. Але марно! Вона знала, що генерал Кітченер десь далеко в Японії веде свою армію проти диких турків. Ніколи він не вийде до неї із своєї позолоченої рамки. А проте один його погляд цього вечора переміг Піггі. Так, цього вечора.

that was attended to, she drew up a chair to the rickety table, and told her fortune with an old deck of cards.

“The horrid, impudent thing!” she said aloud. “And I never gave him a word or a look to make him think it!”

At nine o’clock Dulcie took a tin box of crackers and a little pot of raspberry jam out of her trunk, and had a feast. She offered General Kitchener some jam on a cracker; but he only looked at her as the sphinx would have looked at a butterfly — if there are butterflies in the desert.

“Don’t eat it if you don’t want to,” said Dulcie. “And don’t put on so many airs and scold so with your eyes. I wonder if you’d be so superior and snippy if you had to live on six dollars a week.”

It was not a good sign for Dulcie to be rude to General Kitchener. And then she turned Benvenuto Cellini face downward with a severe gesture. But that was not inexcusable; for she had always thought he was Henry VIII, and she did not approve of him.

At half-past nine Dulcie took a last look at the pictures on the dresser, turned out the light, and skipped into bed. It’s an awful thing to go to bed with a good-night look at General Kitchener, William Muldoon, the Duchess of Marlborough, and Benvenuto Cellini.

This story really doesn’t get anywhere at all. The rest of it comes later — sometime when Piggy asks Dulcie again to dine with him, and she is feeling lonelier than usual, and General Kitchener happens to be looking the other way; and then —

As I said before, I dreamed that I was standing near a crowd of prosperous-looking angels, and a policeman took me by the wing and asked if I belonged with them.

“Who are they?” I asked.

“Why,” said he, “they are the men who hired workinggirls, and paid ’em five or six dollars a week to live on. Are you one of the bunch?”

“Not on your immortality,” said I. “I’m only the fellow that set fire to an orphan asylum, and murdered a blind man for his pennies.”

Поплакавши, Делсі підвелася, зняла свою найкращу сукню і наділа старенький блакитний халатик, їй не хотілось обідати. Вона проспівала два куплети з «Саммі», потім дуже зацікавилась червоною плямкою на своєму носі. А тоді присунула стілець до розхитаного столу, витягла стару колоду карт і почала ворожити.

— Ти бачиш, от нахаба! — сказала вголос. — Я ж ніколи ні словом, ні поглядом не давала йому приводу так думати.

О дев'ятій годині Делсі витягла із скриньки бляшанку з печивом та маленьке горнятко з малиновим варенням і влаштувала бенкет. Вона запропонувала печиво з варенням генералові Кітченеру, проте він тільки подивився на неї, як сфінкс подивився б на метелика, якщо взагалі в пустелі є метелики.

— Не хочете, ну й не їжте, — сказала Делсі. — Але не задирайте носа і не докоряйте мені своїми очима. Подивилась би я, чи були б ви таким гордовитим та чванливим, якби вам довелось жити за шість доларів на тиждень.

Делсі наговорила грубощів генералові Кітченеру; це була погана ознака. Потім вона сердито повернула Бенвенуто Челліні лицем до стіни. То це вже можна було їй пробачити, бо Делсі завжди думала, що то Генріх VIII, поведінку якого вона не схвалювала.

О пів на десяту Делсі востаннє глянула на портрети на комоді, погасила світло і шмигнула в ліжко. Страшно засинати, глянувши на прощання тільки на генерала Кітченера, Вільяма Мелдуна, герцогиню Мальборо та Бенвенуто Челліні.

Це оповідання, власне, нічим не закінчується. Кінець буде колись пізніше: Піггі знову запросить Делсі в ресторан, вона відчуватиме себе дуже самотньою, генерал Кітченер, можливо, гляне інакше, і тоді...

Так от, як я вже казав, мені снилося, що я стояв недалеко від купки ангелів, здавалося, заможних, а полісмен взяв мене за крило і спитав, чи я не їхньої компанії.

— А хто вони? — спитав я.

— Як вам сказати? — промовив він. — Це люди, що наймали на роботу дівчат і платили їм п'ять чи шість доларів на тиждень. Ви з цієї зграї?

— Ні, ваша безсмертність, — сказав я. — Я тільки підпалив сирітський притулок і вбив сліпого, щоб забрати його мідяки.

The Romance of a Busy Broker

Pitcher, confidential clerk in the office of Harvey Maxwell, broker, allowed a look of mild interest and surprise to visit his usually expressionless countenance when his employer briskly entered at half-past nine in company with his young lady stenographer. With a snappy "Good-morning, Pitcher," Maxwell dashed at his desk as though he were intending to leap over it, and then plunged into the great heap of letters and telegrams waiting there for him.

The young lady had been Maxwell's stenographer for a year. She was beautiful in a way that was decidedly unstenographic. She forewent the pomp of the alluring pompadour. She wore no chains, bracelets, or locketts. She had not the air of being about to accept an invitation to luncheon. Her dress was gray and plain, but it fitted her figure with fidelity and discretion. In her neat black turban hat was the gold-green wing of a macaw. On this morning she was softly and shyly radiant. Her eyes were dreamily bright, her cheeks genuine peachblow, her expression a happy one, tinged with reminiscence.

Pitcher, still mildly curious, noticed a difference in her ways this morning. Instead of going straight into the adjoining room, where her desk was, she lingered, slightly irresolute, in the outer office. Once she moved over by Maxwell's desk near enough for him to be aware of her presence.

The machine sitting at that desk was no longer a man; it was a busy New York broker, moved by buzzing wheels and uncoiling springs.

"Well — what is it? Anything?" asked Maxwell sharply.

His opened mail lay like a bank of stage snow on his crowded desk. His keen gray eye, impersonal and brusque, flashed upon her half impatiently.

Роман біржового маклера

Пітчер, довірений клерк у конторі біржового маклера Гарві Максвела, дозволив своєму звичайно непроникному обличчю виразити деяку цікавість і здивування, коли о пів на десяту ранку до контори швидко увійшов його хазяїн у супроводі молоді стенографістки. Квапливо промовивши «доброго ранку, Пітчер», він кинувся до свого столу так, ніби збирався перестрибнути через нього, і відразу поринув у величезну купу листів та телеграм, що чекали на нього.

Молода стенографістка працювала у Максвела вже рік. Вона була красивою жінкою, але в цій красі не було нічого сінько від стенографічного. Вона зневажала пишність чарівної зачіски Помпадур. Вона не носила ні ланцюжків, ні браслетів, ні медальйонів. У неї не було такого вигляду, ніби вона завжди готова прийняти запрошення на обід. На ній була проста сіра сукня, яка, проте, рівно і скромно облягала її постать. І строгий чорний капелюшок-тюрбан прикрашало зелено-золоте перо папуги. Цього ранку вона наче світилась м'яким, сором'язливим світлом, її очі замріяно сяяли, щоки були схожі на персиковий цвіт, на щасливому обличчі відбивалися спогади.

У своєму стриманому зацікавленні Пітчер помітив, що цього ранку вона поводить трохи не так, як завжди. Замість пройти прямо до суміжної кімнати, де стояв її стіл, вона в нерішучості затрималась у конторі. Раз навіть підійшла до столу Максвела досить близько, щоб він міг помітити її.

Людина, що сиділа за столом, не була більше людиною. Це був заклопотаний нью-йоркський маклер — машина, яку рухали коліщата і пружини.

— Ну, в чому річ? Що таке? — різко спитав Максвел. Розпечатана пошта лежала на його столі, як кучугура бутафорного снігу. Гострі сірі очі його, байдужі та холодні, блиснули на неї майже неприязно.

"Nothing," answered the stenographer, moving away with a little smile.

"Mr. Pitcher," she said to the confidential clerk, "did Mr. Maxwell say anything yesterday about engaging another stenographer?"

"He did," answered Pitcher. "He told me to get another one. I notified the agency yesterday afternoon to send over a few samples this morning. It's 9.45 o'clock, and not a single picture hat or piece of pineapple chewing gum has showed up yet."

"I will do the work as usual, then," said the young lady, "until some one comes to fill the place." And she went to her desk at once and hung the black turban hat with the gold-green macaw wing in its accustomed place.

He who has been denied the spectacle of a busy Manhattan broker during a rush of business is handicapped for the profession of anthropology. The poet sings of the "crowded hour of glorious life." The broker's hour is not only crowded, but the minutes and seconds are hanging to all the straps and packing both front and rear platforms.

And this day was Harvey Maxwell's busy day. The ticker began to reel out jerkily its fitful coils of tape, the desk telephone had a chronic attack of buzzing. Men began to throng into the office and call at him over the railing, jovially, sharply, viciously, excitedly. Messenger boys ran in and out with messages and telegrams. The clerks in the office jumped about like sailors during a storm. Even Pitcher's face relaxed into something resembling animation.

On the Exchange there were hurricanes and landslides and snowstorms and glaciers and volcanoes, and those elemental disturbances were reproduced in miniature in the broker's offices. Maxwell shoved his chair against the wall and transacted business after the manner of a toe, dancer.

He jumped from ticker to phone, from desk to door with the trained agility of a harlequin.

In the midst of this growing and important stress the broker became suddenly aware of a high-rolled fringe of golden hair under a nodding canopy of velvet and ostrich tips, an imitation sealskin sacque, and a string of beads as large as hickory nuts, ending near the floor with a silver heart. There was a self-possessed young lady connected with these accessories; and Pitcher was there to construe her.

— Нічого, — відповіла стенографістка і, всміхаючись, відійшла.

— Містере Пітчер, — звернулась вона до довіреного клерка, — містер Максвел казав вам учора про те, щоб прийняти нову стенографістку?

— Так, — відповів Пітчер. — Він велів мені знайти нову стенографістку. Вчора після обіду я сповістив у бюро, щоб вони сьогодні зранку прислали кілька зразків. Вже за чверть десята, а жоден модний капелюшок і жодна паличка ананасної жувальної гумки ще не з'являлась.

— Тоді я працюватиму, як завжди, — сказала молода жінка, — поки хтось не прийде на моє місце.

І вона відразу пішла до свого столу й повісила чорний капелюшок-тюрбан з зелено-золотим пером папути на звичайне місце.

Той, кому не доводилося бачити гарячкової діяльності заклопотаного манхетенського маклера за роботою, ніколи не зможе бути справжнім знавцем антропології. Поет оспівує «повну годину славного життя». Година маклера не тільки повна, хвилини та секунди в ній тримаються за ремені й висять на буферах та підніжках. Сьогодні ж у Гарві Максвела був гарячий день. Телеграфний апарат почав конвульсивно розмотувати свою стрічку, телефон на столі слабував на хронічні випадки дзижчання. Контору заповнював натопт людей, які зверталися до нього через бар'єр — хто весело, хто різко, хто гнівно, хто схвильовано. Вбігали і вибігали посильні з листами й телеграмами, клерки контори бігали і стрибали, як матроси під час шторму. Навіть на обличчі Пітчера з'явилося щось схоже на пожвавлення.

На біржі бушували урагани та снігові бурі, виникали обвали, ожеледі та виверження вулканів, і усі ці стихійні нелади відбувалися в мініатюрі в конторі маклера. Максвел відсунув стілець до стіни й укладав угоди, танцюючи, як балерина на пуантах. Він стрибав від телеграфного апарата до телефону, від столу до дверей з професійною проворністю арлекіна.

Серед цього дедалі більшого напруження маклер раптом помітив перед собою закручений чубок золотавого волосся, над яким похитувався балдахін з оксамиту і страусових пер, сак із штучного котика та низку великих, завбільшки з добрячий горіх, коралів, на кінці якої, десь аж біля підлоги, висіло срібне сердечко. З цими аксесуарами була зв'язана самовпевнена молода особа. Поряд неї стояв Пітчер, готовий пояснити її появу.

“Lady from the Stenographer’s Agency to see about the position,” said Pitcher.

Maxwell turned half around, with his hands full of papers and ticker tape.

“What position?” he asked, with a frown.

“Position of stenographer,” said Pitcher. “You told me yesterday to call them up and have one sent over this morning.”

“You are losing your mind, Pitcher,” said Maxwell. “Why should I have given you any such instructions? Miss Leslie has given perfect satisfaction during the year she has been here. The place is hers as long as she chooses to retain it. There’s no place open here, madam. Countermand that order with the agency, Picher, and don’t bring any more of ’em in here.”

The silver heart left the office, swinging and banging itself independently against the office furniture as it indignantly departed. Pitcher seized a moment to remark to the bookkeeper that the “old man” seemed to get more absentminded and forgetful every day of the world.

The rush and pace of business grew fiercer and faster. On the floor they were pounding half a dozen stocks in which Maxwell’s customers were heavy investors. Orders to buy and sell were coming and going as swift as the flight of swallows. Some of his own holdings were imperilled, and the man was working like some high-g geared, delicate, strong machine — strung to full tension, going at full speed, accurate, never hesitating, with the proper word and decision and act ready and prompt as clockwork. Stocks and bonds, loans and mortgages, margins and securities — here was a world of finance, and there was no room in it for the human world or the world of nature.

When the luncheon hour drew near there came a slight lull in the uproar.

Maxwell stood by his desk with his hands full of telegrams and memoranda, with a fountain pen over his right ear and his hair hanging in disorderly strings over his forehead. His window was open, for the beloved janitress Spring had turned on a little warmth through the waking registers of the earth.

And through the window came a wandering — perhaps a lost — odour — a delicate, sweet odour of lilac that fixed the broker for a moment immovable. For this odour belonged to Miss Leslie; it was her own, and hers only.

— Це з стенографічного бюро, відносно місця, — сказав Пітчер.

Максвел обернувся; в руках у нього були папери і телеграфні стрічки.

— Якого місця? — спитав він, насупившись.

— Місця стенографістки, — відповів Пітчер. — Вчора ви сказали мені подзвонити в бюро, щоб сьогодні вранці прислали нову стенографістку.

— Ви збожеволіли, Пітчер, — сказав Максвел. — Як я міг дати вам таке розпорядження? Міс Леслі вже цілий рік, відколи вона тут, чудово працює. Місце за нею, поки вона сама не надумає відмовитись од нього. У нас нема вільних місць, мадам. Повідомте бюро, Пітчер, і нікого більше до мене не водить...

Срібне сердечко з обуренням залишило контору, незалежно погойдуючись і зачіпаючи конторські меблі. Пітчер, вбравши хвилинку, зауважив бухгалтерові, що «старий» з кожним днем стає все більше неухажним та забудькуватим.

Натиск невідкладних справ ставав дедалі дужчий, темп роботи зростав. На біржі топтали і шматували з півдюрини акцій, в які клієнти Максвела вклали великі гроші. Накази про купівлю та продаж літали туди-сюди, як ластівки. Під загрозою була частина власного портфеля акцій Максвела, і він працював з величезним напруженням, мов якась складна, тонка і сильна машина, пущена на повний хід; не вагаючись, він вчасно знаходив потрібні слова, рішення і діяв швидко й точно, як годинниковий механізм. Акції та зобов'язання, позики і закладні, прибутки й цінні папери — це був світ фінансів, і в ньому не було місця ні для світу людини, ні для світу природи.

Коли настала пора обіду, цей вир на якийсь час трохи затих.

Максвел стояв біля столу, в руках у нього було повно телеграм та записів; за праве вухо він заклав авторучку, волосся розкуйовдженими пасмами спадало йому на лоб. Вікно було відчинене, бо мила швейцарка Весна вже посилала в радіатори парового опалення землі трохи тепла.

І через вікно в кімнату проникали — може, випадково — чудові пахощі, тонкий і солодкий запах бузку, який на мить примусив маклера завмерти. Бо цей запах належав міс Леслі. Це був її запах, і тільки її.

Цей запах поставив її перед ним — видимо, майже реальну. Фінансовий світ раптом зменшився, став як порошинка. А вона була в сусідній кімнаті, за якихось двадцять кроків.

The odour brought her vividly, almost tangibly, before him. The world of finance dwindled suddenly to a speck. And she was in the next room — twenty steps away.

“By George, I’ll do it now,” said Maxwell, half aloud. “I’ll ask her now. I wonder I didn’t do it long ago.”

He dashed into the inner office with the haste of a short trying to cover. He charged upon the desk of the stenographer.

She looked up at him with a smile. A soft pink crept over her cheek, and her eyes were kind and frank. Maxwell leaned one elbow on her desk. He still clutched fluttering papers with both hands and the pen was above his ear.

“Miss Leslie,” he began hurriedly, “I have but a moment to spare. I want to say something in that moment. Will you be my wife? I haven’t had time to make love to you in the ordinary way, but I really do love you. Talk quick, please — those fellows are clubbing the stuffing out of Union Pacific.”

“Oh, what are you talking about?” exclaimed the young lady. She rose to her feet and gazed upon him, round-eyed.

“Don’t you understand?” said Maxwell, restively. “I want you to marry me. I love you, Miss Leslie. I wanted to tell you, and I snatched a minute when things had slackened up a bit. They’re calling me for the phone now. Tell ’em to wait a minute, Pitcher. Won’t you, Miss Leslie?”

The stenographer acted very queerly. At first she seemed overcome with amazement; then tears flowed from her wondering eyes; and then she smiled sunnily through them, and one of her arms slid tenderly about the broker’s neck.

“I know now,” she said, softly. “It’s this old business that has driven everything else out of your head for the time. I was frightened at first. Don’t you remember, Harvey? We were married last evening at 8 o’clock in the Little Church Around the Corner.”

— Їй-богу, я зараз це зроблю, — мовив Максвел напівголосно. — Зараз я її спитаю. Дивно, як я раніше не зробив цього.

З поспішністю біржового гравця, який намагається покрити недостачу вже проданих товарів, він кинувся в суміжну кімнату до столу стенографістки.

Вона глянула на нього і всміхнулась. Легкий рум'янець зарожевів на її щоках, а погляд був у неї лагідний та щирий. Максвел сперся ліктем на її стіл. Він усе ще тримав у руках купу паперів, а за вухом у нього стирчала авторучка.

— Міс Леслі, — поспіхом почав він, — я маю щонайбільше хвилину вільного часу. За цю хвилину хочу вам щось сказати. Чи згодні ви стати моєю дружиною? У мене не було часу залицятися до вас, як це звичайно роблять, але я справді люблю вас. Кажіть, будь ласка, швидше — вони вибивають останній дух з «Об'єднаних Тихоокеанських».

— Про що ви говорите! — вигукнула молода жінка. Вона підвелась і широко розплющеними очима глянула на нього.

— Ви не розумієте мене? — занепокоєно спитав Максвел. — Я хочу, щоб ви вийшли за мене заміж. Я люблю вас, міс Леслі. Я давно хотів вам сказати про це і ось вибрав вільну хвилину, поки там трохи стихло. О, знову мене кличуть до телефону! Скажіть їм, щоб почекали хвилинку, Пітчере. То як, міс Леслі?

Стенографістка повелася дуже дивно. Спершу, здавалось, вона здивувалась, з її розгублених очей ринули сльози, а потім вона радісно всміхнулась крізь сльози і ніжно обняла однією рукою маклера за шию.

— Тепер я розумію, — сказала вона лагідно. — Це все та робота вибила на якийсь час із твоєї голови все інше. А спершу я злякалась. Невже ти забув, Гарві? Ми ж обвінчалися вчора о восьмій вечора в Маленькій церкві за рогом.

Lost on Dress Parade

Mr. Towers Chandler was pressing his evening suit in his hall bedroom. One iron was heating on a small gas stove; the other was being pushed vigorously back and forth to make the desirable crease that would be seen later on, extending in straight lines from Mr. Chandler's patent leather shoes to the edge of his low-cut vest. So much of the hero's toilet may be entrusted to our confidence. The remainder may be guessed by those whom genteel poverty has driven to ignoble expedient. Our next view of him shall be as he descends the steps of his lodging-house immaculately and correctly clothed; calm, assured, handsome — in appearance the typical New York young clubman setting out, slightly bored, to inaugurate the pleasures of the evening.

Chandler's honorarium was \$18 per week. He was employed in the office of an architect. He was twenty-two years old; he considered architecture to be truly an art; and he honestly believed, though he would not have dared to admit it in New York — that the Flatiron Building was inferior in design to the great cathedral in Milan.

Out of each week's earnings Chandler set aside \$1. At the end of each ten weeks, with the extra capital thus accumulated he purchased one gentleman's evening from the bargain counter of stingy old Father Time. He arrayed himself in the regalia of millionaires and presidents; he took himself to the quarter where life is brightest and showiest, and there dined with taste and luxury. With ten dollars a man may, for a few hours, play the wealthy idler to perfection. The sum is ample for a well-considered meal, a bottle bearing a respectable label, commensurate tips, a smoke, cab fare and the ordinary etceteras.

This one delectable evening culled from each dull seventy was to Chandler a source of renascent bliss. To the society bud

Втрачена нагода

Містер Тауерс Чендлер прасував у своїй кімнатці вечірній костюм. Один утюг грівся на маленькій газовій плитці, а другим він енергійно водив туди і сюди, добиваючись бажаної складки; пізніше можна буде побачити, як вона протягнеться прямою лінією від його лакованих черевиків до краю жилета з низьким вирізом. Оце й усе, що можна повідати про туалет нашого героя. Про решту може здогадатися той, кого шляхетна бідність примушує вдаватись до принизливих хитрощів. Ми побачимо містера Чендлера знову, коли він спустатиметься сходами мебльованих кімнат, де живе, бездоганно та старанно вдягнений, елегантний, спокійний та самовпевнений; за зовнішністю — типовий молодий нью-йоркський клубмен, який, трохи занудьгувавши, вийшов, щоб кинутись у вир вечірніх розваг.

Чендлер заробляв вісімнадцять доларів на тиждень. Він працював у конторі одного архітектора, йому було двадцять два роки. Він вважав архітектуру справжнім мистецтвом і щиро вірив, хоч і не наважився б визнати це в Нью-Йорку, що хмарочос «Утюг» поступається за своїм виглядом перед славетним Міланським собором.

З кожного тижневого заробітку Чендлер відкладав один долар. У кінці кожного десятого тижня на накопичений таким чином надкапітал він купував у крамничці старого скнари Дядька Часу один вечір, в який він був справжнім джентльменом. Прикрасивши себе регаліями мільйонерів та президентів, прямував у ту частину міста, де життя сяє найяскравішими барвами веселощів, і там обідав зі смаком та розкошами. Маючи десять доларів, можна кілька годин успішно розгравати багатого неробу. Цієї суми цілком вистачить на гарну їжу, пляшку вина солідної марки, відповідні чайові, сигару, візника та все інше, що з цим зв'язане.

comes but one debut; it stands alone sweet in her memory when her hair has whitened; but to Chandler each ten weeks brought a joy as keen, as thrilling, as new as the first had been. To sit among bon vivants under palms in the swirl of concealed music, to look upon the habitués of such a paradise and to be looked upon by them — what is a girl's first dance and short-sleeved tulle compared with this?

Up Broadway Chandler moved with the vespertine dress parade. For this evening he was an exhibit as well as a gazer. For the next sixty-nine evenings he would be dining in cheviot and worsted at dubious table d'hôte, at whirlwind lunch counters, on sandwiches and beer in his hall bedroom. He was willing to do that, for he was a true son of the great city of razzle-dazzle, and to him one evening in the limelight made up for many dark ones.

Chandler protracted his walk until the Forties began to intersect the great and glittering primrose way, for the evening was yet young, and when one is of the beau monde only one day in seventy, one loves to protract the pleasure. Eyes bright, sinister, curious, admiring, provocative, alluring were bent upon him, for his garb and air proclaimed him a devotee to the hour of solace and pleasure.

At a certain corner he came to a standstill, proposing to himself the question of turning back toward the showy and fashionable restaurant in which he usually dined on the evenings of his especial luxury. Just then a girl scudded lightly around the corner, slipped on a patch of icy snow and fell plump upon the sidewalk.

Chandler assisted her to her feet with instant and solicitous courtesy. The girl hobbled to the wall of the building, leaned against it, and thanked him demurely.

"I think my ankle is strained," she said. "It twisted when I fell."

"Does it pain you much?" inquired Chandler.

"Only when I rest my weight upon it. I think I will be able to walk in a minute or two."

"If I can be of any further service," suggested the young man, "I will call a cab, or —"

"Thank you," said the girl, softly but heartily. "I am sure you need not trouble yourself any further. It was so awkward of me. And my shoe heels are horridly common-sense; I can't blame them at all."

Цей один чудовий вечір, який він викроював з сімдесяти інших нудних вечорів, був для Чендлера джерелом блаженства, що відроджувалось кожен раз з новою силою. У світської дівчини перший виїзд у світ буває тільки раз у житті, і радісні спогади про нього залишаються в її пам'яті навіть тоді, коли волосся її посивіє. А Чендлерові кожен десятий тиждень приносив насолоду таку ж гостру, хвилюючу та нову, як і перший раз. Сидіти під пальмами серед гурманів, чути звуки схованого оркестру, дивитись на постійних відвідувачів цього раю і відчувати, як вони дивляться на тебе, — що в порівнянні з цим перший танець та газове плаття молодої дівчини?

Чендлер рухався по Бродвею разом з натовпом, який являв собою виставку вечірнього вбрання. Цього вечора він був не тільки спостерігачем, але й одним з експонатів виставки. Наступні шістдесят дев'ять вечорів він буде обідати в дешевому костюмі за сумнівними табльдотами, біля стойки випадкового бара, або у своїй кімнаті сендвічами та пивом. Але він ладен був це робити, бо був справжнім сином метушні великого міста, і один вечір, освітлений яскравими вогнями, відшкодував йому втрачене за численні вечори, проведені в пітьмі.

Чендлер ішов далі, поки сорокові вулиці почали перетинати великий, залитий світлом шлях насолод. Бо було ще рано, а коли людина належить до вищого світу тільки один день з сімдесяти, їй хочеться продовжити цю приємність. Погляди — сяючі, зловісні, цікаві, захоплені, задирливі, спокусливі — були звернені до нього, бо його вбрання та вигляд показували, що він є одним з учасників години втіх та розваг.

На одному розі він зупинився, замислившись над питанням, чи не час повернути назад і піти до відомого модного ресторану, де він звичайно обідав у дні своїх надмірних розкошів. Саме в цю мить якась дівчина, що поспішала з-за рогу, посковзнулась на грудці заледенілого снігу і впала просто на тротуар.

Чендлер зараз же з дбайливою люб'язністю допоміг їй підвестись. Шкутильгаючи, дівчина відійшла до стіни будинку, сперлась на неї і скромно йому подякувала.

— Я, здається, розтягнула ногу, — промовила вона. — Нога підвернулась, коли я падала.

— Вам дуже боляче? — спитав Чендлер.

— Тільки коли я на неї спираюсь. Гадаю, що через дві-три хвилини я зможу йти.

— Чи не можу я вам ще чим-небудь допомогти? — запропонував юнак. — Може, покликати кеб або...

Chandler looked at the girl and found her swiftly drawing his interest. She was pretty in a refined way; and her eyes was both merry and kind. She was inexpensively clothed in a plain black dress that suggested a sort of uniform such as shop girls wear. Her glossy dark-brown hair showed its coils beneath a cheap hat of black straw whose only ornament was a velvet ribbon and bow. She could have posed as a model for the self-respecting working girl of the best type.

A sudden idea came into the head of the young architect. He would ask this girl to dine with him. Here was the element that his splendid but solitary periodic feasts had lacked. His brief season of elegant luxury would be doubly enjoyable if he could add to it a lady's society. This girl was a lady, he was sure — her manner and speech settled that. And in spite of her extremely plain attire he felt that he would be pleased to sit at table with her.

These thoughts passed swiftly through his mind, and he decided to ask her. It was a breach of etiquette, of course, but oftentimes wage-earning girls waived formalities in matters of this kind. They were generally shrewd judges of men; and thought better of their own judgment than they did of useless conventions. His ten dollars, discreetly expended, would enable the two to dine very well indeed. The dinner would no doubt be a wonderful experience thrown into the dull routine of the girl's life; and her lively appreciation of it would add to his own triumph and pleasure.

"I think," he said to her, with frank gravity, "that your foot needs a longer rest than you suppose. Now, I am going to suggest a way in which you can give it that and at the same time do me a favour. I was on my way to dine all by my lonely self when you came tumbling around the corner. You come with me and we'll have a cozy dinner and a pleasant talk together, and by that time your game ankle will carry you home very nicely, I am sure."

The girl looked quickly up into Chandler's clear, pleasant countenance. Her eyes twinkled once very brightly, and then she smiled ingenuously.

"But we don't know each other — it wouldn't be right, would it?" she said doubtfully.

"There is nothing wrong about it," said the young man candidly.

— Дуже дякую, — тихо, але тепло промовила дівчина. — Не турбуйтеся. Як це зі мною могло трапитись? І каблуки в мене найзвичайнісінькі. Я не можу скласти вину на них.

Чендлер глянув на дівчину і відчув, що в нього зростає цікавість до неї. Вона була якось витончено гарненька, а її очі світилися веселістю та добротою. Вдягнена вона була у просту й дешеву чорну сукню, схожу на ті, що носять продавщиці. Під дешевим капелюшком з чорної соломки, єдиною прикрасою якого була оксамитова стрічка з бантом, виднілися кучері блискучого темнокаштанового волосся. З неї можна було писати портрет гарної, повної власної гідності трудящої дівчини.

Раптом нова ідея осяяла молодого архітектора. Він запросить цю дівчину пообідати з ним. Це було саме те, чого не вистачало його блискучим, але самотнім святкам. Короткий час його витончених розкошів приніс би вдвоє більше насолоди, якби він міг провести його в товаристві жінки. Вона була порядна дівчина: її манери й мова підтверджували це. І хоч вона була в дуже простому вбранні, він відчув, що йому буде приємно сидіти з нею за столом.

Ці думки швидко промайнули в його голові, і він вирішив запросити її. Певна річ, це було порушення правил пристойності, але дівчата, які живуть на власний заробіток, часто нехтують формальностями в таких справах. Взагалі, вони проникливо судять про чоловіків, і у своїх діях віддають перевагу власній думці перед марними умовностями. Якщо розсудливо витратити його десять доларів, вони вдвох зможуть справді чудово пообідати. Цей обід, безсумнівно, буде видатною подією у сірому повсякденному житті дівчини; а від її відвертого захоплення його тріумф та насолода стануть ще більшими.

— Я гадаю, — сказав він цілком серйозно, — що ваша нога потребує довшого відпочинку, ніж ви думаєте. От я і збираюся запропонувати вам спосіб, щоб дати їй відпочинок і одночасно зробити мені приємність. Я саме збирався пообідати на самоті, коли ви впали на розі вулиці. Ходімо пообідаємо десь у затишному місці, приємно побалакаємо, а за цей час біль у нозі вщухне, і, я певен, ви легко дійдете додому.

Дівчина кинула швидкий погляд на відкрите, приємне лице Чендлера. У її очах майнув яскравий вогник, а потім вона дружелюбно посміхнулася.

— Але ж ми не знайомі... чи добре це буде? — з сумнівом промовила вона.

— Нічого поганого в цьому немає, — сказав він просто. — Я сам вам відрекомендуюсь... дозвольте... містер Тауерс Ченд-

"I'll introduce myself — permit me — Mr. Towers Chandler. After our dinner, which I will try to make as pleasant as possible, I will bid you good-evening, or attend you safely to your door, whichever you prefer."

"But, dear me!" said the girl, with a glance at Chandler's faultless attire. "In this old dress and hat!"

"Never mind that," said Chandler cheerfully. "I'm sure you look more charming in them than any one we shall see in the most elaborate dinner toilette."

"My ankle does hurt yet," admitted the girl, attempting a limping step. "I think I will accept your invitation, Mr. Chandler. You may call me Miss Marian."

"Come then, Miss Marian," said the young architect gaily, but with perfect courtesy; "you will not have far to walk. There is a very respectable and good restaurant in the next block. You will have to lean on my arm — so — and walk slowly. It is lonely dining all by one's self. I'm just a little bit glad that you slipped on the ice."

When the two were established at a well-appointed table, with a promising waiter hovering in attendance, Chandler began to experience the real joy that his regular outings always brought to him.

The restaurant was not so showy or pretentious as the one further down Broadway, which he always preferred, but it was nearly so. The tables were well filled with prosperous-looking diners, there was a good orchestra, playing softly enough to make conversation a possible pleasure, and the cuisine and service were beyond criticism. His companion, even in her cheap hat and dress, held herself with an air that added distinction to the natural beauty of her face and figure. And it is certain that she looked at Chandler, with his animated but self-possessed manner and his kindling and frank blue eyes, with something not far from admiration in her own charming face.

Then it was that the Madness of Manhattan, the Frenzy of Fuss and Feathers, the Bacillus of Brag, the Provincial Plague of Pose seized upon Towers Chandler. He was on Broadway, surrounded by pomp and style, and there were eyes to look at him. On the stage of that comedy he had assumed to play the one-night part of a butterfly of fashion and an idler of means and taste. He was dressed for the part, and all his good angels had not the power to prevent him from acting it.

лер. Після обіду, який я спробую зробити якомога приємнішим, я скажу вам «На добраніч!» або проведу вас до ваших дверей, — як вам більше сподобається.

— Але Господи, у цій старій сукні та капелюшку! — сказала дівчина, глянувши на бездоганне вбрання Чендлера.

— Це не має ніякого значення, — радісно сказав Чендлер. — Я певен, що ви чарівніші у вашій сукні, ніж будь-яка з дам, яких ми побачимо, у найвитонченішому вечірньому туалеті.

— Нога в мене ще справді болить, — призналась дівчина, обережно спробувавши ступити. — Я, мабуть, прийму ваше за прошення, містер Чендлер. Можете звати мене... міс Меріан.

— У такому разі ходімо, міс Меріан, — сказав молодий архітектор весело, але з бездоганною чемністю, — вам не доведеться йти далеко. На наступному кварталі є хороший та дуже пристойний ресторан. Зіпріться на мою руку... ось так... і помалу підемо. Нудно обідати на самоті. Я навіть трохи радий, що ви посковзнулися на льоду.

Коли їх посадовили за гарно сервірований столик і послужливий офіціант нахилився, чекаючи їх розпоряджень, Чендлер відчув справжнє блаженство, яке давали йому його періодичні вилазки.

Цей ресторан не був таким розкішним і претенціозним, як той далі по Бродвею, де він звичайно обідав, але мало в чому поступався йому. За столиками сиділо немало відвідувачів, вигляд яких промовляв про їх багатство, тихо грав оркестр, не заважаючи одержувати насолоду від приємної бесіди, а кухня та обслуговування була понад усяку критику. Його супутниця навіть у своєму дешевому капелюшку та сукні трималася з такою гідністю, яка додавала щось особливе до природної краси її обличчя та фігури. А коли вона дивилась на Чендлера, який був пожвавлений, але стриманий, у його схвильовані, чесні блакитні очі, на її чарівному личку з'являвся вираз, дуже близький до захоплення.

І тут Таурса Чендлера охопило безумство Манхеттена, шаленство суєти та самовихваляння, бацिला хвастошів і провінціальна чума дешевого позерства. Він — на Бродвею, оточений шиком і розкошами, і було кому подивитись на нього. На цій комедійній сцені він вирішив у свій один вечір зіграти роль метелика моди та нероби з грошима і смаком. Він був відповідно вдягнений для цієї ролі, і його ангели-хранителі не мали досить сили, щоб перешкодити йому зіграти її.

І він почав брехати міс Меріан про клуби, банкети, гольф і верхову їзду, псарні, котильйони і поїздки за кордон, він навіть

So he began to prate to Miss Marian of clubs, of teas, of golf and riding and kennels and cotillions and tours abroad, and threw out hints of a yacht lying at Larchmont. He could see that she was vastly impressed by this vague talk, so he endorsed his pose by random insinuations concerning great wealth, and mentioned familiarly a few names that are handled reverently by the proletariat. It was Chandler's short little day, and he was wringing from it the best that could be had, as he saw it. And yet once or twice he saw the pure gold of this girl shine through the mist that his egotism had raised between him and all objects.

"This way of living that you speak of," she said, "sounds so futile and purposeless. Haven't you any work to do in the world that might interest you more?"

"My dear Miss Marian," he exclaimed, "work! Think of dressing every day for dinner, of making half a dozen calls in an afternoon — with a policeman at every corner ready to jump into your auto and take you to the station, if you get up any greater speed than a donkey cart's gait. We do-nothings are the hardest workers in the land."

The dinner was concluded, the waiter generously fed, and the two walked out to the corner where they had met. Miss Marian walked very well now; her limp was scarcely noticeable.

"Thank you for a nice time," she said frankly. "I must run home now. I liked the dinner very much, Mr. Chandler."

He shook hands with her, smiling cordially, and said something about a game of bridge at his club. He watched her for a moment, walking rather rapidly eastward, and then he found a cab to drive him slowly homeward.

In his chilly bedroom Chandler laid away his evening clothes for a sixty-nine days' rest. He went about it thoughtfully.

"That was a stunning girl," he said to himself. "She's all right, too, I'd be sworn, even if she does have to work. Perhaps if I'd told her the truth instead of all that razzle-dazzle we might — but, confound it! I had to play up to my clothes."

Thus spoke the brave who was born and reared in the wigwams of the tribe of the Manhattans.

The girl, after leaving her entertainer, sped swiftly cross-town until she arrived at a handsome and sedate mansion two squares to the east, facing on that avenue which is the highway of Mammon and the auxiliary gods. Here she entered hurriedly and

зробив кілька натяків на власну яхту, яка нібито стояла в Ларчмонті. Помітивши, що його пусті балачки справляють на дівчину велике враження, він додав до них кілька імпровізованих вигадок про величезне багатство та запросто згадав кілька імен, які обиватель вимовляє з шанобливим благоговінням. Цей короткий вечір належав Чендлеру, і він витискував з нього все, що, на його думку, було найкращим. І все ж через туман самозакоханості, який заслав від нього весь світ, він раз чи два побачив чисте золото серця цієї дівчини.

— Цей спосіб життя, про який ви говорите, — сказала вона, — здається таким пустим та безцільним! Невже ви не знайдете у світі такої праці, яка могла б вас більше зацікавити?

— Праця! — вигукнув він. — Мила моя міс Меріан, подумайте тільки про те, що вам щодня треба переодягатися для обіду, робити на день з півдюжини візитів, що на кожному розі стоїть полісмен, готовий стрибнути у ваше авто і потягти вас до участку, як тільки ви перевищите швидкість віслюка. Ми, нероби, і є найпрацьовитіші люди у світі!

Обід закінчився, офіціант одержав щедру винагороду, обоє вийшли з ресторану і дійшли до того рогу, де вони познайомились. Міс Меріан йшла тепер дуже добре, було майже непомітно, що вона шкутильгає.

— Дякую вам за приємно проведений час, — сказала вона широко. — Тепер мені треба бігти додому. Мені дуже сподобався обід, містере Чендлер.

Сердечно посміхаючись, він потис їй руку і сказав щось відносно партії в бридж у своєму клубі. Може, хвилину він дивився, як вона покvapливо йшла в напрямку на схід, потім покликав візника і поволі поїхав додому.

У своїй холодній кімнатці Чендлер зняв свій вечірній костюм і поклав його відпочивати на шістдесят дев'ять днів. Потім він замислився.

— Вона чудова дівчина! — промовив він до себе. — І, присягаюсь, вона порядна, хоч їй і доводиться самій заробляти на хліб. Може, якби я сказав їй правду, а не всі оті дурниці, ми могли б... Хай йому чорт! Треба ж було підроблятися під костюм.

Так говорив дикун, народжений та вихований у вігвамах племені манхеттенців.

Залишивши свого компаньйона, дівчина поспішила на схід і через два квартали опинилась біля красивого та солідного особняка, який виходив на авеню, що є головною магістраллю Мамони та сонму допоміжних богів. Вона покvapливо увійшла

ascended to a room where a handsome young lady in an elaborate house dress was looking anxiously out the window.

"Oh, you madcap!" exclaimed the elder girl, when the other entered. "When will you quit frightening us this way? It is two hours since you ran out in that old rag of a dress and Marie's hat. Mamma has been so alarmed. She sent Louis in the auto to try to find you. You are a bad, thoughtless Puss."

The elder girl touched a button, and a maid came in a moment. "Marie, tell mamma that Miss Marian has returned."

"Don't scold, sister. I only ran down to Mme. Theo's to tell her to use mauve insertion instead of pink. My costume and Marie's hat were just what I needed. Every one thought I was a shopgirl, I am sure."

"Dinner is over, dear; you stayed so late."

"I know. I slipped on the sidewalk and turned my ankle. I could not walk, so I hobbled into a restaurant and sat there until I was better. That is why I was so long."

The two girls sat in the window seat, looking out at the lights and the stream of hurrying vehicles in the avenue. The younger one cuddled down with her head in her sister's lap.

"We will have to marry some day," she said dreamily, "both of us. We have so much money that we will not be allowed to disappoint the public. Do you want me to tell you the kind of a man I could love, Sis?"

"Go on, you scatterbrain," smiled the other.

"I could love a man with dark and kind blue eyes, who is gentle and respectful to poor girls, who is handsome and good and does not try to flirt. But I could love him only if he had an ambition, an object, some work to do in the world. I would not care how poor he was if I could help him build his way up. But sister, dear, the kind of man we always meet — the man who lives an idle life between society and his clubs — I could not love a man like that, even if his eyes were blue and he were ever so kind to poor girls whom he met in the street."

до будинку і піднялась у кімнату, де красива дівчина в елегантному домашньому платті стурбовано виглядала у вікно.

— Ах ти, шибайголого! — вигукнула вона, коли її сестра увійшла. — Доки ти будеш лякати нас такими витівками? Минуло вже дві години, як ти втекла в цьому старому дранті та капелюшку Мері. Мама так стривожена. Вона послала Луї на машині шукати тебе всюди. Ти погане й дурне дівчисько!

Дівчина натиснула на кнопку, і в ту ж мить увійшла покоївка.

— Мері, скажіть мамі, що міс Меріан повернулась.

— Не сварись, сестро. Я тільки збігала до мадам Тео сказати їй, щоб вона замість рожевої прошивки поставила лілову. А цей костюм і капелюшок Мері мені дуже пригодилися. Я певна, що всі вважали мене продавщицею з магазину.

— Обід уже скінчився, моя мила, ти так запізнилася.

— Я знаю. Я посковзнулась на тротуарі та розтягнула ногу. Я не могла йти, якимось дошкутильгала до ресторану і сиділа там, поки не відчула себе краще. От я і забарилась.

Обидві дівчини сиділи біля вікна і дивились на вогні на вулиці та на потік екіпажів, що поспішали по авеню. Молодша схилилася і поклала голову сестрі на коліна.

— Обидві ми вийдемо заміж коли-небудь, — сказала вона замріяно. — У нас стільки грошей, що нам не дозволять розчарувати публіку. Хочеш, сестричко, я розкажу тобі, якого чоловіка я могла б полюбити?

— Кажі вже, вітрогонко, — посміхнулась друга.

— Я могла б полюбити чоловіка з глибокими та ласкавими блакитними очима, який з повагою та люб'язністю ставиться до бідних дівчат, був би красивий та добрий і не пробував би фліртувати. Але я могла б полюбити його тільки тоді, коли б він мав якесь прагнення, мету, намагався б зробити якусь корисну роботу. Я б не подивилася, що він бідний і допомогла б йому домогтися успіху. Але, сестро мила, навколо нас тільки люди, які живуть бездіяльним життям, витрачають весь свій час на розваги та клуби, — і такого чоловіка я не могла б полюбити, навіть коли в нього блакитні очі і він завжди такий добрий до бідних дівчат, яких зустрічає на вулиці.

The Brief Debut of Tildy

If you do not know Bogle's Chop House and Family Restaurant it is your loss. For if you are one of the fortunate ones who dine expensively you should be interested to know how the other half consumes provisions. And if you belong to the half to whom waiters' checks are things of moment, you should know Bogle's, for there you get your money's worth — in quantity, at least.

Bogle's is situated in that highway of bourgeoisie, that boulevard of Brown Jones-and-Robinson, Eighth Avenue. There are two rows of tables in the room, six in each row. On each table is a castor-stand, containing cruets of condiments and seasons. From the pepper cruet you may shake a cloud of something tasteless and melancholy, like volcanic dust. From the salt cruet you may expect nothing. Though a man should extract a sanguinary stream from the pallid turnip, yet will his prowess be balked when he comes to wrest salt from Bogle's cruets. Also upon each table stands the counterfeit of that benign sauce made "from the recipe of a nobleman in India."

At the cashier's desk sits Bogle, cold, sordid, slow, smouldering, and takes your money. Behind a mountain of toothpicks he makes your change, files your check, and ejects at you, like a toad, a word about the weather. Beyond a corroboration of his meteorological statement you would better not venture. You are not Bogle's friend; you are a fed, transient customer, and you and he may not meet again until the blowing of Gabriel's dinner horn. So take your change and go — to the devil if you like. There you have Bogle's sentiments.

The needs of Bogle's customers were supplied by two waitresses and a Voice. One of the waitresses was named Aileen. She was tall, beautiful, lively, gracious and learned in persiflage. Her

Короткий тріумф Тільді

Якщо ви не знаєте «Закусочної та родинного ресторану» Богля, ви багато втратили. Бо коли ви один з тих щасливих, хто їсть дорогі обіди, вам слід було б поцікавитись, як споживає продовольство друга половина людства. Коли ж ви належите до тієї половини, для якої поданий офіціантом рахунок є подією, то вам слід познайомитися з Боглем, бо там ви одержите за свої гроші те, що вам належить (принаймні за кількістю).

Ресторан Богля міститься на головній магістралі буржуазного кварталу, бульварі Брауна-Джонса-Робінсона — на Восьмій авеню. У залі два ряди столиків, по шість у кожному ряду. На кожному столику стоїть судок, а в ньому пляшечка з різними приправами. Із перечниці можна витрусити хмарку чогось меланхолійного, без смаку, як вулканічний пил. Можете й не чекати, що вам пощастить добути що-небудь із сільниці. Навіть людина, здатна витиснути червоний сік з білої ріпи, зазнає поразки, якщо захоче видобути сіль з Боглевої сільниці. На кожному столі стоїть також пляшечка підробки під той самий чудовий соус, що виготовляється «за рецептом одного індійського раджі».

За касою сидить Богль, холодний, повільний, грізний і корисливий, він приймає гроші. Виглядаючи з-за гори зубочисток, Богль дає вам здачу, наколює ваш чек і уривчасто, наче жаба, кидає вам кілька слів про погоду. Найкраще — не ризикувати і обмежитися підтвердженням його метеорологічних висновків. Ви не друг Богля, ви тільки випадковий відвідувач — прийшли до нього поїсти і, можливо, не зустрінетеся з ним до того дня, коли сурма Гавриїла скличе всіх на останній обід. Так от, беріть здачу і йдіть собі — хоч до дідька. Так думає Богль.

Іжу відвідувачам Богля подавали дві офіціантки та Голос. Одну офіціантку звали Ейлін. Вона була висока, красива, жва-

other name? There was no more necessity for another name at Bogle's than there was for finger-bowls.

The name of the other waitress was Tildy. Why do you suggest Matilda? Please listen this time — Tildy — Tildy. Tildy was dumpy, plain-faced, and too anxious to please to please. Repeat the last clause to yourself once or twice, and make the acquaintance of the duplicate infinite.

The Voice at Bogle's was invisible. It came from the kitchen, and did not shine in the way of originality. It was a heathen Voice, and contented itself with vain repetitions of exclamations emitted by the waitresses concerning food.

Will it tire you to be told again that Aileen was beautiful? Had she donned a few hundred dollars' worth of clothes and joined the Easter parade, and had you seen her, you would have hastened to say so yourself.

The customers at Bogle's were her slaves. Six tables full she could wait upon at once. They who were in a hurry restrained their impatience for the joy of merely gazing upon her swiftly moving, graceful figure. They who had finished eating ate more that they might continue in the light of her smiles. Every man there — and they were mostly men — tried to make his impression upon her.

Aileen could successfully exchange repartee against a dozen at once. And every smile that she sent forth lodged, like pellets from a scatter-gun, in as many hearts. And all this while she would be performing astounding feats with orders of pork and beans, pot roasts, ham-and, sausage-and-the-wheats, and any quantity of things on the iron and in the pan and straight up and on the side. With all this feasting and flirting and merry exchange of wit Bogle's came mighty near being a salon, with Aileen for its Madame Recamier.

If the transients were entranced by the fascinating Aileen, the regulars were her adorers. There was much rivalry among many of the steady customers. Aileen could have had an engagement every evening. At least twice a week someone took her to a theatre or to a dance. One stout gentleman whom she and Tildy had privately christened "The Hog" presented her with a turquoise ring. Another one known as "Freshy," who rode on the Traction Company's repair wagon, was going to give her a poodle as soon as his brother got the hauling contract in the Ninth. And the man who always ate spareribs and spinach and said he was a stockbroker asked her to go to "Parsifal" with him.

ва, привітна й уміла позубоскалити. Її прізвище? У ресторані Богля потреби у прізвищах було не більше, ніж у полоскальницях для рук.

Ім'я другої офіціантки було Тільді. Чому неодмінно Матільда? Вслухайтесь іще раз: Тільді, Тільді. Тільді була кремезна, некрасива і надто прагнула всім догодити. Перечитайте останнє речення разів два-три — і ви впевнитесь, що повторення в ньому має певний сенс.

Голос у ресторані Богля був невидимкою. Він виходив із кухні і не вражав оригінальністю. Це був неосвічений Голос, який задовольнявся простим повторенням кулінарних вигуків офіціанток.

Сподіваюсь, вам не набридне слухати, коли я знову нагадаю, що Ейлін була красива. Якби вона наділа вбрання на кількасот доларів та пройшлася в ньому на Великдень по вулиці і ви б побачили її, то й самі поспішили б сказати те саме.

Відвідувачі ресторану Богля були її рабами. Вона вміла обслуговувати відразу шість столиків. Ті, що квапилися, стримували своє нетерпіння заради насолоди помилуватись її швидкими руками та граціозною поставою. Ті, що вже кінчали їсти, знову замовляли що-небудь, щоб довше побути в сяйві її усмішок. Кожен чоловік, — а відвідувачі були переважно чоловіки, — намагався справити на неї враження.

Ейлін уміла обмінюватись жартами одночасно з дюжиною клієнтів і робила це з успіхом. Кожна її усмішка влучала, як дробинки з дробовика, в багато сердець. І в той же час вона проявляла чудеса спритності, подаючи на столи свинину з квасолею, рагу, яечню, ковбасу з пшеничним соусом та багато інших страв у сковородах і сотейниках. Ці учти, флірт і веселі дотепи робили ресторан Богля дуже схожим на салон, у якому Ейлін грала роль мадам Рекам'є.

Навіть випадкові клієнти захоплювались чарівною Ейлін, а постійні відвідувачі були просто закохані в неї. Між ними було серйозне суперництво. Ейлін могла б проводити час із своїми залицяльниками хоч кожного вечора. Щонайменше двічі на тиждень хтось із них водив її в театр чи на танці. Один гладкий джентльмен, якого вони з Тільді прозвали між собою Кабаном, подарував їй перстень з бірюзою. Другий, що працював у ремонтній майстерні трамвайної компанії і дістав прізвисько Нахаба, збирався подарувати їй пуделя, як тільки його брат-візник одержить підряд на Дев'ятій вулиці. А мужчина, який завжди їв свинячу порібрину з шпинатом і казав, що він біржовий маклер, запросив її на «Парсифалю».

"I don't know where this place is," said Aileen while talking it over with Tildy, "but the wedding-ring's got to be on before I put a stitch into a travelling dress — ain't that right? Well, I guess!"

But, Tildy!

In steaming, chattering, cabbage-scented Bogle's there was almost a heart tragedy. Tildy with the blunt nose, the haycoloured hair, the freckled skin the bag-o'-meal figure had never had an admirer. Not a man followed her with his eyes when she went to and fro in the restaurant save now and then when they glared with the beast-hunger for food. None of them bantered her gaily to coquettish interchanges of wit. None of them loudly "jollied" her of mornings as they did Aileen, accusing her, when the eggs were slow in coming, of late hours in the company of envied swains. No one had ever given her a turquoise ring or invited her upon a voyage to mysterious distant "Parsifal."

Tildy was a good waitress, and the men tolerated her. They who sat at her tables spoke to her briefly with quotations from the bill of fare; and then raised their voices in honeyed and otherwise flavoured accents, eloquently addressed to the fair Aileen. They writhed in their chairs to gaze around and over the impending form of Tildy, that Aileen's pulchritude might season and make ambrosia of their bacon and eggs.

And Tildy was content to be the unwooed drudge if Aileen could receive the flattery and the homage. The blunt nose was loyal to the short Grecian. She was Aileen's friend; and she was glad to see her rule hearts and wean the attention of men from smoking pot-pie and lemon meringue. But deep below our freckles and hay-coloured hair the unhandsomest of us dream of a prince or a princess, not vicarious, but coming to us alone.

There was a morning when Aileen tripped in to work with a slightly bruised eye; and Tildy's solicitude was almost enough to heal any optic.

"Fresh guy," explained Aileen, "last night as I was going home at Twenty-third and Sixth. Sashayed up, so he did, and made a break. I turned him down, cold, and he made a sneak; but followed me down to Eighteenth, and tried his hot air again. Gee! but I slapped him a good one, side of the face. Then he give me that eye. Does it look real awful, Til? I should hate that Mr. Nicholson should see it when he comes in for his tea and toast at ten."

— Я не знаю, де це «Парсифаль», — завважила Ейлін, обговорюючи все з Тільді, — але я не зроблю й стібка на своїй дорожній сукні, доки у мене на пальці не буде обручки. Правильно чи ні?

А Тільді...

В ресторані Богля, повному пари, балаканини та запаху капусти, розігрувалась душевна трагедія. До Тільді, незграбної, з приплюснутим носом, волоссям кольору соломи та ластовинням на обличчі, ніхто ніколи не залицявся. Чоловіки не проводжали її поглядом, коли вона бігала туди й сюди по ресторану, за винятком тих випадків, коли вони, голодні, як вовки, шукали очима замовлену страву. Жоден з них не загравав з нею, викликаючи на кокетливий обмін дотепами. Жоден з них не жартував з нею вранці, як з Ейлін, і, коли траплялися якісь затримки із сніданками, не казав їй, що вона, певно, вчора пізно гуляла й тому сьогодні така млява. Жоден не подарував їй персня з бірюзою і не кликав її в мандрівку до таємничого, далекого «Парсифаля».

Тільді була хорошою офіціанткою, і чоловіки терпіли її. Ті, що сиділи за її столиками, говорили до неї короткими цитатками з меню, а потім уже зовсім іншим, медовим голосом зверталися до красуні Ейлін. Вони нахилялися, сидячи на стільцях, щоб десь за Тільді побачити Ейлін і щоб її краса обернула їхню яечню із салом на амброзію.

І Тільді задовольнялася своїм становищем скромної трудівниці, до якої ніхто не залицяється, аби тільки Ейлін діставалися лестощі та схиляння. Приплюснутий ніс був вірнопідданим короткого грецького носика. Вона була другом Ейлін і раділа, коли бачила, як Ейлін панує над серцями і відвертає увагу чоловіків від смачного пирога та лимонного крему. Але у всіх нас, навіть зовсім невродливих, десь глибоко під поцяткованою ластовинням шкірою і волоссям кольору соломи криється мрія про принца або принцесу, які прийдуть не для когось, а тільки для нас.

Якось уранці Ейлін прийшла на роботу з підбитим оком, і Тільді так співчувала їй, що того співчуття було б досить, аби вилікувати будь-які хвороби очей.

— Уяви собі, якийсь нахаба, — пояснювала Ейлін, — учора ввечері, коли я поверталась додому, причепився до мене на розі Двадцять третьої та Шостої вулиць. Але не на таку напав! Я відшила його як слід, і він одчепився. А потім виявилось, що він ішов за мною і на Вісімнадцятій знову спробував приставати. Я як мазнула його просто в морду! Тоді він мені й підбив

Tildy listened to the adventure with breathless admiration. No man had ever tried to follow her. She was safe abroad at any hour of the twenty-four. What bliss it must have been to have had a man follow one and black one's eye for love!

Among the customers at Bogle's was a young man named Seeders, who worked in a laundry office. Mr. Seeders was thin and had light hair, and appeared to have been recently rough-dried and starched. He was too diffident to aspire to Aileen's notice; so he usually sat at one of Tildy's tables, where he devoted himself to silence and boiled weakfish.

One day when Mr. Seeders came in to dinner he had been drinking beer. There were only two or three customers in the restaurant. When Mr. Seeders had finished his weakfish he got up, put his arm around Tildy's waist, kissed her loudly and impudently, walked out upon the street, snapped his fingers in the direction of the laundry, and hied himself to play pennies in the slot machines at the Amusement Arcade.

For a few moments Tildy stood petrified. Then she was aware of Aileen shaking at her an arch forefinger, and saying:

"Why, Til, you naughty girl! Ain't you getting to be awful, Miss Slyboots! First thing I know you'll be stealing some of my fellows. I must keep an eye on you, my lady."

Another thing dawned upon Tildy's recovering wits. In a moment she had advanced from a hopeless, lowly admirer to be an Eve-sister of the potent Aileen. She herself was now a man-charmer, a mark for Cupid, a Sabine who must be coy when the Romans were at their banquet boards. Man had found her waist achievable and her lips desirable. The sudden and amatory Seeders had, as it were, performed for her a miraculous piece of one-day laundry-work. He had taken the sackcloth of her uncomeliness, had washed, dried, starched and ironed it, and returned it to her sheer embroidered lawn — the robe of Venus herself.

The freckles on Tildy's cheeks merged into a rosy flush. Now both Circe and Psyche peeped from her brightened eyes. Not even Aileen herself had been publicly embraced and kissed in the restaurant.

Tildy could not keep the delightful secret. When trade was slack she went and stood at Bogle's desk. Her eyes were shining; she tried not to let her words sound proud and boastful.

"A gentleman insulted me to-day," she said. "He hugged me around the waist and kissed me."

око. Воно справді має жаклиний вигляд, Тіль? Як мені прикро, що містер Нікольсон побачить це, коли о десятій прийде пити чай з кексом.

Тільді слухала розповіді про цю пригоду, затамувавши подих від захоплення. Жоден мужчина ніколи й не пробував приставати до неї. На вулиці вона була в цілковитій безпеці в будь-який час усі двадцять чотири години. Яке це, мабуть, блаженство, коли мужчина пристає до тебе і від любові підбиває тобі око!

Серед відвідувачів ресторану Богля був юнак на прізвище Сідерс, який працював у пральні. Містер Сідерс був худий та білявий, і здавалося, що його тільки-но висушили та накрохмалили. Він був надто сором'язливий, щоб добиватись уваги Ейлін, тому звичайно сідав за один із столиків Тільді, прирікаючи себе на мовчанку і варену рибу.

Одного разу містер Сідерс прийшов трохи напідпитку. В ресторані було тільки два чи три відвідувачі. Покінчивши з рибкою, містер Сідерс підвівся, обняв Тільді за талію, гучно й безцеремонно поцілував її, вийшов на вулицю, показав своїй пральні дулю і подався в пасаж, де були всілякі атракціони, опускати центи в гральні автомати.

Тільді на мить скам'яніла, потім до її свідомості дійшло, що Ейлін погрожує їй пальцем і каже:

— Оце так Тіль, от ти яка! Ну й хитрюга! Так ти відіб'еш у мене всіх моїх хлопців. Доведеться мені за тобою стежити, моя мила.

І ще одна думка засяяла у свідомості Тільді. Ця дівчина з безнадійної, тихої поклонниці вмить перетворилась у таку ж дочку Єви, як всемогутня Ейлін. Вона сама тепер стала Цірцеєю, мішенню для стріл Купідона, сабінянкою, яка повинна стерегтися, коли римляни бенкетують. Мужчина визнав її талію привабливою, а її губи бажаними. Цей стрімкий, закоханий Сідерс, здавалося, вчинив з нею за одну мить таке чудо, як роблять у пральні. Він зняв з неї ряднину непривабливості, виправ, висушив, накрохмалив, випрасував і дав їй легке, прозоре, вишиване вбрання, гідне самої Венери.

Ластовиння на щоках Тільді зникло в полум'ї рум'янцю. Тепер Цірцея і Психея виглядали з її променистих очей. Навіть саму Ейлін ніхто не обіймав і не цілував в ресторані у всіх на очах.

Тільді не могла втримати в собі цю чудову таємницю. У хвилину короткого затишшя вона підійшла і стала біля каси, де сидів Богль. Очі її сяяли, вона старалася говорити так, щоб у її словах не чути було гордості або хвастошів.

“That so?” said Bogle, cracking open his business armour. “After this week you get a dollar a week more.”

At the next regular meal when Tildy set food before customers with whom she had acquaintance she said to each of them modestly, as one whose merit needed no bolstering:

“A gentleman insulted me to-day in the restaurant. He put his arm around my waist and kissed me.”

The diners accepted the revelation in various ways — some incredulously, some with congratulations; others turned upon her the stream of badinage that had hitherto been directed at Aileen alone. And Tildy’s heart swelled in her bosom, for she saw at last the towers of Romance rise above the horizon of the grey plain in which she had for so long travelled.

For two days Mr. Seeders came not again. During that time Tildy established herself firmly as a woman to be wooed. She bought ribbons, and arranged her hair like Aileen’s, and tightened her waist two inches. She had a thrilling but delightful fear that Mr. Seeders would rush in suddenly and shoot her with a pistol. He must have loved her desperately; and impulsive lovers are always blindly jealous.

Even Aileen had not been shot at with a pistol. And then Tildy rather hoped that he would not shoot at her, for she was always loyal to Aileen; and she did not want to overshadow her friend.

At four o’clock on the afternoon of the third day Mr. Seeders came in. There were no customers at the tables. At the back end of the restaurant Tildy was refilling the mustard pots and Aileen was quartering pies. Mr. Seeders walked back to where they stood. Tildy looked up and saw him, gasped, and pressed the mustard spoon upon her heart. A red hair-bow was in her hair; she wore Venus’s Eighth Avenue badge, the blue bead necklace with the swinging silver symbolic heart.

Mr. Seeders was flushed and embarrassed. He plunged one hand into his hip pocket and the other into a fresh pumpkin pie.

“Miss Tildy,” said he, “I want to apologize for what I done the other evenin’. Tell you the truth, I was pretty well tanked up or I wouldn’t of done it. I wouldn’t do no lady that a way when I was sober. So I hope, Miss Tildy, you’ll accept my ’pology, and believe that I wouldn’t of done it if I’d known what I was doin’ and hadn’t of been drunk.”

— Один джентльмен сьогодні образив мене, — сказала вона. — Він обняв мене за талію і поцілував.

— Справді? — спитав Богль, на мить відхиливши забрало своєї діловитості. — З наступного тижня ви одержуватимете на долар більше.

Коли в ресторані знову було повно відвідувачів, Тільді, подаючи страви знайомим, кожному казала скромно, як жінка, чий принади не потребують підтвердження:

— Один джентльмен образив мене сьогодні в ресторані. Він обняв мене за талію і поцілував.

Ті сприймали це признання по-різному: одні недовірили, другі поздоровляли її, треті почали засипати її жартами, які досі призначалися тільки Ейлін. А серце Тільді сповнювалося щастям — на обрії сірої рівнини, по якій вона так довго блукала, з'явилися вежі романтики.

Два дні містер Сідерс не приходив. За цей час Тільді твердо стала на позицію жінки, до якої залицяються. Вона накупила стрічок, зробила таку саму зачіску, як у Ейлін, і затягнула свою талію ще на два дюйми. Їй ставало і моторошно, й приємно від самої думки про те, що містер Сідерс може вдертися до ресторану і застрелити її з пістолета. Він, мабуть, безнадійно закоханий у неї, а ці палкі закохані завжди страшенно ревниві. Навіть у Ейлін ніхто не стріляв з пістолета. І Тільді вирішила, що краще було б, щоб він не стріляв у неї; вона ж завжди була вірною подругою Ейлін і не хотіла затьмарити свою подругу.

На третій день о четвертій годині дня містер Сідерс прийшов. За столиками не було нікого. У глибині ресторану Тільді накладала гірчицю, а Ейлін різала пиріг. Містер Сідерс підійшов до них.

Тільді підвела очі й побачила його. Їй перехопило подих, і вона притисла до серця ложку, якою накладала гірчицю. Її волосся було пов'язане червоним бантом, на шиї видніла емблема Венери з Восьмої авеню — блакитне намисто з символічним срібним сердечком.

Містер Сідерс червонів та ніжковів. Одну руку він засунув у кишеню штанів, а другу — у свіжий пиріг з гарбузом.

— Міс Тільді, — мовив він, — я хочу просити вибачення за те, що зробив того вечора. Правду кажучи, я тоді добряче хильнув, а то ніколи не дозволив би собі таке. Я б ніколи з жодною жінкою так не вчинив би, якби був тверезий. Сподіваюсь, міс Тільді, що ви приймете моє вибачення й повірите, що я б ніколи цього не зробив, якби не був п'яний і тямив, що роблю.

With this handsome plea Mr. Seeders backed away, and departed, feeling that reparation had been made.

But behind the convenient screen Tildy had thrown herself flat upon a table among the butter chips and the coffee cups, and was sobbing her heart out — out and back again to the grey plain wherein travel they with blunt noses and hay-coloured hair. From her knot she had torn the red hair-bow and cast it upon the floor. Seeders she despised utterly; she had but taken his kiss as that of a pioneer and prophetic prince who might have set the clocks going and the pages to running in fairyland. But the kiss had been maudlin and unmeant; the court had not stirred at the false alarm; she must for evermore remain the Sleeping Beauty.

Yet not all was lost. Aileen's arm was around her; and Tildy's red hand groped among the butter chips till it found the warm grasp of her friend's.

"Don't you fret, Til," said Aileen, who did not understand entirely. "That turnip-faced little clothes-pin of a Seeders ain't worth it. He ain't anything of a gentleman or he wouldn't ever of apologized."

Виголосивши цю захисну промову, містер Сідерс позадкував до дверей і вийшов, відчуваючи, що загладив свою провину.

А Тільді за рятівною ширмою схилила свою голову на стіл і серед кружалець масла та чашок для кави виплакала біль свого серця. Виплакала й повернулася знову на сіру рівнину, де блукають такі, як вона, — з приплюснутими носами і волоссям кольору соломи. Вона зірвала з своєї зачіски червоний бант і кинула його на підлогу. Вона глибоко зневажала Сідерса. Його поцілунок видався їй тоді поцілунком сміливого казкового принца, який прийшов, щоб розбудити зачаровану країну сну і пустити в рух її годинники. Насправді ж той поцілунок був п'яний і випадковий. Фальшива тривога не сполохнула придворних, і Тільді назавжди судилося лишатися сплячою красунею.

Але не все ще було втрачено. Ейлін обняла її, червона рука Тільді намацала спочатку кружальця масла, а потім руку Ейлін і відчула теплий дружній потиск.

— Та ну його, не переживай, Тіль, — сказала Ейлін, яка не зовсім розуміла її. — Сідерс, у якого й обличчя схоже на ріпу, не вартий цього. Якби він був хоч трошки джентльмен, то ніколи не вибачився б.

The Pimienta Pancakes

While we were rounding up a bunch of the Triangle-O cattle in the Frio bottoms a projecting branch of a deadmesquite caught my wooden stirrup and gave my ankle a wrench that laid me up in camp for a week.

On the third day of my compulsory idleness I crawled out near the grub wagon, and reclined helpless under the conversational fire of Judson Odom, the camp cook. Jud was a monologist by nature, whom Destiny, with customary blundering, had set in a profession wherein he was bereaved, for the greater portion of his time, of an audience.

Therefore, I was manna in the desert of Jud's obmutescence.

Betimes I was stirred by invalid longings for something to eat that did not come under the caption of "grub." I had visions of the maternal pantry "deep as first love, and wild with all regret," and then I asked:

"Jud, can you make pancakes?"

Jud laid down his six-shooter, with which he was preparing to pound an antelope steak, and stood over me in what I felt to be a menacing attitude. He further indorsed my impression that his pose was resentful by fixing upon me with his light blue eyes a look of cold suspicion.

"Say, you," he said, with candid, though not excessive, choler, "did you mean that straight, or was you trying to throw the gaff into me? Some of the boys been telling you about me and that pancake racket?"

"No, Jud," I said, sincerely, "I meant it. It seems to me I'd swap my pony and saddle for a stack of, buttered brown pancakes with some first crop, open kettle, New Orleans sweetening. Was there a story about pancakes?"

Пімієнтські млинці

Коли в долині Фріо ми зганяли докупи худобу з тавром «Трикутник-О», я зачепився своїм стременом за стирчак засохлого мескітового дерева і вивихнув ногу, а потім відлежувався тиждень у таборі.

На третій день мого вимушеного байдикування я виповз до фургона з харчами і безпорадно влігся коло нього під словесним обстрілом Джадсона Одома, нашого табірнього кухаря. Джад був природженим промовцем, якого доля — зі звичною їй схильністю до грубих помилок — утвердила у професії, в котрій більшу частину свого часу він був позбавлений аудиторії.

Отож мій прихід був манною небесною в пустелі Джадового вимушеного мовчання.

Але від його промов мене врятувала своєчасно виникла неясна туга за чимось таким, що не підпадало під звичне поняття «харчі». Мені привиділася матусина кухонна комірчина, і було це видіння «сильним, мов перше кохання, якого нема без страждання». Я запитав його:

— А ти вмієш пекти млинці, Джаде?

Джад відклав свій шестизарядний револьвер, яким він збирався орудувати коло антилопової відбивної, і погрозиливо (як мені здалося) схилився наді мною. Я ще більше утвердився в тому, що він чимось обурений, коли він холодно й підозріло уп'явся в мене своїми світло-блакитними очима.

— Слухай-но, — сказав він з неприхованим, але стриманим гнівом, — ти це серйозно чи задля того, щоб дошкулити мені? Хтось із хлопців розповів тобі, як я ускочив в оту халепу з млинцями?

— Та ні, Джаде, — широко відповів я. — Я не мав на увазі нічого іншого. Здається, я охоче виміняв би свою конячину та сідло на купку рум'яних змащених маслом млинців з горнят-

Jud was mollified at once when he saw that I had not been dealing in allusions. He brought some mysterious bags and tin boxes from the grub wagon and set them in the shade of the hackberry where I lay reclined. I watched him as he began to arrange them leisurely and untie their many strings.

"No, not a story," said Jud, as he worked, "but just the logical disclosures in the case of me and that pink-eyed snoozer from Mired Mule Canada and Miss Willella Learight. I don't mind telling you.

"I was punching then for old Bill Toomey, on the San Miguel. One day I gets all ensnared up in aspirations for to eat some canned grub that hasn't ever mooed or baaed or grunted or been in peck measures. So, I gets on my bronc and pushes the wind for Uncle Emsley Telfair's store at the Pimienta Crossing on the Neuces.

"About three in the afternoon I threwed my bridle over a mesquite limb and walked the last twenty yards into Uncle Emsley's store: I got up on the counter and told Uncle Emsley that the signs pointed to the devastation of the fruit crop of the world. In a minute I had a bag of crackers and a long-handled spoon, with an open can each of apricots and pineapples and cherries and green-gages beside of me with Uncle Emsley busy chopping away with the hatchet at the yellow clings. I was feeling like Adam before the apple stampede, and was digging my spurs into the side of the counter and working with my twenty-four-inch spoon when I happened to look out of the window into the yard of Uncle Emsley's house, which was next to the store.

"There was a girl standing there — an imported girl with fixings on — philandering with a croquet maul and amusing herself by watching my style of encouraging the fruit canning industry.

"I slid off the counter and delivered up my shovel to Uncle Emsley.

" 'That's my niece,' says he; 'Miss Willella Learight, down from Palestine on a visit. Do you want that I should make you acquainted?'

" 'The Holy Land,' I says to myself, my thought milling some as I tried to run 'em into the corral. 'Why not? There was sure angels in Pales — Why yes, Uncle Emsley,' I says out loud, 'I'd be awful edified to meet Miss Learight.'

Ком свіжої новоорлеанської патоки. А що, була якась пригода млинцями?

Переконавшись у відсутності якихось натяків з мого боку, Джад відразу ж угамувався. З фургона він видобув якісь таємничі мішечки та бляшанки і склав їх у тіні каркасового дерева, де я вилежувався. Я спостерігав, як він неквапливо почав їх розкладати й розв'язувати численні вузлики.

— Ні, не пригода, — сказав Джад, продовжуючи поратися. — Просто логічні невідповідності у справі, що стосувалася мене і того червоноокого лобуряки з виярка Забр'юханій Віслюк, а також міс Віллели Лірайт. Гаразд, слухай, як це сталося.

Я працював тоді погоничем у старого Біла Тумі на ранчо Сан-Мігель. Якось мною заволоділо нестримне бажання поїсти якихось консервованих харчів, що ніколи не мукали, не бекали, не хрокали і кількість яких не вимірювалася квартами та галонами. Отож сідаю я на свого поні та й мчу шодуху до крамниці дядечка Емслі Телфера на Пімієнтській переправі через Нуесес.

Десь близько третьої пополудні я накинув вуздечку на мескітовий сучок і останні двадцять ярдів до крамниці дядечка Емслі пройшов пішки. Видершись на прилавок, я сповістив його про те, що прикмети вказують на неминучу загибель врожаю фруктів у всьому світі. За якусь мить я вже мав перед собою пакунок крекерів, ложку з довгою ручкою і по бляшанці консервованих абрикосів, ананасів, вишень та слив, а поруч дядечко Емслі цюкав сокиркою, збиваючи жовті кришки. Я почувався, як Адам перед вигнанням з раю, і тому енергійно працював своєю величезною ложкою, пришпорюючи від нетерпіння прилавок. Саме тоді я випадково подивився у вікно, що виходило на подвір'я поруч із будинком дядечка Емслі.

Там стояла дівчина — нетутешня дівчина, вбрана як годиться. Вона крутила в руках киянку для крокету і з цікавістю спостерігала за моїм методом захоочення фруктово-переробної промисловості.

Я швиденько сповз із прилавка і вручив дядечкові Емслі свою велику, як лопата, ложку.

— То моя племінниця, — сказав він. — Міс Віллела Лірайт приїхала погостювати з Палестини. Хочеш, я вас познайомлю?

«Свята Земля! — сказав я собі, намагаючись зігнати до купи свої думки, що розбіглися, немов стадо наполоханих корів. — А чому б і ні? Були ж бо справжні ангели в Палес...»

— Так, звичайно, дядечку Емслі, — кажу я вголос, — знайомство з міс Лірайт відразу наставило б мене на путь істинний.

Отож дядечко Емслі вивів мене у двір і відрекомендував нас одне одному.

“So Uncle Emsley took me out in the yard and gave us each other’s entitlements.

“I never was shy about women. I never could understand why some men who can break a mustang before breakfast and shave in the dark, get all left-handed and full of perspiration and excuses when they see a bolt of calico draped around what belongs in it. Inside of eight minutes me and Miss Willella was aggravating the croquet balls around as amiable as second cousins. She gave me a dig about the quantity of canned fruit I had eaten, and I got back at her, flat-footed, about how a certain lady named Eve started the fruit trouble in the first free-grass pasture — ‘Over in Palestine, wasn’t it?’ says I, as easy and pat as roping a one-year-old.

“That was how I acquired cordiality for the proximities of Miss Willella Learight; and the disposition grew larger as time passed. She was stopping at Pimienta Crossing for her health, which was very good, and for the climate, which was forty per cent hotter than Palestine. I rode over to see her once every week for a while; and then I figured it out that if I doubled the number of trips I would see her twice as often.

“One week I slipped in a third trip; and that’s where the pancakes and the pink-eyed snoozer busted into the game.

“That evening, while I set on the counter with a peach and two damsons in my mouth, I asked Uncle Emsley how Miss Willella was.

“ ‘Why,’ says Uncle Emsley, ‘she’s gone riding with Jackson Bird, the sheep man from over at Mired Mule Canada.’

“I swallowed the peach seed and the two damson seeds. I guess somebody held the counter by the bridle while I got off; and then I walked out straight ahead till I butted against the mesquite where my roan was tied.

“ ‘She’s gone riding,’ I whispered in my bronc’s ear, ‘with Birdstone Jack, the hired mule from Sheep Man’s Canada. Did you get that, old Leather-and-Gallops?’

“That bronc of mine wept, in his way. He’d been raised a cow pony and he didn’t care for snoozers.

“I went back and said to Uncle Emsley: ‘Did you say a sheep man?’

“ ‘I said a sheep man,’ says Uncle again. ‘You must have heard tell of Jackson Bird. He’s got eight sections of grazing

Я ніколи не нітився перед жінками. Я ніяк не можу збагнути, чому деякі чоловіки, що здатні об'їздити мустанга ще до сніданку і голитися в темряві, розгублюються, пітніють від хвилювання і белькочуть різні дурниці при вигляді шматка ситцю, обгорнутого довкола того, довкола чого йому й слід бути обгорнутим. Не минуло і восьми хвилин, як ми з міс Віллелою завзято ганяли крокетні кульки, мов двоюрідні брат і сестра. Вона підколола мене стосовно кількості поглинутих мною консервованих фруктів, а я ж, не надто переймаючись, дав здачі, нагадавши, як певна особа на ім'я Єва спричинилася до фруктових негараздів на першому ж незайманому пасовиську... «Наскільки я пам'ятаю, це сталося в Палестині?» — кажу я невимушено і легко, наче заарканюючи однорічне теля.

Ось так я і завоював щирі дружні почуття міс Віллели Лірайт, і що далі, то міцнішою ставала наша дружба. Вона прибула до Пімієнтської переправи заради покращення свого здоров'я — і без того доброго — і заради тутешнього клімату, який був на сорок відсотків спекотнішим, ніж у Палестині. Я ненадовго приїздив до неї раз на тиждень; потім я второпав, що коли подвоїти кількість поїздок, то я зможу бачити її вдвічі частіше.

Якось я зміг вибратися до неї вже втретє за тиждень; ось тут на сцені і з'явився отой червоноокий лобуряка зі своїми млинцями.

Того вечора, сидячи на прилавку і підкріплюючись перси-ком та двома терносливами, я спитав дядечка Емслі, як ся має міс Віллела.

— А вона, — каже дядечко Емслі, — поїхала на прогулянку із вівчарем на ім'я Джексон Птах, що з виярка Забр'юханий Віслюк.

Від хвилювання я проковтнув персикову кісточку і дві кісточ-ки тернослива. Хтось, мабуть, тримав прилавок за вудила, коли я з нього злавив. Потім я вийшов і попрямував навпростець, доки не вперся в мескіт, до якого був прив'язаний мій чайий.

— Вона поїхала покататися, — шепочу я на вухо своєму конику, — з Птахстоуном Джеком, Забр'юханим Віслюком з виярка Вівчар. Уторопав, мій старий непарнокопитий друзяко?

Мій чайий гірко заплакав, але по-своєму. Він був вихований у ковбойських традиціях і недолюблював лобуряк-вівчарів.

Я повернувся до крамниці і спитав дядечка Емслі:

— Так ти сказав — з вівчарем?

— Я сказав — з вівчарем, — відповідає дядечко Емслі. — Ти, певно, чув про Джексона Птаха. Він має вісім ділянок пасовиська і чотири тисячі голів найкращих мериносів на південь від Полярного кола.

and four thousand head of the finest Merinos south of the Arctic Circle.'

"I went out and sat on the ground in the shade of the store and leaned against a prickly pear. I sifted sand into my boots with unthinking hands while I soliloquized a quantity about this bird with the Jackson plumage to his name.

"I never had believed in harming sheep men. I see one, one day, reading a Latin grammar on hossback, and I never touched him! They never irritated me like they do most cowmen. You wouldn't go to work now, and impair and disfigure snoozers, would you, that eat on tables and wear little shoes and speak to you on subjects? I had always let 'em pass, just as you would a jack-rabbit; with a polite word and a guess about the weather, but no stopping to swap canteens. I never thought it was worth while to be hostile with a snoozer. And because I'd been lenient, and let 'em live, here was one going around riding with Miss Willella Learight!

"An hour by sun they come loping back, and stopped at Uncle Emsley's gate. The sheep person helped her off; and they stood throwing each other sentences all sprighful and sagacious for a while. And then this feathered Jackson flies up in his saddle and raises his little stewpot of a hat, and trots off in the direction of his mutton ranch. By this time I had turned the sand out of my boots and unpinned myself from the prickly pear; and by the time he gets half a mile out of Pimienta, I singlefoots up beside him on my bronc.

"I said that snoozer was pink-eyed, but he wasn't. His seeing arrangement was gray enough, but his eye-lashes was pink and his hair was sandy, and that gave you the idea. Sheep man — he wasn't more than a lamb man, anyhow — a little thing with his neck involved in a yellow silk handkerchief, and shoes tied up in bowknots.

" 'Afternoon!' says I to him. 'You now ride with a equestrian who is commonly called Dead-Moral-Certainty Judson, on account of the way I shoot. When I want a stranger to know me I always introduce myself before the draw, for I never did like to shake hands with ghosts.'

" 'Ah,' says he, just like that — 'Ah, I'm glad to know you, Mr. Judson. I'm Jackson Bird, from over a Mired Mule Ranch.'

"Just then one of my eyes saw a roadrunner skipping down the hill with a young tarantula in his bill, and the other eye

Я вийшов і, прихилившись до кактуса, усівся на землю в тіні крамниці. Погано усвідомлюючи, що роблю, я сипав тоненькою цівочкою пісок собі в чоботи і пожвавлено розмовляв сам із собою про отого птаха, що начепив на себе, наче пір'я, ім'я Джексон.

Я ніколи й гадки не мав, щоб заподіяти шкоду вівчареві. Колись я бачив одного: він їхав верхи і читав латинську граматику, так я до нього і пальцем не доторкнувся! На відміну від інших ковбоїв, вівчарі мене ніколи особливо не дратували. Скажи, ти ж не будеш паплюжити та мордувати диваків, що їдять за столом, носять черевики і ведуть з тобою розумні розмови, еге ж? Мені до них завжди було байдуже, як ото до зайців, що інколи пробігають повз тебе. Бува кинеш одне-два ввічливих слова, висловиш здогадки щодо погоди, але пляшки по колу я з ними ніколи не пускав. Я ніколи не вважав за потрібне ворогувати з лайдаками. І ось маєш: через мою поблажливість, через те, що я вчинив свою ласку, один із них роз'їжджає з міс Віллелою Лірайт!

За годину до заходу сонця вони прискакали назад і зупинилися біля воріт дядечка Емслі. Вівчарська особа допомогла міс Лірайт злізти з коня, і вони трохи постояли, жваво перемовляючись безглуздими фразами. А потім отой птахоподібний Джексон злітає до сідла, трохи піднімає схожого на каструльку капелюха і дрібцює в напрямку свого баранячого ранчо. До того часу я вже висипав пісок із чобіт і відчепився від кактуса. Не встиг він від'їхати і півмилі від Пімієнти, як я вже їхав поруч із ним на своєму чалому.

Я сказав, що той йолоп був червоноокий, але це було не так. Його зорові пристрої були досить сірі, але вії — червоні, а волосся — рудувате, тому він і здавався червонооким. Вівчар? Та він скоріше годився хіба що ягнят пасти: якийсь неомірок із жовтою шовковою хусткою на шиї та з бантиками на штиблєтах.

— Добридень! — кажу я йому. — Наразі ви їдете поруч із вершником, якого всі звать Дждсон Неминуча Смерть з огляду на моє вміння стріляти. Коли я відрекомендовую себе незнайомцю, я завжди роблю це ще до того, як витягну пістоля, бо страх як не люблю потискувати руки покійникам.

— Зрозуміло, — каже він не надто перелякавшись. — Що ж, радий з вами познайомитися, містєре Дждсон. Я — Джексон Птах із ранчо Забр'юханій Віслюк.

Саме в ту хвилину одним своїм оком я побачив куріпку, що скакала пагорбом, несучи у дзьобі молодого тарантула, а другим — яструба, що сидів на засохлому сучкові береста. Для наочності я встрілив їх обох зі свого сорокап'ятикаліберника.

noticed a rabbit-hawk sitting on a dead limb in a water-elm. I popped over one after the other with my forty-five, just to show him.

“Two out of three,’ says I, ‘Birds just naturally seem to draw my jire wherever I go.’

“ ‘Nice shooting,’ says the sheep man, without a flutter. ‘But don’t you sometimes ever miss the third shot? Elegant fine rain that was last week for the young grass, Mr. Judson?’ says he.

“ ‘Willie,’ says I, riding over close to his palfrey, ‘your infatuated parents may have denounced you by the name of Jackson, but you sure moulted into a twittering Willie — let us slough off this here analysis of rain and the elements, and get down to talk that is outside the vocabulary of parrots. That is a bad habit you have got of riding with young ladies over at Pimienta. I’ve known birds,’ says I, ‘to be served on toast for less than that. Miss Willella,’ says I, ‘don’t ever want any nest made out of sheep’s wool by a tomtit of the Jacksonian branch of ornithology. Now, are you going to quit, or do you wish for to gallop up against this Dead-Moral-Certainty attachment to my name, which is good for two hyphens and at least one set of funeral obsequies?’

Jackson Bird flushed up some, and then he laughed.

“ ‘Why, Mr. Judson,’ says he, ‘you’ve got the wrong idea. I’ve called on Miss Learight a few times; but not for the purpose you imagine. My object is purely a gastronomical one.’

“I reached for my gun.

“ ‘Any coyote,’ says I, ‘that would boast of dishonorable — ’

“ ‘Wait a minute,’ says this Bird, ‘till I explain. What would I do with a wife? If you ever saw that ranch of mine! I do my own cooking and mending. Eating — that’s all the pleasure I get out of sheep raising. Mr. Judson, did you ever taste the pancakes that Miss Learight makes?’

“ ‘Me? No,’ I told him. ‘I never was advised that she was up to any culinary maneuvers.’

“ ‘They’re golden sunshine,’ says he, ‘honey-browned by the ambrosial fires of Epicurus. I’d give two years of my life to get the recipe for making them pancakes. That’s what I went to see Miss Learight for,’ says Jackson Bird, ‘but I haven’t been able to get it from her. It’s an old recipe that’s been in the family for seventy-five years. They hand it down from one generation to another, but they don’t give it away to outsiders. If I could get

— Два з трьох, — кажу я. — Здається, птахи самі летять на мої кулі, де б я не був.

— Добра стрільба, — каже вівчар без лестощів. — А вам ніколи не траплялося схибити на третьому пострілі, містере Джадсон? На тому тижні пройшов такий пречудовий дощик, що скоро з'явиться молода травичка, — каже він.

— Шмаркач! — кажу я, впритул під'їхавши до його франтуватої конячки. — Хоч ваші нетямущі батьки і дали вам ім'я Джексон, ви, проте, вирости в обпатраного переполоханого Шмаркача — давайте-но припинимо оцей аналіз дощу та явищ природи і поговоримо як мужчина з мужчиною, уникаючи лексикону папуг. У вас з'явилася погана звичка роз'їжджати з молодими дамами в Пімієнті. Мені траплялися птахи, яких варто було подати в підсмаженому вигляді до столу і за меншу провину, ніж ваша. Міс Віллелі, — кажу я, — зовсім не потрібне гніздо, звите із овечої вовни якимось недомірком з Джексонової гілки родовідного дерева орнітології. Ну що, припиняєте свої витребеньки чи збираєтеся здуру галопом нарватися на отой смертовбивчий додаток до мого імені, що складається з двох слів і принаймні одного комплекту поховальної білизни?

Джексон Птах трохи почервонів, а потім розсміявся.

— Та що ви, містере Джадсон, — каже він, — ви неправильно все зрозуміли. Я навідувався декілька разів до міс Лірайт, але зовсім не з тією метою, що вам здалося. Мене цікавлять питання суто гастрономічного характеру.

Я потягнувся за пістолем.

— Всякий капосний койот, — кажу я, — що наслідиться зневажливо висловлюватися...

— Зачекайте хвилинку, і я все поясню, — каже отой Птах. — Навіщо мені дружина? Бачили б ви моє ранчо! Я сам собі і куховар, і домогосподарка. Смачно попоїсти — ось і все задоволення, що я отримую від розведення овець. А ви ніколи не куштували тих млинців, що пече міс Лірайт, містере Джадсон?

— Хто, я? Ні, не куштував, — кажу, — я і не знав, що вона займається кулінарною діяльністю.

— Вони — як золоті шматочки сонця, — каже він, — підсмажені на духмяному вогнищі Епікура. Я віддав би два роки свого життя, аби дістати рецепт приготування отих млинців. Саме для цього я і приїздив до міс Лірайт, — каже Джексон Птах, — але не зміг випитати його в неї. То є старовинний рецепт, яким її родина користується ось уже сімдесят п'ять років. Вони передають його з покоління в покоління, але не видають чужинцям. Я був би щасливцем, коли б зміг його роздобути, і щоб самому пекти млинці на моєму ранчо, — каже Птах.

that recipe, so I could make them pancakes for myself on my ranch, I'd be a happy man,' says Bird.

" 'Are you sure,' I says to him, 'that it ain't the hand that mixes the pancakes that you're after?'

" 'Sure,' says Jackson. 'Miss Learight is a mighty nice girl, but I can assure you my intentions go no further than the gastro' — but he seen my hand going down to my holster and he changed his similitude — 'than the desire to procure a copy of the pancake recipe,' he finishes.

" 'You ain't such a bad little man,' says I, trying to be fair. 'I was thinking some of making orphans of your sheep, but I'll let you fly away this time. But you stick to pancakes,' says I, 'as close as the middle one of a stack; and don't go and mistake sentiments for syrup, or there'll be singing at your ranch, and you won't hear it.'

" 'To convince you that I am sincere,' says the sheep man, 'I'll ask you to help me. Miss Learight and you being closer friends, maybe she would do for you what she wouldn't for me. If you will get me a copy of that pancake recipe, I give you my word that I'll never call upon her again.'

" 'That's fair,' I says, and I shook hands with Jackson Bird. 'I'll get it for you if I can, and glad to oblige.' And he turned off down the big pear flat on the Piedra, in the direction of Mired Mule; and I steered northwest for old Bill Toomey's ranch.

"It was five days afterward when I got another chance to ride over to Pimienta. Miss Willella and me passed a gratifying evening at Uncle Emsley's. She sang some, and exasperated the piano quite a lot with quotations from the operas. I gave imitations of a rattlesnake, and told her about Snaky McFee's new way of skinning cows, and described the trip I made to Saint Louis once. We was getting along in one another's estimations fine. Thinks I, if Jackson can now be persuaded to migrate, I win. I recollect his promise about the pancake receipt, and I thinks I will persuade it from Miss Willella and give it to him; and then if I catches Birdie off of Mired Mule again, I'll make him hop the twig.

"So, along about ten o'clock, I put on a wheedling smile and says to Miss Willella: 'Now, if there's anything I do like better than the sight of a red steer on green grass it's the taste of a nice hot pancake smothered in sugarhouse molasses.'

— А ви впевнені, — кажу я йому, — що добиваєтеся саме рецепту млинців, а не руки, яка їх готує?

— Авжеж, — відповідає Джексон. — Міс Лірайт — надзвичайно приваблива молода особа, але смію вас запевнити, що мої наміри не йдуть далі, ніж гастро... (тут він помітив, як моя рука знову потяглася до кобури, і змінив вислів) ніж бажання роздобути рецепт млинців, — завершив він.

— А я гадав, що ви капосний недомірок, — кажу я, намагаючись бути справедливим. — Цього разу летить собі з Богом, хоча я вже подумував про те, щоб зробити сиротами ваших овець. Але дивіться, — попереджаю я, — тримайтеся млинців так само міцно, як отой млинець, що знаходиться всередині купки, і не надумайте плутати почуття з патокою, бо інакше на вашому ранчо пролунають церковні співи, але ви їх вже не почувете.

— Щоб ви переконалися в моїй щирості, — відповідає вівчар, — я попрошу вас допомогти мені. Ви краще знайомі з міс Лірайт, і, може, для вас вона зробить те, чого не зробила для мене. Якщо ви роздобудете мені цей рецепт, то я — даю вам слово — більше ніколи до неї не заїду.

— Оце правильно! — сказав я і потиснув руку Джексону Птаху. — Якщо зможу, буду радий стати в пригоді роздобути його для вас.

Він подався через порослу кактусами рівнину на П'єдрі в напрямку Забр'юханого Віслюка, а я попрямував на північний захід до ранчо дідугана Біла Тумі.

Лише через п'ять днів у мене знову з'явилася нагода приїхати до Пімієнти. Ми з міс Віллелою провели пречудовий вечір у дядечка Емслі. Вона трохи співала, але більше мучила фортепіано уривками з різних опер. Я імітував гримучу змію, розповідав їй про новий спосіб білування корів, який вигадав Снейкі Мак-Фі, і розказував, як я їздив колись до Сент-Луїса. Нам було пречудово в компанії одне одного, що і підтверджувалося взаємними висловлюваннями. Оце, думаю, коли б ще й Джексона Птаху вдалося переконати відлетіти у вирій, то перемога була б за мною. Я пригадав його обіцянку щодо рецепту млинців; дай, думаю, переконаю міс Віллелу виказати його мені, а я б передав той рецепт йому. І якщо згодом я знову спіймаю цю пташину біля Пімієнти, то до свого гнізда вона вже не повернеться.

Отож близько десятої вечора я зображаю на своєму обличчі улєсливу усмішку і звертаюся до міс Віллели:

— Знаєте, коли і є для мене щось приємніше за вигляд рудого бика на зеленій траві, то це смак апетитних гарячих млинців, змашених темною цукровою патокою.

“Miss Willella gives a little jump on the piano stool, and looked at me curious.

“‘Yes,’ says she, ‘they’re real nice. What did you say was the name of that street in Saint Louis, Mr. Odom, where you lost your hat?’

“‘Pancake Avenue,’ says I, with a wink, to show her that I was on about the family receipt, and couldn’t be sidetracked off of the subject. ‘Come, now, Miss Willella,’ I says; ‘let’s hear how you make ‘em. Pancakes is just whirling in my head like wagon wheels. Start her off, now — pound of flour, eight dozen eggs, and so on. How does the catalogue of constituents run?’

“‘Excuse me for a moment, please,’ says Miss Willella, and she gives me a quick kind of sideways look, and slides off the stool. She ambled out into the other room, and directly Uncle Emsley comes in in his shirt sleeves, with a pitcher of water. He turns around to get a glass on the table, and I see a forty-five in his hip pocket. ‘Great post-holes!’ thinks I, ‘but here’s a family thinks a heap of cooking receipts, protecting it with firearms. I’ve known outfits that wouldn’t do that much by a family feud.’

“‘Drink this here down,’ says Uncle Emsley, handing me the glass of water. ‘You’ve rid too far to-day, Jud, and got yourself over-excited. Try to think about someting else now.’

“‘Do you know how to make them pancakes, Uncle Emsley?’ I asked.

“‘Well, I’m not as apprised in the anatomy of them as Some,’ says Uncle Emsley, ‘but I reckon you take a sifter of plaster of paris and a little dough and saleratus and corn meal, and mix ‘em with eggs and buttermilk as usual. Is old Bill going to ship beeves to Kansas City again this spring, Jud?’

“That was all the pancake specifications I could get that night. I didn’t wonder that Jackson Bird found it uphill work. So I dropped the subject and talked with Uncle Emsley a while about hollow-horn and cyclones. And then Miss Willella came and said ‘Good-night,’ and I hit the breeze for the ranch.

“About a week afterward I met Jackson Bird riding out of Pimienta as I rode in, and we stopped in the road for a few frivolous remarks.

“‘Got the bill of particulars for them flap-jacks yet?’ I asked him.

Міс Віллела аж підстрибнула на фортепіанному ослінчику і якось дивно на мене поглянула.

— Так, — каже вона, — вони й справді смачні. Як, ви кажете, називалася та вулиця у Сент-Луїсі, де ви загубили свого капелюха, містере Одом?

— Млинцева Авеню, — кажу я і підморгую, аби вона зрозуміла, що мене цікавить сімейний рецепт і що я не піддамся на спроби спрямувати мене, мов нетямуще теля, повз основну тему розмови. — Міс Віллело, — кажу я, — нумо, розповідайте, як ви їх готуєте. Млинці не йдуть з моєї голови і крутяться в ній, як ото колеса у фургоні. Нумо, поїхали: фунт борошна, вісім дюжин яєць і так далі. Що там сказано у спискові інгредієнтів?

— Вибачте, я залишу вас на хвилинку, — каже міс Віллела, скося зиркнувши на мене і зісковзнувши з ослінчика. Вона швидким алюром вискочила до іншої кімнати, з якої відразу ж вигулькнув дядечко Емслі без піджака і з глечиком води. Він обернувся, щоб взяти зі столу склянку, і я побачив, що з кишені його штанів стирчить револьвер сорок п'ятого калібру.

«Он воно як! — думаю я. — Та ця сімейка труситься над своїми кулінарними рецептами і ладна їх захищати зі зброєю в руках. Я знав сім'ї, які не заходили так далеко навіть під час родинної ворожнечі».

— Випий оце, — каже дядечко Емслі і дає мені склянку води. — Сьогодні ти забагато їздив верхи, Джаде. Цим і пояснюється твоє надмірне нервово збудження. Спробуй зараз подумати про щось інше.

— А ви знаєте, як готувати оті млинці, дядечку Емслі? — запитав я.

— Взагалі-то я не дуже тямлю в їхній анатомії, — каже дядечко Емслі, — але переконаний, що треба просіяти кукурудзяне борошно через сито, а потім взяти трохи тіста, солі і — як ведеться — змішати їх з яйцями та масляною. А що, Джаде, цієї весни старий Білл знову збирається гнати худобу до Канзас-Сіті?

Більше нічого про млинцеві виробничі параметри я того вечора так і не дізнався. Не дивно, що для Джексона Птаха це також виявилось важким завданням. Тому я полишив цю тему і трохи поговорив з дядечком Емслі про велику рогату худобу та про циклони. Потім прийшла міс Віллела, сказала: «На добраніч», — і я помчав до себе на ранчо.

Десь через тиждень, в'їжджаючи до Пімієнти, я зустрів Джексона Птаха, коли той звідтіля виїжджав, і ми зупинилися на шляху, щоб обмінятися кількома дріб'язковими зауваженнями.

“ ‘Well, no,’ says Jackson. ‘I don’t seem to have any success in getting hold of it. Did you try?’

“ ‘I did,’ says I, ‘and ’twas like trying to dig a prairie dog out of his hole with a peanut hull. That pancake receipt must be a jooka-lorum, the way they hold on to it.’

“ ‘I’m most ready to give it up,’ says Jackson, so discouraged in his pronunciations that I felt sorry for him; ‘but I did want to know how to make them pancakes to eat on my lonely ranch,’ says he. ‘I lie awake at nights thinking how good they are.’

“ ‘You keep on trying for it,’ I tells him, ‘and I’ll do the same. One of us is bound to get a rope over its horns before long. Well, so-long, Jacksy.’

“ ‘You see, by this time we was on the peacefulest of terms. When I saw that he wasn’t after Miss Willella I had more endurable contemplations of that sandy-haired snoozer. In order to help out the ambitions of his appetite I kept on trying to get that receipt from Miss Willella. But every time I would say ‘pancakes’ she would get sort of remote and fidgety about the eye, and try to change the subject. If I held her to it she would slide out and round up Uncle Emsley with his pitcher of water and hip-pocket howitzer.

“ ‘One day I galloped over to the store with a fine bunch of blue verbenas that I cut out of a herd of wild flowers over on Poisoned Dog Prairie. Uncle Emsley looked at ’em with one eye shut and says:

“ ‘Haven’t ye heard the news?’

“ ‘Cattle up?’ I asks.

“ ‘Willella and Jackson Bird was married in Palestine yesterday,’ says he. ‘Just got a letter this morning.’

“ ‘I dropped them flowers in a cracker-barrel, and let the news trickle in my ears and down toward my upper left-hand shirt pocket until it got to my feet.

“ ‘Would you mind saying that over again once more, Uncle Emsley?’ says I. ‘Maybe my hearing has got wrong, and you only said that prime heifers was 4.80 on the hoof, or something like that.’

“ ‘Married yesterday,’ says Uncle Emsley, ‘and gone to Waco and Niagara Falls on a wedding tour. Why, didn’t you see none of the signs all along? Jackson Bird has been courting Willella ever since that day he took her out riding.’

— Ну що, вже роздобули специфікацію млинцевих компонентів? — питаю я його.

— Та ні, — каже Джексон. — Щось мені ніяк не вдається добратися до них. А ви намагалися?

— Намагався, — кажу я, — і це було схоже на спроби ви-манити з нори лугового собаку за допомогою арахісової шка-ралупи. Цей рецепт для них — не інакше як талісман, так вони вчепилися в нього.

— Я майже втратив надію, — каже Джексон таким розпач-ливим тоном, що мені стало шкода його. — А мені ж так хо-тілося навчитися готувати оті млинці, щоб потім їсти їх на самоті у своєму ранчо! — додав він. — Я ночами не сплю, згадуючи, які вони смачні.

— Продовжуйте свої спроби, — кажу йому, — а я продов-жуватиму свої. Невдовзі хтось із нас обов'язково заарканить той рецепт. Ну, на все добре, Джексі.

Як бачиш, на той час між нами склалися наймиролюбніші стосунки. Цей шмаркач із рудою шевелюрою почав викликати в мене більш приємні асоціації, коли я пересвідчився, що він не підбиває клинці до міс Віллели. Щоб задовольнити амбіції його апетиту, я не полишав спроб дізнатися у міс Віллели про рецепт. Але щоразу, коли я промовляв слово «млинці», її по-гляд ставав відсторонено-тривожним і вона намагалася зміни-ти тему розмови. Якщо я наполягав на своєму, то вона висли-зала з кімнати, а натомість з'являвся дядечко Емслі з глечиком та великокаліберною гарматою в кишені.

Одного дня я прискакав до крамниці з гарним букетом бла-китної вербени, котрий я насмикав з череди польових квітів, що паслося в Лузі Отруєного Собаки. Примруживши око, дя-дечко Емслі поглянув на букет і каже:

— А ти хіба ще не чув новину?

— Худоба подорожчала? — питаю я.

— Віллела і Джексон Птах побралися вчора в Палестині, — каже він. — Саме отримав листа сьогодні вранці.

Я впустив оті квіти в барильце з крекерами і почекав, доки новина, пропхавшись до моїх вух і пройшовши через верхню ліву кишеню моєї сорочки, не вдарить мені в ноги.

— Чи не хочеш ти повторити це ще раз, дядечку Емслі? — питаю я. — Мабуть, щось трапилося з моїм слухом і ти лише сказав, що першосортні телиці йдуть по чотири вісімдесят за голову або щось у такому дусі.

— Побралися вчора, — каже дядечко Емслі, — і поїхали у весільну подорож до Вако та на Ніагарський водоспад. А ти

“ ‘Then,’ says I, in a kind of a yell, ‘what was all this ziz-zaparoola he gives me about pancakes? Tell me *that*.’

“When I said ‘pancakes’ Uncle Emsley sort of dodged and stepped back.

“ ‘Somebody’s been dealing me pancakes from the bottom of the deck,’ I says, ‘and I’ll find out. I believe you know. Talk up,’ says I, ‘or we’ll mix a panful of batter right here.’

“I slid over the counter after Uncle Emsley. He grabbed at his gun, but it was in a drawer, and he missed it two inches. I got him by the front of his shirt and shoved him in a corner.

“ ‘Talk pancakes,’ says I, ‘or be made into one. Does Miss Willella make ‘em?’

“ ‘She never made one in her life and I never saw one,’ says Uncle Emsley, soothing. ‘Calm down now, Jud — calm down. You’ve got excited, and that wound in your head is contaminating your sense of intelligence. Try not to think about pancakes.’

“ ‘Uncle Emsley,’ says I, ‘I’m not wounded in the head except so far as my natural cogitative instincts run to runts. Jackson Bird told me he was calling on Miss Willella for the purpose of finding out her system of producing pancakes, and he asked me to help him get the bill of lading of the ingredients. I done so, with the results as you see. Have I been sodded down with Johnson grass by a pink-eyed snoozer, or what?’

“ ‘Slack up your grip on my dress shirt,’ says Uncle Emsley, ‘and I’ll tell you. Yes, it looks like Jackson Bird has gone and humbugged you some. The day after he went riding with Willella he came back and told me and her to watch out for you whenever you got to talking about pancakes. He said you was in camp once where they was cooking flap-jacks, and one of the fellows cut you over the head with a frying pan. Jackson said that whenever you got overhot or excited that wound hurt you and made you kind of crazy, and you went raving about pancakes. He told us to just get you worked off of the subject and soothed down, and you wouldn’t be dangerous. So, me and Willella done the best by you we knew how. Well, well,’ says Uncle Emsley, ‘that Jackson Bird is sure a seldom kind of a snoozer.’

During the progress of Jud’s story he had been slowly but deftly combining certain portions of the contents of his sacks and cans. Toward the close of it he set before me the finished

що, взагалі нічого не помічав? Джексон Птах женихався до Віллели, починаючи з того самого дня, як він запросив її на прогулянку.

— А що ж він мені спагеті на вуха вішав про якісь млинці?! — заволав я. — Ану ж бо розповідай!

Коли я мовив «млинці», дядечко Емслі аж відсахнувся і позадкував.

— Хтось водив мене за носа з цими млинцями, і я дізнаюся — хто. Гадаю, що якраз ти все знаєш. Нумо, кажи, бо я змішу тебе на млинці прямо тут.

Я ковзнув по прилавку до дядечка Емслі. Він спробував вихопити свій пістоль, але той знаходився у шухляді і він не дотягся до нього лише на якихось два дюйми. Я схопив його за комір сорочки і заштовхав у куток.

— Розповідай про млинці, інакше сам перетворишся на млинець. Міс Віллела вміє їх готувати?

— Вона не спекла жодного за все життя, і я їх взагалі не бачив, — примирливо каже дядечко Емслі. — Заспокойся, Джаде, заспокойся. Ти перехвилювався, і ота рана в твоїй голві затьмарює тобі розум. Спробуй не думати про млинці.

— Дядечку Емслі, — кажу я. — Я не маю рани в голві, хіба що мої природні розумові здібності не зійдуть колись нанівець. Джексон Птах сказав мені, що навіщав міс Віллелу з метою вивідати її метод виробництва млинців, і просив мене допомогти роздобути накладну з інгредієнтами. Я так і зробив, і ти сам бачиш, що з цього вийшло. Мабуть, цей червоноокий лайдак нагодував мене якоюсь блекотою, як ти гадаєш?

— Відпусти комір моєї сорочки, — каже дядечко Емслі, — і я тобі все розповім. Так, справді схоже, що Джексон взяв та й пошив тебе в дурні. Наступного дня після прогулянки з Віллелою він приїхав і сказав їй та мені, щоб ми остерігалися тебе щоразу, коли ти починатимеш розмови про млинці. Сказав, що якимось, коли ти був у таборі, там пекли млинці і хтось із хлопців гепнув тебе по голові сковорідкою. Мовляв, як тільки ти перегріваєшся або сильно збуджуєшся, та рана починає боліти і ти наче з'їжджаєш з глузду і починаєш марити млинцями. Джексон сказав, що треба лиш відволікти тебе від цієї теми й заспокоїти і ти перестанеш бути небезпечним. От ми з Віллелою і робили все, що могли, коли ти бував у нас. Авжеж, — каже дядечко Емслі, — таких пройдисвітів-вівчарів, як отой Джексон Птах, не щодня зустрінеш.

Розповідаючи цю історію, Джад неквапливо, але вправно змішував певні порції вмісту своїх мішечків та бляшанок.

product — a pair of red-hot, rich-hued pancakes on a tin plate. From some secret hoarding place he also brought a lump of excellent butter and a bottle of golden syrup.

“How long ago did these things happen?” I asked him.

“Three years,” said Jud. “They’re living on the Mired Mule Ranch now. But I haven’t seen either of ’em since. They say Jackson Bird was fixing his ranch up fine with rocking chairs and window curtains all the time he was putting me up the pancake tree. Oh, I got over it after a while. But the boys kept the racket up.”

“Did you make these cakes by the famous recipe?” I asked.

“Didn’t I tell you there wasn’t no receipt?” said Jud. “The boys hollered pancakes till they got pancake hungry, and I cut this receipt out of a newspaper. How does the truck taste?”

“They’re delicious,” I answered. “Why don’t you have some, too, Jud?”

I was sure I heard a sigh.

“Me?” said Jud. “I don’t never eat ’em.”

Завершуючи розповідь, він поставив переді мною готовий продукт — двійко гарячих запашних млинців на олов'яній тарілці. А ще з якогось потаємного запасу він видобув грудочку першокласного масла і пляшку світлої патоки.

— Коли все це було? — запитав я його.

— Три роки тому, — відповів Дžad. — Зараз вони живуть на ранчо Забрьоханий Віслюк. Але відтоді я нікого з них не бачив. Кажуть, що Джексон Птах прикрашав своє ранчо кріслами-качалками та гардинами весь той час, поки морочив мені голову своїми млинцями. Згодом все минулося. Але хлопці ще довго з мене глузували.

— А ти приготував оці млинці за знаменитим рецептом? — запитав я.

— Та я ж кажу, що ніякого рецепта не було! — відповів Дžad. — Хлопці все торочили мені про млинці, доки самі на них не схибалися, і я вирівав цей рецепт з газети. Ну як, смакує моя продукція?

— Чудово, — відповів я. — А чому ти сам не куштуєш, Джаде? Мені здалося, що я почув зітхання.

— Хто, я? — спитав Дžad. — Я ніколи їх не їм.

The Last Leaf

In a little district west of Washington Square the streets have run crazy and broken themselves into small strips called "places." These "places" make strange angles and curves. One street crosses itself a time or two. An artist once discovered a valuable possibility in this street. Suppose a collector with a bill for paints, paper and canvas should, in traversing this route, suddenly meet himself coming back, without a cent having been paid on account!

So, to quaint old Greenwich Village the art people soon came prowling, hunting for north windows and eighteenth-century gables and Dutch attics and low rents. Then they imported some pewter mugs and a chafing dish or two from Sixth Avenue, and became a "colony."

At the top of a squatty, three-story brick Sue and Johnsy had their studio. "Johnsy" was familiar for Joanna. One was from Maine; the other from California. They had met at the table d'hôte of an Eighth Street "Delmonico's," and found their tastes in art, chicory salad and bishop sleeves so congenial that the joint studio resulted.

That was in May. In November a cold, unseen stranger, whom the doctors called Pneumonia, stalked about the colony, touching one here and there with his icy fingers. Over on the east side this ravager Strode boldly, smiting his victims by scores, but his feet trod slowly through the maze of the narrow and moss-grown "places."

Mr. Pneumonia was not what you would call a chivalric old gentleman. A mite of a little woman with blood thinned by California zephyrs was hardly fair game for the red-fisted, short-breathed old duffer. But Johnsy he smote; and she lay, scarcely moving, on her painted iron bedstead, looking through

Останній листок

У невеликому районі на захід від Вашингтон-скверу вулиці просто збожеволіли і поділилися на маленькі смужки, що їх назвали «проїздами». Ці «проїзди» утворюють дивні кути та вигини. Одна вулиця навіть перетинає саму себе раз чи двічі. Якийсь художник виявив корисну властивість цієї вулиці. Скажімо, приходять збирач коштів з рахунком за фарби, папір та полотно, перетинає цю ж саму вулицю — і зненацька зустрічає самого себе на зворотному шляху, та ще й без жодного заплаченого за рахунком цента!

Тому незабаром в химерному старому Гринвіч-Вілліджі почала нищпорити мистецька братія, шукаючи помешкання з вікнами на північ, фронтони вісімнадцятого століття, мансарди в голландському стилі та низьку орендну плату. Потім вони завезли з Шостої авеню трохи олов'яного посуду, одну-дві електричні каструлі і стали «колонією».

Студія Сью та Джонсі знаходилася на горищі приземкуватого чотириповерхового цегляного будинку. «Джонсі» — фамільярне від Джоанна. Одна була зі штату Мен, друга — з Каліфорнії. Вони познайомилися за табльдотом в одному з італійських ресторанчиків на Восьмій Вулиці і виявили таку близькість своїх поглядів на мистецтво, салат із цикорію та модні широкі рукави, що в результаті виникла спільна студія.

Це було в травні. А в листопаді нечемний і недобрий чужинець, якого лікарі звали Пневмонією, почав никати колонією, торкаючись то одного, то другого своїми крижаними пальцями. Східною стороною цей убивець крокував сміливо й нахабно і рахунок його жертв йшов на десятки, але лабіринтами вузьких, порослих мохом «проїздів» його ноги рухалися повільно.

Містера Пневмонію аж ніяк не можна було назвати «галантним сивим джентльменом». Крихітна жінка зі здоров'ям, роз-

the small Dutch window-panes at the blank side of the next brick house.

One morning the busy doctor invited Sue into the hallway with a shaggy, gray eyebrow.

"She has one chance in — let us say, ten," he said, as he shook down the mercury in his clinical thermometer. "And that chance is for her to want to live. This way people have of lining-up on the side of the undertaker makes the entire pharmacopoeia look silly. Your little lady has made up her mind that she's not going to get well. Has she anything on her mind?"

"She — she wanted to paint the Bay of Naples some day," said Sue.

"Paint? — bosh! Has she anything on her mind worth thinking about twice — a man, for instance?"

"A man?" said Sue, with a jew's-harp twang in her voice. "Is a man worth — but, no, doctor; there is nothing of the kind."

"Well, it is the weakness, then," said the doctor. "I will do all that science, so far as it may filter through my efforts, can accomplish. But whenever my patient begins to count the carriages in her funeral procession, I subtract 50 per cent from the curative power of medicines. If you will get her to ask one question about the new winter styles in cloak sleeves I will promise you a one-in-five chance for her, instead of one-in-ten."

After the doctor had gone Sue went into the workroom and cried a Japanese napkin to a pulp. Then she swaggered into Johnsy's room with her drawing board, whistling ragtime.

Johnsy lay, scarcely making a ripple under the bedclothes, with her face toward the window. Sue stopped whistling, thinking she was asleep.

She arranged her board and began a pen-and-ink drawing to illustrate a magazine story. Young artists must pave their way to Art by drawing pictures for magazine stories that young authors write to pave their way to Literature.

As Sue was sketching a pair of elegant horseshow riding trousers and a monocle on the figure of the hero, an Idaho cowboy, she heard a low sound, several times repeated. She went quickly to the bedside.

Johnsy's eyes were open wide. She was looking out the window and counting — counting backward.

ніженим каліфорнійськими зефірами¹, навряд чи була гідним суперником для старого бовдура із замашними кулаками, що потерпав від задишки. Та він уразив Джонсі, і вона лежала майже нерухомо на своєму фарбованому залізному ліжку, дивлячись через дрібні секції голландської віконної рами на глуху стіну сусіднього цегляного будинку.

Одного ранку заклопотаний лікар порухом своїх кошлатих сивих брів покликав Сью до коридору.

— Вона має один шанс зі... скажімо, десяти, — мовив він, збиваючи ртуть у термометрі. — І цей шанс полягає в її бажанні жити. Оця людська звичка приймати сторону похоронного бюро ставить всю фармакопею в ідіотське становище. Ваша дамочка вже вирішила, що вона не одужає. Чим вона цікавиться?

— Вона... вона сподівається колись намалювати Неаполітанську затоку, — відповіла Сью.

— Намалювати? Дурниці! Чи цікавиться вона чимось, про що справді варто було б думати, наприклад якимось мужчиною?

— Мужчиною? — в голосі Сью з'явилися металеві нотки. — Мужчини взагалі не варті... та ні, лікарю, ні про що таке вона не думає.

— Значить, вона просто ослабла, — сказав лікар. — Я зроблю все, на що спроможеться наука через мої посередницькі зусилля. Але як тільки мій пацієнт починає рахувати кількість екіпажів у своїй похоронній процесії, я віднімаю п'ятдесят відсотків від цілющих властивостей ліків. Якщо ви спонукаєте її хоч раз запитати про цьогорічну моду на рукава зимових пальт, я обіцяю, що її шанси покращаться від одного з десяти до одного з п'яти.

Коли лікар пішов, Сью зайшла до робочої кімнати і плакала, доки зовсім не розмочила японська паперова серветка, якою вона витирала сльози. Потім вона з бравим виглядом, насвистуючи регтайм, ввійшла до кімнати Джонсі, несучи з собою креслярську дошку.

Джонсі лежала під ковдрою обличчям до вікна і не ворушилася. Сью припинила свистіти, гадаючи, що та заснула.

Вона установила креслярську дошку і почала малювати пером ілюстрацію до журнального оповідання. Молоді художники мусять мостити свій шлях у Мистецтво малюнками до журнальних оповідань, якими молоді автори мостять собі дорогу у Велику Літературу.

Виконуючи ескіз фігури головного героя, ковбоя із Айдахо, з моноклею і у франтуватих іздових штанах для родео, Сью

¹ Зефір (*грецьк.*) — легкий приємний вітерець. — *Прим. перекл.*

"Twelve," she said, and a little later "eleven"; and then "ten," and "nine"; and then "eight" and "seven," almost together.

Sue looked solicitously out of the window. What was there to count? There was only a bare, dreary yard to be seen, and the blank side of the brick house twenty feet away. An old, old ivy vine, gnarled and decayed at the roots, climbed half way up the brick wall. The cold breath of autumn had stricken its leaves from the vine until its skeleton branches clung, almost bare, to the crumbling bricks.

"What is it, dear?" asked Sue.

"Six," said Johnsy, in almost a whisper. "They're falling faster now. Three days ago there were almost a hundred. It made my head ache to count them. But now it's easy. There goes another one. There are only five left now."

"Five what, dear? Tell your Sudie."

"Leaves. On the ivy vine. When the last one falls I must go, too. I've known that for three days. Didn't the doctor tell you?"

"Oh, I never heard of such nonsense," complained Sue, with magnificent scorn. "What have old ivy leaves to do with your getting well? And you used to love that vine, so, you naughty girl. Don't be a goosey. Why, the doctor told me this morning that your chances for getting well real soon were — let's see exactly what he said — he said the chances were ten to-one! Why, that's almost as good a chance as we have in New York when we ride on the street cars or walk past a new building. Try to take some broth now, and let Sudie go back to her drawing, so she can sell the editor man with it, and buy port wine for her sick child, and pork chops for her greedy self."

"You needn't get any more wine," said Johnsy, keeping her eyes fixed out the window. "There goes another. No, I don't want any broth. That leaves just four. I want to see the last one fall before it gets dark. Then I'll go, too."

"Johnsy, dear," said Sue, bending over her, "will you promise me to keep your eyes closed, and not look out the window until I am done working? I must hand those drawings in by to-morrow. I need the light, or I would draw the shade down."

"Couldn't you draw in the other room?" asked Johnsy, coldly.

почула тихий звук, що повторився кілька разів. Вона швидко підійшла до ліжка.

Джонсі лежала з широко розплющеними очима. Вона дивилася у вікно і рахувала — рахувала назад.

— Дванадцять, — сказала вона, а трохи згодом: — одинадцять, — а потім «десять» і «дев'ять»; потім «вісім» і «сім» — майже одночасно.

Сью стурбовано подивилася у вікно. Що там можна було лічити? За вікном виднілося лише голе похмуре подвір'я і за двадцять футів — глуха стіна цегляного будинку. Старезний плющ із шишкуватим стовбуром та підгнилим корінням видряпався, звиваючись, до половини цієї цегляної стіни. Холодний подих осені позривав листя з лози, і майже оголені мощі гілок чіплялися за розтріскану цеглу.

— Що там, любя? — запитала Сью.

— Шість, — сказала Джонсі майже пошепки. — Тепер вони опадають швидше. Три дні тому було майже сто. В мене аж голова розболілася їх рахувати. Але зараз це легко. Ось ще один впав. Тепер лишилося тільки п'ять.

— П'ять — чого, любя? Скажи своїй Сьюді.

— Листків. На лозі плюща. Коли піде останній, піду і я. Мені відомо про це вже три дні. Хіба лікар не казав тобі?

— Господи, я ніколи не чула про таку дурницю, — з королівською зневагою промовила Сью. — Яке відношення мають листки старого плюща до твого одужання? А ти ще так любила цей плющ, противне дівчисько! Припини це глупство. А лікар, навпаки, сказав мені сьогодні вранці, що шанси твого швидкого одужання становлять — зараз згадаю точніше — сказав, що вони становлять десять до одного! Послухай-но, це не гірше, ніж тоді, коли в Нью-Йорку ми їдемо в трамваї або йдемо повз споруджуваний будинок. А тепер спробуй з'їсти трохи бульйону і дозволь Сьюді знову взятися за свій малюнок, аби вона змогла продати його редактору і купити портвейну для своєї хворої дівчинки, а для себе, жаднюги — відбивних із свинини.

— Не треба більше купувати вина, — сказала Джонсі, пильно дивлячись у вікно. — Ось ще один упав. Ні, я не хочу більше бульйону. Залишилося тільки чотири. Я хочу побачити, як ще до настання сутінок упаде останній. Тоді відійду і я.

— Джонсі, любя, — сказала, схилившись над нею, Сью, — обіцяй, що не розплющуватимеш очей і не дивитимешся у вікно, доки я не скінчу працювати, добре? До завтра я повинна здати ці малюнки. Мені потрібне світло, а то я закрила б штори.

— Ти що, не можеш малювати в іншій кімнаті? — непри-вітно запитала Джонсі.

"I'd rather be here by you," said Sue. "Besides, I don't want you to keep looking at those silly ivy leaves."

"Tell me as soon as you have finished," said Johnsy, closing her eyes, and lying white and still as a fallen statue, "because I want to see the last one fall. I'm tired of waiting. I'm tired of thinking. I want to turn loose my hold on everything, and go sailing down, down, just like one of those poor, tired leaves."

"Try to sleep," said Sue. "I must call Behrman up to be my model for the old hermit miner. I'll not be gone a minute. Don't try to move 'till I come back."

Old Behrman was a painter who lived on the ground floor beneath them. He was past sixty and had a Michael Angelo's Moses beard curling down from the head of a satyr along the body of an imp. Behrman was a failure in art. Forty years he had wielded the brush without getting near enough to touch the hem of his Mistress's robe. He had been always about to paint a masterpiece, but had never yet begun it. For several years he had painted nothing except now and then a daub in the line of commerce or advertising. He earned a little by serving as a model to those young artists in the colony who could not pay the price of a professional. He drank gin to excess, and still talked of his coming masterpiece. For the rest he was a fierce little old man, who scoffed terribly at softness in any one, and who regarded himself as especial mastiff-in-waiting to protect the two young artists in the studio above.

Sue found Behrman smelling strongly of juniper berries in his dimly lighted den below. In one corner was a blank canvas on an easel that had been waiting there for twentyfive years to receive the first line of the masterpiece. She told him of Johnsy's fancy, and how she feared she would, indeed, light and fragile as a leaf herself, float away, when her slight hold upon the world grew weaker.

Old Behrman, with his red eyes plainly streaming, shouted his contempt and derision for such idiotic imaginings.

"Vass!" he cried. "Is dere people in de world mit der foolishness to die because leafs dey drop off from a confounded vine? I haf not heard of such a thing. No, I will not bose as a model for your fool hermit-dunderhead. Vy do you allow dot silly pusiness to come in der prain of her? Ach, dot poor leetle Miss Yohnsy."

"She is very ill and weak," said Sue, "and the fever has left her mind morbid and full of strange fancies. Very well,

— Я краще буду тут з тобою, — відповіла Сью. — А ще я не хочу, щоб ти весь час дивилася на оте ідіотське листя плюща.

— Як тільки закінчиш — скажи, — мовила Джонсі, заплющуючи очі, — бо я хочу побачити, як упаде останній листок. Мені набридло чекати. Мені набридло думати. Я не хочу більше ні за що триматися, я хочу зірватися і полетіти далеко-далеко, як отой бідолашний зморений листок.

— Спробуй поспати, — сказала Сью. — Мені треба покликати Бермана, щоб він позував для мене рудокопом-відлюдником. За хвилину я повернуся. Не рухайся, доки я не повернуся.

Старий Берман був художник, що мешкав на першому поверсі під ними. Йому було за шістдесят, він мав бороду, як у мікеланджелівського Мойсея, що кучерями спадала з голови сатира на тіло маленького бісеняти. У мистецтві Берман був невдахою. Сорок років він тримав у руках пензля, але так і не зміг доторкнутися хоча б до краю мантії своєї Музи. Він все хотів написати шедевр, але цього так і не сталося. Декілька років він не малював нічого, крім випадкової халтури для торгівлі чи реклами. Він заробляв трохи грошей, позуючи для тих молодих художників у колонії, які були не в змозі оплачувати послуги професіоналів. Він пив забагато джину і все ще вів балачки про свій майбутній шедевр. В усьому іншому це був капосний дідок, що глузував з чужої доброти і вважав себе привілейованим сторожовим псом, що захищав двох молодих художниць зі студії на мансарді.

Сью знайшла Бермана внизу, в його погано освітленому лігвищі. Від нього сильно відгонило ялівцевими ягодами. У кутку на мольберті стояло полотно, що двадцять п'ять років чекало на перший мазок майстра. Вона розповіла йому про химеру Джонсі і про те, як вона боялася, що і насправді вона відлетить, легка і тендітна, мов той листок, коли ослабне її нетривкий зв'язок із цим світом.

— Майн Гот! — скрикнув той. — Чи є у світі такі дурні люди, які ладні вмерти тільки через те, що з тієї бісової лози падає листя? Я про таке не чув. Найн, я не позуватиму для твого придуркуватого відлюдника. Як ти дозволила, щоб така неймовірна нісенітниця навернулася їй на думку? О, бідолашна міс Джонсі!

— Вона дуже хвора і слабка, — сказала Сью, — і лихоманка хворобливо вплинула на її розум, сповнивши його дивними фантазіями. Що ж, містере Берман, можете не позувати мені, якщо не хочете. І все-таки я гадаю, що ви... ви — гидкий старий базікало.

Mr. Behrman, if you do not care to pose for me, you needn't. But I think you are a horrid old — old flibbertigibbet."

"You are just like a woman!" yelled Behrman. "Who said I will not pose? Go on. I come mit you. For half an hour I haf been trying to say dot I am ready to pose. Gott! dis is not any blace in which one so goot as Miss Yohnsy shall lie sick. Some day I, vill baint a masterpiece, and ve shall all go away. Gott! yes."

Johnsy was sleeping when they went upstairs. Sue pulled the shade down to the window-sill, and motioned Behrman into the other room. In there they peered out the window fearfully at the ivy vine. Then they looked at each other for a moment without speaking. A persistent, cold rain was falling, mingled with snow. Behrman, in his old blue shirt, took his seat as the hermit miner on an upturned kettle for a rock.

When Sue awoke from an hour's sleep the next morning she found Johnsy with dull, wide-open eyes staring at the drawn green shade.

"Pull it up; I want to see," she ordered, in a whisper.

Wearily Sue obeyed.

But, lo! after the beating rain and fierce gusts of wind that had endured through the livelong night, there yet stood out against the brick wall one ivy leaf. It was the last on the vine. Still dark green near its stem, but with its serrated edges tinted with the yellow of dissolution and decay, it hung bravely from a branch some twenty feet above the ground.

"It is the Last one," said Johnsy. "I thought it would surely fall during the night. I heard the wind. It will fall today, and I shall die at the same time."

"Dear, dear!" said Sue, leaning her worn face down to the pillow, "think of me, if you won't think of yourself. What would I do?"

But Johnsy did not answer. The loneliest thing in all the world is a soul when it is making ready to go on its mysterious, far journey. The fancy seemed to possess her more strongly as one by one the ties that bound her to friendship and to earth were loosed.

The day wore away, and even through the twilight they could see the lone ivy leaf clinging to its stem against the wall. And then, with the coming of the night the north wind was again loosed, while the rain still beat against the windows and pattered down from the low Dutch eaves.

— Ти говориш, як жінка! — вигукнув Берман. — Хто сказав, що я не позуватиму? Ходімо. Я піду з тобою. Півгодини я намагався сказати тобі, що позуватиму. Майн Гот! Тут зовсім не місце хворіти таким гарним дівчатам, як міс Джонсі. Коли я напишу шедевр і всі ми неодмінно поїдемо звідси. Так-так, неодмінно поїдемо!

Коли вони зійшли нагору, Джонсі спала. Сью опустила штору аж до підвіконня і зробила знак Берману, щоб той ішов за нею в іншу кімнату. Там вони підійшли до вікна і з острахом подивилися на плющ. Потім якусь хвилину вони мовчки дивилися одне на одного. Йшов сильний холодний дощ зі снігом. Берман, у своїй старій синій сорочині, всівся, зображаючи рудокопа-відлюдника, на перевернутого чайника, що зображав уламок скелі.

Коли Сью прокинулася наступного ранку після короткого сну, вона побачила, що Джонсі широко розплющеними неживими очима втупилась в опущену зелену штору.

— Підніми її, я хочу подивитися, — пошепки наказала вона. Сью стомлено скорилася.

Але що це?! Після заливного дощу і несамовитих поривів вітру, що тривали цілісіньку ніч, до цегляної стіни все ще тувився один листок плюща. Це був останній листок на лозі. Ще зелений біля стебла, зі своїми щербатими краями, яких торкнулася жовтизна тління і розпаду, він відважно висів десь за двадцять футів над землею.

— Це останній, — сказала Джонсі. — Гадала, що вночі він неодмінно впаде. Я чула, який сильний був вітер. Він упаде сьогодні, і в ту ж мить я помру.

— Моя люба! — мовила Сью, схиливши зморене обличчя над подушкою, — подумай про мене, якщо не хочеш думати про себе. Що ж я без тебе робитиму?

Та Джонсі не відповіла. Найсамотніша річ у світі — це душа, що готується податися у свої далекі і таємничі мандри. Здавалося, химера заволодівала нею дедалі дужче, у міру того як слабшала павутинка, що поєднувала її з друзями і зі світом.

День минув, але навіть в сутінках вони бачили самотній листок, що тримався біля стіни на своєму стеблі. А потім, коли настала ніч, знову скаженів холодний північний вітер, а дощ продовжував періщити у вікна і з барабанным стукотом падав на землю з низьких голландських покрівель.

Коли розвиднілося, невблаганна Джонсі знову наказала підняти штору.

Листок плюща все іще висів на своєму місці.

When it was light enough Johnsy, the merciless, commanded that the shade be raised.

The ivy leaf was still there.

Johnsy lay for a long time looking at it. And then she called to Sue, who was stirring her chicken broth over the gas stove.

"I've been a bad girl, Sudie," said Johnsy. "Something has made that last leaf stay there to show me how wicked I was. It is a sin to want to die. You may bring me a little broth now, and some milk with a little port in it, and — no; bring me a hand-mirror first, and then pack some pillows about me, and I will sit up and watch you cook."

An hour later she said:

"Sudie, some day I hope to paint the Bay of Naples."

The doctor came in the afternoon, and Sue had an excuse to go into the hallway as he left.

"Even chances," said the doctor, taking Sue's thin, shaking hand in his. "With good nursing you'll win. And now I must see another case I have downstairs. Behrman, his name is — some kind of an artist, I believe. Pneumonia, too. He is an old, weak man, and the attack is acute. There is no hope for him; but he goes to the hospital to-day to be made more comfortable."

The next day the doctor said to Sue: "She's out of danger. You've won. Nutrition and care now — that's all."

And that afternoon Sue came to the bed where Johnsy lay, contentedly knitting a very blue and very useless woolen shoulder scarf, and put one arm around her, pillows and all.

"I have something to tell you, white mouse," she said. "Mr. Behrman died of pneumonia to-day in the hospital. He was ill only two days. The janitor found him on the morning of the first day in his room downstairs helpless with pain. His shoes and clothing were wet through and icy cold. They couldn't imagine where he had been on such a dreadful night. And then they found a lantern, still lighted, and a ladder that had been dragged from its place, and some scattered brushes, and a palette with green and yellow colors mixed on it, and — look out the window, dear, at the last ivy leaf on the wall. Didn't you wonder why it never fluttered or moved when the wind blew? Ah, darling, it's Behrman's masterpiece — he painted it there the night that the last leaf fell."

Джонсі довго лежала і дивилася на нього. А потім вона покликала Сью, яка підігрівала для неї курячий бульйон на газовій плиті.

— Я була поганою дівчинкою, Сьюді, — сказала Джонсі. — Щось змусило той останній листок залишитися, щоб показати, якою огидною я була. Гріх бажати собі смерті. Тепер можеш принести мені трохи бульйону і молока, а в молоко налий трохи портвейну, а ще... ні, принеси мені спочатку дзеркальце, потім обмисти мене подушками, щоб я сиділа і дивилася, як ти куховариш.

А через годину вона промовила:

— Сьюді, сподіваюся, що колись я таки намалюю Неаполітанську затоку.

Лікар прийшов удень, а коли він вже збирався піти, Сью під якимось приводом вийшла за ним у вітальню.

— Шанси рівні, — сказав лікар, взявши у свою руку тендітну і тремтячу руку Сью. — Добрий догляд — і ви переможете. А тепер я мушу оглянути ще одного хворого внизу. Його ім'я Берман, здається, він художник. Теж пневмонія. Він стара слабка людина, і перебіг хвороби тяжкий. Надії на його видужання немає, але сьогодні його заберуть до шпиталю, щоб полегшити страждання.

Наступного дня лікар сказав Сью:

— Вона в безпеці. Ви перемогли. Все, що зараз потрібно, — це харчування і догляд.

Того ж дня під вечір Сью підійшла до ліжка, де лежала Джонсі, із задоволенням в'яжучи яскраво-блакитний і нікому не потрібний вовняний шарф, і обняла її однією рукою, разом із подушками.

— Хочу дещо тобі повідомити, біла мишко, — мовила вона. — Містер Берман помер сьогодні в шпиталі від пневмонії. Він хворів лише два дні. Вранці першого дня швейцар знайшов його внизу у своїй кімнаті знесиленим від болю. Його черевики та одіж промокли наскрізь і були холодними, мов крига. Ніхто не міг зрозуміти, де він був тієї жахливої ночі. Вже потім знайшли ліхтар, який ще горів, зрушену зі свого місця драбину, кілька розкиданих пензлів і палітру зі змішаними на ній зеленими і жовтими фарбами. А тепер подивися у вікно, люба, і поглянь на той останній листок плюща, що притулився до стіни. Тебе не дивувало, що він ніколи не тріпотів і не колихався від вітру? Отож, люба, оце і є шедевр Бермана — він написав його тієї ночі, коли впав останній листок.

Squaring the Circle

At the hazard of wearying you this tale of vehement emotions must be prefaced by a discourse on geometry.

Nature moves in circles; Art in straight lines. The natural is rounded; the artificial is made up of angles. A man lost in the snow wanders, in spite of himself, in perfect circles; the city man's feet, denaturalized by rectangular streets and floors, carry him ever away from himself.

The round eyes of childhood typify innocence; the narrow line of the flirt's optic proves the invasion of Art. The horizontal mouth is the mark of determined cunning; who has not read Nature's most spontaneous lyric in lips rounded for the candid kiss?

Beauty is Nature in perfection; circularity is its chief attribute. Behold the full moon, the enchanting gold ball, the domes of splendid temples, the huckleberry pie, the wedding ring, the circus ring, the ring for the waiter, and the "round" of drinks.

On the other hand, straight lines show that Nature has been deflected. Imagine Venus's girdle transformed into a "straight front!"

When we began to move in straight lines and turn sharp corners our natures begin to change. The consequence is that Nature, being more adaptive than Art, tries to conform to its sterner regulations. The result is often a rather curious product — for instance: a prize chrysanthemum, wood alcohol whiskey, a Republican Missouri, cauliflower au gratin, and a New Yorker.

Nature is lost quickest in a big city. The cause is geometrical, not moral. The straight lines of its streets and architecture, the rectangularity of its laws and social customs, the

Квадратура круга

Попри побоювання втомити читача, цій повісті про бурхливі пристрасті повинен передувати екскурс у геометрію.

Природа рухається по колу; мистецтво — по прямій лінії. Природне є заокругленим; штучне — складеним з кутів. Людина, що збилася з дороги під час хурделиці, блукає — попри всі свої намагання — по абсолютно правильному колу; ноги мешканця великого міста, позбавлені свого природного ества прямокутними вулицями та підлогами, несуть його все далі й далі від самого себе.

Округлі очі дітей уособлюють цнотливість; пряма лінія призмужених очей кокетки свідчить про втручання мистецтва. Горизонтальна лінія рота є ознакою неабиякої хитромудрості; а хто з нас не чув щонайщирішої лірики Природи з вуст, заокруглених для ніжного поцілунку?

Краса — це Природа у всій своїй бездоганності; заокругленість — її основний атрибут. Згадаймо лише повний місяць, гарнесенький м'ячик для гольфа, круглі бані чудових храмів, круглий чорничний пиріг, обручку, коло відвідувачів, поміж якими метушиться офіціант, коло циркової арени та коло друзів, з якими можна випити.

З другого боку, пряма лінія означає відхилення від природного. Лишень уявіть собі талію Венери, трансформовану в «прямолінійний фасад»!

Коли ми рухаємося прямими лініями і робимо гострокутні повороти, то наш характер починає змінюватися. Наслідком є те, що Природа, більш здатна до адаптації, ніж мистецтво, намагається пристосуватися до його більш жорстких правил. Результатом цього часто буває якийсь чудернацький продукт: наприклад, досі небачена хризантема, віскі з метилового спир-

undeviating pavements, the hard, severe, depressing, uncompromising rules of all its ways — even of its recreation and sports — coldly exhibit a sneering defiance of the curved line of Nature.

Wherefore, it may be said that the big city has demonstrated the problem of squaring the circle. And it may be added that this mathematical introduction precedes an account of the fate of a Kentucky feud that was imported to the city that has a habit of making its importations conform to its angles.

The feud began in the Cumberland Mountains between the Folwell and the Harkness families. The first victim of the homespun vendetta was a 'possum dog belonging to Bill Harkness. The Harkness family evened up this dire loss by laying out the chief of the Folwell clan. The Folwells were prompt at repartee. They oiled up their squirrel rifles and made it feasible for Bill Harkness to follow his dog to a land where the 'possums come down when treed without the stroke of an ax.

The feud flourished for forty years. Harknesses were shot at the plough, through their lamp-lit cabin windows, coming from camp-meeting, asleep, in duello, sober and otherwise, singly and in family groups, prepared and unprepared. Folwells had the branches of their family tree lopped off in similar ways, as the traditions of their country prescribed and authorized.

By and by the pruning left but a single member of each family. And then Cal Harkness, probably reasoning that further pursuance of the controversy would give a too decided personal flavor to the feud, suddenly disappeared from the relieved Cumberlands, baulking the avenging hand of Sam, the ultimate opposing Folwell.

A year afterward Sam Folwell learned that his hereditary, unsuppressed enemy was living in New York City. Sam turned over the big iron wash-pot in the yard, scraped off some of the soot, which he mixed with lard and shined his boots with the compound. He put on his store clothes of butternut dyed black, a white shirt and collar, and packed a carpet-sack with Spartan *lingerie*. He took his squirrel rifle from its hooks, but put it back again with a sigh. However ethical and plausible the habit might be in the Cumberlands, perhaps New York would not swallow his pose of hunting squirrels among the skyscrapers along Broad-

гу, по-республіканському налаштований штат Міссурі, цвітна капуста в сухарях та мешканець Нью-Йорка.

Найшвидше природне втрачається у великому місті. Причина — суто геометрична, а не моральна. Прямі лінії його вулиць і будівель, прямокутність його законів та суспільних звичаїв, незмінність прямолінійного напрямку його тротуарів, важкі, жорсткі, гнітючі і безкомпромісні правила, згідно з якими організовані всі сторони його життя — навіть відпочинок та спорт — безпристрасно демонструють презирливе заперечення заокругленої лінії Природи.

Тому можна сказати, що велике місто є ілюстрацією задачі про знаходження квадратури круга. А ще можна додати, що цей математичний вступ передує розповіді про історію однієї кентуккійської вендети, що згодом була імпортована до великого міста, котре, як відомо, має звичку пристосовувати всі предмети імпорту до своїх кутів та прямих ліній.

Ця кривава ворожнеча почалася в Камберлендських горах між родинами Фолвеллів та Гаркнессів. Першою жертвою вендети по-кентуккійськи впав тренований на опосумів собака, що належав Біллу Гаркнессу. Цю непоправну втрату Гаркнессі компенсували тим, що завалили вождя клану Фолвеллів. Фолвелли не забарилися з відповіддю. Вони змастили свої дрібнокаліберні гвинтівки і відправили Білла Гаркнесса слідом за його собакою туди, де загнані на дерево опосуми самі злязять додолу і для цього не потрібна сокира.

Сорок років буяла вендета. Гаркнессів встрілювали біля плуга, через освітлені каганцями вікна хижок, по дорозі зі зборів парафіян, уві сні, на дуелі, тверезими і не дуже, поодиночці та родинними групами, очікувано і зненацька. Гілки родинного дерева Фолвеллів відсікалися приблизно такими ж способами й у цілковитій відповідності з веліннями традицій країни їхнього походження.

Поволі в результаті застосування таких садівницьких методів від кожної родини залишилося лише по одному представнику. І тоді Кел Гаркнесс, мабуть, дійшовши висновку, що продовження вендети надасть їй надто конкретного особистісного виміру, раптово зник зі спорожнілого камберлендського обр'ю, уникнувши караючої десниці Сема, останнього з супротивних Фолвеллів.

Минув рік, і Сем Фолвелл прочув, що його недобитий спадковий ворог мешкає в Нью-Йорку. Сем перекинув великі залізні ночви, що стояли у дворі, зішкріб з них трохи сажі, змішав її з смальцем і начистив цією сумішшю свої чоботи. Він вдягнув

way. An ancient but reliable Colt's revolver that he resurrected from a bureau drawer seemed to proclaim itself the pink of weapons for metropolitan adventure and vengeance. This and a hunting-knife in a leather sheath, Sam packed in the carpet-sack. As he started, muleback, for the lowland railroad station the last Folwell turned in his saddle and looked grimly at the little cluster of white-pine slabs in the clump of cedars that marked the Folwell burying-ground.

Sam Folwell arrived in New York in the night. Still moving and living in the free circles of Nature, he did not perceive the formidable, pitiless, restless, fierce angles of the great city waiting in the dark to close about the rotundity of his heart and brain and mould him to the form of its millions of reshaped victims. A cabby picked him out of the whirl, as Sam himself had often picked a nut from a bed of wind-tossed autumn leaves, and whisked him away to a hotel commensurate to his boots and carpet-sack.

On the next morning the last of the Folwells made his sortie into the city that sheltered the last Harkness. The Colt was thrust beneath his coat and secured by a narrow leather belt; the hunting-knife hung between his shoulderblades, with the haft an inch below his coat collar. He knew this much — that Cal Harkness drove an express wagon somewhere in that town, and that he, Sam Folwell, had come to kill him. And as he stepped upon the sidewalk the red came into his eye and the feud-hate into his heart.

The clamor of the central avenues drew him thitherward. He had half expected to see Cal coming down the street in his shirt sleeves with a jug and a whip in his hand, just as he would have seen him in Frankfort or Laurel City. But an hour went by and Cal did not appear. Perhaps he was waiting in ambush, to shoot him from a door or a window. Sam kept a sharp eye on doors and windows for a while.

About noon the city tired of playing with its mouse and suddenly squeezed him with its straight lines.

Sam Folwell stood where two great, rectangular arteries of the city cross. He looked four ways, and saw the world hurled from its orbit and reduced by spirit level and tape to an edged and cornered plane. All life moved on tracks, in grooves, according to system, within boundaries, by rote. The root of life was the cube root; the measure of existence was square measure.

куплений у крамниці готового одягу колись сіруватий, а тепер перефарбований на чорний, костюм, білу сорочку з комірцем і упакував у саквояж спартанську білизну. Потім зняв із гачка дрібнокаліберку, зітхнув і знову повісив. Хоч яким високоморальним та слухним виглядав цей звичай в Камберлендських горах, та у Нью-Йорку, мабуть, не купилися б на його пояснення, що він приїхав полювати на білок серед хмарочосів на Бродвеї. Старовинний, але надійний револьвер Кольта, який Сем видобув з шухляди комода, здається, сам просився до рук як найкраща зброя для столичних пригод та помсти. Його, а ще й мисливський ніж у шкіряних піхвах він поклав до саквояжа. Вирушаючи верхи на мулі до залізничної станції в долині, останній з Фолвеллів повернувся у своєму сидлі й похмуро поглянув на невелике скупчення білих соснових дощок серед поодинокі групи кедрів — родинний цвинтар Фолвеллів.

Сем прибув до Нью-Йорка вночі. Все ще рухаючись та живучи у відповідності з вільними колами природи, він не помітив страхітливих, безжальних, метушливих і відразливих кутів величезного міста, котрі чатували на нього в темряві, щоб накинутися на заокругленість його серця та розуму і надати йому форми мільйонів своїх уже видозмінених жертв. Із цього виру його вихопив візник подібно тому, як і сам Сем раніше часто вихоплював горіх з купи опалого осіннього листа, і помчав до готелю, сумірного з його чобітьми та саквояжем.

Наступного ранку останній із Фолвеллів зробив вилазку до міста, що давало притулок останньому з Гаркнессів. Кольта він запахав під пальто і прикріпив вузьким шкіряним ремінцем; мисливський ніж висів між лопатками, його руків'я знаходилося на дюйм нижче коміра пальта. Він знав одне — що десь у цьому місті Кел Гаркнесс був візником фургона термінової доставки і що він, Сем Фолвелл, прибув сюди, аби його вбити. Тому коли він ступив на тротуар, його очі налилися кров'ю, а серце сповнилося мстивою ненависті.

Гамір на центральних авеню рухав його в потрібному напрямку. Він уже приготувався побачити Кела, що йде вулицею без піджака та з кухлем пива і батогом у руках, точнісінько як десь у Франкфурті або Лорел-Сіті. Та минула година, а Кел не з'являвся. Мабуть, він чатував у засідці, щоб вистрелити його через двері або вікно. Деякий час Сем пильно придивлявся до дверей та вікон.

Десь опівдні великому місту набридло бавитися зі своєю мишею і воно нараз стисло його своїми прямими лініями.

Сем Фолвелл стояв там, де перетинаються дві великі прямокутні артерії міста. Він подивився на чотири боки і побачив, що

People streamed by in straight rows; the horrible din and crash stupefied him.

Sam leaned against the sharp corner of a stone building. Those faces passed him by thousands, and none of them were turned toward him. A sudden foolish fear that he had died and was a spirit, and that they could not see him, seized him. And then the city smote him with loneliness.

A fat man dropped out of the stream and stood a few feet distant, waiting for his car. Sam crept to his side and shouted above the tumult into his ear:

“The Rankinses’ hogs weighed more’n ourn a whole passel, but the mast in thar neighborhood was a fine chance better than what it was down —”

The fat man moved away unostentatiously and bought roasted chestnuts to cover his alarm.

Sam felt the need of a drop of mountain dew. Across the street men passed in and out through swinging doors. Brief glimpses could be had of a glistening bar and its bedeckings. The feudist crossed and essayed to enter. Again had Art eliminated the familiar circle. Sam’s hand found no door knob — it slid, in vain, over a rectangular brass plate and polished oak with nothing even so large as a pin’s head upon which his fingers might close.

Abashed, reddened, heartbroken, he walked away from the bootless door and sat upon a step. A locust club tickled him in the ribs.

“Take a walk for yourself,” said the policeman. “You’ve been loafing around here long enough.”

At the next corner a shrill whistle sounded in Sam’s ear. He wheeled around and saw a black-browed villain scowling at him over peanuts heaped on a steaming machine. He started across the street. An immense engine, running without mules, with the voice of a bull and the smell of a smoky lamp, whizzed past, grazing his knee. A cab-driver bumped him with a hub and explained to him that kind words were invented to be used on other occasions. A motorman clanged his bell wildly and, for once in his life, corroborated a cab-driver. A large lady in a changeable silk waist dug an elbow into his back, and a newsy pensively pelted him with banana rinds, murmuring, “I hates to do it — but if anybody seen me let it pass!”

Землю змістили з її орбіти і за допомогою ватерпаса та мірної стрічки перетворили на площину з гострими краями та кутами. Життя навколо нього рухалося по рейках, в жолобах, у відповідності з заданими схемами і заданими маршрутами, у заздалегідь визначених межах. Коренем життя був кубічний корінь, мірою життя — квадратна міра. Люди линули потоком прямолінійними рядами; він отетерів від жахливого гуркоту та брязкоту.

Сем притулився до гострого кута камінної будівлі. Повз нього пливли тисячі облич і жодне не повернулося в його бік. Раптом його охопило жадливе ідіотське відчуття, що він помер і став приви́дом, тому ці люди його і не помічають. А потім місто уразило його тугою самотності.

З людського потоку випав якийсь товстун і зупинився за декілька футів від нього, очікуючи на трамвай. Сем підкрався до нього збоку і заволав йому на вухо, перекикуючи гамір: «Свині у Ренкінсів важили набагато більше за наших, бо плодокорм в їхній окрузі був кращим, ніж у...»

Товстун тишком-нишком відсунувся від нього і купив смажених каштанів, аби приховати свій переляк.

Раптом Сем відчув потребу пропустити шкалик цілющої вологи. По той бік вулиці чоловіки входили і виходили через шарнірні стулчасті двері. За ту коротку мить, на яку вони відчинялися, можна було встигнути побачити бар, що виблискував всіма своїми принадами. Месник перетнув вулицю і зробив спробу проникнути всередину. І тут Мистецтво знову повелося з ним зле, скасувавши таку звичну заокругленість. Семова рука не знайшла на дверях круглої ручки — вона марно прослизнула по прямокутній мідній пластині та полірованих дубових дошках, де не було нічого розміром навіть з макове зерня, за що можна було б ухопитися. Засоромлений, червоний і засмучений, він відійшов від бутафорських дверей і вмовстився на сходах. Кийок з акації штрикнув його в ребро.

— Йди гуляй, — сказав полісмен. — Щось ти тут довго вештаєшся.

На наступному розі хтось пронизливо свиснув Семові у вухо. Він крутнувся і побачив якогось набурмосеного негідника, що сердито позирав на нього з-за купи арахісових горіхів на жаровні. Сем рушив через вулицю. Величезна машина, що рухалася без допомоги коней, зі звуком, схожим на ревіння бика, і таким смородом, як у газової лампи, промчала повз нього, подряпавши йому коліно. Візник зачепив його втулкою колеса і пояснив, що ввічливі вирази були придумані для інших ситуацій. Водій несамовито калатав у дзвоник, вперше в житті со-

Cal Harkness, his day's work over and his express wagon stabled, turned the sharp edge of the building that, by the cheek of architects, is modelled upon a safety nazor. Out of the mass of hurrying people his eye picked up, three yards away, the surviving bloody and implacable foe of his kith and kin.

He stopped short and wavered for a moment, being unarmed and sharply surprised. But the keen mountaineer's eye of Sam Folwell had picked him out.

There was a sudden spring, a ripple in the stream of passers-by and the sound of Sam's voice crying:

"Howdy, Cal! I'm durned glad to see ye."

And in the angles of Broadway, Fifth Avenue, and Twenty-third Street the Cumberland feudists shook hands.

лідаризуючись з візником. Огрядна дама в шовковому корсажі штурхонула його ліктем у спину, а хлопчик-газетяр меланхолійно-задумливо кидав у нього бананові ошурки, бурмочучи: «І не хочеться цього робити, та не дай Бог хтось побачить, що я не скористався такою нагодою!».

Кел Гаркнес, скінчивши роботу і загнавши свого фургона до конюшні, вийшов з-за гострого рогу будівлі, за примхою архітекторів зведеної у вигляді леза безпечної бритви. З швидкоплинної маси людей його погляд вихопив — за три ярди від нього — єдиного вцілілого, кровожерливого і невмолимого ворога його роду та племені.

Він різко зупинився і на хвилину завагався, заскочений зненацька і без зброї. Але гостре око горця Сема Фолвелла вже встигло його помітити.

Стався несподіваний стрибок, потік перехожих вкрився дрібними хвильками, і голос Сема заволав:

— Здоров був, Келе! Я страшенно радий тебе бачити.

І на розі Бродвею, П'ятої авеню та Двадцять третьої вулиці спадкові вороги з Камберленда потисли один одному руки.

The Ransom of Red Chief

It looked like a good thing; but wait till I tell you. We were down South, in Alabama — Bill Driscoll and myself when this kidnapping idea struck us. It was, as Bill afterward expressed it, “during a moment of temporary mental apparition;” but we didn’t find that out till later.

There was a town down there, as flat as a flannel-cake, and called Summit, of course. It contained inhabitants of as undeleterious and self-satisfied a class of peasantry as ever clustered around a Maypole.

Bill and me had a joint capital of about six hundred dollars, and we needed just two thousand dollars more to pull off a fraudulent town-lot scheme in Western Illinois with. We talked it over on the front steps of the hotel. Philoprogenitiveness, says we, is strong in semi-rural communities; therefore, and for other reasons, a kidnapping project ought to do better there than in the radius of newspapers that send reporters out in plain clothes to stir up talk about such things. We knew that Summit couldn’t get after us with anything stronger than constables and, maybe, some lackadaisical bloodhounds and a diatribe or two in the *Weekly Farmers’ Budget*. So, it looked good.

We selected for our victim the only child of a prominent citizen named Ebenezer Dorset. The father was respectable and tight, a mortgage fancier and a stern, upright collection-plate passer and forecloser. The kid was a boy of ten, with bas-relief freckles, and hair the color of the cover of the magazine you buy at the news-stand when you want to catch a train. Bill and me figured that Ebenezer would melt down for a ransom of two thousand dollars to a cent. But wait till I tell you.

About two miles from Summit was a little mountain, covered with a dense cedar brake. On the rear elevation of this mountain was a cave. There we stored provisions.

Вождь червоношкірих

Здавалося, що це вигідне діло. Але не кваптеся, дайте я вам усе розповім. Ми вдвох — Білл Дрісколл і я — були на Півдні, у штаті Алабама. Це там нам прийшла в голову думка про викрадення дітей. Як казав потім Білл, це сталося «в момент тимчасового потьмарення розуму»; але здогадалися ми про це багато пізніше.

Є там таке собі містечко, пласке, як млинець, і, певна річ, зветься воно Вершина. Жителі його — непохлолива і самовдоволена порода селян, які завжди юрмами збираються на сільських святах.

У нас із Біллом було близько шестисот доларів об'єднаного капіталу, а треба було ще рівно дві тисячі, щоб зайнятися перепродажем земельних ділянок у Західному Іллінойсі. Ми все обговорили, сидючи на східцях перед дверима готелю. Чадолубство, казали ми, сильно розвинене у напівсільських місцевостях. І тому, та ще й з інших причин, викрадення краще було б здійснити саме тут, а не в радіусі дії газет, які розсилають усюди переодягнених своїх репортерів, створюючи непотрібний розголос. Ми знали, що Вершина не могла б послати в погоню за нами нічого страшнішого, ніж констеблів, можливо, кількох сентиментальних собак-шукачів і двох-трьох викривальних заміток у «Щотижневому бюджеті фермера». Здавалося, має бути непогано.

Ми вибрали своєю жертвою єдиного сина одного з видних городян на прізвище Ебенезер Дорсет. Батько — людина солідна і скупа — полюбляв прострочені закладні, був ревним і чесним збирачем пожертвувань у церкві. Син — хлопчисько років десяти, з обличчям у ластовинні і волоссям такого кольору, як ото обкладинка журналу, що його купують у кіоску, поспішаючи до поїзда. Ми з Біллом сподівалися, що за викраденого сінка нам пощастить витягти з Ебенезера дві тисячі доларів до останнього цента. Але заждіть, я вам усе розповім.

One evening after sundown, we drove in a buggy past old Dorset's house. The kid was in the street, throwing rocks at a kitten on the opposite fence.

"Hey, little boy!" says Bill, "would you like to have a bag of candy and a nice ride?"

The boy catches Bill neatly in the eye with a piece of brick.

"That will cost the old man an extra five hundred dollars," says Bill, climbing over the wheel.

That boy put up a fight, like a welter-weight cinnamon bear; but, at last, we got him down in the bottom of the buggy and drove away. We took him up to the cave, and I hitched the horse in the cedar brake. After dark I drove the buggy to the little village, three miles away, where we had hired it, and walked back to the mountain.

Bill was pasting court-plaster over the scratches and bruises on his features. There was a fire burning behind the big rock at the entrance of the cave, and the boy was watching a pot of boiling coffee, with two buzzard tail-feathers stuck in his red hair. He points a stick at me when I come up, and says:

"Ha! cursed paleface, do you dare to enter the camp of Red Chief, the terror of the plains?"

"He's all right now," says Bill, rolling up his trousers and examining some bruises on his shins. "We 're playing Indian. We're making Buffalo Bill's show look like magic-lantern views of Palestine in the town hall. I'm Old Hank, the Trapper, Red Chief's captive, and I'm to be scalped at daybreak. By Geronimo! that kid can kick hard."

Yes, sir, that boy seemed to be having the time of his life. The fun of camping out in a cave had made him forget that he was a captive himself. He immediately christened me Snake-eye, the Spy, and announced that, when his braves returned from the warpath, I was to be broiled at the stake at the rising of the sun.

Then we had supper; and he filled his mouth full of bacon and bread and gravy, and began to talk. He made a during-dinner speech something like this:

"I like this fine. I never camped out before; but I had a pet 'possum once, and I was nine last birthday. I hate to go to school. Rats ate up sixteen of Jimmy Talbot's aunt's speckled hen's eggs. Are there, any real Indians in these woods? I want some more gravy. Does the trees moving make the wind blow? We had five puppies. What makes your nose so red, Hank? My

Приблизно за дві милі від містечка стоїть невелика гора, вкрита густою кедриною. На другому схилі цієї гори є печера. Там ми склали провізію.

Якось увечері, після заходу сонця, ми проїхали в шарабані повз будинок старого Дорсета. Хлопчисько був на вулиці і кидав камінням у котеня, що сиділо на паркані.

— Гей, хлопчику! — озвався Білл. — Хочеш цукерок і покататись?

Хлопчисько поціливі Біллу в самісіньке око куском цеглини.

— Це обійдеться старому в п'ятсот доларів, — сказав Білл, перелазячи через колесо.

Хлопчисько бився, як бурий ведмідь середньої ваги, але ми все-таки заштовхнули його на дно шарабана і поїхали. Відвезли хлопця в печеру, а коня я прив'язав у кедрині. Коли зовсім стемніло, я одвіз шарабан у невеличке село, де ми його наймали, миль за три від нас, а звідти прогулявся пішки назад до гори.

Коли я прийшов, Білл заліплював пластирем синці і садна на своїй фізіономії. За великою скелею біля входу до печери горіло вогнище і хлопець з двома яструбиними перами у своєму рудому волоссі стежив, як кипить кава у казанку. Підходжу я ближче, а він націливі на мене палицю і каже:

— А, клятий блідолиций, ти насмілився прийти у табір Вождя Червоношкірих, грози рівнин?

— Зараз він ще нічого, — каже Білл, закачуючи штани і оглядаючи синці на ногах. — Ми граємо в індіанців. Цирк порівняно з нами — все одно, що види Палестини у проекційному ліхтарі. Я старий мисливець Хенк, полонений Вождя Червоношкірих, і завтра на світанку з мене мають зняти скальп. Святий Джеронімо! Цей хлопець здорово брикається.

Так, сер, здавалося, що хлопчисько почував себе тут чудово. Йому подобалось жити за містом, у печері, він геть забув, що сам полонений. Мене він зразу ж охрестив Зміїним Оком та Шпигуном і оголосив, що коли його хоробрі воїни повернуться з походу, мене, тільки-но зайде сонце, засмажать на вогнищі.

Потім ми сіли вечеряти, і хлопчисько, напхавши повен рот бекону та хліба, почав базікати. Він виголосив щось на зразок застольної промови приблизно такого змісту:

— Мені тут дуже подобається. Досі я ніколи не жив у лісі, але одного разу в мене був ручний опосум, а на минулий день народження мені минуло дев'ять років. Ненавиджу ходити до

father has lots of money. Are the stars hot? I whipped Ed Walter twice, Saturday. I don't like girls. You dassent catch toads unless with a string. Do oxen make any noise? Why are oranges round? Have you got beds to sleep on in this cave? Amos Murray has got six toes. A parrot can talk, but a monkey or a fish can't. How many does it take to make twelve?"

Every few minutes he would remember that he was a pesky redskin, and pick up his stick rifle and tiptoe to the mouth of the cave to rubber for the scouts of the hated paleface. Now and then he would let out a war-whoop that made Old Hank the Trapper shiver. That boy had Bill terrorized from the start.

"Red Chief," says I to the kid, "would you like to go home?"

"Aw, what for?" says he. "I don't have any fun at home. I hate to go to school. I like to camp out. You won't take me back home again, Snake-eye, will you?"

"Not right away," says I. "We'll stay here in the cave awhile."

"All right!" says he. "That'll be fine. I never had such fun in all my life."

We went to bed about eleven o'clock. We spread down some wide blankets and quilts and put Red Chief between us. We weren't afraid he'd run away. He kept us awake for three hours, jumping up and reaching for his rifle and screeching: "Hist! piard," in mine and Bill's ears, as the fancied crackle of a twig or the rustle of a leaf revealed to his young imagination the stealthy approach of the outlaw band. At last, I fell into a troubled sleep, and dreamed that I had been kidnapped and chained to a tree by a ferocious pirate with red hair.

Just at daybreak, I was awakened by a series of awful screams from Bill. They weren't yells, or howls, or shouts, or whoops, or yawps, such as you'd expect from a manly set of vocal organs — they were simply indecent, terrifying, humiliating screams, such as women emit when they see ghosts or caterpillars. It's an awful thing to hear a strong, desperate, fat man scream incontinently in a cave at daybreak.

I jumped up to see what the matter was. Red Chief was sitting on Bill's chest, with one hand twined in Bill's hair. In the other he had the sharp case-knife we used for slicing bacon; and he was industriously and realistically trying to take Bill's scalp, according to the sentence that had been pronounced upon him the evening before.

школи. Щури зжерли шістнадцять штук яєць рябої курки тітки Джіммі Телбота. А чи є тут у лісі справжні індіанці? Я хочу ще підливи. Вітер дме тому, що дерева хитаються? У нас було п'ятеро щенят. Хенк, а чого в тебе такий червоний ніс? У мого батька сила-силенна грошей. А зірки гарячі? В суботу я двічі побив Еда Вокера. Не люблю дівчат! Жабу так просто не впіймаєш, треба ловити на мотузок. Бики ревуть чи ні? А чому апельсини круглі? А ліжка, щоб спати, у вас є в цій печері? В Амоса Меррея шість пальців на нозі. Папуги можуть говорити, а мавпи і риби ні. Дюжина — скільки це буде?

Кожні кілька хвилин він згадував, що він червоношкірий, і, схопивши дрюка, який заміняв йому рушницю, підкрадався навшпиньки до входу в печеру поглянути, чи нема поблизу розвідників ненависних блідолицих. Час од часу він викрикував свій воєнний клич, від якого старий мисливець Хенк тремтів усім тілом. Цей хлопчисько з самого початку залякав Білла.

— Вождь Червоношкірих, — кажу я йому, — а додому тобі не хочеться?

— А що там робити? — відповідає він. — Дома нема нічого веселого. Я дуже не люблю ходити до школи. Мені подобається жити в лісі. Ти не відведеш мене назад додому, Зміїне Око?

— Поки що ні, — кажу. — Ми ще поживемо тут, у печері.

— Добре, — каже він. — Це просто чудово! Ніколи в житті мені не було так весело!

Ми полягали спати годині об одинадцятій. Розстелили на землі кілька ковдр, поклали посередині Вождя Червоношкірих, самі полягали з обох боків від нього. Ми зовсім не боялися, що він утече. Він не давав нам заснути години три: тількино щось трісне в кущах або зашелестить листя, його юна уява одразу ж малювала йому банду розбійників, яка підкрадається до печери, — тоді він підстрибував, хапався за свою рушницю і кричав Біллу чи мені у вухо: «Тихше, приятелю!». Я заснув тривожним сном і уві сні бачив, ніби мене викрав і прикував ланцюгами до дерева лютий пірат з рудим волоссям.

На світанку мене збудив страшний вереск Білла. Це не були крики, чи виття, чи гикання, чи ревіння, яких можна було сподіватися від голосових зв'язок чоловіка, — ні, це був просто непристойний, жажливий, принизливий вереск, так верещать жінки, коли побачать привид або гусінь. Страшно чути, як на світанку в печері нестримно верещить сильний, гладкий і відчайдушний чоловік.

Я схопився, щоб побачити, що діється. Вождь Червоношкірих сидів у Білла на грудях, ухопивши однією рукою за його

I got the knife away from the kid and made him lie down again. But, from that moment, Bill's spirit was broken. He laid down on his side of the bed, but he never closed an eye again in sleep as long as that boy was with us. I dozed off for a while, but along toward sun-up I remembered that Red Chief had said I was to be burned at the stake at the rising of the sun. I wasn't nervous or afraid; but I sat up and lit my pipe and leaned against a rock.

"What you getting up so soon for, Sam?" asked Bill.

"Me?" says I. "Oh, I got a kind of pain in my shoulder. I thought sitting up would rest it."

"You're a liar!" says Bill. "You're afraid. You was to be burned at sunrise, and you was afraid he'd do it. And he would, too, if he could find a match. Ain't it awful, Sam? Do you think anybody will pay out money to get a little imp like that back home?"

"Sure," said I. "A rowdy kid like that is just the kind that parents dote on. Now, you and the Chief get up and cook breakfast, while I go up on the top of this mountain and reconnoitre."

I went up on the peak of the little mountain and ran my eye over the contiguous vicinity. Over towards Summit I expected to see the sturdy yeomanry of the village armed with scythes and pitchforks beating the countryside for the dastardly kidnapers. But what I saw was a peaceful landscape dotted with one man ploughing with a dun mule. Nobody was dragging the creek; no couriers dashed hither and yon, bringing tidings of no news to the distracted parents. There was a sylvan attitude of somnolent sleepiness pervading that section of the external outward surface of Alabama that lay exposed to my view. "Perhaps," says I to myself, "it has not yet been discovered that the wolves have borne away the tender lambkin from the fold. Heaven help the wolves!" says I, and I went down the mountain to breakfast.

When I got to the cave I found Bill backed up against the side of it, breathing hard, and the boy threatening to smash him with a rock half as big as a cocoanut.

"He put a red-hot boiled potato down my back," exclaimed Bill, "and then mashed it with his foot; and I boxed his ears. Have you got a gun about you, Sam?"

I took the rock away from the boy and kind of patched up the argument. "I'll fix you," says the kid to Bill. "No man ever yet struck the Red Chief but he got paid for it. You better beware!"

волосся. У другій руці він тримав гострого ножа, яким ми звичайно різали бекон, і діловито й недвозначно намагався зняти з Білла скальп, виконуючи вирок, який виніс йому вчора увечері.

Я відібрав у хлопчиська ножа і примусив його знову лягти. Проте саме з цього моменту дух Білла був зломлений. Він ліг на своєму краї постелі, одначе відтоді вже ніколи не спав, поки хлопець був з нами. Я трохи задрімав, але перед сходом сонця згадав, що Вождь Червоношкірих обіцяв, як тільки зійде сонце, засмажити мене на вогнищі. Я не нервував і не боявся, та все-таки підвівся, закурив люльку і прихилився до скелі.

— Чого це ти так рано прокинувся, Семе? — спитав Білл.

— Я? — перепитую. — Щось у мене плече болить. Думаю, якщо посиджу, то, може, легше стане.

— Брехун ти, — каже Білл. — Боїшся. Він обіцяв спалити тебе, як зійде сонце, і ти боїшся, що він це зробить. І зробив би, якби знайшов сірника. Хіба це не жахливо, Семе? Невже ти думаєш, що хтось платитиме гроші за те, щоб повернути додому таке чортеня?

— Авжеж, — кажу я. — Саме таких хуліганів завжди до безтями люблять батьки. А тепер ви з Вождем вставайте і варіть сніданок, а я піднімусь на гору і зроблю розвідку.

Я зійшов на вершину маленької гори і окинув поглядом місцевість довкола. З того боку, де місто, я сподівався побачити, як натовп дужих фермерів, озброєних косами та вилами, розшукує підлих викрадачів дітей. А натомість побачив мирний пейзаж, на якому вирізнявся тільки якийсь чоловік, що орав сивим мулом. Ніхто не обмацував баграми дно річки, не видно було і вершників, які роз'їжджали б туди й сюди, повідомляючи безутішних батьків, що досі нічого не знайдено. Сонний лісовий спокій наповнював ту частину Алабами, яка була перед моїми очима.

— Може, ще не помітили, що вовки вкрали ніжне ягнятко з кошари. Боже, допоможи вовкам! — сказав я і почав спускатися з гори снідати.

Підійшовши до печери, я побачив, що Білл, важко дихаючи, притулився до скелі, а хлопець цілиться кинути в нього каменюку завбільшки майже з кокосовий горіх.

— Він засунув гарячу картоплину мені за комір, — пояснив Білл, — а потім роздав її ногою. Я нам'яв йому вуха. Рушниця з тобою, Семе?

Я відібрав у хлопця камінь і так-сяк уладнав цю суперечку.

After breakfast the kid takes a piece of leather with strings wrapped around it out of his pocket and goes outside the cave unwinding it.

"What's he up to now?" says Bill, anxiously. "You don't think he'll run away, do you, Sam?"

"No fear of it," says I. "He don't seem to be much of a home body. But we've got to fix up some plan about the ransom. There don't seem to be much excitement around Summit on account of his disappearance; but maybe they haven't realized yet that he's gone. His folks may think he's spending the night with Aunt Jane or one of the neighbors. Anyhow, he'll be missed to-day. To-night we must get a message to his father demanding the two thousand dollars for his return."

Just then we heard a kind of war-whoop, such as David might have emitted when he knocked out the champion Goliath. It was a sling that Red Chief had pulled out of his pocket, and he was whirling it around his head.

I dodged, and heard a heavy thud and a kind of a sigh from Bill, like a horse gives out when you take his saddle off. A nigger-head rock the size of an egg had caught Bill just behind his left ear. He loosened himself all over and fell in the fire across the frying pan of hot water for washing the dishes. I dragged him out and poured cold water on his head for half an hour.

By and by, Bill sits up and feels behind his ear and says: "Sam, do you know who my favorite Biblical character is?"

"Take it easy," says I. "You'll come to your senses presently."

"King Herod," says he. "You won't go away and leave me here alone, will you, Sam?"

I went out and caught that boy and shook him until his freckles rattled.

"If you don't behave," says I, "I'll take you straight home. Now, are you going to be good, or not?"

"I was only funning," says he, sullenly. "I didn't mean to hurt Old Hank. But what did he hit me for? I'll behave, Snake-eye, if you won't send me home, and if you'll let me play the Black Scout to-day."

"I don't know the game," says I. "That's for you and Mr. Bill to decide. He's your playmate for the day. I'm going away for a while, on business. Now, you come in and make friends with him and say you are sorry for hurting him, or home you go, at once."

— Я тобі це запам'ятаю, — каже хлопчисько Біллові. — Ніхто і ніколи не бив Вождя Червоношкірих, не поплатившись за це. Стережись тепер!

Після сніданку хлопець виймає з кишені кусок шкіри, обмотаний шворкою, і виходить з печери, на ходу розмотуючи її.

— Що це він тепер замишляє? — непокоїться Білл. — Семе, ти не думаєш, що він утече?

— Цього можна не боятись, — відповідаю я. — Він, здається, не такий уже домосід. Але нам треба вже розробляти якийсь план щодо викупу. В містечку не помітно великого хвилювання з приводу його зникнення; можливо, вони ще не усвідомили, що його нема. Рідні, може, думають, що хлопець провів ніч у тітки Джейн або в когось із сусідів. У всякому разі сьогодні його почнуть шукати. Сьогодні ввечері ми пошлемо листа його батькові і зажадаємо дві тисячі доларів за його повернення.

У цю мить ми почули щось, наче бойовий клич — такий клич, певно, видав колись Давид, нокаутувавши чемпіона Голіафа. Виявляється, Вождь Червоношкірих витяг з кишені пращу і тепер розкручував її над головою.

Я нахилився й почув важкий глухий стук і щось, наче зітхання коня, коли з нього знімають сідло. Чорний камінь, завбільшки з яйце, влучив Біллові якраз позаду лівого вуха. Він весь якось обм'як і впав прямо у вогнище, на каструлю з гарячою водою для миття посуду. Я витяг його і з півгодини поливав йому голову холодною водою.

Мало-помалу Білл отямився, підвівся, помацав себе за вухом та й каже:

— Семе, знаєш, хто мій улюблений герой у Біблії?

— Зажди, — кажу я. — Потроху опритомнієш.

— Цар Ірод, — каже він. — Ти ж не підеш, не залишиш мене тут самого, Семе?

Я вийшов із печери, піймав хлопчиська і тряс доти, доки всі його веснянки не заторохкотіли одна об одну.

— Якщо ти будеш погано поводитись, — кажу йому, — я тебе зараз же відішлю додому. Ну, слухатимешся чи ні?

— Я тільки пожартував, — відповідає він, похнюпившись. — Я й не думав кривдити старого Хенка. А за що він мене вдарив? Я добре поводитимусь, Зміїне Око, якщо ти не відішлеш мене додому і дозволиш мені сьогодні грати в розвідників.

— Я не знаю, що то за гра, — кажу. — Це ви вирішуйте з містером Біллом. Сьогодні ви гратимете вдвох. Я зараз піду

I made him and Bill shake hands, and then I took Bill aside and told him I was going to Poplar Cove, a little village three miles from the cave, and find out what I could about how the kidnapping had been regarded in Summit. Also, I thought it best to send a peremptory letter to old man Dorset that day, demanding the ransom and dictating how it should be paid.

"You know, Sam," says Bill, "I've stood by you without batting an eye in earthquakes, fire and flood-in poker games, dynamite outrages, police raids, train robberies, and cyclones. I never lost my nerve yet till we kidnapped that two-legged sky-rocket of a kid. He's got me going. You won't leave me long with him, will you, Sam?"

"I'll be back some time this afternoon," says I. "You must keep the boy amused and quiet till I return. And now we'll write the letter to old Dorset."

Bill and I got paper and pencil and worked on the letter while Red Chief, with a blanket wrapped around him, strutted up and down, guarding the mouth of the cave. Bill begged me tearfully to make the ransom fifteen hundred dollars instead of two thousand. "I ain't attempting," says he, "to decry the celebrated moral aspect of parental affection, but we're dealing with humans, and it ain't human for anybody to give up two thousand dollars for that forty-pound chunk of freckled wildcat. I'm willing to take a chance at fifteen hundred dollars. You can charge the difference up to me."

So, to relieve Bill, I acceded, and we collaborated a letter that ran this way:

Ebenezer Dorset, Esq.

^ We have your boy concealed in a place far from Summit. It is useless for you or the most skilful detectives to attempt to find him. Absolutely, the only terms on which you can have him restored to you are these: We demand fifteen hundred dollars in large bills for his return; the money to be left at midnight to-night at the same spot and in the same box as your reply-as hereinafter described. If you agree to these terms, send your answer in writing by a solitary messenger to-night at half-past eight o'clock. After crossing Owl Creek on the road to Poplar Cove, there are three large trees about a hundred yards apart, close to the fence of the wheat field on the right-hand side. At the bottom of the fence-post, opposite the third tree, will be found a small pasteboard box.

ненадовго в деяких справах. Тепер іди в печеру, помирись із ним, попроси вибачення за те, що ти його вдарив, а ні, то зараз же підеш додому.

Я примусив їх потиснути один одному руки, а потім одвів Білла вбік і сказав, що йду в невеличке село Поплар-Ков, за три милі від печери, і з'ясую, як у містечку ставляться до викрадення хлопця. Крім того, я думаю, що краще надіслати в цей же день старому Дорсету безапеляційного листа з вимогою викупу, повідомляючи в ньому, як той викуп треба заплатити.

— Знаєш, Семе, — каже Білл, — я готовий іти за тобою у вогонь і воду, я й оком не повів би під час землетрусу, гри в покер, вибухів динаміту, поліцейських облав, нападів на поїзди і циклонів. Я ніколи нічого не боявся, поки ми не викрили цю ракету, яку чомусь називають хлопцем. Він мене доконав. Ти ж не залишиш мене з ним надовго, Семе?

— Я повернуся десь після полудня, — кажу я. — Твоє діло розважати і заспокоювати дитину, поки я прийду. А тепер напишімо старому Дорсету листа.

Білл і я взяли папір та олівець і почали складати листа, поки Вождь Червоношкірих, загорнувшись у ковдру, важно походжав туди й сюди, охороняючи вхід до печери. Білл слізно умовляв мене призначити викуп тільки півтори тисячі доларів замість двох.

— Я зовсім не намагаюсь принизити прославлені з моральної точки зору батьківські почуття, але ми маємо справу з людьми, а яка людина віддасть дві тисячі доларів за цього обсіпаного ластовинням дикого kota! Я хотів би ризикнути: хай буде півтори тисячі доларів. Різницю можна віднести за мій рахунок.

Щоб втішити Білла, я погодився, і ми з ним разом склали такого листа:

«Ебенезеру Дорсету, есквайру.»

Ми надійно сховали вашого сина далеко від міста. Будь-які спроби знайти його — ваші чи навіть найдосвідченіших детективів — марні. Остаточні і єдині умови, на яких ви можете повернути собі його, такі: ми вимагаємо за його повернення півтори тисячі доларів великими купюрами; гроші мають бути сьогодні опівночі на тому ж місці і в тій же коробочці, що й ваша відповідь, — де саме, буде сказано нижче. Якщо ви згодні на ці умови, пошліть вашу письмову відповідь з ким-небудь сьогодні о пів на дев'яту вечора. За бродом через Совиний

The messenger will place the answer in this box and return immediately to Summit.

If you attempt any treachery or fail to comply with our demand as stated, you will never see your boy again.

If you pay the money as demanded, he will be returned to you safe and well within three hours. These terms are final, and if you do not accede to them no further communication will be attempted.

Two Desperate Men.

I addressed this letter to Dorset, and put it in my pocket. As I was about to start, the kid comes up to me and says:

"Aw, Smake-eye, you said I could play the Black Scout while you was gone."

"Play it, of course," says I. "Mr. Bill will play with you. What kind of a game is it?"

"I'm the Black Scout," says Red Chief, "and I have to ride to the stockade to warn the settlers that the Indians are coming. I'm tired of playing Indian myself. I want to be the Black Scout."

"All right," says I. "It sounds harmless to me. I guess Mr. Bill will help you foil the pesky savages."

"What am I to do?" asks Bill, looking at the kid suspiciously.

"You are the hoss," says Black Scout. "Get down on your hands and knees. How can I ride to the stockade without a hoss?"

"You'd better keep him interested," said I, "till we get the scheme going. Loosen up."

Bill gets down on his all fours, and a look comes in his eye like a rabbit's when you catch it in a trap.

"How far is it to the stockade, kid?" he asks, in a husky manner of voice.

"Ninety miles," says the Black Scout. "And you have to hump yourself to get there on time. Whoa, now!"

The Black Scout jumps on Bill's back and digs his heels in his side.

"For Heaven's sake," says Bill, "hurry back, Sam, as soon as you can. I wish we hadn't made the ransom more than a thousand. Say, — you quit kicking me or I'll get up and warm you good."

I walked over to Poplar Cove and sat around the post-office and store, talking with the chaw-bacons that came in to trade. One whiskerando says that he hears Summit is all upset on account of Elder Ebenezer Dorset's boy having been lost or stolen. That was

ручай по дорозі на Поплар-Ков є три великих дерева на відстані близько ста ярдів одне від одного, біля самої огорожі пшеничного поля праворуч. Під стовпом цієї огорожі, проти третього дерева, буде сховано картонну коробочку.

Ваш посланець покладе відповідь у цю коробочку і негайно повернеться до міста.

Якщо ви спробуєте нас видати або не виконати вимог, які ми виклали, ви більше ніколи не побачите свого сина.

Якщо заплатите гроші, як ми цього вимагаємо, він повернеться до вас живий і здоровий через три години. Ці умови остаточні, і якщо ви їх не приймете, ніяких дальших спроб встановити з вами зв'язок ми не робитимемо.

«Два одчайдушних чоловіки».

Я надписав адресу Дорсета, поклав листа в кишеню і вже зібрався рушити, коли цей хлопчисько підходить до мене і каже:

— Ей, Зміїне Око, ти казав, що мені можна грати в розвідників, поки тебе не буде.

— Грай собі, — відповідаю. — Ось містер Білл з тобою пограє. А що воно за гра така?

— Я розвідник, — пояснює Вождь Червоношкірих, — і повинен скакати до укріплення, щоб попередити поселенців про те, що йдуть індіанці. Мені вже набридло самому бути індіанцем. Я хочу бути розвідником.

— Гарзд, — кажу я. — Така забава начебто нешкідлива. Я думаю, містер Білл допоможе тобі поламати плани цих докучливих дикунів.

— А що я маю робити? — питає Білл, підозріливо позираючи на хлопчину.

— Ти будеш моїм конем, — каже розвідник. — Ставай навкарачки. Як же я без коня прискакаю до укріплення?

— Ти вже краще розваж його, поки здійснимо наш план, — кажу я. — Пограйся трохи.

Білл стає навкарачки, і в очах у нього з'являється такий вираз, як у кролика, що попав у пастку.

— А чи далеко звідси до того укріплення, хлопче? — питає він хрипким голосом.

— Дев'яносто миль, — відповідає розвідник. — І ти повинен поспішати, щоб встигнути туди вчасно. Ну, рушай!

Розвідник стрибає Біллові на спину і лупцює п'ятами його в боки.

— Ради Бога, — каже Білл, — повертайся назад, Семе, якомога скоріше! Я думаю, нам не треба було вимагати більше ніж

all I wanted to know. I bought some smoking tobacco, referred casually to the price of black-eyed peas, posted my letter surreptitiously, and came away. The postmaster said the mail-carrier would come by in an hour to take the mail on to Summit.

When I got back to the cave Bill and the boy were not to be found. I explored the vicinity of the cave, and risked a yodel or two, but there was no response.

So I lighted my pipe and sat down on a mossy bank to await developments.

In about half an hour I heard the bushes rustle, and Bill waddled out into the little glade in front of the cave. Behind him was the kid, stepping softly like a scout, with a broad grin on his face. Bill stopped, took off his hat, and wiped his face with a red handkerchief. The kid stopped about eight feet behind him.

"Sam," says Bill, "I suppose you'll think I'm a renegade, but I couldn't help it. I'm a grown person with masculine proclivities and habits of self-defense, but there is a time when all systems of egotism and predominance fail. The boy is gone. I sent him home. All is off. There was martyrs in old times," goes on Bill, "that suffered death rather than give up the particular graft they enjoyed. None of 'em ever was subjugated to such supernatural tortures as I have been. I tried to be faithful to our articles of depredation; but there came a limit."

"What's the trouble, Bill?" I asks him.

"I was rode," says Bill, "the ninety miles to the stockade, not barring an inch. Then, when the settlers was rescued, I was given oats. Sand ain't a palatable substitute. And then, for an hour I had to try to explain to him why there was nothin' in holes, how a road can run both ways, and what makes the grass green. I tell you, Sam, a human can only stand so much. I takes him by the neck of his clothes and drags him down the mountain. On the way he kicks my legs black and blue from the knees down; and I've got to have two or three bites on my thumb and hand cauterized.

"But he's gone," continues Bill, "gone home. I showed him the road to Summit and kicked him about eight feet nearer there at one kick. I'm sorry we lose the ransom; but it was either that or Bill Driscoll to the madhouse."

Bill is puffing and blowing, but there is a look of ineffable peace and growing content on his rose-pink features.

"Bill," says I, "there isn't any heart disease in your family, is there?"

тисячу. Слухай, перестань бити мене ногами, а то я зараз встану і задам тобі перцю!

Я попрямував у Поплар-Ков, посидів там біля пошти і в крамниці, побалакав з фермерами, які приходили по покупки. Один бородань розповів, що він чув, ніби все місто наполохане тим, що у старого Ебенезера Дорсета хлопець зник чи, може, його вкрали. Саме це мені й треба було знати. Я купив трохи тютюну, поцікавився між іншим ціною на горох, непомітно вкинув листа в поштову скриньку і пішов. Поштмейстер сказав мені, що за годину через село проїде листоноша і забере пошту до міста.

Коли я повернувся назад до печери, ні Білла, ні хлопчиська ніде не було видно. Я роздивився в околицях печери, раз чи два навіть гукнув, але ніхто мені не відповів. Я закурив люльку і сів на порослий мохом камінь, чекаючи, що буде далі.

Десь за півгодини я почув шелест куцах і на невеличку галявину перед печерою вийшов, шкутильгаючи, Білл. Позад нього крався наш хлопчисько, ступаючи безшумно, як розвідник, і посміхаючись до самісіньких вух. Білл зупинився, зняв капелюха й витер лице червоною хусткою. Хлопець став футів за вісім позад нього.

— Семе, — каже Білл, — я думаю, ти вважатимеш мене зрадником, але я нічого не міг вдіяти. Я доросла людина, не без мужності, вмію і захистити себе, проте бувають випадки, коли і самовпевненість, і самовладання йдуть прахом. Хлопець пішов. Я відіслав його додому. Кінець. Давно колись були мученики, — вів далі Білл, — які готові були скоріше прийняти смерть, аніж відмовитись від своєї улюбленої професії. Але нікого з них не піддавали таким надприродним тортурам, як мене. Я намагався зберегти вірність нашим грабіжницьким звичаям, але дійшов до краю.

— Що сталося, Білл? — питаю.

— Я проскакав усі дев'яносто миль до укріплення, ні на дюйм менше, — відповідає Білл. — Потім, коли поселенців урятували, мені дали вівса. Пісок — зовсім не смачна заміна вівса. А тоді цілісіньку годину я мусив пояснювати йому, чому нічого нема у дірках, чому дорога йде в обидві сторони і чому трава зелена. Кажу тобі, Семе, людина не може цього витримати. Я схопив його за комір і стягнув з гори. Дорогою він брикався, і тепер ноги у мене нижче колін геть у синцях; крім того, він двічі, а може, й тричі вкусив мене за великий палець, і тепер доведеться припікати чимось руку. Але він пішов, — мовить далі Білл, — пішов додому. Я показав йому

“No,” says Bill, “nothing chronic except malaria and accidents. Why?”

“Then you might turn around,” says I, “and have a look behind you.”

Bill turns and sees the boy, and loses his complexion and sits down plump on the ground and begins to pluck aimlessly at grass and little sticks. For an hour I was afraid of his mind. And then I told him that my scheme was to put the whole job through immediately and that we would get the ransom land be off with it by midnight if old Dorset fell in with our proposition. So Bill braced up enough to give the kid a weak sort of a smile and a promise to play the Russian in a Japanese war with him as soon as he felt a little better.

I had a scheme for collecting that ransom without danger of being caught by counterplots that ought to commend itself to professional kidnapers. The tree under which the answer was to be left — and the money later on — was close to the road fence with big, bare fields on all sides. If a gang of constables should be watching for any one to come for the note they could see him a long way off crossing the fields or in the road. But no, sirree! At half-past eight I was up in that tree as well hidden as a tree toad, waiting for the messenger to arrive.

Exactly on time, a half-grown boy rides up the road on a bicycle, locates the pasteboard box at the foot of the fence-post, slips a folded piece of paper into it and pedals away again back toward Summit.

I waited an hour and then concluded the thing was square. I slid down the tree, got the note, slipped along the fence till I struck the woods, and was back at the cave in another half an hour. I opened the note, got near the lantern, and read it to Bill. It was written with a pen in a crabbed hand, and the sum and substance of it was this:

Two Desperate Men.

Gentlemen: I received your letter to-day by post, in regard to the ransom you ask for the return of my son. I think you are a little high in your demands, and I hereby make you a counter-proposition, which I am inclined to believe you will accept. You bring Johnny home and pay me two hundred and fifty dollars in cash, and I agree to take him off your hands. You had better

дорогу до міста і дав такого стусана, що він зразу ж опинився футів, мабуть, на вісім ближче до міста. Жаль, що ми втрачаємо викуп, але треба було вибирати: або це, або Білл Дрісколл попав би в божевільню.

— Білле, — озиваюсь я, — у вашому роді, здається, не було хворих на серцеві хвороби, правда ж?

— Ні, — відповідає Білл, — нічого хронічного, за винятком малярії та нещасних випадків. А чому ти питаєш?

— Тоді можеш обернутись, — кажу, — і глянути, що в тебе за спиною.

Білл обертається, бачить хлопчиська, блідне, важко плюхається на землю і починає без усякої мети хапатися за траву і дрібненькі трісочки. Цілу годину я боявся, що він збожеволіє. Потім сказав йому, що, на мою думку, треба негайно кінчати з усім цим, що ми встигнемо одержати викуп і чкурнути звідси ще до півночі, якщо старий Дорсет погодиться на нашу пропозицію. Тоді Білл підбавсьорився навіть настільки, що всміхнувся через силу хлопцеві і пообіцяв зображати росіян у війні з японцями, як тільки почуватиме себе трохи краще.

У мене був план, як одержати викуп, не ризикуючи, що супротивна сторона схопить нас, і цей план схвалив би кожен професійний викрадач. Дерево, під яким мали залишити відповідь, а потім і гроші, стояло біля дороги; понад дорогою тягнулась огорожа, а за нею по обидва боки — великі голі поля. Якби того, хто прийде по лист, підстерігала банда констеблів, вони б побачили його здаля посеред поля або на дорозі. Але де там! О пів на дев'яту я сидів уже на дереві, сховавшись не гірше деревної жаби і чекаючи на послаңця.

Рівно в призначений час під'їжджає на велосипеді хлопець-підліток, знаходить картонну коробочку під стовпом огорожі, вкладає туди згорнутий папірець і, натискаючи на педалі, мчить назад до міста.

Я почекав ще годину і впевнився, що все зроблено чесно: ніякої пастки не було. Тоді я зліз з дерева, витяг записку, прокрався вздовж огорожі до самого лісу і ще за півгодини був у печері. Розгорнув записку, підсунувши ближче до ліхтаря, і прочитав її Біллу. Вона була написана чорнилом, нерозбірливим почерком, але сама її суть була така:

«Двом одчайдушним чоловікам.

Джентльмени, з сьогоднішньою поштою я одержав вашого листа відносно викупу, який ви просите за те, щоб повернути мені сина. Думаю, що ви вимагаєте забагато, і тому хочу зро-

come at night, for the neighbors believe he is lost, and I couldn't be responsible for what they would do to anybody they saw bringing him back. Very respectfully,

Ebenezer Dorset.

"Great pirates of Penance," says I, "of all the impudent—"

But I glanced at Bill, and hesitated. He had the most appealing look in his eyes I ever saw on the face of a dumb or a talking brute.

"Sam," says he, "what's two hundred and fifty dollars, after all? We've got the money. One more night of this kid will send me to a bed in Bedlam. Besides being a thorough gentleman, I think Mr. Dorset is a spendthrift for making us such a liberal offer. You ain't going to let the chance go, are you?"

"Tell you the truth, Bill," says I, "this little he ewe lamb has somewhat got on my nerves too. We'll take him home, pay the ransom, and make our get-away."

We took him home that night. We got him to go by telling him that his father had bought a silver-mounted rifle and a pair of moccasins for him, and we were to hunt bears the next day.

It was just twelve o'clock when we knocked at Ebenezer's front door. Just at the moment when I should have been abstracting the fifteen hundred dollars from the box under the tree, according to the original proposition, Bill was counting out two hundred and fifty dollars into Dorset's hand.

When the kid found out we were going to leave him at home he started up a howl like a calliope and fastened himself as tight as a leech to Bill's leg. His father peeled him away gradually, like a porous plaster.

"How long can you hold him?" asks Bill.

"I'm not as strong as I used to be," says old Dorset, "but I think I can promise you ten minutes."

"Enough," says Bill. "In ten minutes I shall cross the Central, Southern, and Middle Western States, and be legging it trippingly for the Canadian border."

And, as dark as it was, and as fat as Bill was, and as good a runner as I am, he was a good mile and a half out of Summit before I could catch up with him.

бити вам контрпропозицію, яку, мені здається, ви приймете. Ви приводите Джонні додому і платите мені готівкою двісті п'ятдесят доларів, а я за це погоджуюсь забрати його у вас. Приходьте краще вночі, бо сусіди думають, що він пропав, і я не можу нести відповідальності за те, що вони зроблять з кожним, хто приведе Джонні додому.

*Моє поважання,
Ебenezер Дорсет».*

— Великі пірати! — кажу я. — З усіх нахаб...

Але я глянув на Білла і затнувся. Його очі мали такий бла-галний вигляд, якого я ніколи раніше не бачив ні в без-словесних тварин, ні в тих, що розмовляють.

— Семе, — каже він, — що таке зрештою ті двісті п'ятдесят доларів? Гроші ми маємо. Ще одна ніч з цим хлопчиськом — і я опинюсь у божевільні. Містер Дорсет не тільки справжній джентльмен, він, на мою думку, ще й марнотратник, коли ро-бить нам таку великодушну пропозицію. Ти ж не збираєшся втратити таку нагоду, правда ж?

— Відверто кажучи, Білл, — відповідаю я, — цей батьків улюбленець і мене трохи нервує. Ми відведемо його додому, заплатимо викуп і чкурнемо якнайдалі.

Ми відвели хлопця додому тієї ж ночі. Щоб він пішов, ми наплели, що батько купив йому рушницю з срібною на-сичкою та мокасини і завтра ми разом поїдемо полювати на ведмедів.

Рівно о дванадцятій годині ми постукали у двері Ебenezе-ра. У той самий момент, коли за нашою пропозицією я мав би витягти півтори тисячі доларів з коробочки під деревом, Білл відраховував двісті п'ятдесят доларів у руку Дорсету.

Тільки-но хлопчисько зрозумів, що ми збираємось зали-шити його дома, він завив, як найбільша труба в оркестрі, і вчепився в ногу Білла, наче п'явка. Батько відірвав його від ноги, як відривають липкий пластир.

— Скільки часу ви його зможете тримати? — питає Білл.

— Сили в мене вже не ті, що колись, — каже старий Дор-сет, — але думаю, що за десять хвилин можу ручатися.

— Цілком достатньо, — каже Білл. — За десять хвилин я перетну Центральні, Північні й Середньозахідні штати і добі-гатиму до канадського кордону.

І хоч ніч була дуже темна і Білл був дуже гладкий, а я непоганий бігун, мені пощастило догнати його тільки за добрі півтори милі від міста.

The Whirligig of Life

Justice-of-the-peace Benaja Widdup sat in the door of his office smoking his elder-stem pipe. Halfway to the Zenith the Cumberland range rose blue-gray in the afternoon haze. A speckled hen swaggered down the main street of the "settlement," cackling foolishly.

Up the road came a sound of creaking axles, and then a slow cloud of dust, and then a bull-cart bearing Ransie Bilbro and his wife. The cart stopped at the Justice's door, and the two climbed down. Ransie was a narrow six feet of fallow brown skin and yellow hair. The imperturbability of the mountains hung upon him like a suit of armor. The woman was calicoed, angled, snuff-brushed, and weary with unknown desires. Through it all gleamed a faint protest of cheated youth unconscious of its loss.

The Justice of the Peace slipped his feet into his shoes, for the sake of dignity, and moved to let them enter.

"We-all," said the woman, in a voice like the wind blowing through pine boughs, "wants a divo'ce." She looked at Ransie to see if he noted any flaw or ambiguity or evasion or partiality or self-partisanship in her statement of their business.

"A divo'ce," repeated Ransie, with a solemn nod. "We all can't git along together nohow. It's lonesome enough fur to live in the mount'ins when a man and a woman keers, fur one another. But when she's a-spittin' like a wildcat or a sullenin' like a hoot-owl in the cabin, a man ain't got no call to live with her."

"When he's a no-'count varmint," said the woman, without any especial warmth, "a-traipsin' along of scalawags and moonshiners and a-layin' on his back pizen 'ith co'n whiskey, and a-pesterin' folks with a pack o' hungry, triflin' houn's to feed!"

Коловорот життя

Мировий суддя Бінаджа Віддап сидів у дверях своєї контори і курив бузинову люльку. Зупинившись на півдорозі до зеніту, в післяполуденній імлі бовваніло синьо-сіре пасмо Камберлендських гір. Ряба курка поважно виступала головною вулицею «великого населеного пункту» і безглуздо кудкудакала.

З дороги долинуло рипіння колес, згодом на ній з'явилася хмаринка куряви, а потім — запряжений биком візок, в якому їхали Ренсі Білбро та його дружина. Візок зупинився біля дверей контори мирового судді, і вони вилізли з нього. Ренсі являв собою шість футів худорлявого тіла з блідо-жовтою шкірою і рудуватим волоссям. Мов лицар у панцирні лати, він був убраний у спокійну незворушність гір. Його дружина була скомпонована з ситцю, гострих кутів, запаху нюхального тютюну і безрадісної втоми від погано усвідомлених бажань. В усьому цьому простежувався кволий протест обманутої молодості, яка ще не здогадувалася, що її час минув.

Мировий суддя начепив для більшої поважності черевики і посунувся, щоб пропустити подружжя всередину.

— Нам оце, — мовила жінка голосом, схожим на гудіння вітру в соснових гілках, — розвід потрібен.

Вона поглянула на Ренсі, аби пересвідчитися, чи не помітив він бува якоїсь неточності, чи двозначності, чи упущення, чи упередженості, чи корисливості в її викладі суті їхньої справи.

— Так, розвід, — повторив Ренсі, поважно кивнувши головою. — Та ми оце ніяк не можемо ужитися. У горах така глушина, але коли чоловік і жінка допомагають одне одному — то вже якось легше. Але коли вона бризкає слиною, як ота дика кішка, чи сидить в хаті, надувшись як сич, — хіба з такою зживешся?

“When she keeps a-throwin’ skillet lids,” came Ransie’s antiphony, “and slings b’ilin’ water on the best coon-dog in the Cumberlandds, and sets herself agin’ cookin’ a man’s victuals, and keeps him awake o’ nights accusin’ him of a sight of doin’s!”

“When he’s al’ays a-fightin’ the revenues, and gits a hard name in the mount’ins fur a mean man, who’s gwine to be able fur to sleep o’ nights?”

The Justice of the Peace stirred deliberately to his duties. He placed his one chair and a wooden stool for his petitioners. He opened his book of statutes on the table and scanned the index. Presently he wiped his spectacles and shifted his inkstand.

“The law and the statutes,” said he, “air silent on the subjeck of divo’ce as fur as the jurisdiction of this co’t air concerned. But, accordin’ to equity and the Constitution and the golden rule, it’s a bad barg’in that can’t run both ways. If a justice-of-the-peace can marry a couple, it’s plain that he is bound to be able to divo’ce ’em. This here office will issue a decree of divo’ce and abide by the decision of the Supreme Co’t to hold it good.”

Ransie Bilbro drew a small tobacco-bag from his trousers pocket. Out of this he shook upon the table a five-dollar note. “Sold a b’arskin and two foxes fur that,” he remarked. “It’s all the money we got.”

“The regular price of a divo’ce in this co’t,” said the Justice, “air five dollars.” He stuffed the bill into the pocket of his homespun vest with a deceptive air of indifference. With much bodily toil and mental travail he wrote the decree upon half a sheet of foolscap, and then copied it upon the other. Ransie Bilbro and his wife listened to his reading of the document that was to give them freedom:

Know all men by these presents that Ransie Bilbro and his wife, Ariela Bilbro, this day personally appeared before me and promises that hereinafter they will neither love, honor, nor obey each other, neither for better nor worse, being of sound mind and body, and accept summons for divorce according to the peace and dignity of the State. Herein fail not, so help you God. Benaja Widdup, justice-of-the-peace in and for the county of Piedmont, State of Tennessee.

— Та він же нікчемний бевзень, — сказала жінка. — Ні тобі приголубити, ні пожаліти; все вештається сюди-туди без діла з усякими покидьками, лигається із самогонниками, вічно надудлиться і спить цілий день, а тут іще оті набридливі приятелі та ціла зграя нікудишніх собак; і всіх їх ще й годувати треба!

— А вона тільки те й знає, що шпурляє каstrульні кришки, — висунув Ренсі свій контраргумент, — та ще й ошпарила окропом найкращого мисливського собаку в Камберлендах; зварити поїсти — не дочекаєшся, зате цілу ніч спати не дає, все чіпляється з різними дурницями!

— А його хлібом не годуй — дай зчепитися з податківцями, і всі в горах знають, що він за цяця. Хіба ж тут заснеш!

Мировий суддя неквапливо взявся до виконання своїх обов'язків. Він запропонував прохачам ослінчик і свій єдиний стілець. Відкривши звід законів, що лежав на столі, він переглянув перелік статей. Потім протер свої окуляри і присунув чорнильницю.

— У законі та кодексі, — мовив він, — не говориться нічого на предмет розводу в сенсі юрисдикції даного суду. Але згідно з правом справедливості, Конституцією і Святим Письмом, поганою є та угода, де немає зворотного ходу. Раз мировий суддя може зареєструвати шлюб, то цілком очевидно, що він просто не може не мати права цей шлюб скасувати. Наш суд винесе постанову про розлучення і сподівається на те, що Верховний суд своїм рішенням залишить її в силі.

Ренсі Білбро витяг із кишені в штанах маленький капшук. Із нього він витрусив на стіл п'ятидоларову купюру.

— Ось вторгував, продав шкуру ведмеда і двох лисиць, — зауважив він. — Оце і всі наші гроші.

— Звичайна ціна розлучення в нашому суді, — сказав мировий, — становить п'ять доларів.

З напускною байдужістю він запхав купюру до кишені своєї домотканої жилетки. Немало потрудившись фізично і розумово, він сотворив постанову на одній половині великого аркуша паперу, а на другій — її копію. Потім він зачитав Ренсі Білбро та його дружині документ, якому судилося надати їм свободу від шлюбних пут:

«Цим доводиться до загального відома, що Ренсі Білбро та його дружина, Аріела Білбро, особисто з'явившись цього дня до мене, пообіцяли, будучи сповна розуму і здоровими фізично, що надалі вони ніколи не любитимуть, не поважатимуть і не слухатимуться одне одного ні в радості, ні в біді, і тому

The Justice was about to hand one of the documents to Ransie. The voice of Ariela delayed the transfer. Both men looked at her. Their dull masculinity was confronted by something sudden and unexpected in the woman.

"Judge, don't you give him that air paper yit. 'Tain't all settled, nohow. I got to have my rights first. I got to have my ali-money. 'Tain't no kind of a way to do fur a man to divo'ce his wife 'thout her havin' a cent fur to do with. I'm a-layin' off to be a goin' up to brother Ed's up on Hogback Mount'in. I'm bound fur to hev a pa'r of shoes and some snuff and things besides. Ef Ranse kin affo'd a divo'ce, let him pay me ali-money."

Ransie Bilbro was stricken to dumb perplexity. There had been no previous hint of alimony. Women were always bringing up startling and unlooked-for issues.

Justice Benaja Widdup felt that the point demanded judicial decision. The authorities were also silent on the subject of alimony. But the woman's feet were bare. The trail to Hogback Mountain was steep and flinty.

"Ariela Bilbro," he asked, in official tones, "how much did you 'low would be good and sufficient ali-money in the case befo' the co't?"

"I 'lowed," she answered, "fur the shoes and all, to say five dollars. That ain't much fur ali-money, but I reckon that 'll git me up to brother Ed's."

"The amount," said the Justice, "air not onreasonable. Ransie Bilbro, you air ordered by the co't to pay the plaintiff the sum of five dollars befo' the decree of divo'ce air issued."

"I hain't no mo' money," breathed Ransie, heavily. "I done paid you all I had."

"Otherwise," said the Justice, looking severely over his spectacles, "you air in contempt of co't."

"I reckon if you gimme till to-morrow," pleaded the husband, "I mout be able to rake or scrape it up somewhars. I never looked for to be a-payin' no ali-money."

"The case air adjourned," said Benaja Widdup, "till to-morrow, when you-all will present yo'selves and obey the order of the co't. Followin' of which the decrees of divo'ce will be delivered." He sat down in the door and began to loosen a shoestring.

стали перед судом з метою розірвання шлюбу в інтересах дотримання спокою та забезпечення гідності Штату. Обіцянки тримайтеся, на Бога покладайтеся. Бінаджа Віддап, мировий суддя округу П'ємонт, штат Теннессі».

Суддя вже був зібрався віддати один із документів Ренсі, та голос Арієли затримав цей процес. Вони з подивом поглянули на неї. Їхня зашкарубла чоловіча ментальність була заскочена чимось раптовим і непередбачуваним, що було в цій жінці.

— Суддя, поки що не давайте йому цей документ. Ще далеко не все влаштовано. Спочатку слід забезпечити мої права. Мені належить отримати оті — як їх? — елементи. Де це бачено, щоб чоловік розлучався із жінкою, коли їй нема за що жити? Я саме хотіла піти до брата Еда, що живе біля Свинячої гори. Мені не обійтися без черевиків, нюхального тютюну і ще дечого. Коли Ренс у змозі заплатити за розвід, то нехай платить і елементи.

Ренсі Білбро отетеріло мовчав. До цього ні про які аліменти вона і не згадувала. Вічно ці жінки піднімають незвичні, несподівані і небажані питання.

Суддя Бінаджа Віддап відчув, що ця проблема потребує юридичного втручання. Як і про розлучення, авторитетні джерела мов у рот води набрали стосовно аліментів. Але жінка була босонога, а дорога до Свинячої гори була крута і крем'яниста.

— Арієло Білбро, — запитав він офіційним тоном, — яку суму аліментів ви вважаєте пристойною і достатньою в розглядуваній наразі справі?

— Я вважаю, — відповіла вона, — що на все це та на черевики доларів п'ять якраз вистачить. Для елементів це небагато, але достатньо, щоб добратися до хатини брата Еда.

— Ця сума, — сказав мировий, — не видається непомірною. Ренсі Білбро, суд зобов'язує вас сплатити позивачці суму в п'ять доларів до того, як буде видано постанову про розвід.

— Я не маю більше грошей, — тяжко зітхнув Ренсі. — Я заплатив вам усе, що в мене було.

— У такому разі, — заявив суддя, грізно поглянувши поверх окулярів, — ви будете звинувачені в неповазі до суду.

— Гадаю, що коли ви дасте мені часу до завтра, — почав благати чоловік, — то я зможу десь нашкребти чи роздобути ці гроші. Я і гадки не мав, що мені доведеться елементи сплачувати.

— Слухання справи, — сказав Бінаджа Віддап, — переноситься на завтра, коли ви оце з'явитесь до суду і виконаєте його постанову. Після цього ви отримаєте документ про розлучення. — Він знову сів у дверях і почав розв'язувати шнурки.

"We mout as well go down to Uncle Ziah's," decided Ransie, "and spend the night." He climbed into the cart on one side, and Ariela climbed in on the other. Obeying the flap of his rope, the little red bull slowly came around on a tack, and the cart crawled away in the nimbus arising from its wheels.

Justice-of-the-peace Benaja Widdup smoked his elderstem pipe. Late in the afternoon he got his weekly paper, and read it until the twilight dimmed its lines. Then he lit the tallow candle on his table, and read until the moon rose, marking the time for supper. He lived in the double log cabin on the slope near the girdled poplar. Going home to supper he crossed a little branch darkened by a laurel thicket. The dark figure of a man stepped from the laurels and pointed a rifle at his breast. His hat was pulled down low, and something covered most of his face.

"I want yo' money," said the figure, "'thout any talk. I'm gettin' nervous, and my finger's a-wabblin' on this here trigger."

"I've only got f-f-five dollars," said the Justice, producing it from his vest pocket.

"Roll it up," came the order, "and stick it in the end of this here gun-bar'l."

The bill was crisp and new. Even fingers that were clumsy and trembling found little difficulty in making a spill of it and inserting it (this with less ease) into the muzzle of the rifle.

"Now I reckon you kin be goin' along," said the robber.

The Justice lingered not on his way.

The next day came the little red bull, drawing the cart to the office door. Justice Benaja Widdup had his shoes on, for he was expecting the visit. In his presence Ransie Bilbro handed to his wife a five-dollar bill. The official's eye sharply viewed it. It seemed to curl up as though it had been rolled and inserted into the end of a gun-barel. But the Justice refrained from comment. It is true that other bills might be inclined to curl. He handed each one a decree of divorce. Each stood awkwardly silent, slowly folding the guarantee of freedom. The woman cast a shy glance full of constraint at Ransie.

"I reckon you'll be goin' back up to the cabin," she said, "along 'ith the bull-cart. There's bread in the tin box settin' on the shelf. I put the bacon in the b'ilin'-pot to keep the hounds from gittin' it. Don't forget to wind the clock tonight."

— Поїдемо до дядечка Заї, чи що? — запитав Ренсі. — Там і заночуємо.

Він сів у візок з одного боку, а Аріела сіла з другого. Скоряючись легенькому удару вірьвовочних віжок, маленький рудий бичок поволі вивернув у потрібному напрямку, і візок поволікся дорогою, оповитий німбом куряви, що здіймалася з-під коліс.

Мировий суддя Бінаджа Віддап викурич свою бузинову люльку. Надвечір він взяв газету-тижневик і читав її доти, доки було видно рядки. А як упали сутінки, він запалив на столі свічку із смальцю і читав, аж поки не зійшов місяць, а це означало, що настав час вечеряти. Суддя мешкав у рубленій хатині з подвійними стінами на схилі біля перехопленої металевим обручем тополі. Йдучи додому вечеряти, він перетнув маленький струмок у лаврових хащах. З-за дерев вийшла темна чоловіча постать і націлила йому у груди гвинтівку. За низько насунутим капелюхом очей нападника не було видно, а майже все обличчя було чимось закрите.

— Гони гроші, — мовила постать, — і не базікай, а то я починаю нервувати і палець так і проситься натиснути на курок.

— У мене тільки п-п-п'ять доларів, — відповів суддя, дістаючи купюру з кишені жилетки.

— Скрути її, — пролунав наказ, — і засунь он туди в дуло.

Купюра була нова і хрустка. Навіть тремтячими і заляканими від страху пальцями її можна було легко скрутити в трубочку і запхати (вже з більшою легкістю) в дуло гвинтівки.

— Ну а тепер іди собі геть, — сказав грабіжник.

Суддя не став довго баритися.

Наступного дня маленький рудий бичок приволік візок до дверей контори. Цього разу Бінаджа Віддап був у черевиках, бо чекав на візит. У його присутності Ренсі Білбро передав своїй дружині п'ятидоларову купюру. Чиновник пильно до неї придивився. Вона була зібгана так, наче до цього її скрутили і запхали до дула гвинтівки. Та суддя утримався від зауважень. Хіба не можуть бути зібганими й інші купюри? Він вручив подружжю по примірнику постанови про розлучення. Вони стояли і ніяково мовчали, поволі згортаючи гарантії своєї свободи. Жінка кинула на Ренсі боязкий і сповнений невпевненості погляд.

— Ну що ж, сідай на візок і паняй до своєї хати, — мовила вона. — Хліб — на полиці в жерстянці. Бекон я поклала в казанок, щоб собаки не з'їли. Не забудь на ніч накрутити годинника.

"You air a-goi'n to your brother Ed's?" asked Ransie, with fine unconcern.

"I was 'lowin' to get along up thar afore night. I ain't sayin' as they'll pester theyselves any to make me welcome, but I hain't nowhar else fur to go. It's a right smart ways, and I reckon I better be goin'. I'll be a-sayin' good-bye, Ranse — that is, if you keer fur to say so."

"I don't know as anybody's a hound dog," said Ransie, in a martyr's voice, "fur to not want to say good-bye — 'less you air so anxious to git away that you don't want me to say it."

Ariela was silent. She folded the five-dollar bill and her deçree carefully, and placed them in the bosom of her dress. Benaja Widdup watched the money disappear with mournful eyes behind his spectacles.

And then with his next words he achieved rank (as his thoughts ran) with either the great crowd of the world's sympathizers or the little crowd of its great financiers.

"Be kind o' lonesome in the old cabin to-night, Ranse," she said.

Ransie Bilbro stared out at the Cumberlands, clear blue now in the sunlight. He did not look at Ariela.

"I 'low it might be lonesome," he said; "but when folks gits mad and wants a divo'ce, you can't make folks stay."

"There's others wanted a divo'ce," said Ariela, speaking to the wooden stool. "Besides, nobody don't want nobody to stay."

"Nobody never said they didn't."

"Nobody never said they did. I reckon I better start on now to brother Ed's."

"Nobody can't wind that old clock."

"Want me to go back along 'ith you in the cart and wind it fur you, Ranse?"

The mountaineer's countenance was proof against emotion. But he reached out a big hand and enclosed Ariela's thin brown one. Her soul peeped out once through her impassive face, hal-
lowing it.

"Them hounds sha'n't pester you no more," said Ransie. "I reckon I been mean and low down. You wind that clock, Ariela."

"My heart hit's in that cabin, Ranse," she whispered, "along 'ith you. I ain't a-goin' to git mad no more. Le's be startin', Ranse, so's we kin git home by sundown."

— Ну що, підеш до брата Еда? — спитав Ренсі з дуже правдоподібною байдужістю.

— Хочу дістатися туди до ночі. Не думаю, що вони здуріють од радості, побачивши мене, але ніде більше подітися. Я, мабуть, піду, бо то не близький світ. Пора прощатися, Ренсі, звичайно, якщо ти хочеш сказати мені щось на прощання.

— Та що я — собака останній, щоб не попрощатися! — мовив Ренсі голосом мученика. — Ти ж так поспішаєш ушитися, що моїх слів і чути не хочеш.

Аріела мовчала. Вона акуратно згорнула п'ятидоларову купюру і свою копію постанови про розвід і запхала їх за пазуху. Очима, сповненими скорботи, спостерігав Бінаджа Віддап через скельця окулярів за зникненням грошей.

Як продемонстрували сказані ним пізніше слова, хід думок привів його або у велику компанію людей чуйних і добрих, або ж у вузьке коло видатних фінансових діячів.

— Тоскно й самотньо буде тобі сьогодні ввечері в хатині, Ренсі? — спитала його жінка.

Ренсі Білбро приклеївся поглядом до Камберлендських гір, які на сонці виглядали тепер світло-синіми. На Аріелу він не дивився.

— Тоскно чи не тоскно, — озвався він, — та коли хтось почне казирися здуру і схоче розводу, хіба його тоді втримаєш силою?

— То хтось інший хотів розводу, — сказала Аріела, звертаючись до дерев'яного ослінчика. — І той інший не хоче, щоб хтось залишився.

— Та ніхто не казав, що він не хоче.

— Але ніхто і не казав, що хоче. Піду я краще до братика Еда.

— А хто ж накрутить годинника? Я не зможу.

— Хочеш, я поїду з тобою у візку і накручу його для тебе, Ренсе?

Вираз обличчя горця абсолютно не змінився. Але він протяг свою руку, і тоненька засмагла рука Аріели зникла в його здоровенній долоні. Її душа, благоговіючи від радості, на мить проглянула через апатичне обличчя.

— Собаки більше не набридатимуть тобі, — сказав Ренсі. — Ну і скотиняка ж я був, їй-богу! Я хочу, щоб ти накрутила того годинника, Аріело.

— Мое серце б'ється в тій хатині, Ренсі, — прошепотіла вона, — разом з твоїм. Я більше не буду казирися. Поїхали, Ренсі, щоб дістатися додому, поки сонце не сіло.

Justice-of-the-peace Benaja Widdup interposed as they started for the door, forgetting his presence.

"In the name of the State of Tennessee," he said, "I forbid you-all to be a-defyin' of its laws and statutes. This co't is mo' than willin' and full of joy to see the clouds of discord and misunderstandin' rollin' away from two lovin' hearts, but it air the duty of the co't to p'eserve the morals and integrity of the State. The co't reminds you that you air no longer man and wife, but air divo'ced by regular decree, and as such air not entitled to the benefits and 'purtenances of the mattermonal estate."

Ariela caught Ransie's arm. Did those words mean that she must lose him now when they had just learned the lesson of life?

"But the co't air prepared," went on the Justice, "fur to remove the disabilities set up by the decree of divo'ce. The co't air on hand to perform the solemn ceremony of marri'ge, thus fixin' things up and enablin' the parties in the case to resume the honor'ble and elevatin' state of mattermony which they desires. The fee fur performin' said ceremony will be, in this case, to wit, five dollars."

Ariela caught the gleam of promise in his words. Swiftly her hand went to her bosom. Freely as an alighting dove the bill fluttered to the Justice's table. Her sallow cheek colored as she stood hand in hand with Ransie and listened to the reuniting words.

Ransie helped her into the cart, and climbed in beside her. The little red bull turned once more, and they set out, hand-clasped, for the mountains.

Justice-of-the-peace Benaja Widdup sat in his door and took off his shoes. Once again he fingered the bill tucked down in his vest pocket. Once again he smoked his elderstem pipe. Once again the speckled hen swaggered down the main street of the "settlement," cackling foolishly.

Мировий суддя Бінаджа Віддап утрутився якраз тоді, коли ці двоє, забувши про його присутність, вирушили було до дверей.

— Іменем штату Теннессі, — сказав він, — я забороняю вам порушувати його закони та кодекси. Наш суд радісно вітає той факт, що хмари незгоди і непорозуміння розвіялися над двома сповненими любові серцями, але правосуддя зобов'язане стояти на сторожі моральних устоїв штату. Суд нагадує вам, що ви більше не чоловік і жінка, а розлучені згідно з легальною процедурою і як такі позбавляєтеся права користуватися благами і — як його? — аксесуарами муттермонального¹ стану.

Аріела вчепилася в руку Ренсі. Невже ці слова означають, що вона мусить втратити його тепер, коли життя дало їм гарний урок?

— Але суд виявляє готовність, — продовжував мировий, — усунути перешкоди, спричинені постановою про розвід. Суд готовий виконати урочисту процедуру одруження, розв'язавши таким чином проблему і надавши можливість позивачам у даній справі відновити почесний і високий стан муттермонії², якого вони прагнуть. У цій справі плата за виконання вищезгаданої церемонії становитиме п'ять доларів.

Аріела спіймала в цих словах якийсь проблиск надії. Її рука швидко потяглася до пазухи. Легко, мов той голубок, купюра перепурхнула на стіл судді. Бліді щоки Аріели вкрив рум'янець, коли вона рука в руку слухала зі своїм Ренсі слова, що возз'єднали їхнє подружжя.

Ренсі допоміг їй сісти у візок, а потім заліз у нього сам і сів поруч. Маленький рудий бичок знову вивернув у потрібному напрямку, і, тримаючись за руки, вони поїхали в свої гори.

Мировий суддя Бінаджа Віддап усівся коло дверей і зняв черевики. Знову він помацав купюру, засунуту до кишені своєї жилетки. Знову він викурихнув бузинову люльку. І знову ряба курка поважно рушила головною вулицею «великого населеного пункту», безглуздо кудкудакаючи.

---

¹ Перекручене «матримоніальний». — Прим. перекл.

² Перекручене «матримонія». — Прим. перекл.

The Roads We Take

Twenty miles west of Tucson the "Sunset Express" stopped at a tank to take on water. Besides the aqueous addition the engine of that famous flyer acquired some other things that were not good for it.

While the fireman was lowering the feeding hose, Bob Tidball, "Shark" Dodson, and a quarter-bred Creek Indian called John Big Dog climbed on the engine and showed the engineer three round orifices in pieces of ordnance that they carried. These orifices so impressed the engineer with their possibilities that he raised both hands in a gesture such as accompanies the ejaculation "Do tell!"

At the crisp command of Shark Dodson, who was leader of the attacking force, the engineer descended to the ground and uncoupled the engine and tender. Then John Big Dog, perched upon the coal, sportively held two guns upon the engine driver and the fireman, and suggested that they run the engine fifty yards away and there await further orders.

Shark Dodson and Bob Tidball, scorning to put such low-grade ore as the passengers through the mill, struck out for the rich pocket of the express car. They found the messenger serene in the belief that the "Sunset Express" was taking on nothing more stimulating and dangerous than aqua pura. While Bob was knocking this idea out of his head with the butt-end of his six-shooter Shark Dodson was already dosing the express-car safe with dynamite.

The safe exploded to the tune of \$30,000, all gold and currency. The passengers thrust their heads casually out of the windows to look for the thundercloud. The conductor jerked at the bell rope, which sagged down loose and unresisting, at his tug. Shark Dodson and Bob Tidball, with their booty in a stout can-

Дороги, що ми обираємо

За двадцять миль на захід від Таксона «Вечірній експрес» зупинився біля бака, щоб набрати води. Крім водяної добавки, локомотив цього знаменитого експреса отримав і дещо інше, не зовсім для нього корисне.

Поки кочегар опускав накачувальний шланг, Боб Тідбол, Акула Додсон та індіанець-метис на ім'я Джон Великий Пес видряпалися на локомотив і пред'явили машиністу три круглих отвори своїх портативних гармат. Ці отвори справили на машиніста таке сильне враження можливими наслідками свого застосування, що він підняв обидві руки жестом, який зазвичай супроводжує вигук: «Та що ви кажете! Це неймовірно!»

За коротким наказом Акули Додсона, який очолював це наступальне військове з'єднання, машиніст зліз додолу і відчепив локомотив і тендер. Потім Джон Великий Пес, видержись на купу вугілля, грайливо націлив два пістоля на машиніста та кочегара і запропонував їм відігнати локомотив на п'ятдесят ярдів і чекати подальших вказівок.

Акула Додсон і Боб Тідбол, гребуючи пропускати через дробарку таку бідну на золото породу, як пасажери, кинулися до туго набитої кишені поштового вагона. Вони виявили, що кур'єр свято вірить в те, що «Вечірній експрес» не набирає нічого міцнішого і небезпечнішого за aqua riga¹. Поки Боб вибивав цю хибну ідею з його голови руків'ям свого шестизарядника, Акула Додсон тим часом підкладав динаміт під сейф поштового вагона.

Сейф вибухнув, видавши на-гора тридцять тисяч золотом і банкнотами. Спонукувані марнотною цікавістю, пасажери повистромляли голови з вікон, придивляючись, чи не збирається бува на дощ. Провідник кинувся до мотузки дзвінка й смико-

---

¹ Чиста вода (латин.). — Прим. перекл.

© В. К. Горбатько, переклад, 2004

vas bag, tumbled out of the express car and ran awkwardly in their high-heeled boots to the engine.

The engineer, sullenly angry but wise, ran the engine, according to orders, rapidly away from the inert train. But before this was accomplished the express messenger, recovered from Bob Tidball's persuader to neutrality, jumped out of his car with a Winchester rifle and took a trick in the game. Mr. John Big Dog, sitting on the coal tender, unwittingly made a wrong lead by giving an imitation of a target, and the messenger trumped him. With a ball exactly between his shoulder blades the Creek chevalier of industry rolled off to the ground, thus increasing the share of this comrades in the loot by one-sixth each.

Two miles from the tank the engineer was ordered to stop.

The robbers waved a defiant adieu and plunged down the steep slope into the thick woods that lined the track. Five minutes of crashing through a thicket of chaparral brought them to open woods, where the three horses were tied to low-hanging branches. One was waiting for John Big Dog, who would never ride by night or day again. This animal the robbers divested of saddle and bridle and set free. They mounted the other two with the bag across one pommel, and rode fast and with discretion through the forest and up a primeval, lonely gorge. Here the animal that bore Bob Tidball slipped on a mossy boulder and broke a foreleg. They shot him through the head at once and sat down to hold a council of flight. Made secure for the present by the tortuous trail they had traveled, the question of time was no longer so big. Many miles and hours lay between them and the spryest posse that could follow. Shark Dodson's horse, with trailing rope and dropped bridle, panted and cropped thankfully of the grass along the stream in the gorge. Bob Tidball opened the sack, and drew out double handfuls of the neat packages of currency and the one sack of gold and chuckled with the glee of a child.

"Say, you old double-decked pirate," he called joyfully to Dodson, "you said we could do it — you got a head for financing that knocks the horns off of anything in Arizona."

"What are we going to do about a hoss for you, Bob? We ain't got long to wait here. They'll be on our trail before daylight in the mornin'."

нув її, але у відповідь та витяглася без будь-якого опору і обвисла. Акула Додсон і Боб Тідбол, прихопивши свою здобич у грубенькому брезентовому мішку, вивалилися з поштового вагона і побігли до локомотива, спотикаючись у своїх чоботях на високих підборах.

Попри свій мовчазний гнів, машиніст обачливо скорився наказу і швидко відігнав локомотив від унерухомлених вагонів. Але перед тим, як це сталося, кур'єр-поштовик, прийшовши до тями від переконливих аргументів Боба Тідбола, вискочив зі свого вагона з вінчестером у руках і вніс вагомі корективи у гру. Містер Джон Великий Пес, сидючи на купі вугілля в тендері, ненароком пішов не з тієї карти, явивши собою мішень, і кур'єр пристукнув його козирем. Вхопивши кулю точно проміж лопаток, індіанський лицар з великої дороги беркицьнувся на землю, збільшивши таким чином частку своїх компаньйонів у здобичі на одну шосту кожному.

За дві милі від бака з водою машиністу наказали зупинитися.

Грабіжники знахабніло помахали рукою на прощання і гайнули крутосхилом до густого лісу, що ріс обабіч залізничної колії. Через п'ять хвилин, із тріскотом проломившись через гущавину чапаралю, вони вийшли на галявину, де стояли прив'язані до низько звисаючих гілок трое коней. Один з них чекав на Джона Великого Пса, якому вже ніколи не судилося їздити верхи ні вдень ні вночі. Грабіжники допомогли цій тварині позбутися сідла та вуздечки і відпустили її на всі чотири сторони. Осідлавши двох інших коней і перекинувши мішок через луку на одному з них, швидко але обережно вони подалися лісом, а потім — пустинною доісторичною ущелиною. Там кінь під Бобом Тідболом послизнувся на моховитому валуні і зламав передню ногу. Вони відразу ж пристрелили його пострілом у голову і сіли, щоб провести нараду щодо плану відступу. Наразі вони перебували в безпеці завдяки пройденому ними заплутаному шляху, тож проблема часу перестала бути такою важливою. Від найпрудкішого поліцейського загону, що міг вирушити їм навздогін, їх відділяло багато миль і годин. Кінь Акули Додсона, зі звислою вуздечкою і арканом, що тягнувся по землі, часто і важко дихав, вдячно поскубуючи траву вздовж струмка, що протікав ущелиною. Боб Тідбол відкрив мішок, витягнув звідти повні жмені акуратних пачок банкнот і одну торбинку з золотом і розсміявся радісно, як дитина.

— А що, старий корсаре, — озвався він весело до Акули Додсона, — як ти казав, так все і сталося. Ти просто геній у фінансових справах і обламаєш роги кому завгодно в Арізоні.

"Oh, I guess that cayuse of yourn'll carry double for a while," answered the sanguine Bob. "We'll annex the first animal we come across. By jingoes, we made a haul, didn't we? Accordin' to the marks on this money there's \$30,000 — \$15,000 apiece!"

"It's short of what I expected," said Shark Dodson, kicking softly at the packages with the toe of his boot. And then he looked pensively at the wet sides of his tired horse.

"Old Bolivar's mighty nigh played out," he said, slowly. "I wish that sorrel of yours hadn't got hurt."

"So do I," said Bob, heartily, "but it can't be helped. Bolivar's got plenty of bottom — he'll get us both far enough to get fresh mounts. Dang it, Shark, I can't help thinkin' how funny it is that an Easterner like you can come out here and give us Western fellows cards and spades in the desperado business. What part of the East was you from, anyway?"

"New York State," said Shark Dodson, sitting down on a boulder and chewing a twig. "I was born on a farm in Ulster County. I ran away from home when I was seventeen. It was an accident my comin' West. I was walkin' along the road with my clothes in a bundle, makin' for New York City. I had an idea of goin' there and makin' lots of money. I always felt like I could do it. I came to a place one evenin' where the road forked and I didn't know which fork to take. I studied about it for half an hour and then I took the left-hand. That night I run into the camp of a Wild West show that was travelin' among the little towns, and I went West with it. I've often wondered if I wouldn't have turned out different if I'd took the other road."

"Oh, I reckon you'd have ended up about the same," said Bob Tidball, cheerfully philosophical. "It ain't the roads we take; it's what's inside of us that makes us turn out the way we do."

Shark Dodson got up and leaned against a tree.

"I'd a good deal rather that sorrel of yourn hadn't hurt himself, Bob," he said again, almost pathetically.

"Same here," agreed Bob; "he sure was a first-rate kind of a crowbait. But Bolivar, he'll pull us through all right. Reckon we'd better be movin' on, hadn't we, Shark? I'll bag the boodle ag'in and we'll hit the trail for higher timber."

— Що нам робити і де ми дістанемо для тебе коня, Бобе? Ми не можемо затримуватися тут довго. Не встигне завтра розвиднітися, як вони вже висітимуть у нас на хвості.

— Не переймайся; я певен, що твій індіанський коник якийсь час зможе витримати і двох, — відповів життєрадісний Боб. — Ми анексуємо першого ж коня, на якого надібаємо. Біс його візьми, ну і здобич ми урвали! Якщо вірити позначкам на цих грошах, тут тридцять тисяч доларів — по п'ятнадцять тисяч кожному!

— Це менше, ніж я гадав, — сказав Акула Додсон, злегка копнувши пакунки носком свого чобота, а потім задумливо поглянувши на мокрі боки свого втомленого коня.

— Друзяка Болівар майже видихався, — повільно промовив він. — Шкода, що твій гнідий зламав ногу.

— І мені шкода, — простодушно сказав Боб. — Але тут уже нічим не зарадиш. Болівар — дужий кінь: він везтиме нас двох, доки ми не дістанемо нових коней. Чорт, я оце розмірковую: як дивно, що ти, Акуло, східняк, ось так запросто приїхав сюди і показав нам, хлопцям із Заходу, що таке справжня відчайдушна авантюра. А ти, взагалі-то, з якої частини Сходу?

— Зі штату Нью-Йорк, — відповів Акула Додсон, сідаючи на валун і пожевуючи гілочку. — Я народився на фермі в окрузі Ольстер. Мені було сімнадцять, коли я втік з дому. На Захід я потрапив випадково. Йшов собі по дорозі з вузликом за плечима, прямуючи до Нью-Йорка. Я мав намір потрапити туди і заробляти багато грошви. Завжди гадав, що мені це під силу. Якось увечері я дістався до того місця, де дорога розгалужувалася, і розгубився, не знаючи, який напрямок взяти. Півгодини я придивлявся і розмірковував, а потім пішов ліворуч. Тієї ж ночі я випадково набрів на циркову трупу, що мандрувала маленькими містечками з програмою «Дикий Захід», тож я і подався на Захід разом з ними. Часто думаю, як склалося б моє життя, коли б я обрав іншу дорогу.

— Знаєш, мені здається, що воно склалося б так само, — бадьоро-філософічно мовив Боб Тідбол. — Важливі не дороги, що ми обираємо; важливе те, що в нас у душі. Саме воно і робить нас такими, якими ми є.

Акула Додсон підвівся і прихилився до дерева.

— Як мені шкода, що твій гнідий зламав ногу, Бобе, — повторив він майже жалібно.

— Мені теж, — погодився Боб, — це був першокласний кінь. Та Болівар у тебе двожилний, він вивезе нас, це точно. Давай, мабуть, рушати, Акуло. Як ти гадаєш?

Bob Tidball replaced the spoil in the bag and tied the mouth of it tightly with a cord. When he looked up the most prominent object that he saw was the muzzle of Shark Dodson's .45 held upon him without a waver.

"Stop your funnin'," said Bob, with a grin. "We got to be hittin' the breeze."

"Sit still," said Shark. "You ain't goin' to hit no breeze, Bob. I hate to tell you, but there ain't any chance for but one of us. Bolivar, he's plenty tired, and he can't carry double."

"We been pards, me and you, Shark Dodson, for three years," Bob said quietly. "We've risked our lives together time and again. I've always given you a square deal, and I thought you was a man: I've heard some queer stories about you shootin' one or two men in a peculiar way, but I never believed 'em. Now if you're just havin' a little fun with me, Shark, put your gun up, and we'll get on Bolivar and vamoose. If you mean to shoot — shoot, you blackhearted son of a tarantula!"

Shark Dodson's face bore a deeply sorrowful look.

"You don't know how bad I feel," he sighed, "about that sorrel of yourn breakin' his leg, Bob."

The expression on Dodson's face changed in an instant to one of cold ferocity mingled with inexorable cupidity. The soul of the man showed itself for a moment like an evil face in the window of a reputable house.

Truly Bob Tidball was never to "hit the breeze" again. The deadly .45 of the false friend cracked and filled the gorge with a roar that the walls hurled back with indignant echoes. And Bolivar, unconscious accomplice, swiftly bore away the last of the holders-up of the "Sunset Express," not put to the stress of "carrying double."

But as Shark Dodson galloped away the woods seemed to fade from his view; the revolver in his right hand turned to the curved arm of a mahogany chair; his saddle was strangely upholstered, and he opened his eyes and saw his feet, not in stirrups, but resting quietly on the edge of a quartered-oak desk.

I am telling you that Dodson, of the firm of Dodson & Decker, Wall Street brokers, opened his eyes. Peabody, the confidential clerk, was standing by his chair, hesitating to speak. There was

Я зберу все барахло в мішок і — рушаймо; риба шукає, де глибше, а людина — де грошей більше.

Боб Тідбол запхав трофеї в мішок і міцно перехопив його горловину мотузкою. Коли він підвів очі, то найвиразнішим із побачених ним предметів було дуло сорокап'ятикаліберного револьвера Акули Додсона, що втупилося в нього з неблаганною незворушністю.

— Кинь дуріти, — сказав із посмішкою Боб. — Нам пора змотувати вудочки.

— Ані руш, — відповів Акула. — Ніяких вудочок ти змотувати більше не будеш, Бобе. Мені дуже не хочеться цього говорити, але лишився шанс тільки для одного з нас. Розумієш, Болівар надто стомився і не зможе витримати двох.

— Три роки я і ти, Акуло Додсон, були компаньйонами, — спокійно сказав Боб. — Не один раз ми з тобою ризикували життям. Я завжди поводився з тобою чесно і вважав тебе справжньою людиною. Я чув дивні розповіді про те, як ти без особливої на те причини застрелив двох чоловік, але я ніколи не йняв тим розповідям віри. А тепер, Акуло, якщо ти просто трохи пожартував, то забери свого пістоля, сідаймо на Болівара і мотаймо звідси. Якщо ж зібрався стріляти — стріляй, підлий павучий вилупок!

На обличчі Акули Додсона з'явився вираз невимовного жалю.

— Ти навіть не здогадуєшся, Бобе, як мені шкода, що твій гнідий зламав ногу, — зітхнув він.

Вираз обличчя Додсона вмить змінився. Тепер на ньому проступила холодна жорстокість, змішана з неблаганною пожадливістю. На якусь мить душа цієї людини виглянула назовні, наче зле і потворне обличчя, що нараз виглянуло з вікна добropорядного будинку.

Бобу Тідболу і справді більше ніколи не судилося «змотувати вудочки». Гримнув смертоносний сорокап'ятикаліберник віроломного друга і наповнив ущелину гуркотом, що відбився від її стін обуреною луною. І мимовільний співучасник злочину Болівар, якому не довелося зазнати перевантаження і «везти двох», прудко поніс геть останнього з нападників, що грабували «Вечірній експрес».

Але поки Акула Додсон чимдуж мчав галопом, ліс якось потихеньку відійшов на задній план і зник з його очей; револьвер у його правій руці обернувся на вигнуту ручку крісла з червоного дерева; на його сидлі якимось дивним чином з'явилась оббивка. Він розплющив очі і побачив свої ноги не в стременах, а нерухомо обіпертими об край столу з мореного дуба.

a confused hum of wheels below, and the sedative buzz of an electric fan.

"Ahem! Peabody," said Dodson, blinking. "I must have fallen asleep. I had' a most remarkable dream. What is it, Peabody?"

"Mr. Williams, sir, of Tracy & Williams, is outside. He has come to settle his deal in X.Y.Z. The market caught him short, sir, if you remember."

"Yes, I remember. What is X.Y.Z. quoted at to-day, Peabody?"

"One eighty-five, sir."

"Then that's his price."

"Excuse me," said Peabody, rather nervously, "for speaking of it, but I've been talking to Williams. He's an old friend of yours, Mr. Dodson, and you practically have a corner in X.Y.Z. I thought you might — that is, I thought you might not remember that he sold you the stock at 98. If he settles at the market price it will take every cent he has in the world and his home too to deliver the shares."

The expression on Dodson's face changed in an instant to one of cold ferocity mingled with inexorable cupidity. The soul of the man showed itself for a moment like an evil face in the window of a reputable house.

"He will settle at one eighty-five," said Dodson. "Bolivar cannot carry double."

Так ось я і кажу, що Додсон, голова брокерської контори «Додсон енд Деккер», що на Уолл-стрит, розплющив очі. Пібоді, довірений клерк, стояв біля його крісла, вагаючись — говорити йому чи ні. Знизу долинав глухий шум коліс, а в кімнаті заспокійливо зумкотів електричний вентилятор.

— Гм! Пібоді, — мовив Додсон, кліпаючи очима. — Здається, я заснув. Бачив надзвичайно цікавий сон. Що там, Пібоді?

— Сер, на вас чекає містер Вільямс із «Трейсі енд Вільямс». Він прийшов розрахуватися за свою частку в «Х. У. З.». Якщо ви пам'ятаєте, події на ринку заскочили його зненацька.

— Так, я пам'ятаю. Який зараз курс акцій «Х. У. З.», Пібоді?

— Один вісімдесят п'ять, сер.

— От і нехай платить один вісімдесят п'ять.

— Вибачте, — мовив Пібоді, помітно нервуючи, — що я про це кажу, але я розмовляв з Вільямсом. Він ваш давній приятель, містере Додсон, а ви ж скупили всі акції «Х. У. З.». Хіба ви не пам'ятаєте... тобто, я хотів сказати, що ви, безперечно, пам'ятаєте, як він продав вам акції по дев'яносто вісім. Якщо він розрахується за ринковою ціною, то позбудеться всіх своїх вкладів і домівки.

Вираз обличчя Додсона вмить змінився. Тепер на ньому проступила холодна жорстокість, змішана з невблаганною пожадливістю. На якусь мить душа цієї людини виглянула назовні, наче зле і потворне обличчя, що нараз виглянуло з вікна добropорядного будинку.

— Нехай платить один вісімдесят п'ять, — сказав Додсон. — Болівару не витримати двох.

Content

Tobin's Palm	4
The Gift of the Magi	18
A service of Love	30
The Cop and the Anthem	42
A Retrieved Reformation	54
The Love-philtre of Ikey Schoenstein	70
Mammon and the Archer	80
An Unfinished Story	94
The Romance of a Busy Broker	106
Lost on Dress Parade	114
The Brief Debut of Tildy	126
The Pimienta Pancakes	138
The Last Leaf	158
Squaring the Circle	170
The Ransom of Red Chief	180
The Whirligig of Life	200
The Roads We Take	212

Зміст

Долоня Тобіна. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	5
Дари волхвів. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	19
Жертви любові. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	31
Фараон і хорал. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	43
Знайдене виправлення. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	55
Приворотне зілля Айкі Шоенштайна. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	71
Гроші та Амур. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	81
Незакінчена оповідь. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	95
Роман біржового маклера. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	107
Втрачена нагода. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	115
Короткий тріумф Тільді. <i>Переклад Ю. Іванова</i>	127
Пімієнтські млинці. <i>Переклад В. Горбатька</i>	139
Останній листок. <i>Переклад В. Горбатька</i>	159
Квадратура круга. <i>Переклад В. Горбатька</i>	171
Вождь червоношкірих. <i>Переклад В. Горбатька</i>	181
Коловорот життя. <i>Переклад В. Горбатька</i>	201
Дороги, що ми обираємо. <i>Переклад В. Горбатька</i>	213

Літературно-художнє видання

О. ГЕНРІ
ОПОВІДАННЯ

Англійською і українською мовами

Головний редактор *Є. В. Мезенцева*
Художній редактор *Б. П. Бублик*
Технічний редактор *Г. С. Таран*
Комп'ютерна верстка: *О. В. Підлісна*
Коректор *О. А. Кравець*

Підписано до друку 05.10.11. Формат 84 x 108 ¹/₃₂.
Умов. друк. арк. 11,76. Облік.-вид. арк. 12,7.
Тираж 1500 прим. Замовлення № 1-548

ТОВ «Видавництво Фоліо»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 3194 від 22.05.2008 р.

61002, Харків, вул. Чубаря, 11
Електронна адреса:
www.folio.com.ua
E-mail: realization@folio.com.ua
Інтернет-магазин:
www.bookpost.com.ua

Надруковано з готових позитивів
у ТОВ «Видавництво Фоліо»
61002, Харків, вул. Чубаря, 11
Свідоцтво про реєстрацію
ДК № 3194 від 22.05.2008 р.

О. Генрі (справжнє ім'я Вільяма Сіднея Портера, 1862–1910) – широко відомий американський письменник, автор чудових гумористичних новел.

У житті йому довелося працювати аптекарем, клерком, бухгалтером у банку, продавцем, навіть сидіти у в'язниці. Багатий життєвий досвід ліг в основу його творів, перейнятих любов'ю до «маленького американця».

Їх відрізняє цікавість сюжету, несподіванка розв'язки і добрий гумор. О. Генрі вустами своїх героїв завжди готовий дати пораду щодо будь-якої проблеми, що пов'язана з людським щастям.

ISBN 978-966-03-4580-5

9 789660 345805